

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Εισηγητική Έκθεση Προϋπολογισμού

2020

Κατατέθηκε στη **Βουλή των Ελλήνων** από τον

Χρήστο Σταϊκούρα

Υπουργό Οικονομικών

ΑΘΗΝΑ, ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2019

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΥΠΟΥΡΓΟΣ

Χρήστος Σταϊκούρας

ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΙ

Απόστολος Βεσυρόπουλος

Θεόδωρος Σκυλακάκης

Γεώργιος Ζαββός

Προς τη Βουλή των Ελλήνων

Κυρίες και Κύριοι Βουλευτές,

Καταθέτουμε προς συζήτηση στη Βουλή των Ελλήνων τον Κρατικό Προϋπολογισμό για το έτος 2020. Έτος που σηματοδοτεί την ριζική στροφή της οικονομικής πολιτικής προς την ανάπτυξη, την απασχόληση και την αύξηση των διαθέσιμων εισοδημάτων όλων των πολιτών.

Ο Προϋπολογισμός του 2020 θέτει τις βάσεις για να αντιμετωπιστεί το μεγάλο πρόβλημα της ελληνικής οικονομίας των τελευταίων ετών, δηλαδή το αναπτυξιακό και επενδυτικό κενό που διατηρεί την Ελλάδα τα τελευταία χρόνια σταθερά στην τελευταία θέση, μεταξύ των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, από πλευράς επενδύσεων και στην πρώτη θέση σε ό,τι αφορά τα ποσοστά ανεργίας. Ο Προϋπολογισμός του 2020 προβλέπει σημαντική αύξηση του ρυθμού μεγέθυνσης από το 1,5% που παρατηρήθηκε το πρώτο εξάμηνο του 2019 στο 2,8%. Η αναμενόμενη αύξηση του ρυθμού μεγέθυνσης προέρχεται κυρίως από την άνοδο των επενδύσεων, καθώς η νέα Κυβέρνηση υλοποιεί με συνέπεια και ταχύτητα σε πολλαπλά μέτωπα μεταρρυθμίσεις που ενισχύουν την απασχόληση και τις επενδύσεις.

Προβλέπει επίσης περαιτέρω μείωση της ανεργίας και σημαντική αύξηση της ιδιωτικής κατανάλωσης, που αντανάκλα στην αύξηση των διαθέσιμων εισοδημάτων όλων των πολιτών, μέσω της μείωσης των φορολογικών συντελεστών (π.χ. φορολογία εισοδήματος, φόροι ακίνητης περιουσίας, ειδικά φορολογικά κίνητρα) και της αναθέρμανσης της οικονομικής δραστηριότητας. Επιτυγχάνει τέλος το συμφωνηθέν κατά πρόγραμμα πρωτογενές πλεόνασμα του 3,5%, αλλά και συνολικό πλεόνασμα ύψους 1,2% κατά ESA 2010.

Με τον Προϋπολογισμό του 2020 επιδιώκεται η όσο το δυνατόν εγγύτερη επίτευξη του στόχου του πλεονάσματος, προκειμένου να αποφευχθεί η ανεξήγητη και ανατιολόγητη υπέρβαση που παρατηρήθηκε την περίοδο 2016-2018. Περίοδο κατά την οποία αφαιρέθηκαν από την οικονομία 11,4 δισ. ευρώ, πέραν και επιπλέον των υψηλών πρωτογενών πλεονασμάτων που είχαν συμφωνηθεί με τους πιστωτές του επίσημου τομέα και επιπλέον των πάσης φύσεως έκτακτων επιδομάτων. Με δεδομένο ότι την ίδια περίοδο αυξήθηκαν ταυτόχρονα και οι ληξιπρόθεσμες οφειλές των φορολογούμενων προς το δημόσιο κατά 18,1 δισ. ευρώ, γίνεται αντιληπτό το υπέρμετρο φορολογικό βάρος το οποίο εκλήθησαν να φέρουν οι φορολογούμενοι και η ελληνική οικονομία και του οποίου την άρση εγκαινιάζει η νέα κυβέρνηση.

Ο Προϋπολογισμός του 2020 λαμβάνει ταυτόχρονα μέτρα διεύρυνσης της φορολογικής βάσης (ηλεκτρονικές συναλλαγές, φορολόγηση της ακίνητης περιουσίας με βάση τις πραγματικές αξίες ακινήτων κ.α.) και του εξορθολογισμού των δαπανών και των εσόδων της Γενικής Κυβέρνησης. Επίσης προβλέπει την αναδιάρθρωση του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, με την ενίσχυση του συγχρηματοδοτούμενου σκέλους και τον τερματισμό της υποεκτέλεσης που το χαρακτήριζε τα τελευταία χρόνια.

Κυρίες και Κύριοι Βουλευτές,

Με τις δράσεις αυτές ο Προϋπολογισμός του 2020 όχι μόνο καλύπτει το δημοσιονομικό κενό που κληρονόμησε η νέα Κυβέρνηση για το τρέχον και το επόμενο έτος, αλλά δημιουργεί ταυτόχρονα τον δημοσιονομικό χώρο για τη σημαντική μείωση των φορολογικών συντελεστών, την αύξηση των δημοσίων επενδύσεων και την πυροδότηση ενός ενάρετου κύκλου οικονομικής προόδου για τα επόμενα χρόνια. Ενός κύκλου που θα χαρακτηρίζεται από δυναμική μεγέθυνση, αύξηση της απασχόλησης και του διαθέσιμου εισοδήματος όλων των πολιτών με ταυτόχρονη τήρηση των εκάστοτε τιθέ-

μενων δημοσιονομικών στόχων και προώθηση της κοινωνικής συνοχής. Με την οικονομική πολιτική να υλοποιείται σε πλήρη και αρμονική συνεργασία με τους ευρωπαϊκούς θεσμούς, έτσι ώστε και οι ίδιοι οι δημοσιονομικοί στόχοι να ανταποκρίνονται στις διαρκώς βελτιούμενες προοπτικές της ελληνικής οικονομίας και να αντανakλούν τη νέα περίοδο στην οποία έχει εισέλθει η χώρα.

Νοέμβριος 2019

Χρήστος Σταϊκούρας

Θόδωρος Σκυλακάκης

Υπουργός Οικονομικών

Υφυπουργός Οικονομικών

Περιεχόμενα

Πρόλογος

Κεφάλαιο 1

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ	13
1 Διεθνείς οικονομικές εξελίξεις	13
2 Οι οικονομικές εξελίξεις στην Ελλάδα	17
2.1 Γενική επισκόπηση της ελληνικής οικονομίας	17
2.2 Οι εξελίξεις το 2018	25
2.3 Οι εξελίξεις το 2019	27
2.4 Οι προοπτικές το 2020	34

Κεφάλαιο 2

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΔΑΠΑΝΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΠΙΔΟΣΕΩΝ	37
1 Επισκόπηση δαπανών και δραστηριοτήτων της Γενικής Κυβέρνησης	37
2 Προϋπολογισμός επιδόσεων	39
3 Παρουσίαση με στοιχεία επίδοσης της κυβερνητικής πολιτικής για την καταπολέμηση της υπογεννητικότητας	60

Κεφάλαιο 3

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	61
1 Γενικά	61
2 Κρατικός προϋπολογισμός 2019	65
2.1 Έσοδα	65
2.2 Δαπάνες	69
3 Βασικά μεγέθη Προϋπολογισμού Γενικής Κυβέρνησης 2020	73
4 Κρατικός Προϋπολογισμός 2020	73
4.1 Έσοδα	77
4.2 Δαπάνες	79
4.3 Χρηματοδοτικές ανάγκες Κρατικού Προϋπολογισμού 2020	85
4.4 Μηνιαία κατανομή εσόδων-δαπανών Κρατικού Προϋπολογισμού 2020	85
4.5 Χρηματοροές μεταξύ Ελλάδας και Ευρωπαϊκής Ένωσης 2018-2020	86
4.6 Δαπάνες κατά Υπουργείο	89
5 Νομικά πρόσωπα Κεντρικής Κυβέρνησης	101
5.1 Λοιπά νομικά πρόσωπα	101
5.2 Δημόσιες Επιχειρήσεις και Οργανισμοί	109
5.3 Νοσοκομεία – Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας (ΠΦΥ)	112
6 Κοινωνικός προϋπολογισμός	114
7 Ενοποιημένος προϋπολογισμός Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης	120
8 Ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις	122
9 Λογιστική μεταρρύθμιση	125

Κεφάλαιο 4

ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΡΕΟΣ – ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ	127
Δημόσιο χρέος	127
1 Χρέος Κεντρικής Διοίκησης και Γενικής Κυβέρνησης	128
2 Δομή και χαρακτηριστικά του χρέους Κεντρικής Διοίκησης	129

3	Δαπάνες εξυπηρέτησης χρέους Κεντρικής Διοίκησης.....	132
4	Η ενοποιημένη αγορά ευρωομολόγων	134
5	Αγορά τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου	135
6	Βασικές κατευθύνσεις δανεισμού και διαχειριστικοί στόχοι έτους 2020	138

	Εγγυήσεις	139
--	-----------------	-----

Κεφάλαιο 5

ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ – ΑΠΟΚΡΑΤΙΚΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

143

Κατάλογος πινάκων και διαγραμμάτων

Πίνακες

1.1 Βασικά μεγέθη της παγκόσμιας οικονομίας.....	14
1.2 Ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου (σταθερές τιμές) ως ποσοστό του ΑΕΠ	19
1.3 Καθαρές επενδύσεις παγίου κεφαλαίου (τρέχουσες τιμές).....	19
1.4 Ισοζύγιο πληρωμών	33
1.5 Βασικά μεγέθη της Ελληνικής οικονομίας.....	35
2.1 Χρηματοδότηση από Κρατικό Προϋπολογισμό ανά Πρόγραμμα	41
2.2 Χρηματοδότηση ανά Πρόγραμμα από Κρατικό Προϋπολογισμό και ίδιους πόρους ΦΓΚ.....	42
2.3 Υπουργείο Υγείας	43
2.4 Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού	46
2.5 Υπουργείο Οικονομικών	48-50
2.6 Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	52
2.7 Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών.....	54-56
2.8 Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη	57-58
3.1 Αποτελέσματα Γενικής Κυβέρνησης περιόδου 2018-2020	61
3.2 Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης σύμφωνα με τη μεθοδολογία European System of Accounts (ESA).....	63-64
3.3 Πρωτογενές αποτέλεσμα Γενικής Κυβέρνησης σύμφωνα με τους όρους της Ενισχυμένης Εποπτείας	65
3.4 Καθαρά έσοδα Κρατικού Προϋπολογισμού κατά μείζονα κατηγορία σε ταμειακή βάση	66
3.5 Δαπάνες Κρατικού Προϋπολογισμού κατά μείζονα κατηγορία σε ταμειακή βάση	69
3.6 Μεταβιβάσεις Τακτικού Προϋπολογισμού σε φορείς εντός και εκτός της Γενικής Κυβέρνησης σε ταμειακή βάση.....	71
3.7 Αναπτυξιακές και κοινωνικές παρεμβάσεις	74
3.8 Παρεμβάσεις βελτίωσης δημοσιονομικού αποτελέσματος	75
3.9 Έσοδα ΠΔΕ	79
3.10 Διαχρονική εξέλιξη δαπανών ΠΔΕ (2010-2020).....	81
3.11 Δαπάνες ΠΔΕ κατά φορέα 2018-2019 (παλαιά δομή Υπουργείων)	83
3.12 Δαπάνες ΠΔΕ κατά φορέα 2020 (νέα δομή Υπουργείων).....	83
3.13 Χρηματοδοτικές ανάγκες Κρατικού Προϋπολογισμού 2020	85
3.14 Μηνιαία κατανομή εσόδων-δαπανών Κρατικού Προϋπολογισμού έτους 2020 σε σωρευτική ταμειακή βάση.....	85
3.15 Χρηματοροές Ελλάδας και ΕΕ 2018-2020	88
3.16 Ανώτατα όρια δαπανών φορέων Κεντρικής Διοίκησης Κρατικού Προϋπολογισμού σε ταμειακή και δεδουλευμένη βάση σύμφωνα με τη μεθοδολογία ESA για τα έτη 2019-2020	89-90
3.17 Ανώτατα όρια δαπανών Ανεξάρτητων Διοικητικών Αρχών φορέων των Υπουργείων.....	91
3.18 Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι (ΚΑΠ) των ΟΤΑ α΄ και β΄ βαθμού, ειδική επιχορήγηση Δήμων, λοιπές αποδόσεις σε Δήμους και λοιπές επιχορηγήσεις σε ΟΤΑ α΄ και β΄ βαθμού από τον ΤΠ του Υπουργείου Εσωτερικών	92
3.19 Προϋπολογισμός λοιπών νομικών προσώπων Κεντρικής Κυβέρνησης (περιλαμβάνονται οι ΑΔΑ και το ΑΚΑΓΕ)	101
3.20 Ισοζύγιο λοιπών νομικών προσώπων Κεντρικής Κυβέρνησης (εκτός ΑΔΑ και ΑΚΑΓΕ) ανά Υπουργείο	102
3.21 Ισοζύγιο Ανεξάρτητων Διοικητικών Αρχών (ΑΔΑ)	107

3.22 Προϋπολογισμός ΑΚΑΓΕ.....	108
3.23 ΔΕΚΟ ανά Υπουργείο	109
3.24 Προϋπολογισμός ΔΕΚΟ κατά ΕΣΑ.....	109
3.25 Ισοζύγιο ΔΕΚΟ ανά Υπουργείο κατά ΕΣΑ	110
3.26 Προϋπολογισμοί Νοσοκομείων και ΠΦΥ	113
3.27 Προϋπολογισμοί Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης.....	116-117
3.28 Μεταβιβάσεις από τον Τακτικό Προϋπολογισμό στους ΟΤΑ	120
3.29 Ενοποιημένος Προϋπολογισμός ΟΤΑ	121
3.30 Ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις Γενικής Κυβέρνησης.....	122
3.31 Εξέλιξη εκκρεμών επιστροφών φόρων.....	122
3.32 Ενισχύσεις πιστώσεων-επιχορηγήσεις για την εξόφληση ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων φορέων Γενικής Κυβέρνησης, εκκρεμών επιστροφών φόρων και εκκρεμών αιτήσεων συνταξιοδότησης	123
3.33 Πληρωμές ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων φορέων Γενικής Κυβέρνησης, εκκρεμών επιστροφών και εκκρεμών αιτήσεων συνταξιοδότησης.....	124
4.1 Σύνθεση χρέους Κεντρικής Διοίκησης	128
4.2 Χρέος Γενικής Κυβέρνησης.....	129
4.3 Εξέλιξη δημόσιου χρέους Γενικής Κυβέρνησης.....	129
4.4 Χρονοδιάγραμμα λήξης χρέους της Κεντρικής Διοίκησης την 30/9/2019.....	130
4.5 Μέση υπολειπόμενη φυσική διάρκεια χρέους Κεντρικής Διοίκησης	132
4.6 Χρέος Κεντρικής Διοίκησης ως προς την υπολειπόμενη φυσική διάρκεια	132
4.7 Δαπάνες εξυπηρέτησης χρέους Κεντρικής Διοίκησης	133
4.8 Εξοφλήσεις βραχυπρόθεσμου χρέους.....	133
4.9 Ύψος δαπανών για τόκους χρέους Κεντρικής Διοίκησης.....	134
4.10 Εγγυήσεις, ανεξόφλητο εγγυημένο υπόλοιπο, καταπτώσεις και προμήθειες εγγυήσεων κατά τα έτη 2005-2019	140
5.1 Μετοχολόγιο Ελληνικής Εταιρείας Συμμετοχών και Περιουσίας (ΕΕΣΥΠ) ΑΕ	146
5.2 Στόχος εσόδων 2020	148
5.3 Προβολή τριμηνιαίων εσόδων	149
5.4 Έσοδα από αποκρατικοποιήσεις	150
5.5 Πλάνο αποκρατικοποιήσεων	151
5.6 Έσοδα προγράμματος αποκρατικοποιήσεων	151
5.7 Μετοχολόγιο Ταμείου Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου (ΤΑΙΠΕΔ) ΑΕ	152
5.8 Μετοχολόγιο Ελληνικού Δημοσίου – Προνομιούχες μετοχές άρθρου 1 του ν. 3723/2008.....	152
5.9 Μετοχολόγιο Ελληνικού Δημοσίου – Εισηγμένες στο ΧΑ.....	153
5.10 Μετοχολόγιο Ελληνικού Δημοσίου – Μη εισηγμένες στο ΧΑ.....	153-154

Διαγράμματα

1.1 Εξέλιξη ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών	18
1.2 Εξέλιξη πραγματικού και δυνητικού ΑΕΠ την περίοδο 2010-2020	20
1.3 Δείκτη οικονομικού κλίματος στην Ελλάδα και την Ευρωζώνη	22
1.4 Πρωτογενές αποτέλεσμα Γενικής Κυβέρνησης έναντι των στόχων και μεταβολή του πραγματικού ΑΕΠ (2016-2019).....	24
4.1 Χρονοδιάγραμμα λήξης χρέους της Κεντρικής Διοίκησης την 30/9/2019	131
4.2 Σύνθεση χρέους Κεντρικής Διοίκησης την 30/9/2019.....	131
4.3 Δαπάνες για τόκους χρέους Κεντρικής Διοίκησης	134
4.4 Καμπύλη αποδόσεων τίτλων Ελληνικού Δημοσίου.....	135
4.5 Αποδόσεις 10ετών κρατικών τίτλων (ημερήσια στοιχεία-αποδόσεις).....	136
4.6 Αξία συναλλαγών στην ΗΔΑΤ γ' τρίμηνο 2019 (με βάση την εναπομένουσα διάρκεια των τίτλων)	137
4.7 Μηνιαίος όγκος συναλλαγών επί τίτλων του Δημοσίου στην ΗΔΑΤ	137
4.8 Εγγυήσεις, καταπτώσεις και ανεξόφλητο εγγυημένο υπόλοιπο κατά τα έτη 2005-2019 (% του ΑΕΠ)	141

**Γνώμη του Ελληνικού Δημοσιονομικού Συμβουλίου
(παρ. 4, άρθρο 42 του ν.4270/2014)**

Οι μακροοικονομικές και οι δημοσιονομικές προβλέψεις, πάνω στις οποίες βασίζεται το σχέδιο του Κρατικού Προϋπολογισμού του οικονομικού έτους 2020, έχουν υιοθετηθεί από το Δημοσιονομικό Συμβούλιο.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

1. Διεθνείς οικονομικές εξελίξεις

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή¹ εκτιμά ρυθμό μεγέθυνσης στο 2,9% και 3,0% για την παγκόσμια ανάπτυξη το 2019 και 2020 αντίστοιχα, δηλαδή χαμηλότερο κατά 0,1% και 0,4% από τις προβλέψεις του ΔΝΤ. Σύμφωνα με τα στοιχεία της τελευταίας έκθεσης του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου² (World Economic Outlook, Οκτώβριος 2019) η πορεία της παγκόσμιας ανάπτυξης εξακολουθεί να είναι υποτονική, καθώς προβλέπεται σε 3,0% και 3,4% για τα έτη 2019 και 2020 αντίστοιχα (από 3,6% το 2018) (Πίνακας 1.1). Οι εξελίξεις στην παγκόσμια ανάπτυξη διαμορφώνονται κυρίως εν μέσω της αναμενόμενης επιβράδυνσης της κυκλικής δυναμικής στις προηγμένες οικονομίες, της κλιμάκωσης των εμπορικών εντάσεων, της επιβράδυνσης της οικονομίας της Κίνας και της ανάκαμψης των αναδυόμενων οικονομιών (εκτός της Κίνας).

Σημειώνεται ότι οι προοπτικές έχουν αναθεωρηθεί προς τα κάτω κατά 0,2% και 0,1% για τα έτη 2019 και 2020 αντίστοιχα, συγκριτικά με την έκθεση του Ιουλίου του ίδιου έτους. Η προς τα κάτω αναθεώρηση αντανάκλα αφενός μια λιγότερο δυναμική ανάκαμψη σε ορισμένες αναδυόμενες οικονομίες της αγοράς απ' ό,τι αναμενόταν και αφετέρου τις αναταράξεις στο παγκόσμιο εμπόριο.

Στις αναπτυσσόμενες χώρες ο ρυθμός οικονομικής μεγέθυνσης παραμένει αμετάβλητος για το 2020 σε 1,7% και μειωμένος κατά 0,2% για το 2019 σε σχέση με τα στοιχεία της προηγούμενης έκθεσης (Ιούλιος 2019). Ειδικότερα για τις ΗΠΑ, το ΔΝΤ σύμφωνα με την έκθεση του Οκτωβρίου 2019, προβλέπει ανάπτυξη 2,4% και 2,1% για το 2019 και 2020 αντίστοιχα, μειωμένη κατά 0,2% για το 2019 και αυξημένη κατά 0,2% για το 2020, συγκριτικά με την έκθεση του Ιουλίου του ίδιου έτους. Η χαμηλότερη εκτίμηση των προβλέψεων της οικονομίας των ΗΠΑ βασίζεται στις επιπτώσεις από την αβεβαιότητα ως προς τις επιδράσεις των κλιμακούμενων μέτρων του εμπορικού προστατευτισμού και σε μεγάλο βαθμό στην ωρίμανση του οικονομικού κύκλου.

Για την Ευρωζώνη αναμένεται ρυθμός οικονομικής μεγέθυνσης 1,1%² για το 2019 και 1,2% για το 2020, σύμφωνα με τα στοιχεία της έκθεσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Νοέμβριος 2019), από 1,2% και 1,4% αντίστοιχα, σύμφωνα με την αντίστοιχη έκθεση του Ιουλίου 2019. Η προς τα κάτω αναθεώρηση οφείλεται στις ασθενέστερες από τις αναμενόμενες επιδόσεις στους δείκτες οικονομικής συγκυρίας στη ζώνη του ευρώ σε σχέση με τις προβλέψεις του καλοκαιριού και στην επιβράδυνση της πορείας της παγκόσμιας οικονομίας. Επίσης, πρωτίστως η διατήρηση των εντάσεων στο εμπόριο και δευτερευόντως η υποχώρηση στον βιομηχανικό τομέα και ειδικότερα στον κλάδο της αυτοκινητοβιομηχανίας στη Γερμανία η οποία διαχέεται και σε άλλους τομείς της οικονομίας, όπως στον τομέα των υπηρεσιών και στις αγορές εργασίας, έχουν επιβραδυντική επίπτωση στην πορεία της οικονομικής δραστηριότητας στη ζώνη του ευρώ³. Επιπλέον, η δημογραφική γήρανση, η χαμηλή συνολική παραγωγικότητα, η υποχώρηση της παγκόσμιας ζήτησης, η πάντως μικρότερη σήμερα αβεβαιότητα σε σχέση με το Brexit και η κλιμάκωση των μεταναστευτικών ροών αποτελούν τροχοπέδη στην οικονομική ανάπτυξη της ζώνης του ευρώ.

Στις αναδυόμενες και αναπτυσσόμενες οικονομίες, σύμφωνα με τα στοιχεία της έκθεσης του ΔΝΤ, η ανάπτυξη αναμένεται να διαμορφωθεί στο 3,9% και 4,6% το 2019 και 2020, χαμηλότερη κατά 0,2% και 0,1% αντίστοιχα, συγκριτικά με τα στοιχεία της έκθεσης του Ιουλίου. Η εξέλιξη αυτή αντανάκλα

¹ Φθινοπωρινές Οικονομικές Προβλέψεις Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Νοέμβριος 2019.

² Ο ρυθμός μεταβολής του παγκόσμιου ΑΕΠ (εκτός ζώνης ευρώ), σύμφωνα με την έκθεση του Σεπτεμβρίου 2019 της ΕΚΤ, εκτιμάται σε 3,1% για το 2019 και 3,4% για το 2020, από 3,3% και 3,6% σύμφωνα με την έκθεση Ιουνίου 2019 της ΕΚΤ.

³ Ειδικότερα, λόγω του μεγάλου βαθμού ενσωμάτωσης της Ευρωζώνης στις Παγκόσμιες Αλυσίδες Αξίας (GVC) με τους κύριους εμπορικούς εταίρους της (ΗΠΑ, Κίνα, Ιαπωνία), οι επιβαλλόμενοι δασμοί έχουν μεγαλύτερη επίπτωση τόσο μέσω του κόστους των εισαγόμενων εισροών (upstream) όσο και μέσω των επιπτώσεων στα εξαγόμενα προϊόντα (downstream).

κυρίως μια λιγότερο δυναμική ανάκαμψη σε ορισμένες αναδυόμενες οικονομίες από ό,τι αναμενόταν προηγουμένως.

Η ανάπτυξη της Κίνας αναμένεται να διαμορφωθεί σε 6,1% το 2019 και 5,8% το 2020, έναντι 6,6% το 2018, χαμηλότερη κατά 0,1% και 0,2% για το 2019 και 2020 αντίστοιχα, συγκριτικά με τα στοιχεία της προηγούμενης έκθεσης του Ιουλίου του ΔΝΤ. Την επιβράδυνση της οικονομίας της Κίνας επηρεάζουν οι επιπτώσεις των περιορισμών στο διμερές εμπόριό της, οι πιέσεις που ασκεί η λήξη των δημοσιονομικών κινήτρων (πολιτικές που θεσπίστηκαν από την κυβέρνηση με σκοπό την αύξηση της οικονομικής δραστηριότητας, όπως η μείωση της φορολογίας), το υψηλό χρέος και οι δημογραφικοί παράγοντες.

Ο πληθωρισμός στις αναπτυγμένες οικονομίες αναμένεται να διαμορφωθεί σε 1,5% και 1,8% για το 2019 και 2020 αντίστοιχα, έναντι 2,0% το 2018. Για τις αναδυόμενες αγορές και τις αναπτυσσόμενες οικονομίες εκτιμάται σε 4,7% και 4,8% για τα έτη 2019 και 2020 αντίστοιχα, έναντι 4,8% το 2018. Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η μέση τιμή του αργού πετρελαίου ανήλθε στα 71,5 δολάρια το βαρέλι το 2018. Για το 2019 προβλέπεται μέση τιμή του αργού πετρελαίου στα 63,3 δολάρια το βαρέλι και για το 2020 στα 57,4 δολάρια το βαρέλι. Οι εκτιμήσεις για τη μέση τιμή πετρελαίου το 2019 και 2020 καταγράφονται χαμηλότερες συγκριτικά με τις προηγούμενες εκθέσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Το παγκόσμιο εμπόριο, έπειτα από υποχώρηση σε 1,1% το 2019 από 3,6% το 2018, αναμένεται να ανακάμψει σε 3,2% το 2020, σύμφωνα με τα στοιχεία της έκθεσης Οκτωβρίου 2019 του ΔΝΤ, ωστόσο ο ρυθμός παραμένει χαμηλότερος από την οικονομική δραστηριότητα. Ειδικότερα, για τις προηγμένες οικονομίες προβλέπεται ότι ο ρυθμός μεταβολής των εισαγωγών θα διαμορφωθεί σε 1,2% και 2,7% για το 2019 και 2020 αντίστοιχα, έναντι 3,0% το 2018 και για τις αναδυόμενες αγορές και αναπτυσσόμενες οικονομίες εκτιμάται ότι θα διαμορφωθεί σε 0,7% και 4,3% το 2019 και 2020 αντίστοιχα, έναντι 5,1% το 2018. Ο ρυθμός μεταβολής των εξαγωγών στις αναπτυγμένες οικονομίες αναμένεται να διαμορφωθεί σε 0,9% και 2,5% το 2019 και 2020, αντίστοιχα, έναντι 3,1% το 2018. Στις αναδυόμενες αγορές και αναπτυσσόμενες οικονομίες ο ρυθμός μεταβολής των εξαγωγών εκτιμάται ότι θα διαμορφωθεί σε 1,9% για το 2019 και θα επιταχυνθεί σε 4,1% το 2020, από 3,9% το 2018.

**Πίνακας 1.1 Βασικά μεγέθη της παγκόσμιας οικονομίας
(% ετήσιες μεταβολές, σταθερές τιμές)**

	2018	2019*	2020*
Παγκόσμιο ΑΕΠ	3,6	3,0	3,4
ΑΕΠ ΕΕ**	2,0	1,4	1,4
ΑΕΠ Ευρωζώνης**	1,9	1,1	1,2
ΑΕΠ ΗΠΑ	2,9	2,4	2,1
Παγκόσμιο Εμπόριο (αγαθά και υπηρεσίες)	3,6	1,1	3,2
Πληθωρισμός			
α. Προηγμένες οικονομίες	2,0	1,5	1,8
β. Αναδυόμενες αγορές και αναπτυσσόμενες οικονομίες	4,8	4,7	4,8
Τιμή πετρελαίου (Brent, USD/barrel)**	71,5	63,3	57,4

Πηγές: IMF, World Economic Outlook, Update (Οκτώβριος 2019)

* Εκτιμήσεις/Προβλέψεις

** Φθινοπωρινές Οικονομικές Προβλέψεις Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Νοέμβριος 2019

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας⁴, η εξωτερική ζήτηση προϊόντων και υπηρεσιών της ζώνης του ευρώ αναμένεται να επιβραδυνθεί και να διαμορφωθεί σε 1,0% και 1,9% το 2019 και το 2020 αντίστοιχα, έναντι 3,7% το 2018. Συγκριτικά με τα στοιχεία της προηγούμενης έκθεσης (Ιούνιος 2019), ο ρυθμός μεταβολής της εξωτερικής ζήτησης αναθεωρήθηκε προς τα κάτω κατά 0,7% τόσο για το 2019 όσο και για το 2020. Η επιβράδυνση της εξωτερικής ζήτησης αγαθών και υπη-

⁴ «Μακροοικονομικές προβολές εμπειρογνομόνων της ΕΚΤ για τη ζώνη του ευρώ» Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, Σεπτέμβριος 2019.

ρεσιών της ευρωζώνης, η οποία συνδέεται με την επιβράδυνση της παγκόσμιας οικονομικής δραστηριότητας, αναμένεται να περιορίσει την άνοδο των εξαγωγών κατά τα έτη 2019 και 2020.

Οι ευνοϊκές συνθήκες στην αγορά εργασίας της ζώνης του ευρώ μέχρι τώρα συνέβαλαν στη διατήρηση της ιδιωτικής κατανάλωσης και της εγχώριας ζήτησης. Ωστόσο, σύμφωνα με την έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, οι συνθήκες στην αγορά εργασίας γίνονται λιγότερο ευνοϊκές για τα επόμενα δύο έτη. Ο ρυθμός αύξησης της απασχόλησης εκτιμάται σε 1,1% και 0,5% για το 2019 και το 2020 αντίστοιχα, έναντι 1,5% το 2018, αντανakλώντας εν μέρει βραχυπρόθεσμα την αρνητική επίδραση προσωρινών παραγόντων. Το ποσοστό ανεργίας εκτιμάται ότι θα διαμορφωθεί σε 7,7% και 7,5% το 2019 και 2020 αντίστοιχα, έναντι 8,2% το 2018, σύμφωνα με την έκθεση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (Σεπτέμβριος 2019).

Εν κατακλείδι, η πρόβλεψη για ανάκαμψη της παγκόσμιας οικονομίας το 2020 σε σχέση με το 2019 βασίζεται κυρίως σε παράγοντες όπως η εξασθένηση των παροδικών δυσμενών επιδράσεων ειδικότερα στη ζώνη του ευρώ και η άνοδος των ρυθμών μεγέθυνσης ορισμένων αναπτυσσόμενων οικονομιών. Ωστόσο οι κίνδυνοι του μεταβαλλόμενου διεθνούς περιβάλλοντος παραμένουν απειλή για την παγκόσμια οικονομία. Στο πλαίσιο αυτό η προβλεπόμενη ανάκαμψη του ρυθμού παγκόσμιας ανάπτυξης το 2020 προϋποθέτει την άμβλυνση των εντάσεων και της αβεβαιότητας του διεθνούς περιβάλλοντος. Η άνοδος του εμπορικού προστατευτισμού, η περαιτέρω κλιμάκωση των γεωπολιτικών εντάσεων, η πολιτική αβεβαιότητα (Brexit), η υποχώρηση του κλάδου της βιομηχανίας και η διάχυσή της και σε άλλους τομείς της οικονομίας, η χαμηλή παραγωγικότητα στο σύνολό της και η κλιματική αλλαγή αποτελούν βασικούς κινδύνους που αντιμετωπίζει η διεθνής οικονομία τόσο σε βραχυπρόθεσμο όσο και σε μακροπρόθεσμο επίπεδο.

Η ενιαία νομισματική πολιτική στη ζώνη του ευρώ

Μετά τον ισχυρό ρυθμό ανάπτυξης που καταγράφηκε το 2017, η οικονομική δραστηριότητα στη ζώνη του ευρώ συνέχισε να ενισχύεται την επόμενη διετία με ρυθμό ο οποίος επιβραδύνθηκε σημαντικά, κυρίως στη διάρκεια του 2018. Συγκεκριμένα, ο ετήσιος ρυθμός ανόδου του πραγματικού ΑΕΠ στη ζώνη του ευρώ διαμορφώθηκε σε 1,1% το γ' τρίμηνο του 2019 έναντι 1,2% το 2018 και 3% το 2017. Η επιβράδυνση αυτή αντανakλά κυρίως την επιβράδυνση της εξωτερικής ζήτησης στη ζώνη του ευρώ, με αποτέλεσμα οι βραχυπρόθεσμες προοπτικές της ανάπτυξης να είναι ασθενέστερες από ό,τι αρχικά αναμενόταν. Ωστόσο, η οικονομική ανάκαμψη στη ζώνη του ευρώ εκτιμάται ότι θα συνεχιστεί ελαφρά επιταχυνόμενη τα αμέσως επόμενα έτη. Η εξωτερική ζήτηση αναμένεται να εξακολουθήσει να επηρεάζει θετικά τις εξαγωγές, ενώ η διατήρηση των ευνοϊκών χρηματοδοτικών συνθηκών και της πολύ διευκολυντικής κατεύθυνσης της νομισματικής πολιτικής στη ζώνη του ευρώ, καθώς και η περαιτέρω βελτίωση στην απασχόληση και την αμοιβή της εργασίας, προβλέπεται να εξακολουθήσουν να στηρίζουν την εσωτερική ζήτηση. Οι κίνδυνοι για τις προοπτικές της οικονομικής δραστηριότητας στη ζώνη του ευρώ ωστόσο θεωρούνται μειούμενοι και συνδέονται με γεωπολιτικούς κινδύνους, με την τάση ενίσχυσης του προστατευτισμού στο διεθνές εμπόριο καθώς και με ορισμένες δυσμενείς εξελίξεις που παρατηρούνται στις αναδυόμενες αγορές.

Ο ρυθμός πληθωρισμού στη ζώνη του ευρώ παρουσίασε από το τελευταίο τρίμηνο του 2018 και μετά σημαντική επιβράδυνση, κυρίως λόγω της υποχώρησης των τιμών της ενέργειας και σε μικρότερο βαθμό των τροφίμων (Οκτώβριος 2019: 0,7%, Δεκ. 2018: 1,5%). Ο πυρήνας του πληθωρισμού (δηλ. ο ρυθμός μεταβολής των τιμών εκτός ενέργειας και ειδών διατροφής) παρέμεινε γενικά υποτονικός και σχετικά σταθερός από τα μέσα του 2017 και μετά, κυμαινόμενος γύρω από το 1% (Οκτώβριος 2019: 1,1%, Δεκέμβριος 2018: 0,9%), ενώ και οι πληθωριστικές προσδοκίες κυμαίνονται πλέον σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα.

Σύμφωνα με τις πλέον πρόσφατες μακροοικονομικές προβολές της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) (Σεπτέμβριος 2019), ο ετήσιος ρυθμός πληθωρισμού αναμένεται να διαμορφωθεί κατά μέσο όρο στα κράτη-μέλη της ζώνης του ευρώ σε 1,2% για το 2019, σε 1,0% το 2020 και σε 1,5% το 2021. Ο πυρήνας του πληθωρισμού αναμένεται να ενισχυθεί μεσοπρόθεσμα, ως αποτέλεσμα των μέτρων

νομισματικής πολιτικής, της σταθερής αύξησης του κόστους εργασίας και της συνέχισης της οικονομικής ανάκαμψης στη ζώνη του ευρώ.

Το 2019 η κατεύθυνση της ενιαίας νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος διατηρήθηκε πολύ διευκολυντική, προκειμένου να διασφαλισθεί ότι ο ετήσιος ρυθμός πληθωρισμού στη ζώνη του ευρώ θα επανέλθει μεσοπρόθεσμα σε επίπεδα λίγο χαμηλότερα του 2% ώστε να αποκατασταθεί η σταθερότητα των τιμών, η οποία αποτελεί τον πρωταρχικό στόχο του Ευρωσυστήματος. Στη διάρκεια του 2019 το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ τόνιζε την ανάγκη διατήρησης πολύ διευκολυντικής νομισματικής πολιτικής για μεγάλο χρονικό διάστημα, καθώς οι πληθωριστικές πιέσεις παρέμεναν γενικά υποτονικές και οι δείκτες των πληθωριστικών προσδοκιών είχαν υποχωρήσει, ενώ ταυτόχρονα επεσήμανε τις ασθενέστερες προοπτικές της οικονομικής ανάπτυξης στη ζώνη του ευρώ. Το Σεπτέμβριο του 2019, το ΔΣ της ΕΚΤ αποφάσισε να μειώσει περαιτέρω το επιτόκιο στη διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων του Ευρωσυστήματος κατά 10 μονάδες βάσης σε -0,50%.⁵

Την περίοδο Ιανουαρίου-Οκτωβρίου 2019 η διεξαγωγή του διευρυμένου προγράμματος αγοράς τίτλων⁶ συνεχίστηκε αποκλειστικά μέσω της επανεπένδυσης των κεφαλαίων που αποπληρώνονταν, λόγω ωρίμανσης των χρεογράφων που είχαν αποκτηθεί προηγουμένως στο πλαίσιο του προγράμματος, καθώς είχε αποφασιστεί (στα μέσα του 2018) μηδενισμός των καθαρών αγορών από τις αρχές του τρέχοντος έτους. Ωστόσο, το Σεπτέμβριο του 2019 το ΔΣ της ΕΚΤ αποφάσισε να επανεκκινήσει από το Νοέμβριο του τρέχοντος έτους τις καθαρές αγορές στο πλαίσιο του προγράμματος αυτού, το ύψος των οποίων θα ανέρχεται μηνιαίως σε 20 δισ. ευρώ. Οι καθαρές αγορές αναμένεται να συνεχιστούν όσο κρίνεται απαραίτητο για την ενίσχυση της διευκολυντικής επίδρασης των πολύ χαμηλών επιτοκίων πολιτικής και να ολοκληρωθούν λίγο πριν τα επιτόκια αυτά αρχίσουν να αυξάνονται. Ωστόσο, η πολιτική των επανεπενδύσεων, υπό το πρίσμα του σημαντικού μεγέθους που έχει λάβει πλέον το χαρτοφυλάκιο τίτλων του Ευρωσυστήματος, αναμένεται να συνεχιστεί για μακρά χρονική περίοδο μετά την ημερομηνία αύξησης των επιτοκίων από την ΕΚΤ και για όσο χρονικό διάστημα κρίνεται αναγκαίο να διατηρηθούν πολύ διευκολυντικές νομισματικές συνθήκες.

Τον Μάρτιο του 2019 αποφασίστηκε η διεξαγωγή από το Σεπτέμβριο 2019, ανά τρίμηνο, τρίτης σειράς στοχευμένων πράξεων μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης (TLTRO-III), με σκοπό τη διατήρηση ευνοϊκών όρων τραπεζικής χρηματοδότησης των επιχειρήσεων και των νοικοκυριών και την ενίσχυση του μηχανισμού μετάδοσης της νομισματικής πολιτικής στην πραγματική οικονομία. Μετά τις τροποποιήσεις των αρχικών όρων που έγιναν το Σεπτέμβριο του 2019 ώστε να επιτευχθεί ακόμη πιο επεκτατικό αποτέλεσμα, η διάρκεια των πράξεων προβλέπεται 3ετής και το επιτόκιο στις πράξεις αυτές προβλέπεται ίσο με το μέσο όρο του επιτοκίου στις πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης του Ευρωσυστήματος, όπως αυτό θα διαμορφωθεί κατά τη διάρκεια κάθε στοχευμένης πράξης. Προβλέπεται επίσης δυνατότητα εθελοντικής πρόωρης μερικής ή ολικής αποπληρωμής ανά τρίμηνο (μετά την πάροδο 24 μηνών από την ημερομηνία διακανονισμού κάθε στοχευμένης πράξης) των ποσών που θα έχουν αντληθεί μέσω TLTRO-III. Οι τράπεζες που θα χορηγήσουν επαρκείς πιστώσεις προς την πραγματική οικονομία, δηλ. πιστώσεις πάνω από ένα προκαθορισμένο όριο αναφοράς, απολαμβάνουν μειωμένου επιτοκίου χρηματοδότησης από το Ευρωσύστημα, το οποίο μπορεί να φτάσει μέχρι το μέσο επιτόκιο στην πάγια διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων κατά τη διάρκεια κάθε στοχευμένης πράξης. Η έκταση της μείωσης του επιτοκίου είναι ανάλογη με το βαθμό κατά τον οποίο η πιστοδοτική δραστηριότητα κάθε τράπεζας στην περίοδο 1 Απριλίου 2019 - 31 Μαρτίου 2021 θα έχει υπερβεί το όριο αναφοράς.

Επίσης, με σκοπό τη διευκόλυνση της μετάδοσης των επιδράσεων της νομισματικής πολιτικής μέσω των τραπεζών, το Σεπτέμβριο του 2019, το ΔΣ της ΕΚΤ αποφάσισε να εισαγάγει σύστημα δύο βαθμίδων για τον εκτοκισμό των αποθεματικών που τηρούν οι εμπορικές τράπεζες στην κεντρική τράπεζα,

⁵ Το επιτόκιο στις πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης του και το επιτόκιο στην πάγια διευκόλυνση οριακής αναχρηματοδότησης παρέμειναν στο 0% και 0,25% αντίστοιχα, δηλαδή στα επίπεδα στα οποία έχουν διαμορφωθεί από το Μάρτιο του 2016.

⁶ Το πρόγραμμα αυτό περιλαμβάνει το πρόγραμμα αγοράς προϊόντων τιτλοποίησης, το πρόγραμμα αγοράς καλυμμένων ομολογιών, το πρόγραμμα αγοράς τίτλων δημόσιου τομέα και το πρόγραμμα αγοράς εταιρικών ομολόγων μη χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων.

με βάση το οποίο, τμήμα της υπερβάλλουσας ρευστότητας που διακρατείται, θα εξαιρείται από το αρνητικό επιτόκιο αποδοχής καταθέσεων.

Τέλος, το 2019 συνεχίστηκε η διεξαγωγή των πράξεων κύριας αναχρηματοδότησης και πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης, οι οποίες αναμένεται να διεξάγονται ως δημοπρασίες σταθερού επιτοκίου, χωρίς ποσοτικό περιορισμό της χορηγούμενης ρευστότητας τουλάχιστον μέχρι τους πρώτους μήνες του 2021.

2. Οι οικονομικές εξελίξεις στην Ελλάδα

2.1 Γενική επισκόπηση της ελληνικής οικονομίας

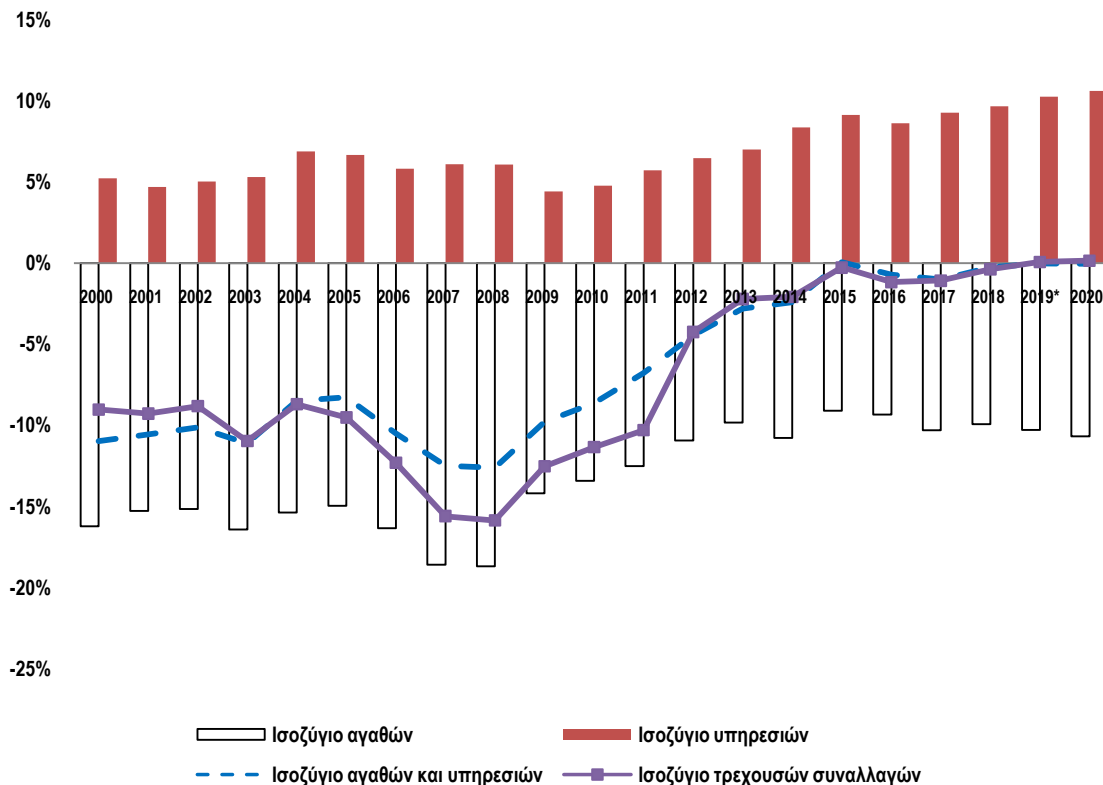
Το 2019 αποτελεί για την Ελλάδα έτος σταδιακής μετάβασης σε μία περίοδο ευνοϊκότερων οικονομικών συνθηκών. Τις συνθήκες αυτές συνδιαμορφώνουν το βελτιούμενο οικονομικό κλίμα που εδραιώνεται στο δεύτερο εξάμηνο του έτους (στη βάση της αυξημένης εμπιστοσύνης και της επιτάχυνσης της μεταρρυθμιστικής προσπάθειας από τη νέα κυβέρνηση), η προσήλωση στους δημοσιονομικούς και μεταρρυθμιστικούς στόχους και οι μεγαλύτεροι βαθμοί ελευθερίας ως προς την εξειδίκευση των οικονομικών πολιτικών εντός αυτών των στόχων.

Με την ολοκλήρωση του τρίτου προγράμματος οικονομικής προσαρμογής, από τον Αύγουστο του 2018, έχει ενεργοποιηθεί για την Ελλάδα το πλαίσιο της ενισχυμένης εποπτείας. Η εποπτεία εκτείνεται σε έξι τομείς, στους οποίους περιλαμβάνονται η δημοσιονομική πολιτική (δημοσιονομικοί στόχοι και δημοσιονομικές διαρθρωτικές πολιτικές), η κοινωνική πρόνοια, η χρηματοπιστωτική σταθερότητα, οι αγορές εργασίας και προϊόντων και η δημόσια διοίκηση. Στο πλαίσιο αυτό, η Ελλάδα υπόκειται σε τριμηνιαίες αξιολογήσεις σχετικά με την πρόοδο υλοποίησης των μεταρρυθμίσεων και, σε περίπτωση ευνοϊκής έκθεσης, υπάρχει η δυνατότητα, σε εξαμηνιαία βάση, να δρομολογείται η αποδέσμευση μέτρων ελάφρυνσης του χρέους ύψους 0,7 % του ΑΕΠ ετησίως.

Πέραν της ενισχυμένης εποπτείας, η Ελλάδα, από τον Οκτώβριο του 2018, εντάχθηκε για πρώτη φορά στις υποχρεώσεις του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, στο πλαίσιο των οποίων υποβλήθηκε τον Απρίλιο του τρέχοντος έτους από την προηγούμενη κυβέρνηση το Πρόγραμμα Σταθερότητας και το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων για το 2019, αλλά και εξετάστηκαν τα στοιχεία της ελληνικής Οικονομίας στο πλαίσιο της Διαδικασίας Μακροοικονομικών Ανισορροπιών (MIP). Ως αποτέλεσμα, στην έκθεση των συστάσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Ελλάδα (Φεβρουάριος 2019), διαπιστώθηκαν μακροοικονομικές ανισορροπίες που σχετίζονται με το υψηλό επίπεδο του δημόσιου χρέους ως προς το ΑΕΠ, την αρνητική καθαρή επενδυτική θέση της χώρας, το ύψος του αποθέματος μη εξυπηρετούμενων δανείων, το υψηλό ποσοστό ανεργίας και τους χαμηλούς ρυθμούς δυνητικής μεγέθυνσης και παραγωγικότητας. Όπως αναφέρεται στην ανάλυση που συμπεριλαμβάνεται στην έκθεση, για την εξάλειψη των συσσωρευμένων ανισορροπιών θα απαιτηθεί η συνεπής υλοποίηση των διαρθρωτικών αλλαγών και η επιτάχυνση των ρυθμών οικονομικής ανάπτυξης.

Οι ως άνω ανισορροπίες οφείλονται στις προ κρίσης δομικές αδυναμίες της ελληνικής οικονομίας, στις επιπτώσεις της μακροχρόνιας περιόδου αποεπένδυσης και στο επενδυτικό κενό που χαρακτηρίζει τα τελευταία χρόνια την ελληνική οικονομία και τις αντίστοιχες επιπτώσεις στην πραγματική οικονομία (ΑΕΠ, παραγωγικότητα, απασχόληση), αλλά και στις μακροχρόνιες συνέπειες της πολιτικής διαπραγμάτευσης με τα υπόλοιπα κράτη-μέλη της ζώνης του ευρώ το πρώτο εξάμηνο του 2015. Λόγω των συστατικών δημοσιονομικών μέτρων, ο κύριος μοχλός αύξησης του πραγματικού ΑΕΠ μεταξύ 2009 και 2018 ήταν ο εξωτερικός τομέας της οικονομίας, ο οποίος συνέβαλε θετικά στην ανάπτυξη κατά 1,3 ποσοστιαίες μονάδες σε ετήσιο μέσο όρο, έναντι αρνητικής μέσης ετήσιας συμβολής της εγχώριας ζήτησης (κατανάλωσης και επενδύσεων) κατά 4,0 ποσοστιαίες μονάδες. Η ως άνω θετική συμβολή του πραγματικού εξωτερικού τομέα σηματοδοτεί τη βελτίωση και στο ονομαστικό Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών, η οποία υπήρξε άλλωστε βασικός στόχος της οικονομικής προσαρμογής (Διάγραμμα 1.1.), που είχε όμως ουσιαστικά ολοκληρωθεί μέχρι το 2015.

**Διάγραμμα 1.1 Εξέλιξη του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών
(% του ΑΕΠ, τρέχουσες τιμές)**

Πηγή: Ετήσιοι Εθνικοί Λογαριασμοί 2018 (Ελληνική Στατιστική Αρχή), εκτιμήσεις/προβλέψεις Υπουργείου Οικονομικών
*Εκτιμήσεις / Προβλέψεις

Όπως προαναφέρθηκε, από την έναρξη της κρίσης έχει δημιουργηθεί στην Ελλάδα ένα μεγάλο επενδυτικό κενό, ως αποτέλεσμα της διαδοχικής συρρίκνωσης του όγκου των επενδύσεων στην πρώτη φάση της κρίσης, της απότομης χειροτέρευσης των επιχειρηματικών προσδοκιών και των συνθηκών ρευστότητας στην οικονομία το 2015 (εν μέσω επιβολής περιορισμών στην κίνηση κεφαλαίων), και της μη αναμενόμενης εκ νέου συρρίκνωσης των επενδύσεων το 2018.

Η ασκούμενη από τη νέα Κυβέρνηση οικονομική πολιτική έχει ως κεντρικό στόχο την αναστροφή αυτής της κατάστασης και τη δυναμική αύξηση των επενδύσεων στην ελληνική οικονομία. Ο μεσοπρόθεσμος στόχος της νέας πολιτικής στόχευσης είναι οι επενδύσεις, ως ποσοστό του ΑΕΠ, να πλησιάσουν σταδιακά τα επίπεδα προ της κρίσης.

Αναλυτικότερα, οι ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου στην Ελλάδα όπως απεικονίζονται στον πίνακα 1.2, ως ποσοστό του ΑΕΠ, ανέρχονταν πριν από την κρίση σε ποσοστά πάνω από το 20%, ενώ μετά το 2010 μειώθηκαν κατά περίπου 10 ποσοστιαίες μονάδες. Το 1^ο εξάμηνο του 2019, οι επενδύσεις ήταν μόνο το 11,6% του ΑΕΠ, ενώ εκτιμάται αύξηση στο 12,3% το 2^ο εξάμηνο του έτους, άνοδος που προβλέπεται να φθάσει στο 13,1% το 2020.

**Πίνακας 1.2 Ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου (σταθερές τιμές)
ως ποσοστό του ΑΕΠ**

	Ελλάδα	Ευρωζώνη	ΕΕ	Χώρες ΟΟΣΑ	Παγκόσμια οικονομία
2020*	13,1%	21,4%	20,9%	---	---
2019/2ο 6μηνο*	12,3%	---	---	---	---
2019/1ο 6μηνο	11,6%	---	---	---	---
2019*	11,9%	21,2%	20,8%	---	---
2018	11,2%	21,0%	20,6%	---	---
2017	13,0%	20,7%	20,4%	21,7%	25,0%
2016	12,0%	20,7%	20,3%	21,4%	24,8%
2015	11,5%	20,3%	20,0%	21,5%	25,1%
2014	11,4%	19,7%	19,6%	21,3%	24,9%
2009	20,6%	21,2%	20,5%	20,9%	23,5%
2004	22,1%	21,9%	21,0%	22,3%	22,9%

Πηγή: Ετήσιοι Εθνικοί Λογαριασμοί 2018 (Ελληνική Στατιστική Αρχή), Eurostat, βάσεις δεδομένων ΟΟΣΑ/Παγκόσμιας Τράπεζας, επεξεργασία στοιχείων/εκτιμήσεις/προβλέψεις Υπουργείου Οικονομικών.

* Εκτιμήσεις/προβλέψεις

Σημείωση: Για τις χώρες του ΟΟΣΑ και την παγκόσμια οικονομία, διαθεσιμότητα στοιχείων σε τρέχουσες τιμές.

Τα υποδιπλάσια ποσοστά ακαθάριστων επενδύσεων ως ποσοστό του ΑΕΠ έναντι της προ κρίσης περιόδου υποδηλώνουν την ακόμα πιο δραματική (υποτριπλάσια) μείωσή τους σε όρους ετήσιου ύψους τους (επίπεδο τιμών). Αυτό εξηγεί το καταγραφόμενο από το 2011 μεγαλύτερο ύψος ετήσιας ανάλωσης παγίου κεφαλαίου έναντι του νέου σχηματισμού του, που σηματοδοτεί τη μη επάρκεια των νέων επενδύσεων για την αντικατάσταση του φυσικού κεφαλαίου που φθείρεται ή απαξιώνεται. Ως εκ τούτου, αρνητικές υπήρξαν οι καθαρές επενδύσεις σε όλη την περίοδο από το 2011, επιφέροντας μείωση του φυσικού κεφαλαίου της οικονομίας (πίνακας 1.3). Μετά το 2020, η νέα ανάκαμψη των ακαθάριστων επενδύσεων, που σταδιακά θα επιταχύνεται υπό τη στήριξη των νέων μέτρων επενδυτικών κινήτρων και της εμπέδωσης του κλίματος εμπιστοσύνης, αναμένεται να αναστρέψει μεσοπρόθεσμα τη μείωση του φυσικού κεφαλαίου.

**Πίνακας 1.3 Καθαρές επενδύσεις παγίου κεφαλαίου (τρέχουσες τιμές)
σε δις. ευρώ**

	Ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου	Καθαρές επενδύσεις παγίου κεφαλαίου	Ανάλωση παγίου κεφαλαίου (αποσβέσεις)
2020*	25,8	-3,0	28,8
2019/2ο 6μηνο*	12,2	-3,0	15,2
2019/1ο 6μηνο	10,2	-3,6	13,8
2019*	22,4	-6,6	29,0
2018	20,6	-8,6	29,2
2017	23,2	-6,2	29,5
2016	21,3	-8,7	30,0

Πηγή: Τριμηνιαίοι Μη Χρηματοοικονομικοί Λογαριασμοί Θεσμικών Τομέων, 2^ο τρίμηνο 2019 (Ελληνική Στατιστική Αρχή), εκτιμήσεις/προβλέψεις Υπουργείου Οικονομικών

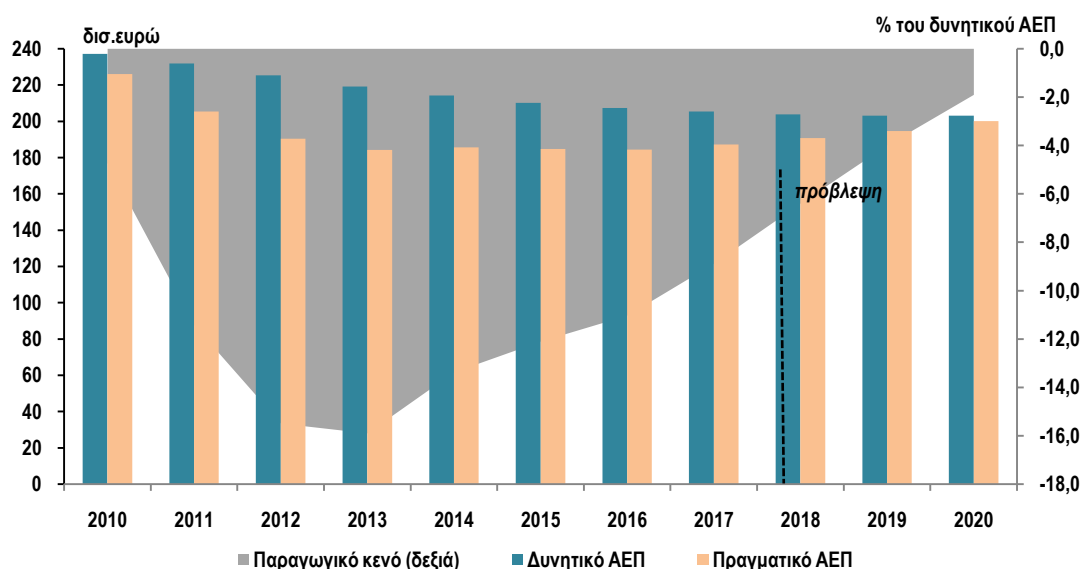
* Εκτιμήσεις/προβλέψεις

Η αναστροφή της πορείας των ετήσιων καθαρών επενδύσεων σε θετική κρίνεται απαραίτητη λόγω και της επίδρασης της μείωσης του αποθέματος φυσικού κεφαλαίου στο δυνητικό προϊόν και στις παραγωγικές δυνατότητες της χώρας. Πιο συγκεκριμένα, την ως άνω περίοδο η αποεπένδυση συνέβαλε στην επιδείνωση της παραγωγικότητας τόσο του κεφαλαίου και της εργασίας, όσο και της ολικής παραγωγικότητας (total factor productivity - TFP). Η μείωση της τελευταίας αποτελεί το μεγαλύτερο πρόβλημα για το ρυθμό αύξησης του δυνητικού προϊόντος, γεγονός που αντανακλάται στη σημαντική

μείωση του δυνητικού ΑΕΠ σε όρους όγκου (ιδίως κατά τα έτη 2011-2016), όπως φαίνεται στο διάγραμμα 1.2.

Η μείωση του δυνητικού προϊόντος, σε συνδυασμό με τη συρρίκνωση του πραγματικού ΑΕΠ την ίδια περίοδο (με εξαίρεση το 2014), οδήγησε στην αύξηση της απόκλισης των δύο μεγεθών και στη διόγκωση του αρνητικού παραγωγικού κενού σε διψήφια νούμερα. Έκτοτε το παραγωγικό κενό παρέμεινε σε υψηλά αρνητικά επίπεδα σε σχέση με την προ κρίσης περίοδο, αν και αποκλιμακούμενο. Για τα έτη 2019-2020, προβλέπεται ότι θα ανακοπεί η έντονα καθοδική πορεία του δυνητικού ΑΕΠ, κυρίως λόγω της θετικής συνεισφοράς της ολικής παραγωγικότητας των συντελεστών παραγωγής. Η πρόβλεψη αυτή, από κοινού με την εκτιμώμενη επιτάχυνση του ρυθμού αύξησης του πραγματικού ΑΕΠ, αναμένεται να περιορίσει σημαντικά το παραγωγικό κενό, προοιωνίζοντας θετικές δυνατότητες ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας στο μέλλον. Μεσομακροπρόθεσμα, η πλήρης αξιοποίηση των διαθέσιμων συντελεστών παραγωγής και η αναπλήρωση του χαμένου, κατά την περίοδο της κρίσης, αποθέματος κεφαλαίου της χώρας (που θα αυξήσει την παραγωγικότητά του) αποτελούν τα κλειδιά για τη μετάβαση της ελληνικής οικονομίας σε υψηλότερη καμπύλη παραγωγικών δυνατοτήτων.

Διάγραμμα 1.2 Εξέλιξη πραγματικού και δυνητικού ΑΕΠ την περίοδο 2010-2020

Πηγή: Ετήσιοι Εθνικοί Λογαριασμοί 2018 (Ελληνική Στατιστική Αρχή), βάση δεδομένων AMECO

Επιστρέφοντας στη σημερινή εικόνα των επενδύσεων, έως το 2018 η συνεχής αναβολή της πολυαναμενόμενης ανάκαμψής τους συνδέθηκε και με την αρνητική πιστωτική επέκταση των ελληνικών τραπεζών προς τις επιχειρήσεις την περίοδο 2011-2015 (και την μηδενική, αντίστοιχα, την περίοδο 2016-2018). Ωστόσο, και στην περίπτωση των ξένων άμεσων επενδύσεων, οι οποίες δεν υπόκεινται στους εγχώριους περιορισμούς χρηματοδότησης, η χώρα υστερεί διαχρονικά ως προς την προσέλκυσή τους. Παρά τη μικρή βελτίωση των καθαρών εισροών ξένων άμεσων επενδύσεων ως ποσοστό του ΑΕΠ από το 2013⁷, το 2018 η επίδοση της Ελλάδας (1,8% του ΑΕΠ) κατείχε την 11^η χαμηλότερη θέση μεταξύ των 28 κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

⁷ Σε 1,2% του ΑΕΠ κατά μέσο όρο την περίοδο 2013-2018 έναντι 0,7% του ΑΕΠ την περίοδο 2008-2012 και 0,9% την περίοδο 2003-2007. (Πηγή: Eurostat).

Την ίδια στιγμή, οι διεθνείς δείκτες αξιολόγησης του επιχειρηματικού περιβάλλοντος κατατάσσουν έως σήμερα πολύ χαμηλά την Ελλάδα. Ενδεικτικά, για το 2019 (με στοιχεία που αφορούσαν την περίοδο 2017-2018) ο δείκτης για την «ευκολία του επιχειρείν» ('Ease of Doing Business') της Παγκόσμιας Τράπεζας κατέταξε την Ελλάδα χαμηλότερα από ό,τι το 2018 (στην 72η θέση από την 67η θέση μεταξύ 190 χωρών, αντίστοιχα), εν μέσω επιδείνωσης σε ό,τι αφορά τη διαδικασία καταγραφής ακίνητης περιουσίας, και βελτίωσης σε ό,τι αφορά την αδειοδότηση κατασκευών⁸. Για το 2020 (με στοιχεία που αφορούσαν την περίοδο 2018-2019) ο ίδιος δείκτης κατατάσσει την ελληνική οικονομία στην 79^η θέση⁹, με ταυτόχρονη όμως αύξηση της βαθμολογίας έναντι του 2019 σε σειρά κριτηρίων ανταγωνιστικότητας, όπως η έναρξη μιας επιχείρησης, η προστασία μικροεπενδύτων, η πληρωμή φόρων και η πρόσβαση σε ηλεκτρική ενέργεια¹⁰.

Επιπλέον, ο δείκτης παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας (Global Competitiveness Index 4.0) του Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ (World Economic Forum) για το 2019 (με στοιχεία που έχουν συλλεχθεί προ της λήξης του πρώτου εξαμήνου του 2019) καταδεικνύει οριακή χειροτέρευση της κατάταξης της Ελλάδας έναντι του 2018¹¹, εν μέσω επιδείνωσης της επίδοσης σε ό,τι αφορά το κοινωνικό κεφάλαιο, τη δικαστική ανεξαρτησία, τη διαφάνεια, την υγεία, τις δεξιότητες και την εκπαίδευση του υπάρχοντος εργατικού δυναμικού, τον ανταγωνισμό υπηρεσιών, την εξωστρέφεια της εμπορικής δραστηριότητας, την αξιοκρατία, και τη διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων δανείων.

Τα ως άνω δεδομένα επιτάσσουν άμεσες και αποφασιστικές πρωτοβουλίες για την ταχεία βελτίωση του επιχειρηματικού κλίματος σε όλα τα βασικά κριτήρια των διεθνών δεικτών ανταγωνιστικότητας, ώστε να δοθεί ώθηση στις νέες επενδύσεις και στην ικανότητα της χώρας να δημιουργεί πλούτο και νέες θέσεις εργασίας.

Ως εκ τούτου, βάσει της νέας κυβερνητικής πολιτικής τα εν λόγω κριτήρια αποτελούν πεδία επιταχυνόμενων μεταρρυθμίσεων. Λόγω της επιτάχυνσης, μεσο-μακροπρόθεσμα αναμένεται να αποδοθούν καρποί σε όρους ανταγωνιστικότητας τόσο στους τομείς που σήμερα παρουσιάζουν επιδείνωση, όσο και σε τομείς όπου οι μεταρρυθμίσεις αποφέρουν τα πρώτα οφέλη σύμφωνα με τον δείκτη παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας¹².

Η προσήλωση στη συνέχιση, εμβάθυνση και ολοκλήρωση των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων σε όλους τους παραπάνω τομείς κρίνεται αναπόσπαστο κομμάτι της τρέχουσας στρατηγικής για τη συνολική στροφή της οικονομικής πολιτικής προς πολιτικές που τονώνουν την εγχώρια ζήτηση (ιδίως τις επενδύσεις) και εξυπηρετούν υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης με διατηρήσιμο τρόπο¹³.

Την παραπάνω περιγραφόμενη συνολική στροφή πολιτικής σηματοδοτούν τα άμεσα μέτρα φορολογικής ελάφρυνσης που εφαρμόζονται σταδιακά από το καλοκαίρι του 2019, τα νέα διαρθρωτικά μέτρα βελτίωσης του επενδυτικού περιβάλλοντος (άμεσα μέτρα για τη χαλάρωση των συνθηκών ρευστότητας στην οικονομία¹⁴, επιτάχυνση υλοποίησης σημαντικών επενδυτικών σχεδίων, διαμόρφωση του νέου αναπτυξιακού πλαισίου, αξιοποίηση του εργαλείου των δημόσιων επενδύσεων), το σχέδιο «H-

⁸ Για το ίδιο έτος, χαμηλές θέσεις καταγράφηκαν για την Ελλάδα στα επιμέρους κριτήρια του δείκτη σε ό,τι αφορά την επιβολή εκτέλεσης των συμβάσεων (132), την πρόσβαση σε δανεισμό (99) και σε ηλεκτρική ενέργεια (79), και σχετικά υψηλές θέσεις σε ό,τι αφορά το δι-ασυνοριακό εμπόριο (31), τη διαδικασία έναρξης επιχείρησης (44), και την προστασία των μικροεπενδύτων (51).

⁹ Σε όρους θέσης κατάταξης για το 2020 μεταξύ των 190 χωρών, η Ελλάδα έχει εμφανώς βελτιωμένη θέση σε ό,τι αφορά τη διαδικασία έναρξης επιχείρησης (11) και την προστασία μικροεπενδύτων (37), με παράλληλη χειροτέρευση σε ό,τι αφορά την πρόσβαση σε δανεισμό (119), τη διαδικασία επίλυσης αφερεγγυότητας (72), την επιβολή εκτέλεσης συμβάσεων (146), και τη διαδικασία καταγραφής ακίνητης περιουσίας (156).

¹⁰ Από στασιμότητα ή μικρή πτώση χαρακτηρίζεται η βαθμολογία στα υπόλοιπα κριτήρια, μεταξύ των οποίων οι διαδικασίες επίλυσης αφερεγγυότητας και η αδειοδότηση κατασκευών.

¹¹ 59^η σε σύνολο 141 χωρών το 2019, έναντι 57^{ης} σε σύνολο 140 χωρών το 2018.

¹² Για το 2019, αυτές αφορούν την αποδοτικότητα του δημόσιου τομέα, την κτηματογράφηση, την εταιρική διακυβέρνηση, τις υποδομές μεταφορών και αγαθών κοινής ωφελείας, την υιοθέτηση νέων τεχνολογιών, τη δυναμική του δημοσίου χρέους, τον εγχώριο ανταγωνισμό έναντι στρεβλώσεων που προκαλούνται από τη φορολογία, τη δυναμική της επιχειρηματικότητας, της καινοτομίας και του μελλοντικού εργατικού δυναμικού.

¹³ Σε αυτή τη βάση, οι εν λόγω πολιτικές αναμένεται να περιορίσουν σημαντικά την δυνητική επίδραση στην ελληνική οικονομία από την τρέχουσα επιβράδυνση του διεθνούς οικονομικού περιβάλλοντος.

¹⁴ Τον Σεπτέμβριο 2019 συντελέστηκε η πλήρης άρση των περιορισμών στην κίνηση κεφαλαίων.

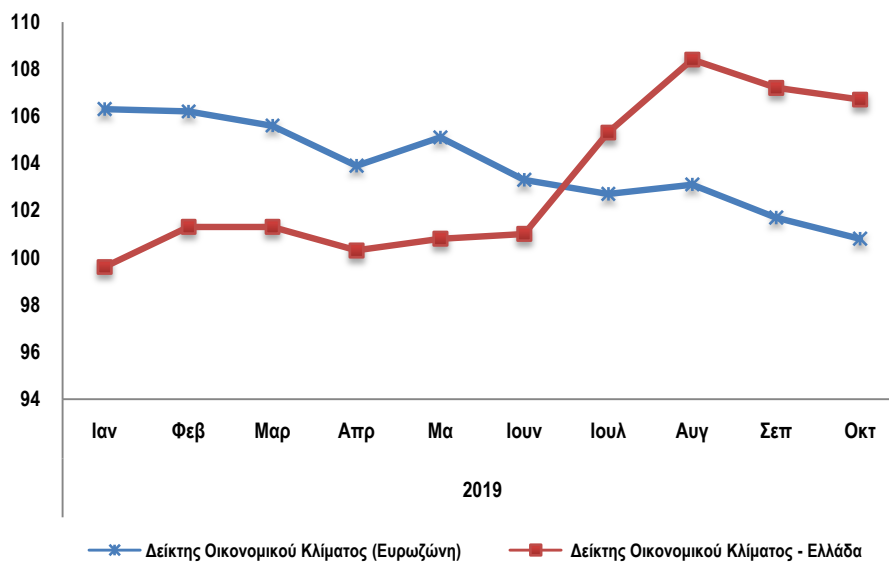
ρακλής» για τη στήριξη της μείωσης των μη εξυπηρετούμενων δανείων των ελληνικών τραπεζών, και η κατάρτιση του Προϋπολογισμού 2020 με δημοσιονομικά μέτρα που ευνοούν ταυτόχρονα: (α) τη στήριξη του διαθέσιμου εισοδήματος των πολιτών, (β) την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και των επενδύσεων, και (γ) τη μείωση της παραοικονομίας προς όφελος του επίσημου τομέα της οικονομίας (και συνεπώς της παραγωγικότητας).

Ειδικότερα, όσον αφορά το νέο θεσμικό αναπτυξιακό πλαίσιο, αυτό αποτελεί σημαντικό στόχο της νέας οικονομικής πολιτικής προκειμένου να αυξηθούν οι επενδυτικές ευκαιρίες και πρωτοβουλίες, στηρίζοντας πιο μακροπρόθεσμα την ανάπτυξη και τη μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων, και αυξάνοντας την ολική παραγωγικότητα. Σε αυτό το πλαίσιο, ο νέος αναπτυξιακός νόμος προωθεί συγκεκριμένες μεταρρυθμίσεις, μεταξύ των οποίων είναι η στήριξη των νεοφυών επιχειρήσεων ή των επιχειρήσεων με σοβαρά οικονομικά προβλήματα, και η διασφάλιση της υγιούς, διαφανούς και αντιπροσωπευτικής εκπροσώπησης των κοινωνικών εταίρων¹⁵.

Η απήχηση της νέας αυτής οικονομικής πολιτικής αντικατοπτρίζεται σε όλους τους βραχυχρόνιους δείκτες εμπιστοσύνης και οικονομικού κλίματος, αλλά και στις αποδόσεις των κρατικών τίτλων.

Αφενός, ο δείκτης οικονομικού κλίματος μετά το πρώτο εξάμηνο του 2019 ακολουθεί μία εντυπωσιακά ανοδική πορεία που αποτελεί ρεκόρ για την Ελλάδα από την έναρξη της οικονομικής κρίσης, σε αντίθεση με την επιβράδυνση στον αντίστοιχο δείκτη της Ευρωζώνης (Διάγραμμα 1.3). Η αναντιστοιχία αυτή στην τάση των επιχειρηματικών προσδοκιών μεταξύ Ελλάδας και Ευρωζώνης υποδηλώνει και το διαφορετικό στάδιο του οικονομικού κύκλου στην Ελλάδα, εξαιτίας του οποίου η όποια αρνητική επίδραση στην εγχώρια οικονομική δραστηριότητα από την επιβράδυνση της ευρωπαϊκής ανάπτυξης αναμένεται να είναι περιορισμένη.

Διάγραμμα 1.3 Δείκτης οικονομικού κλίματος στην Ελλάδα και την Ευρωζώνη

Πηγή: Έρευνα Οικονομικής Συγκυρίας, Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών

¹⁵ Αναλυτικότερα μεταξύ των προβλεπόμενων μέτρων είναι η κατάργηση εμποδίων που επιβαρύνουν χρονικά και οικονομικά τις αδειοδοτικές διαδικασίες των μεταποιητικών δραστηριοτήτων, παροχή κινήτρων για την προσέλκυση στρατηγικών επενδύσεων (εγκατάσταση επιχειρήσεων σε επιχειρηματικά πάρκα), δημιουργία του Ενιαίου Ψηφιακού Χάρτη (ηλεκτρονική βάση με όλα τα κρίσιμα δεδομένα που συνδέονται με την άσκηση επενδυτικής ή κατασκευαστικής δραστηριότητας), επιτάχυνση της αξιολόγησης και της παρακολούθησης της υλοποίησης επενδυτικών σχεδίων, διευκόλυνση επενδύσεων σε ασύρματα δίκτυα νέας γενιάς, δικλίδες αποτροπής της αδήλωτης εργασίας και επιτάχυνση της δικαστικής διαδικασίας (θέσπιση των ηλεκτρονικών δικογράφων στη διοικητική δικαιοσύνη).

Αφετέρου, η πρόσφατη διαμόρφωση των αποδόσεων των βραχυπρόθεσμων ελληνικών εντόκων γραμματίων σε αρνητικές τιμές, αν και ακολουθεί την αντίστοιχη εξέλιξη στις διεθνείς αγορές¹⁶, υποδηλώνει σε μεγάλο βαθμό τη στροφή της εμπιστοσύνης των αγορών στην Ελληνική οικονομία. Αυτό διαφαίνεται ασφαλέστερα στην ιστορικά χαμηλή απόδοση του 1,5% κατά την έκδοση του δεκαετούς ομολόγου Οκτωβρίου 2019, η οποία επισφραγίζει την προσδοκία των αγορών για ισχυρές προοπτικές ανάπτυξης και παρουσιάζει πολύ μεγάλη βελτίωση σε σχέση με την έκδοση δεκαετούς ομολόγου που είχε γίνει τον Μάρτιο του 2019 με απόδοση τότε 3,9%.

Η εξομάλυνση της καμπύλης αποδόσεων, πέρα από τη διευκόλυνση νέων εκδόσεων εντός του 2019, συντέλεσε στην απόφαση για το επίσημο αίτημα της Ελληνικής Κυβέρνησης προς τον ΕΜΣ και το ΕΤΧΣ, στις 16 Σεπτεμβρίου 2019, όσον αφορά την πρόωρη μερική αποπληρωμή των δανείων του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ) κατά 2,7 δισ. ευρώ. Το αίτημα έγινε δεκτό από τους ως άνω θεσμούς, με την κατ' εξαίρεση άρση της υποχρέωσης (βάσει της δανειακής σύμβασης) για ταυτόχρονη αποπληρωμή δανείων προς τον ΕΜΣ και το ΕΤΧΣ ύψους 52,2 δισ. ευρώ. Ως αποτέλεσμα της πρόωρης αποπληρωμής προς το ΔΝΤ, η Ελλάδα θα αντιμετωπίζει χαμηλότερο μέσο κόστος δανεισμού, βελτιωμένη βιωσιμότητα του δημοσίου χρέους και ευνοϊκότερη θεώρηση των προοπτικών της χώρας από τις αγορές.

Η διαμορφούμενη νέα δυναμική του ΑΕΠ αποτυπώνεται στις τελευταίες μακροοικονομικές προβλέψεις του ΔΝΤ¹⁷, όπου ο ρυθμός ανάπτυξης της Ελληνικής οικονομίας για το 2020 είναι μεγαλύτερος από τον αντίστοιχο της Ευρωζώνης κατά 0,8 ποσοστιαίες μονάδες. Η ευνοϊκότερη εκτίμηση έναντι της αντίστοιχης για την Ευρωζώνη επιβεβαιώθηκε από τις φθινοπωρινές προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με την απόκλιση μάλιστα να είναι μεγαλύτερη έναντι των προβλέψεων του ΔΝΤ.

Ωστόσο, στο πλαίσιο της νέας κυβερνητικής πολιτικής δεν παραγνωρίζονται ορισμένοι ανασταλτικοί παράγοντες για τις προοπτικές οικονομικής μεγέθυνσης στην Ελλάδα. Αυτοί συνίστανται: (α) στην πληθυσμιακή τάση και το πολύ υψηλό ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας, που συντελούν στη διαμόρφωση μετριασμένων εκτιμήσεων για το μελλοντικό δυνητικό προϊόν, (β) στη διατήρηση έως σήμερα πολύ υψηλών πρωτογενών πλεονασμάτων, και (γ) στις καθυστερήσεις ως προς την υλοποίηση των διρθωτικών μεταρρυθμίσεων τα προηγούμενα έτη.

Ως προς τον πρώτο ανασταλτικό παράγοντα, σύμφωνα με την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής, από το 2014 οι μακροχρόνια άνεργοι αντιπροσωπεύουν άνω του 70% των ανέργων στην Ελλάδα (το φαινόμενο της υστέρησης της ανεργίας)¹⁸, εν μέσω της ακόμα ανησυχητικά υψηλής ανεργίας των νέων και της χαμηλής συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας. Επιπλέον, σε σχέση με το ποσοστό του πληθυσμού που συμμετέχει στο εργατικό δυναμικό (μεταξύ 15 και 64 ετών), το 2018 η χώρα είχε επίδοση σημαντικά χαμηλότερη από τον μέσο όρο της Ευρωζώνης (68,2% έναντι 73,1%)¹⁹, εν μέσω ταχείας γήρανσης του πληθυσμού και μεγάλων ροών μετανάστευσης των νέων με υψηλή εξειδίκευση εργασίας κατά τα έτη της οικονομικής κρίσης. Δεδομένης και της υψηλής ανεργίας ως ποσοστό του εργατικού δυναμικού, το ποσοστό απασχόλησης του πληθυσμού μεταξύ 20 και 64 ετών στην Ελλάδα κινείται τα τελευταία έτη ακόμη δυσμενέστερα έναντι του μέσου όρου της Ευρωζώνης, αντιστοιχώντας για το 2018 σε 59,5%²⁰ (έναντι 72% στην Ευρωζώνη). Στο πλαίσιο της νέας εφαρμοζόμενης πολιτικής, η καταπολέμηση της αδήλωτης εργασίας και η καλύτερη σύνδεση των μισθών με την παραγωγικότητα αποτελούν εργαλεία για τη δημιουργία ευνοϊκών συνθηκών προς την ταχεία βελτίωση των ως άνω ποσοστών.

Ως προς τον δεύτερο ανασταλτικό παράγοντα, όπως αποτυπώνεται στο Διάγραμμα 1.4, κατά την περίοδο 2016-2018 το πρωτογενές αποτέλεσμα Γενικής Κυβέρνησης διαμορφώθηκε σημαντικά άνω του

¹⁶ Το τρέχον φαινόμενο αρνητικών επιτοκίων κυρίως στην Ευρωζώνη, εν μέσω της διευκολυντικής νομισματικής πολιτικής της ΕΚΤ, και η επαναλαμβανόμενη μείωση επιτοκίων από την Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ, έχουν οδηγήσει σε έλλειψη αποδόσεων στις διεθνείς αγορές, τροφοδοτώντας την τάση ανάληψης υψηλότερου κινδύνου από τους επενδυτές.

¹⁷ Έκθεση του ΔΝΤ για τις Παγκόσμιες Οικονομικές Προοπτικές (*World Economic Outlook*), Οκτώβριος 2019.

¹⁸ Η παρατεταμένη μακροχρόνια ανεργία μειώνει τις προοπτικές πρόσληψης των ατόμων αυτών, για μεγάλη περίοδο μετά το τέλος της ύφεσης.

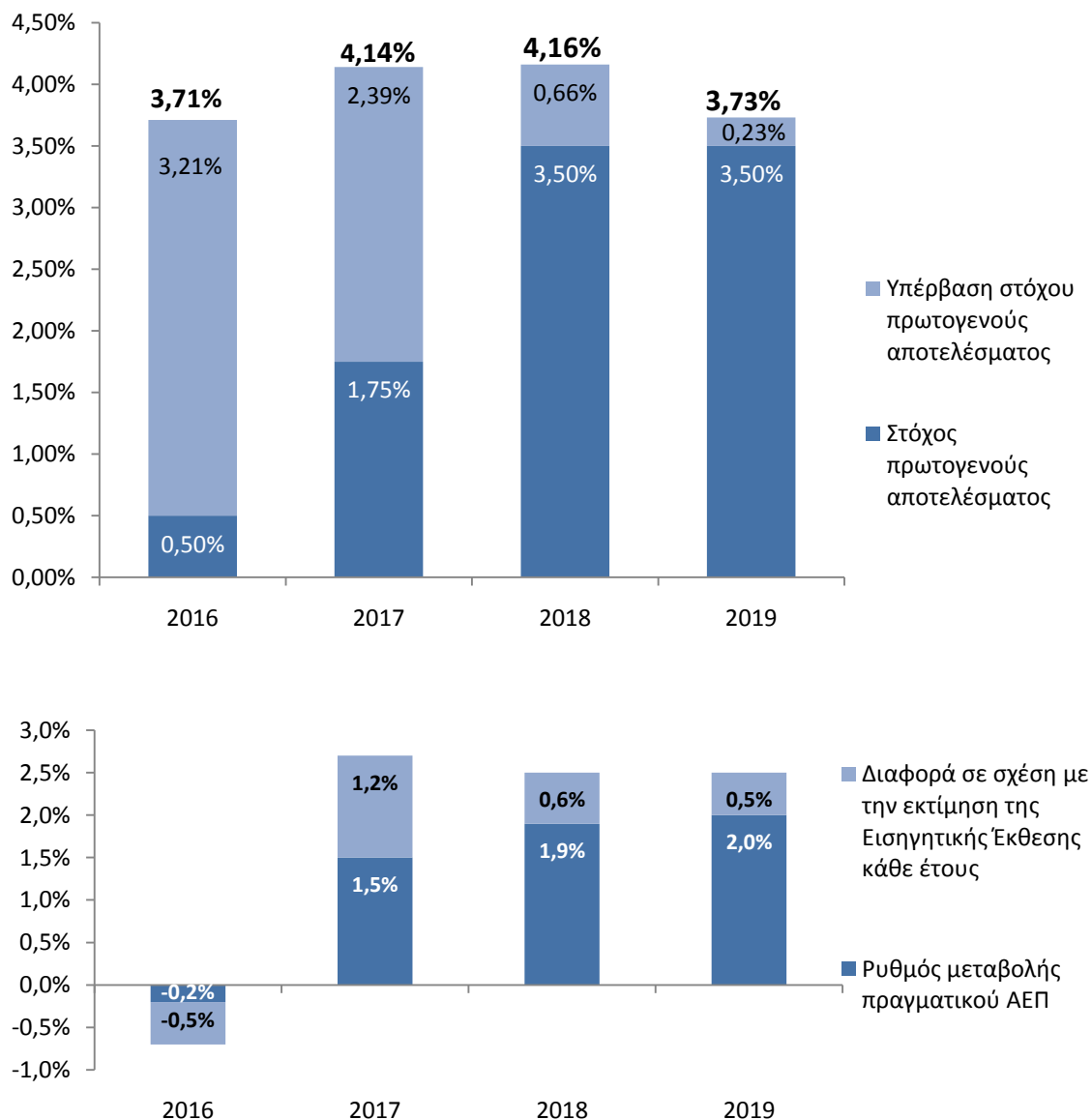
¹⁹ Πηγή Eurostat.

²⁰ Αυτό το ποσοστό απασχόλησης του πληθυσμού ενσωματώνει τη σταδιακή βελτίωση από το 2014, έναντι του ιστορικού χαμηλού 52,9% το 2013.

στόχου²¹, ο οποίος αυξήθηκε περαιτέρω κατά τα έτη αυτά. Η υπέρβαση αυτή συνετέλεσε, μεταξύ άλλων παραγόντων, στην επιβράδυνση της ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας, όπως προβλεπόταν στις αντίστοιχες εισηγητικές εκθέσεις του προϋπολογισμού κάθε έτους, λαμβάνοντας υπόψη και τη χρονική υστέρηση που συνεπάγεται η άσκηση της περιοριστικής πολιτικής ως επίπτωση στην πραγματική οικονομία.

Η μείωση των πρωτογενών πλεονασμάτων, προϋποθέτει αρχικά τη μείωση των υπερβάσεων έναντι των στόχων, κάτι που επιχειρείται τόσο κατά την εκτέλεση του προϋπολογισμού του 2019, όσο και στην κατάρτιση του προϋπολογισμού του 2020. Η μείωση των υπερβάσεων αυτών είναι το πρώτο βήμα για τη διεκδίκηση της μείωσης των ιδίων των στόχων, κάτι που αποτελεί προϋπόθεση για την επιτάχυνση της ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας.

Διάγραμμα 1. 4 Πρωτογενές αποτέλεσμα Γενικής Κυβέρνησης έναντι των στόχων και μεταβολή του πραγματικού ΑΕΠ (2016-2019)

Σημειώσεις: Ο στόχος πρωτογενούς πλεονάσματος των ετών 2016 και 2017 αποδίδεται σε όρους Σύμβασης Χρηματοδοτικής Διευκόλυνσης και των ετών 2018 και 2019 σε όρους Ενισχυμένης Εποπτείας. Για το 2018 το αποτέλεσμα πρωτογενούς πλεονάσματος είναι βασισμένο στην 2^η κοινοποίηση ΔΥΕ για το 2018 από την ΕΛΣΤΑΤ (Οκτώβριος 2019). Ο ρυθμός μεταβολής του πραγματικού ΑΕΠ της περιόδου 2016-2018 είναι σύμφωνα με τη ΔΥΕ Οκτωβρίου 2019 της ΕΛΣΤΑΤ. Σύμφωνα με τις προβλέψεις της Εισηγητικής Έκθεσης του Προϋπολογισμού κάθε έτους ο ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ είχε εκτιμηθεί σε -0,7% για το 2016, 2,7% για το 2017, 2,5% για το 2018 και 2,5% για το 2019.

²¹ Την περίοδο 2016-2018 η επίτευξη πρωτογενών πλεονασμάτων υπεράνω του συμφωνημένου στόχου ήταν σωρευτικά 6,26% του ΑΕΠ.

Σε σχέση με την πορεία υλοποίησης των δημοσιονομικών διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, στην πλέον πρόσφατη έκθεση ενισχυμένης εποπτείας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Ιούνιος 2019)²² αναγνωρίζεται πρόοδος σε ορισμένες μεταρρυθμίσεις φορολογικού χαρακτήρα και στην υλοποίηση του ενιαίου λογιστικού σχεδίου για τους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης. Ωστόσο, εντοπίζονται καθυστερήσεις σε πεδία όπως η υλοποίηση αποκρατικοποιήσεων, η εκκαθάριση των ληξιπρόθεσμων οφειλών και η αναμόρφωση του συστήματος κοινωνικής πρόνοιας. Στην ίδια έκθεση, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποδίδει τον πλεονάζοντα δημοσιονομικό χώρο που καταγράφηκε το 2018, ως επί το πλείστον, στην παρατηρούμενη υπο-εκτέλεση του σκέλους των δαπανών του κρατικού προϋπολογισμού, εν μέσω συστηματικής υπερεκτίμησης των ανώτατων ορίων δαπανών, ιδίως στο σκέλος των δημοσίων επενδύσεων. Από το 2020, ο εξορθολογισμός των πρακτικών σε σχέση με τα όρια δαπανών αναμένεται να επιτρέψει την πλήρη αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων δημόσιων επενδύσεων που στηρίζουν την οικονομική ανάπτυξη και στον περιορισμό του φαινομένου της υπερφορολόγησης, σε σχέση με τις πραγματικές ανάγκες του κρατικού προϋπολογισμού.

Με την επισήμανση της αρνητικής προέκτασης της υπο-εκτέλεσης δαπανών για την πορεία του ΑΕΠ, το θετικό δημοσιονομικό αποτέλεσμα διατηρήθηκε το 2018 για τρίτο κατά σειρά έτος. Το ισοζύγιο της Γενικής Κυβέρνησης διαμορφώθηκε σε +1,0% του ΑΕΠ κατά ESA 2010, και το πρωτογενές πλεόνασμα ανήλθε σε 4,2% του ΑΕΠ βάσει της μεθοδολογίας ενισχυμένης εποπτείας, υπερβαίνοντας τον στόχο του 3,5%. Σύμφωνα με την παρούσα Εισηγητική Έκθεση του Κρατικού Προϋπολογισμού το πρωτογενές πλεόνασμα των ετών 2019 και 2020 αναμένεται να διαμορφωθεί σημαντικά εγγύτερα στο στόχο του 3,5% του ΑΕΠ (σε 3,73% και 3,58% αντίστοιχα, σύμφωνα με τη μεθοδολογία ενισχυμένης εποπτείας), έναντι του Προγράμματος Σταθερότητας 2019 (4,1% και 3,9%).

Με βάση όλα τα παραπάνω, γίνεται σαφές ότι η ελληνική οικονομία έχει πλέον εισέλθει σε μία περίοδο ευνοϊκών συνθηκών ανάπτυξης, δημιουργώντας τις προϋποθέσεις για την ενίσχυση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, του ανταγωνισμού και της ολικής παραγωγικότητας, μέσω του νέου μίγματος πολιτικών, και ειδικότερα:

- των μέτρων ελάφρυνσης των φορολογικών βαρών επιχειρήσεων και νοικοκυριών,
- του νέου αναπτυξιακού νόμου,
- του σχεδίου «Ηρακλής» για τη στήριξη της μείωσης των μη εξυπηρετούμενων δανείων των ελληνικών τραπεζών,
- των μέτρων για τη βελτίωση της πληθυσμιακής τάσης στη χώρα,
- των μέτρων για την καταπολέμηση της αδήλωτης εργασίας και την καλύτερη σύνδεση των μισθών με την παραγωγικότητα,
- των μέτρων αποτελεσματικότερης διαχείρισης των δημοσιονομικών εσόδων, και
- των μέτρων για τη μεταφορά πόρων από δραστηριότητες της παραοικονομίας στον επίσημο τομέα της οικονομίας.

2.2 Οι εξελίξεις το 2018

Την περίοδο 2017-2018, καταγράφηκαν θετικοί αλλά χαμηλότεροι των προβλεπομένων στον προϋπολογισμό ετήσιοι ρυθμοί ανάπτυξης στην Ελλάδα (1,7% κατά μέσο όρο έναντι 2,6% που προβλέπονταν στους προϋπολογισμούς των αντίστοιχων ετών), έπειτα από τη νέα ύφεση των ετών 2015-2016. Η ασθενής δυναμική της ανάπτυξης την εν λόγω περίοδο αντανακλά τους περιορισμούς ως προς την άρση της αβεβαιότητας, οι οποίοι συνδέθηκαν με καθυστερήσεις και κινδύνους απόκλισης από την συμφωνημένη οικονομική πολιτική στο πλαίσιο του τρίτου προγράμματος οικονομικής προσαρμογής. Ως εκ τούτου, οι εν λόγω ρυθμοί ανάκαμψης ήταν χαμηλότεροι από τους αντίστοιχους ρυθμούς άλλων κρατών-μελών της ευρωζώνης την πρώτη διετία ανάκαμψής τους μετά τη χορήγηση χρηματοδοτικής στήριξης²³.

²² Στο πλαίσιο της ενισχυμένης εποπτείας, έχουν δημοσιευθεί τρεις εκθέσεις αξιολόγησης από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τον Νοέμβριο του 2018, τον Φεβρουάριο/Απρίλιο του 2019 και τον Ιούνιο του 2019.

²³ Αρκετά κάτω από την Ισπανία και την Κύπρο, και εγγύτερα σε αυτούς της Πορτογαλίας.

Το 2018, το πραγματικό ΑΕΠ αυξήθηκε κατά 1,9%, έναντι πρόβλεψης για ανάπτυξη 2,5% στην εισηγητική έκθεση του Κρατικού Προϋπολογισμού του αντίστοιχου έτους, και εκτίμησης 2,1% στον Κρατικό Προϋπολογισμό του 2019. Ως κινητήριοι μοχλοί της ανάκαμψης καταγράφηκαν αφενός η ιδιωτική κατανάλωση, που ενδυναμώθηκε εν μέσω θετικών εξελίξεων στην απασχόληση και τον ρυθμό αύξησης των μισθών, και αφετέρου το τότε ευνοϊκό εξωτερικό περιβάλλον, που έδωσε περαιτέρω ώθηση στις εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών. Επιπλέον, σημαντική συμβολή στην ανάπτυξη είχε η δημιουργία αποθεμάτων στην οικονομία, η οποία ανήλθε σε 0,8 ποσοστιαίες μονάδες του πραγματικού ΑΕΠ, έναντι ανάλωσης αποθεμάτων ύψους 1,0% του ΑΕΠ το 2017.

Η απόκλιση του τελικώς καταγεγραμμένου ετήσιου πραγματικού ΑΕΠ από τις προηγούμενες εκτιμήσεις αντανάκλα την υποχώρηση του ΑΕΠ στο τέταρτο τρίμηνο του 2018, κυρίως λόγω της συρρίκνωσης του όγκου των συνολικών επενδύσεων για δεύτερο συνεχές τρίμηνο (κατά 24,7% συνολικά στο δεύτερο εξάμηνο του 2018 έναντι της αντίστοιχης περιόδου του 2017). Στο σύνολο του έτους, η χειροτέρευση των συνολικών επενδύσεων άγγιξε το 12,2% έναντι του 2017. Το σημαντικό μέγεθος της μείωσης επανέφερε τον όγκο των επενδύσεων στο επίπεδο του 2015. Η χειροτέρευση προήλθε από τη μείωση του όγκου των επενδύσεων σε κατασκευές πλην κατοικιών (-45,5% στο δεύτερο εξάμηνο του 2018 έναντι της αντίστοιχης περιόδου του 2017), και από τη μείωση επενδύσεων σε μεταφορικό εξοπλισμό (-38,4% στο σύνολο του 2018 και -72,3% στο τελευταίο τρίμηνο του 2018).

Από την άλλη πλευρά, η πραγματική ιδιωτική κατανάλωση αυξήθηκε κατά 1,1%, έναντι αύξησης 0,9% το 2017. Στην ενδυνάμωσή της συνέβαλαν οι θετικοί ρυθμοί μεταβολής της απασχόλησης (1,7%), και του μέσου μισθού (1,3%), παρά τη συνεχιζόμενη υποχώρηση της καταναλωτικής πίστης (-0,8%)²⁴. Οι ως άνω εξελίξεις ώθησαν τις αμοιβές εξαρτημένης εργασίας στο σύνολο της οικονομίας σε αύξηση κατά 3,6% σε ετήσια βάση, και το διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών σε αύξηση κατά 2,7% αντίστοιχα, αυξάνοντας ωστόσο και το πραγματικό μοναδιαίο κόστος εργασίας με ρυθμό ταχύτερο από την αύξηση της παραγωγικότητας εργασίας. Πάντως, ο όγκος της συνολικής (ιδιωτικής και δημόσιας) καταναλωτικής δαπάνης κατέγραψε οριακή μόνο αύξηση έναντι του 2017 (0,2%), λόγω της συρρίκνωσης της πραγματικής δημόσιας κατανάλωσης κατά 2,5%.

Δεδομένης της αρνητικής πορείας των συνιστωσών της εγχώριας ζήτησης, το 2018 ο κύριος προσδιοριστικός παράγοντας της ανάπτυξης ήταν ο εξωτερικός τομέας, με τη συμβολή του να ανέρχεται σε 1,3% του πραγματικού ΑΕΠ. Αυτό υποδηλώνει τη συνέχιση της ταχύτερης αύξησης εξαγωγών αγαθών και υπηρεσιών (+8,7% σε ετήσια βάση) έναντι των εισαγωγών αγαθών και υπηρεσιών (+4,2% αντίστοιχα), εξέλιξη στην οποία επέδρασε σημαντικά η συρρίκνωση των επενδύσεων σε εξοπλισμό.

Δεδομένων των ανωτέρω, για το 2018 εκτιμάται²⁵ βελτίωση στο ονομαστικό ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών σε εθνικολογιστική βάση, στο -0,4% του ΑΕΠ από -1,1% του ΑΕΠ το 2017. Ωστόσο, με βάση τα αναθεωρημένα στοιχεία Ισοζυγίου Πληρωμών της Τράπεζας της Ελλάδος, καταδεικνύεται για το ίδιο έτος επιδείνωση του ελλείμματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών κατά 1,8 δισ. ευρώ. Η εν λόγω επιδείνωση αποδίδεται κυρίως στη χειροτέρευση του ελλείμματος αγαθών (κατά 2,7 δισ. ευρώ έναντι του 2017), λόγω της μεγαλύτερης αύξησης των εισαγωγών αγαθών έναντι της αύξησης των εξαγωγών αγαθών (κατά 7 δισ. ευρώ έναντι 4,3 δισ. ευρώ αντίστοιχως). Δευτερευόντως, χειροτέρευση καταγράφηκε στο ισοζύγιο πρωτογενών εισοδημάτων (κατά 0,7 δισ. ευρώ έναντι του 2017), εν μέσω μείωσης εισπράξεων και αύξησης πληρωμών από επενδύσεις. Τις εξελίξεις αυτές μόνο εν μέρει αντιστάθμισε η περαιτέρω αύξηση του πλεονάσματος στο ισοζύγιο υπηρεσιών το 2018 (κατά 1,3 δισ. ευρώ έναντι του 2017), και η μείωση του ελλείμματος στο ισοζύγιο δευτερογενών εισοδημάτων κατά 0,2 δισ. ευρώ, λόγω αυξημένων καθαρών εισπράξεων της Γενικής Κυβέρνησης.

Την ίδια στιγμή, σύμφωνα με την Έκθεση Νομισματικής Πολιτικής 2018-2019 της Τράπεζας της Ελλάδος, το 2018 η συνεχιζόμενη θετική (με χρονική υστέρηση) επίδραση στις εξαγωγές αγαθών από τη σωρευτική διόρθωση στις σχετικές τιμές τα προηγούμενα έτη, δεν εμπόδισε τη νέα υποχώρηση της

²⁴ Έκθεση Νομισματικής Πολιτικής 2018-2019, Τράπεζα της Ελλάδος (Ιούλιος 2019), πίνακας IV.2, σελ. 68.

²⁵ Λόγω αναβολής της δεύτερης κοινοποίησης Ετήσιων Εθνικών Λογαριασμών για το 2018 από την Ελληνική Στατιστική Αρχή (Οκτώβριος 2019), τα στοιχεία για το εν λόγω έτος αποτελούν ακόμα εκτιμήσεις και όχι προσωρινά αποτελέσματα.

διεθνούς ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας, τόσο σε όρους σχετικών τιμών και κόστους εργασίας όσο και σε όρους διαρθρωτικούς. Σύμφωνα με τον ευρύ δείκτη πραγματικής σταθμισμένης συναλλαγματικής ισοτιμίας της Τράπεζας της Ελλάδος²⁶, η διεθνής ανταγωνιστικότητα της Ελλάδας συνέχισε να χειροτερεύει για τρίτη διαδοχική χρονιά με βάση τις σχετικές τιμές καταναλωτή (κατά 0,6% έναντι του 2017), και για δεύτερη διαδοχική χρονιά με βάση το σχετικό κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος (κατά 0,4% έναντι του 2017).

Ο πληθωρισμός κινήθηκε θετικά αλλά μετριοπαθώς έναντι του 2017 (+0,8% βάσει Εν.ΔΤΚ έναντι +1,1% το 2017) παρά την εξωτερική επίδραση της αύξησης στις διεθνείς τιμές του πετρελαίου, κυρίως λόγω της εξάντλησης της επίδρασης από τις αυξήσεις έμμεσων φόρων το 2017 και το δεύτερο εξάμηνο του 2016.

2.3 Οι εξελίξεις το 2019

Το ΑΕΠ και οι συνιστώσες του

Η σταδιακή επιτάχυνση της οικονομικής δραστηριότητας στη βάση του βελτιωμένου οικονομικού κλίματος και της υλοποίησης των νέων, δημοσιονομικά επεκτατικών μέτρων από τα μέσα του 2019, αναμένεται να φέρει την Ελλάδα σημαντικά πάνω από τον μέσο ετήσιο ρυθμό ανάπτυξης της Ευρωζώνης.

Το 2019, ο πραγματικός ρυθμός οικονομικής μεγέθυνσης εκτιμάται ότι θα ανέλθει σε 2,0%, οριακά υψηλότερα από τον ρυθμό του 2018. Έναντι της αντίστοιχης πρόβλεψης που είχε περιληφθεί στο Πρόγραμμα Σταθερότητας 2019 (Απρίλιος 2019), ο ετήσιος ρυθμός είναι αναθεωρημένος προς τα κάτω μόλις κατά 0,3 ποσοστιαίες μονάδες, παρά το ιδιαίτερα αρνητικό πρώτο τρίμηνο του έτους.

Από την άλλη πλευρά, η προς τα πάνω αναθεώρηση της εκτιμώμενης πορείας των πραγματικών εισαγωγών για το 2019 αντανάκλα την αυξανόμενη δυναμική της εγχώριας οικονομίας.

Αντίθετα με το 2018, η ανάπτυξη αναμένεται να προέλθει από την εγχώρια ζήτηση, με την ανοδική πορεία όλων των συνιστωσών της τελευταίας να αντισταθμίζει σε μεγάλο βαθμό την επίδραση του επιβραδυνμένου εξωτερικού οικονομικού περιβάλλοντος. Έναντι του Προγράμματος Σταθερότητας, οι αναθεωρημένες εκτιμήσεις των συνιστωσών της εγχώριας ζήτησης δείχνουν μεγαλύτερη συμβολή στην ανάπτυξη από τις επενδύσεις κατά 0,5% του ΑΕΠ, η οποία προβλέπεται να επιτευχθεί στο δεύτερο εξάμηνο του έτους και υπερκαλύπτει τη μείωση της συμβολής της ιδιωτικής κατανάλωσης κατά 0,3%.

Ο ρυθμός αύξησης της πραγματικής ιδιωτικής κατανάλωσης αναμένεται να επιβραδυνθεί το τρέχον έτος, σε 0,6%, παραμένοντας όμως θετικός στη βάση των συνεχιζόμενων θετικών εξελίξεων στην αγορά εργασίας και της ενίσχυσης του διαθέσιμου εισοδήματος των νοικοκυριών, από την αύξηση του κατώτατου μισθού, καθώς και τα νέα δημοσιονομικά μέτρα του Μαΐου και του Αυγούστου 2019. Ο μέσος ρυθμός αύξησής της στο δεύτερο εξάμηνο του έτους αναμένεται ισχυρά θετικός (+1,3% έναντι της αντίστοιχης περιόδου του 2018) έπειτα από την οριακά αρνητική πορεία του πρώτου εξαμήνου (-0,1%), όπως ήδη διαφαίνεται από τα στοιχεία βραχυχρόνιων δεικτών Ιουλίου-Οκτωβρίου²⁷. Ως κύριοι μοχλοί της επιτάχυνσης εκτιμώνται η ενισχυμένη πολιτική σταθερότητα και η ελάφρυνση του φορολογικού βάρους των νοικοκυριών (μείωση ΕΝΦΙΑ, ρύθμιση ληξιπρόθεσμων οφειλών προς τη φορολογική διοίκηση μέσω των αναμορφωμένων 120 δόσεων). Η πραγματική δημόσια κατανάλωση εκτιμάται ότι θα ανακάμψει κατά 1,6% έναντι της σημαντικής μείωσής της το 2018, η οποία διαμόρφωσε χαμηλή βάση για το τρέχον έτος.

²⁶ Έκθεση Νομισματικής Πολιτικής 2018-2019, Τράπεζα της Ελλάδος (Ιούλιος 2019), πίνακας IV.7, σελ. 84.

²⁷ Την περίοδο αυτή, ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στο λιανικό εμπόριο αυξήθηκε στις 116,6 μονάδες βάσης, από 97,8 μονάδες στο δεύτερο τρίμηνο 2019. Αντίστοιχα, ο δείκτης εμπιστοσύνης καταναλωτών βελτιώθηκε στις -10,9 μονάδες βάσης από -29,4 μονάδες στο δεύτερο τρίμηνο 2019.

Οι πραγματικές επενδύσεις κινήθηκαν σημαντικά χαμηλότερα στο πρώτο εξάμηνο του έτους (+0,7% έναντι της αντίστοιχης περιόδου του 2018²⁸, όταν για το σύνολο του έτους στην εισηγητική έκθεση είχε προβλεφθεί ρυθμός αύξησης +11,9%), αλλά αναμένεται να κινηθούν σημαντικά ανοδικότερα στο δεύτερο εξάμηνο, με τον ετήσιο ρυθμό αύξησής τους να διαμορφώνεται σε 8,8% το 2019. Η αναθεωρημένη εκτίμηση ενσωματώνει το ευνοϊκό επενδυτικό περιβάλλον που διαμορφώνεται στο δεύτερο εξάμηνο του έτους, στη βάση της συνεχιζόμενης μείωσης των επιτοκίων των κρατικών χρεογράφων, της πλήρους άρσης των ελέγχων στην κίνηση κεφαλαίων και των προσφάτως ανακοινωθέντων μέτρων φορολογικής ελάφρυνσης των επιχειρήσεων. Η βελτίωση αυτή στο επενδυτικό περιβάλλον αντανακλάται στην αναβάθμιση του αξιόχρεου της Ελλάδας από τον οίκο αξιολόγησης Standard & Poor's στις 25 Οκτωβρίου 2019, από B+ σε BB-, με θετική προοπτική.

Στη βάση των ανωτέρω εξελίξεων, και της παράλληλης επιτάχυνσης των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, βελτίωση αναμένεται και για τη διεθνή ανταγωνιστικότητα της Ελλάδας το 2019. Βάσει της εκτίμησης της Τράπεζας της Ελλάδος, ο ευρύς δείκτης πραγματικής σταθμισμένης συναλλαγματικής ισοτιμίας αναμένεται να ανακάμψει τόσο σε όρους σχετικών τιμών καταναλωτή (κατά 1,2%), όσο και σε όρους σχετικού κόστους εργασίας ανά μονάδα προϊόντος στο σύνολο της οικονομίας (κατά 0,6%)²⁹.

Οι ως άνω προοπτικές αποτυπώνονται στους βραχυχρόνιους δείκτες οικονομικής συγκυρίας, οι οποίοι κινούνται σημαντικά ανοδικά μετά το πρώτο εξάμηνο του 2019, με τον δείκτη οικονομικού κλίματος στις 106,9 μονάδες βάσης στο τετράμηνο Ιουλίου - Οκτωβρίου, έναντι 100,7 μονάδων στο δεύτερο τρίμηνο του 2019. Η ανάκαμψη του όγκου οικοδομικής δραστηριότητας από τον Απρίλιο του 2019, που αντανάκλα την αύξηση πραγματικών επενδύσεων σε κατοικίες στο πρώτο εξάμηνο του έτους κατά 13,1% σε ετήσια βάση, υποδηλώνει ότι η στεγαστική αγορά βρίσκεται σε τροχιά εξομάλυνσης παρά τη μειωμένη προσφορά τραπεζικών πιστώσεων. Τέλος, η αύξηση αποθεμάτων στην οικονομία μεταξύ τρίτου τριμήνου 2018 και πρώτου τριμήνου 2019 εκτιμάται ότι ευνοεί την περαιτέρω ανάκαμψη των επενδύσεων βραχυπρόθεσμα, εξαιτίας της προκυκλικής φύσης του αποθέματος κεφαλαίου στην περίπτωση της Ελλάδας³⁰.

Οι ισχυρές εξαγωγικές επιδόσεις του 2018 αναμένεται να μετριαστούν το 2019, λόγω της επιβράδυνσης του ρυθμού ανάπτυξης σε παγκόσμιο επίπεδο και στην Ευρωζώνη και των επιπτώσεων αυτής στο διεθνές εμπόριο. Ο ρυθμός αύξησης των πραγματικών εξαγωγών αγαθών και υπηρεσιών στο πρώτο εξάμηνο του έτους ήταν 4,8% έναντι της αντίστοιχης περιόδου του 2018, με κύριο μοχλό την αύξηση των εξαγωγών υπηρεσιών (κατά 8,0% έναντι αύξησης 1,8% των εξαγωγών αγαθών) εν μέσω αύξησης των εισπράξεων στο ταξιδιωτικό ισοζύγιο του Ισοζυγίου Τρεχουσών Συναλλαγών, κατά 15,3% στο ίδιο διάστημα³¹. Στο σύνολο του έτους, ο όγκος των συνολικών εξαγωγών εκτιμάται σε 4,9%, σημαντικά χαμηλότερος από τον αντίστοιχο του 2018 και ελαφρώς μετριασμένος έναντι της εκτίμησης στο Πρόγραμμα Σταθερότητας (5,9%), με τη μείωση να οφείλεται στις εξαγωγές αγαθών (3,5% έναντι 6,0% προηγουμένως). Αντίθετα, η αύξηση των εξαγωγών υπηρεσιών αναμένεται υψηλότερη από ό,τι στο Πρόγραμμα Σταθερότητας (6,9% έναντι 5,8%), υπό τη στήριξη της ανάκαμψης στις υπηρεσίες μεταφορών³² και της νέας ισχυρής επίδοσης στον τουρισμό³³ έπειτα από αντίστοιχη μέση άνοδο άνω του 10% τα έτη 2017-2018.

Οι πραγματικές εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών προβλέπεται ότι θα αυξηθούν κατά 4,1%, ελαφρώς ταχύτερα από την εκτίμηση του Προγράμματος Σταθερότητας (3,5%), στη βάση της αντίστοιχης αναθεωρημένης εκτίμησης επενδύσεων για το 2019. Στο πρώτο εξάμηνο του έτους, οι συνολικές εισαγωγές αυξήθηκαν κατά 6,7%, τόσο λόγω της αύξησης στα αγαθά (6,9%) όσο και στις υπηρεσίες (4,5%). Ως εκ

²⁸ Οι αντίστοιχες ανακοινώσεις τριμηνιαίων στοιχείων από την Ελληνική Στατιστική Αρχή έλαβαν χώρα τον Ιούνιο και τον Σεπτέμβριο του 2019.

²⁹ Έκθεση Νομισματικής Πολιτικής 2018-2019, Τράπεζα της Ελλάδος (Ιούλιος 2019), πίνακας IV.7, σελ. 84.

³⁰ Όπως προκύπτει από τα αποτελέσματα διανυσματικών αυτοπαλινδρομων υποδείγμάτων (VAR).

³¹ 14,0% για την περίοδο Ιανουαρίου – Σεπτεμβρίου 2019.

³² Την περίοδο Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου 2019, η ετήσια αύξηση των καθαρών εισπράξεων στο σύνολο των μεταφορικών υπηρεσιών ήταν 10,5%, εν μέσω αύξησης καθαρών εισπράξεων στη ναυτιλία κατά 10,9% στο πρώτο εξάμηνο του έτους (τελευταία διαθέσιμα στοιχεία).

³³ Την περίοδο Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου 2019, η ετήσια αύξηση των καθαρών ταξιδιωτικών εισπράξεων ήταν 12,2%.

τούτου, η προς τα πάνω αναθεώρηση των συνολικών εισαγωγών έναντι του Προγράμματος Σταθερότητας αναλύεται σε υψηλότερη εκτίμηση για τις εισαγωγές αγαθών (4,3% από 3,3%) και χαμηλότερη εκτίμηση για τις εισαγωγές υπηρεσιών (3,8% από 4,9%). Από το σύνολο των αναθεωρήσεων στο εξωτερικό ισοζύγιο αγαθών και υπηρεσιών, προκύπτει θετική συμβολή του στην οικονομική ανάπτυξη του 2019 (0,2% του ΑΕΠ), αλλά μετριοπαθέστερη έναντι του Προγράμματος Σταθερότητας (0,8%). Σε ονομαστικούς όρους, το εξωτερικό ισοζύγιο αγαθών και υπηρεσιών αναμένεται επίσης βελτιωμένο έναντι του 2018, κατά 0,2% του ΑΕΠ.

Πληθωρισμός – Τιμές

Ο πληθωρισμός αναμένεται θετικός το 2019, αλλά περαιτέρω επιβραδυνόμενος έναντι του 2018 (0,6% έναντι 0,8%, βάσει του Εναρμονισμένου Δείκτη Τιμών Καταναλωτή-Εν. ΔΤΚ), εν μέσω της συμπίεσης των διεθνών τιμών του πετρελαίου στο μεγαλύτερο μέρος του έτους και της επίδρασης στις τιμές από τη μείωση συντελεστών ΦΠΑ σε κατηγορίες προϊόντων τον Μάιο του 2019.

Στο πρώτο δεκάμηνο του έτους, ο Εν. ΔΤΚ παρουσιάζει μέσο ρυθμό αύξησης 0,5% έναντι της αντίστοιχης περιόδου του 2018, σημειώνοντας όμως σημάδια επιβράδυνσης από τον Μάιο του 2019 (σε 0,2% κατά μέσο όρο³⁴) έναντι του πρώτου τετραμήνου (0,9% κατά μέσο όρο). Ως προς αυτή την επιβράδυνση, η επιδρώσα μείωση ΦΠΑ γίνεται εμφανής κατά τη σύγκριση του Εν. ΔΤΚ με τον Εν. ΔΤΚ με σταθερούς φόρους. Για την περίοδο Ιανουαρίου-Απριλίου η απόκλιση του πρώτου από τον δεύτερο είναι μηδενική, ενώ σύμφωνα με τα έως σήμερα διαθέσιμα στοιχεία για το υπόλοιπο έτος (Μάιος-Οκτώβριος), η απόκλιση αγγίζει το -1,2% έναντι της αντίστοιχης περιόδου του 2018.

Απασχόληση – Ανεργία

Βάσει των τελευταίων διαθέσιμων στοιχείων της μηνιαίας Έρευνας Εργατικού Δυναμικού (Ελληνική Στατιστική Αρχή), την περίοδο Ιανουαρίου-Αυγούστου 2019 η συνολική απασχόληση αυξήθηκε κατά 2,3% έναντι αύξησης 1,7% την αντίστοιχη περίοδο του 2018, με τη νέα εκτίμηση για το σύνολο του έτους να ανέρχεται σε 2,0%, υποδηλώνοντας πορεία επιτάχυνσης για τρίτο διαδοχικό έτος³⁵. Ως εκ τούτου, η νέα εκτίμηση για την ανεργία του 2019 είναι ευνοϊκότερη του Προγράμματος Σταθερότητας κατά 0,3%, στο 17,4% του εργατικού δυναμικού³⁶. Έναντι της συνολικής απασχόλησης, η απασχόληση μισθωτών αυξήθηκε ταχύτερα στο πρώτο εξάμηνο του 2019 (+4,1% έναντι του πρώτου εξαμήνου 2018 σε εθνικολογιστική βάση), αντανakλώντας μία αρχικώς περιορισμένη επίπτωση της αύξησης του κατώτατου μισθού στην πορεία της απασχόλησης και του μέσου μισθού (+0,4% έναντι του πρώτου εξαμήνου 2018). Σε κάθε περίπτωση, η συνέχιση παρακολούθησης των επιπτώσεων από την αύξηση του κατώτατου μισθού κρίνεται απαραίτητη, καθώς σε δεύτερο χρόνο είναι πιθανό να φέρει απώλειες για τη δυναμική μείωσης της ανεργίας.

Όσον αφορά τη διάρθρωση της απασχόλησης³⁷, στο πρώτο εξάμηνο του 2019 η πλήρης απασχόληση ως ποσοστό της συνολικής απασχόλησης αυξήθηκε ελάχιστα κατά μέσο όρο στο 90,8% έναντι 90,5% στο πρώτο εξάμηνο του 2018, με αντίστοιχη υποχώρηση της συμμετοχής της μερικής απασχόλησης από το 9,5% στο 9,2%. Στο ίδιο διάστημα, βελτιούμενη υπήρξε η μακροχρόνια ανεργία ως ποσοστό της συνολικής ανεργίας (στο 67,9% σε μέσους όρους τριμήνων από 70,3% στο πρώτο εξάμηνο του 2018), και η ανεργία των νέων ως ποσοστό του νεανικού εργατικού δυναμικού (στο 37,3% έναντι 41,6% στο πρώτο εξάμηνο του 2018).

³⁴ Τον Οκτώβριο του 2019, ο Εν. ΔΤΚ σημείωσε μείωση έναντι του αντίστοιχου μήνα του 2018 (-0,3%), για πρώτη φορά από τον Νοέμβριο του 2016, εν μέσω αρνητικών μεταβολών στις ομάδες αγαθών και υπηρεσιών (α) ειδών διατροφής, (β) διαρκών αγαθών και (γ) στέγας.

³⁵ Έναντι εκτίμησης για μικρή επιβράδυνση της συνολικής απασχόλησης στο Πρόγραμμα Σταθερότητας 2019 (1,6% από 1,7% το 2018).

³⁶ Βάσει των μηνιαίων στοιχείων Έρευνας Εργατικού Δυναμικού (Ελληνική Στατιστική Αρχή), την περίοδο Ιανουαρίου – Αυγούστου 2019 η ανεργία ανήλθε κατά μέσο όρο στο 17,6% του εργατικού δυναμικού, μειωμένη κατά 2,1 ποσοστιαίες μονάδες έναντι του αντίστοιχου ποσοστού του πρώτου οκταμήνου του 2018.

³⁷ Τελευταία διαθέσιμα στοιχεία Τριμηνιαίας Έρευνας Εργατικού Δυναμικού (Ελληνική Στατιστική Αρχή).

Νομισματικές και πιστωτικές εξελίξεις στην Ελλάδα

Το 2019 ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής του συνόλου των εγχώριων καταθέσεων επιταχύνθηκε, σημειώνοντας αύξηση 7,9%, κατά μέσο όρο, τους πρώτους εννέα μήνες του έτους (μέσος ετήσιος ρυθμός κατά το 2018: 6,2%). Στην ανωτέρω εξέλιξη συνέβαλαν οι καταθέσεις διάρκειας μίας ημέρας, των οποίων ο ετήσιος ρυθμός ανόδου διαμορφώνεται από τον Μάρτιο και εξής σε διψήφιο μέγεθος (2019 μ.ο.: 11,4%, 2018 μ.ο.: 6,2%). Οι εν λόγω καταθέσεις περιλαμβάνουν λογαριασμούς που χρησιμοποιούνται κατά κανόνα για συναλλακτικούς σκοπούς, όπως οι λογαριασμοί όψεως, ταμειευτηρίου και τρεχούμενοι, και συνεπώς η επιτάχυνση στον ρυθμό ανόδου τους είναι συνεπής με την παρατηρούμενη βελτίωση των μακρο-οικονομικών μεγεθών. Αντίθετα, οι καταθέσεις προθεσμίας έως 2 έτη αυξήθηκαν με βραδύτερο ετήσιο ρυθμό κατά 3,0% κατά μέσο όρο τους πρώτους εννέα μήνες του έτους (από 7,8% κατά μέσο όρο το 2018).

Τους πρώτους εννέα μήνες του τρέχοντος έτους παρατηρήθηκε εισροή καταθέσεων προς τα εγχώρια πιστωτικά ιδρύματα και κατά τομέα. Ειδικότερα, οι τραπεζικές καταθέσεις των μη χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων αυξήθηκαν συνολικά περίπου κατά 100 εκατ. ευρώ (έναντι αύξησης 1,5 δισ. ευρώ την ίδια περίοδο του 2018). Μεγαλύτερη αύξηση κατέγραψαν οι καταθέσεις των νοικοκυριών, κατά 4,2 δισ. ευρώ (έναντι αύξησης 3,6 δισ. ευρώ την ίδια περίοδο του 2018). Η κατά τομέα ανάλυση επιβεβαιώνει την εκτίμηση ότι η παρατηρούμενη άνοδος στις καταθέσεις οφείλεται, κατά κύριο λόγο, στην ανάκαμψη της οικονομικής δραστηριότητας, καθώς αφορούσε καταθέσεις διάρκειας μίας ημέρας.

Ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής του υπολοίπου της χρηματοδότησης προς τον τομέα της γενικής κυβέρνησης από το εγχώριο τραπεζικό σύστημα (συμπεριλαμβανομένης της Τραπέζης της Ελλάδος) έλαβε λιγότερο αρνητικές τιμές κατά μέσο όρο το 2019 σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος. Αναλυτικότερα, ο εν λόγω ρυθμός μεταβολής ανήλθε σε -3,1% τον Σεπτέμβριο του 2019 (έναντι -2,0% τον Δεκέμβριο του 2018 και -5,6% τον Σεπτέμβριο του 2018) και το εννεάμηνο Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου 2019 διαμορφώθηκε κατά μέσο όρο σε μόλις -1,9% έναντι -8,2% κατά το 2018. Η συρρίκνωση του υπολοίπου της χρηματοδότησης προς τον τομέα της γενικής κυβέρνησης συνεχίστηκε το 2019 καθώς καταγράφηκε μείωση του υπολοίπου των δανείων των τραπεζών προς τη γενική κυβέρνηση. Από την άλλη πλευρά, η αξία του αποθέματος τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου στο χαρτοφυλάκιο των τραπεζών ενισχύθηκε.

Όσον αφορά την τραπεζική χρηματοδότηση του ιδιωτικού μη χρηματοπιστωτικού τομέα της οικονομίας, ο ετήσιος ρυθμός μείωσης των τραπεζικών πιστώσεων προς τα νοικοκυριά έγινε εντονότερος τους πρώτους εννέα μήνες του 2019 και διαμορφώθηκε σε -2,9% τον Σεπτέμβριο (έναντι -2,2% τον Δεκέμβριο του 2018). Αντίθετα, ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής των τραπεζικών πιστώσεων προς τις μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις, ενώ αρχικά μετά τον Ιούλιο του 2018 ελάμβανε προοδευτικά λιγότερο αρνητικές τιμές, από τον Δεκέμβριο του 2018 μεταστράφηκε σε θετικές και ολοένα αυξανόμενες τιμές και τον Σεπτέμβριο του 2019 ανήλθε σε 2,2% (Δεκέμβριος 2018: 0,2%).

Η εξέλιξη των τραπεζικών πιστώσεων προς τις επιχειρήσεις, την επισκοπούμενη περίοδο, αντανακλά τη βελτίωση στις συνθήκες της ζήτησης και προσφοράς τραπεζικών δανείων. Η συνέχιση της ανοδικής πορείας του ΑΕΠ και η διαμόρφωση των επιτοκίων των επιχειρηματικών δανείων σε χαμηλότερο μέσο επίπεδο το 2019 είχαν αυξητική επίδραση στη ζήτηση για τραπεζικά δάνεια.

Από την πλευρά της προσφοράς, οι συνθήκες ρευστότητας του τραπεζικού συστήματος βελτιώθηκαν το 2019, εν μέρει ως αποτέλεσμα της προόδου που συντελέστηκε στη μείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων το 2018-2019, σύμφωνα με τους στόχους των τραπεζών. Η συνέχιση της εισροής καταθέσεων και της άντλησης πόρων από τη διεθνή διατραπεζική αγορά, καθώς και μέσω των στοχευμένων πράξεων μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης του Ευρωσυστήματος, επέδρασαν θετικά στη δυνατότητα των ελληνικών πιστωτικών ιδρυμάτων να παρέχουν πιστώσεις προς την οικονομία. Επίσης, θετική εξέλιξη αποτελεί και η αποδέσμευση των τραπεζών μετά τον Μάρτιο του 2019 από την προσφυγή σε έκτακτη χρηματοδότηση από την κεντρική τράπεζα (ΕΛΑ).

Η υποχώρηση του υπολοίπου της τραπεζικής χρηματοδότησης προς τα νοικοκυριά, κατά την υπό εξέταση περίοδο, συνδέεται με περιορισμούς στην προσφορά δανείων καθώς τα εν λόγω δάνεια συνεχίζουν να εμφανίζουν (συγκριτικά με τις επιχειρήσεις) υψηλότερους δείκτες μη εξυπηρετούμενων δανείων. Η ενίσχυση της χρηματοοικονομικής κατάστασης των νοικοκυριών (κατόπιν της εξέλιξης του επιπέδου απασχόλησης και του διαθέσιμου εισοδήματός τους) επέδρασε αυξητικά στη ζήτηση για δάνεια από τα νοικοκυριά. Αντίθετα, η άνοδος των επιτοκίων στα δάνεια προς τα νοικοκυριά σε υψηλότερο μέσο επίπεδο το 2019 επέδρασε αρνητικά στη ζήτηση για τραπεζικές πιστώσεις.

Η ενίσχυση των καταθέσεων, ως πηγή άντλησης ρευστότητας εκ μέρους των πιστωτικών ιδρυμάτων και η τήρηση των βασικών επιτοκίων νομισματικής πολιτικής σε εξαιρετικώς χαμηλά επίπεδα συνέβαλαν στο να σταθεροποιηθούν τα επιτόκια των τραπεζικών καταθέσεων στην Ελλάδα σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα. Το επιτόκιο των καταθέσεων προθεσμίας, περιλαμβανομένων των καταθέσεων των νοικοκυριών και των μη χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων, διαμορφώθηκε κατά μέσο όρο τους πρώτους εννέα μήνες του τρέχοντος έτους σε 0,59%, δηλαδή 5 μονάδες βάσης χαμηλότερα έναντι του μέσου επιτοκίου του 2018. Σε πραγματικούς όρους³⁸ το επιτόκιο καταθέσεων προθεσμίας διαμορφώθηκε την υπό εξέταση περίοδο σε 0,03% κατά μέσο όρο, από -0,14% κατά μέσο όρο το 2018.

Τα επιτόκια των νέων τραπεζικών δανείων προς τις μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις, μετά από επταετή τάση αποκλιμάκωσης, σταθεροποιήθηκαν σε ιστορικά χαμηλές τιμές το δεύτερο εξάμηνο του 2018 και το τρέχον έτος. Ειδικότερα, το μεσοσταθμικό επιτόκιο των δανείων προς τις μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις διαμορφώθηκε σε 3,99%, κατά μέσο όρο, τους πρώτους εννέα μήνες του 2019 (8 μονάδες βάσης χαμηλότερα έναντι του μέσου επιτοκίου του 2018). Η βελτίωση του οικονομικού κλίματος και των μεγεθών στην αγορά εργασίας συνέβαλαν στο να βελτιωθούν ελαφρώς οι εκτιμήσεις των πιστωτικών ιδρυμάτων όσον αφορά τον πιστωτικό κίνδυνο. Επιπρόσθετα, η μείωση των αποδόσεων των κρατικών ομολόγων, η άνοδος του υπολοίπου των καταθέσεων και η εξαιρετικά διευκολυντική κατεύθυνση της ενιαίας νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος υποβοήθησαν τη βελτίωση των συνθηκών ρευστότητας των πιστωτικών ιδρυμάτων. Στην υποχώρηση του κόστους δανεισμού συνέβαλε η επίδραση των προγραμμάτων χρηματοδότησης εκ μέρους διεθνών και δημοσίων φορέων, όπως ο όμιλος της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (EIB), η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (EBRD) και το Εθνικό Ταμείο Επιχειρηματικότητας (ETEAN).

Αντίθετα με τις επιχειρήσεις, το κόστος τραπεζικού δανεισμού προς τα νοικοκυριά αυξήθηκε το 2019 έναντι του 2018. Το μεσοσταθμικό επιτόκιο των δανείων προς τα νοικοκυριά διαμορφώθηκε σε 5,15% κατά μέσο όρο (6 μονάδες βάσης υψηλότερα από το αντίστοιχο μέσο επιτόκιο του 2018). Στην άνοδο του κόστους τραπεζικού δανεισμού προς τα νοικοκυριά συνέβαλαν από κοινού οι δύο συνιστώσες του, δηλαδή τα επιτόκια των στεγαστικών και καταναλωτικών δανείων. Το υψηλό ποσοστό των δανείων σε καθυστέρηση στις παραπάνω κατηγορίες δικαιολογεί την εκτίμηση ότι ο πιστωτικός κίνδυνος παραμένει σημαντικός.

Σε πραγματικούς όρους, τα επιτόκια των τραπεζικών δανείων ενισχύθηκαν το 2019. Το πραγματικό επιτόκιο των δανείων προς τις μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά διαμορφώθηκε αντίστοιχα σε 3,44% και 4,59%, κατά μέσο όρο, την περίοδο Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου του 2019 (υψηλότερα κατά 14 και 28 μονάδες βάσης αντίστοιχα έναντι του μέσου όρου του 2018).

Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών

Το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών, την περίοδο Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου 2019, είναι σχεδόν ισοσκελισμένο. Η βελτίωση σε σχέση με το ίδιο διάστημα του 2018 οφείλεται στη σημαντική αύξηση του πλεονάσματος του ισοζυγίου υπηρεσιών και στη βελτίωση των ισοζυγίων πρωτογενών και δευτερογενών εισοδημάτων, οι οποίες αντιστάθμισαν τη διεύρυνση του ελλείμματος του ισοζυγίου αγαθών.

Το ισοζύγιο αγαθών εμφάνισε έλλειμμα της τάξης των 901 εκατ. ευρώ, μεγαλύτερο σε σχέση με εκείνο της ίδιας περιόδου του 2018 και διαμορφώθηκε σε 17,5 δισ. ευρώ. Η εξέλιξη αυτή ήταν αποτέλε-

³⁸ Το πραγματικό επιτόκιο εκτιμάται ως η διαφορά μεταξύ του ονομαστικού επιτοκίου και του δωδεκάμηνου ρυθμού πληθωρισμού.

σμα του περιορισμού του ρυθμού ανόδου των εξαγωγών σε συνδυασμό με τη συνεχιζόμενη, αν και με βραδύτερο ρυθμό, αύξηση των εισαγωγών. Η επιβράδυνση των εξαγωγών οφείλεται κυρίως στη μείωση των εξαγωγών καυσίμων, ενώ οι εξαγωγές χωρίς καύσιμα συνέχισαν την ανοδική τους πορεία, αν και με βραδύτερο ρυθμό από τον αντίστοιχο περυσινό (5% το πρώτο εννεάμηνο του 2019, σε σταθερές τιμές, έναντι 11% το 2018). Στην άνοδο των εξαγωγών χωρίς καύσιμα τη μεγαλύτερη συμβολή είχαν οι κλάδοι των κλωστοϋφαντουργικών, των φαρμακευτικών και του μηχανολογικού εξοπλισμού. Όσον αφορά τη γεωγραφική κατανομή, τη μεγαλύτερη συμβολή στην άνοδο των εξαγωγών χωρίς καύσιμα είχαν οι εξαγωγές στην ΕΕ.³⁹ Οι συνολικές εισαγωγές αγαθών επίσης επιβραδύνθηκαν σε σχέση με το 2018, ενώ ειδικότερα, οι εισαγωγές καυσίμων σημείωσαν πτώση. Παράλληλα, στην αύξηση των εισαγωγών αγαθών χωρίς καύσιμα η μεγαλύτερη συμβολή προέρχεται από τους κλάδους των χημικών, του μηχανολογικού εξοπλισμού και των κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων, τα οποία αντιπροσωπεύουν κυρίως ενδιάμεσα και διαρκή καταναλωτικά αγαθά.

Η αύξηση του πλεονάσματος του ισοζυγίου υπηρεσιών οφείλεται στη βελτίωση πρωτίστως του ισοζυγίου ταξιδιωτικών υπηρεσιών και δευτερευόντως του ισοζυγίου μεταφορών και λοιπών υπηρεσιών. Οι εισπράξεις από ταξιδιωτικές υπηρεσίες και οι αφίξεις μη κατοίκων ταξιδιωτών αυξήθηκαν κατά 14% και 3,8% σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2018. Σημειώνεται ότι, ο ρυθμός αύξησης των αφίξεων έχει περιοριστεί σε σχέση με το ίδιο διάστημα του προηγούμενου έτους, αλλά έχει αυξηθεί σημαντικά (κατά 10%⁴⁰) η μέση δαπάνη ανά ταξίδι. Οι εισπράξεις από μεταφορές, κυρίως θαλάσσιες, αυξήθηκαν κατά 5,2%. Η συνεχιζόμενη άνοδος του μέσου επιπέδου των ναύλων κατά 14,7% - σύμφωνα με το δείκτη ClarkSea Index - συνέβαλε στην αύξηση των εισπράξεων από υπηρεσίες θαλάσσιων μεταφορών κατά 5,2%.

Το έλλειμμα του ισοζυγίου πρωτογενών εισοδημάτων περιορίστηκε κυρίως λόγω της μείωσης των πληρωμών για τόκους, που σχετίζονται με τα δάνεια του μηχανισμού στήριξης, ενώ το πλεόνασμα του ισοζυγίου δευτερογενών εισοδημάτων σημείωσε σημαντική αύξηση, που οφείλεται κυρίως στην εκταμίευση από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Στήριξης (ESM) του ποσού των 644,4 εκατ. ευρώ που αφορά την έγκριση της επιστροφής των κερδών από τα ελληνικά ομόλογα (ANFA/SMP), καθώς και των 103 εκατ. ευρώ από την επιστροφή του περιθωρίου επιτοκίου (step-up margin). Τέλος το πλεόνασμα του ισοζυγίου κεφαλαίων παρουσίασε άνοδο σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2018.⁴¹

Ισοζύγιο χρηματοοικονομικών συναλλαγών

Την περίοδο Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου 2019, στην κατηγορία των άμεσων επενδύσεων, οι καθαρές απαιτήσεις των κατοίκων έναντι του εξωτερικού σημείωσαν αύξηση κατά 273 εκατ. ευρώ και οι καθαρές υποχρεώσεις τους έναντι του εξωτερικού, οι οποίες αντιστοιχούν σε άμεσες επενδύσεις μη κατοίκων στην Ελλάδα, κατέγραψαν αύξηση κατά 2,6 δισ. ευρώ.

Στις επενδύσεις χαρτοφυλακίου, η καθαρή αύξηση των απαιτήσεων των κατοίκων έναντι του εξωτερικού οφείλεται κυρίως στην αύξηση (κατά 24,5 δισ. ευρώ) των τοποθετήσεων κατοίκων σε ομόλογα και έντοκα γραμμάτια του εξωτερικού (περιλαμβάνεται και τιτλοποίηση δανείων). Η καθαρή αύξηση των υποχρεώσεών τους οφείλεται στην αύξηση (κατά 3,9 δισ. ευρώ) των τοποθετήσεων μη κατοίκων σε ομόλογα και έντοκα γραμμάτια του Ελληνικού Δημοσίου.

Στην κατηγορία των λοιπών επενδύσεων, η καθαρή αύξηση των απαιτήσεων των κατοίκων έναντι του εξωτερικού οφείλεται κυρίως στη στατιστική προσαρμογή (4,0 δισ. ευρώ) που συνδέεται με τη διακράτηση τραπεζογραμματίων, η οποία αντισταθμίστηκε μερικώς από τη μείωση (κατά 3,5 δισ. ευρώ)

³⁹ Οι χώρες μέλη της ζώνης του ευρώ απορροφούν πάνω από το 50% των συνολικών ελληνικών εξαγωγών. Η Ιταλία, η Γερμανία, η Τουρκία, η Κύπρος και η Βουλγαρία είναι οι πέντε πρώτες αγορές για τα ελληνικά προϊόντα.

⁴⁰ Σύμφωνα με τα στοιχεία της έρευνας συνόρων και χωρίς τα στοιχεία της κρουαζιέρας.

⁴¹ Οι εισπράξεις των λοιπών πρωτογενών εισοδημάτων και των δευτερογενών εισοδημάτων της γενικής κυβέρνησης περιλαμβάνουν κυρίως τις άμεσες ενισχύσεις και επιδοτήσεις στο πλαίσιο της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ), καθώς και τις απολήψεις από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, ενώ οι πληρωμές περιλαμβάνουν κυρίως τις αποδόσεις προς τον Κοινωνικό Προϋπολογισμό. Οι εισπράξεις κεφαλαίων της γενικής κυβέρνησης περιλαμβάνουν κυρίως τις απολήψεις από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και το Ταμείο Συνοχής.

των τοποθετήσεων κατοίκων σε καταθέσεις και γeros στο εξωτερικό. Η καθαρή αύξηση των υποχρεώσεων τους αντανakλά κυρίως την αύξηση (κατά 20,7 δισ. ευρώ) των τοποθετήσεων μη κατοίκων σε καταθέσεις και γeros στην Ελλάδα (περιλαμβάνεται ο λογαριασμός TARGET καθώς και η τιτλοποίηση δανείων).

Στο τέλος Σεπτεμβρίου 2019, τα συναλλαγματικά διαθέσιμα της χώρας διαμορφώθηκαν σε 7,5 δισ. ευρώ, έναντι 6,2 δισ. ευρώ στο τέλος Σεπτεμβρίου του 2018.

Πίνακας 1.4 Ισοζύγιο πληρωμών (σε εκατ. ευρώ)						
	Ιανουάριος-Δεκέμβριος			Ιανουάριος-Σεπτέμβριος		
	2016	2017	2018	2017	2018	2019
I. Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών (I.A+I.B+I.Γ+I.Δ)	-3.050,0	-3.406,2	-5.232,2	42,8	-1.357,3	-24,0
I.Α Ισοζύγιο αγαθών και υπηρεσιών (I.A+I.B)	-1.662,7	-1.790,2	-3.184,7	922,5	-170,9	890,0
Εξαγωγές	54.408,3	61.701,7	69.532,2	47.742,9	53.434,8	56.515,5
Εισαγωγές	56.070,9	63.491,9	72.716,9	46.820,3	53.605,7	55.625,6
I.A Ισοζύγιο αγαθών (I.A.1 - I.A.2)	-17.960,3	-19.833,9	-22.489,1	-14.816,5	-16.568,0	-17.468,6
I.A.1 Εξαγωγές αγαθών	24.613,2	28.040,5	32.372,8	20.519,6	23.908,9	24.274,5
Καύσιμα	6.162,5	7.887,8	10.016,9	5.717,4	7.343,8	6.940,1
Πλοία (πωλήσεις)	119,8	102,0	130,9	80,0	123,6	58,2
Αγαθά χωρίς καύσιμα και πλοία	18.330,9	20.050,7	22.225,0	14.722,3	16.441,5	17.276,1
I.A.2 Εισαγωγές αγαθών	42.573,5	47.874,4	54.861,9	35.336,1	40.476,9	41.743,0
Καύσιμα	9.148,0	11.605,4	15.197,5	8.537,1	11.193,8	10.897,2
Πλοία (αγορές)	88,4	141,9	187,7	93,4	171,5	339,1
Αγαθά χωρίς καύσιμα και πλοία	33.337,1	36.127,0	39.476,7	26.705,6	29.111,6	30.506,8
I.B Ισοζύγιο υπηρεσιών (I.B.1 - I.B.2)	16.297,6	18.043,7	19.304,4	15.739,0	16.397,1	18.358,5
I.B.1 Εισπράξεις	29.795,0	33.661,3	37.159,3	27.223,3	29.525,8	32.241,0
Ταξιδιωτικό	13.206,7	14.630,1	16.085,8	13.021,0	14.112,6	16.088,4
Μεταφορές	12.574,4	14.473,8	16.629,9	10.797,1	12.178,8	12.847,6
Λοιπές υπηρεσίες	4.013,9	4.557,3	4.443,6	3.405,2	3.234,4	3.305,1
I.B.2 Πληρωμές	13.497,5	15.617,6	17.854,9	11.484,2	13.128,8	13.882,5
Ταξιδιωτικό	2.005,3	1.904,7	2.191,0	1.449,6	1.605,8	2.056,1
Μεταφορές	7.988,9	9.520,6	11.044,3	6.980,8	8.059,7	8.295,0
Λοιπές υπηρεσίες	3.503,2	4.192,3	4.619,6	3.053,8	3.463,3	3.531,4
I.Γ Ισοζύγιο πρωτογενών εισοδημάτων (I.Γ.1 - I.Γ.2)	-798,9	-1.057,3	-1.726,4	-607,6	-1.177,2	-1.065,3
I.Γ.1 Εισπράξεις	6.217,5	6.184,1	6.058,5	5.039,5	4.825,5	4.773,0
Από εργασία (αμοιβές, μισθοί)	211,4	216,6	223,0	166,1	157,3	185,3
Από επενδύσεις (τόκοι, μερίσματα, κέρδη)	2.828,0	3.148,0	2.731,4	2.500,6	1.946,7	2.063,1
Λοιπά πρωτογενή εισοδήματα	3.178,2	2.819,5	3.104,1	2.372,9	2.721,6	2.524,6
I.Γ.2 Πληρωμές	7.016,5	7.241,3	7.784,9	5.647,0	6.002,8	5.838,3
Από εργασία (αμοιβές, μισθοί)	1.211,6	1.343,7	1.363,7	1.016,8	1.007,3	1.060,7
Από επενδύσεις (τόκοι, μερίσματα, κέρδη)	5.380,4	5.492,3	6.019,1	4.313,9	4.683,0	4.435,3
Λοιπά πρωτογενή εισοδήματα	424,5	405,4	402,1	316,4	312,5	342,3
I.Δ Ισοζύγιο δευτερογενών εισοδημάτων (I.Δ.1 - I.Δ.2)	-588,4	-558,7	-321,1	-272,2	-9,2	151,3
I.Δ.1 Εισπράξεις	1.838,0	1.949,9	2.177,6	1.550,4	1.714,6	2.647,4
Γενική Κυβέρνηση	1.059,4	939,8	1.034,7	791,0	907,2	1.588,5
Λοιποί τομείς	778,6	1.010,1	1.142,9	759,4	807,4	1.058,9
I.Δ.2 Πληρωμές	2.426,4	2.508,6	2.498,8	1.822,6	1.723,8	2.496,1
Γενική Κυβέρνηση	1.850,7	1.792,7	1.702,8	1.288,3	1.195,2	1.463,5
Λοιποί τομείς	575,7	715,9	796,0	534,2	528,5	1.032,5
II. Ισοζύγιο κεφαλαίων (II.1-II.2)	1.035,7	914,5	353,2	353,4	166,3	214,0
II.1 Εισπράξεις	1.278,4	1.133,8	1.007,4	496,4	511,9	641,8
Γενική Κυβέρνηση	1.198,2	1.040,2	627,5	425,2	302,7	508,7
Λοιποί τομείς	80,2	93,6	379,8	71,2	209,1	133,2
II.2 Πληρωμές	242,7	219,3	654,2	143,0	345,5	427,8
Γενική Κυβέρνηση	28,5	3,0	4,1	2,0	2,1	3,0
Λοιποί τομείς	214,2	216,3	650,1	141,0	343,4	424,8
Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών και κεφαλαίων (I + II)	-2.014,3	-2.491,7	-4.879,1	396,2	-1.191,0	189,9
III. Ισοζύγιο χρηματοοικονομ. συν/γών (III.A+III.B+III.Γ+III.Δ)	-873,6	-1.949,1	-3.923,7	607,1	-1.216,6	1.107,0
III.A Άμεσες επενδύσεις*	-4.004,1	-2.935,8	-2.960,7	-2.372,6	-2.296,8	-2.338,8
Απαιτήσεις	-1.551,3	143,0	437,8	40,9	281,1	272,7
Υποχρεώσεις	2.452,8	3.078,8	3.398,5	2.413,5	2.577,9	2.611,5
III.B Επενδύσεις χαρτοφυλακίου*	9.622,6	-20.117,7	73,8	-6.824,2	-3.780,3	21.241,1
Απαιτήσεις	7.059,0	-19.392,1	1.377,7	-9.418,7	-501,7	24.994,8
Υποχρεώσεις	-2.563,6	725,7	1.303,9	-2.594,6	3.278,6	3.753,6
III.Γ Λοιπές επενδύσεις*	-7.073,6	20.986,4	-966,8	9.679,9	5.013,5	-17.737,4
Απαιτήσεις	-15.512,5	-11.744,7	-5.801,8	-8.120,8	-4.977,9	135,9
Υποχρεώσεις	-8.438,9	-32.731,0	-4.835,0	-17.800,6	-9.991,4	17.873,3
(Δάνεια γενικής κυβέρνησης)	6.492,9	5.693,7	19.555,0	4.426,7	20.001,4	-1.966,0
III.Δ Μεταβολή συναλλαγματικών διαθεσίμων**	581,5	118,0	-70,0	124,0	-153,0	-58,0
IV. Τακτοποιητέα στοιχεία (I+II-III+IV=0)	1.140,7	542,5	955,4	210,9	-25,6	917,0
Υψος συναλλαγματικών διαθεσίμων ***	6.539	6.509	6.625	6.563	6.169	7.537

(+) αύξηση (-) μείωση

** Τα συναλλαγματικά διαθέσιμα, σύμφωνα με τον ορισμό της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, περιλαμβάνουν μόνο το νομισματικό χρυσό, τη "συναλλαγματική θέση" στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, τα "ειδικά τραπεζικά δικαιώματα" και τις απαιτήσεις της Τράπεζας της Ελλάδος σε ξένο νόμισμα έναντι κατοίκων χωρών εκτός της ζώνης του ευρώ. Αντίθετα, δεν περιλαμβάνουν τις απαιτήσεις σε ευρώ έναντι κατοίκων χωρών εκτός της ζώνης του ευρώ, τις απαιτήσεις σε συναλλάγμα και σε ευρώ έναντι κατοίκων χωρών της ζώνης του ευρώ, και τη συμμετοχή της Τράπεζας της Ελλάδος στο κεφάλαιο και στα συναλλαγματικά διαθέσιμα της ΕΚΤ.

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

2.4 Οι προοπτικές το 2020

Το 2020 ο προσανατολισμός σε οικονομικές πολιτικές φιλικότερες προς την ανάπτυξη, αλλά και σε διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις που βελτιώνουν το επενδυτικό περιβάλλον, αναμένεται να επιταχύνουν τη μεγέθυνση της οικονομίας.

Αντίθετα με την προς τα κάτω αναθεώρηση του ρυθμού ανάπτυξης του 2019, η πρόβλεψη για την οικονομική ανάπτυξη του 2020 είναι σημαντικά αυξημένη έναντι του Προγράμματος Σταθερότητας, με κύριο μοχλό τη δέσμη των δημοσιονομικών μέτρων με έναρξη εφαρμογής εντός του 2020 και την εδραίωση, μέσω αυτών, του περιβάλλοντος θετικών προσδοκιών που ήδη διαφαίνεται στην οικονομία. Μεταξύ των νέων αυτών μέτρων πολιτικής, που αναμένεται να έχουν καθαρή συμβολή 0,5 ποσοστιαίων μονάδων στην ανάπτυξη το 2020, η κυριότερη θετική επίδραση στην οικονομία αναμένεται να προέλθει από την αναδιαμόρφωση της φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων και τη δραστητική μείωση των συντελεστών φορολογίας εισοδήματος νομικών προσώπων, μέσω της ενίσχυσης της ιδιωτικής κατανάλωσης και των επενδύσεων.

Με βάση τα παραπάνω και όπως απεικονίζεται στον πίνακα 1.4, το ΑΕΠ αναμένεται να αυξηθεί κατά 3,8% σε τρέχουσες τιμές και κατά 2,8% σε σταθερές τιμές. Η περιορισμένη άνοδος του αποπληθωριστή του ΑΕΠ το 2020 έναντι του 2019 (1,0% έναντι 0,9% αντίστοιχα) αντανakλά την υπολειπόμενη επίδραση των μέτρων μείωσης έμμεσης φορολογίας του 2019 στον αποπληθωριστή ιδιωτικής κατανάλωσης, τις εξωτερικές υποθέσεις για τη διεθνή τιμή του πετρελαίου και το σταδιακό μόνο κλείσιμο του κενού παραγωγής.

Ο ως άνω εύρωστος ρυθμός πραγματικής ανάπτυξης το 2020 αντικατοπτρίζει τη δυναμική όλων των συνιστωσών της εγχώριας ζήτησης, που οδηγεί το ρυθμό αύξησης της τελευταίας σε επιτάχυνση έναντι του 2019 (2,9% έναντι 1,8%).

Ο ακαθάριστος σχηματισμός παγίου κεφαλαίου αναμένεται να έχει τη μεγαλύτερη συμβολή στην αύξηση του ΑΕΠ το 2020 (κατά 1,6 ποσοστιαίες μονάδες), τόσο έναντι των υπολοίπων συνιστωσών της εγχώριας ζήτησης, όσο και έναντι των επιδόσεών του⁴² από το 2007. Η σημαντικά θετική συμβολή οφείλεται στους διψήφιους ρυθμούς αύξησης πραγματικών επενδύσεων τόσο στις κατοικίες και τις λοιπές κατασκευές, όσο και στον εξοπλισμό.

Η ιδιωτική κατανάλωση το 2020 αναμένεται να αποτυπώσει τα οφέλη από τη συνεχιζόμενη αύξηση της απασχόλησης (+1,8% σε ετήσια βάση), τη σταθερή, έναντι του 2019, μείωση της ανεργίας ως ποσοστό του εργατικού δυναμικού (κατά 1,8 ποσοστιαίες μονάδες) και τον διπλάσιο ρυθμό αύξησης του μέσου μισθού έναντι του 2019 (+1,2%). Από τις ως άνω εξελίξεις, στις οποίες συμβάλλουν σημαντικά τα νέα δημοσιονομικά μέτρα του 2020, ο ρυθμός αύξησης της ιδιωτικής κατανάλωσης εκτιμάται σε 1,8% έναντι του 2019. Επίσης θετική, αλλά πιο μετριοπαθής, αναμένεται η ετήσια μεταβολή της δημόσιας κατανάλωσης (0,6%), δεδομένης της υψηλής βάσης του 2019 και της συγκρατημένης δημοσιονομικής πολιτικής σε ό,τι αφορά τις δημόσιες δαπάνες.

Από την άλλη πλευρά, ο εξωτερικός τομέας της οικονομίας αναμένεται να έχει οριακά αρνητική συμβολή στην ανάπτυξη (κατά 0,1 ποσοστιαία μονάδα). Ειδικότερα, η μεγάλη ώθηση των επενδύσεων και της ιδιωτικής κατανάλωσης εκτιμάται ότι θα οδηγήσει σε ρυθμό αύξησης εισαγωγών αγαθών και υπηρεσιών που θα είναι οριακά μεγαλύτερος από τον ρυθμό αύξησης των εξαγωγών (5,2% έναντι 5,1% αντίστοιχα).

Ο πληθωρισμός του 2020 εκτιμάται οριακά μόνο υψηλότερα από του 2019 (0,7% από 0,6%, βάσει ΕνΔΤΚ). Ουσιώδης επιτάχυνση του πληθωρισμού αναμένεται μετά το 2020, καθώς το κενό παραγωγής σταδιακά θα κλείνει.

⁴² Μεταξύ 2008-2018, θετική συμβολή στην πραγματική ανάπτυξη υπήρξε κατά τα έτη 2015-2017, αλλά με ετήσιο μέσο όρο μικρότερο των 0,6 ποσοστιαίων μονάδων.

**Πίνακας 1.5 Βασικά μεγέθη της Ελληνικής Οικονομίας
(% ετήσιες μεταβολές, σταθερές τιμές)**

	2018	2019**	2020**
ΑΕΠ	1,9	2,0	2,8
Ιδιωτική κατανάλωση	1,1	0,6	1,8
Δημόσια κατανάλωση	-2,5	1,6	0,6
Ακαθάριστος σχηματισμός παγίου κεφαλαίου	-12,2	8,8	13,4
Εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	8,7	4,9	5,1
Εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	4,2	4,1	5,2
Αποπληθωριστής ΑΕΠ	0,6	0,9	1,0
Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή	0,8	0,6	0,7
Απασχόληση*	1,7	2,0	1,8
Ποσοστό ανεργίας*	17,8	15,9	14,0
Ποσοστό ανεργίας (Έρευνα Εργατικού Δυναμικού)	19,3	17,4	15,6

Πηγή: Ετήσιοι Εθνικοί Λογαριασμοί (Ελληνική Στατιστική Αρχή), εκτιμήσεις/προβλέψεις Υπουργείου Οικονομικών.

*Σε εθνικολογιστική βάση

** Εκτιμήσεις/προβλέψεις

Σημείωση: Στις προβλέψεις του 2020 έχουν ενσωματωθεί οι θετικές μακροοικονομικές επιδράσεις των παρεμβάσεων που εξειδικεύονται στο Κεφάλαιο 3.

Οι κίνδυνοι για την ευόδωση των εκτιμώμενων μακροοικονομικών προοπτικών συνδέονται σήμερα στη μεγαλύτερη έκτασή τους με το εξωτερικό περιβάλλον, όπου από το 2019 καταγράφονται δυσμενείς εξελίξεις, ιδίως σε ό,τι αφορά τον ρυθμό ανάπτυξης σε επίπεδο Ευρωζώνης και την πορεία του παγκόσμιου εμπορίου. Παρά την κατ' εκτίμηση περιορισμένη επίδραση των εν λόγω παραγόντων στην ελληνική οικονομία, λόγω της αναπτυσσόμενης εγχώριας δυναμικής και της χρονικής υστέρησης με την οποία επηρεάζεται από αυτούς η ελληνική οικονομία, μία ενδεχόμενη μεγαλύτερη αποδυνάμωση των προοπτικών για την παγκόσμια οικονομία έναντι των (ήδη αναθεωρημένων προς τα κάτω) προβλέψεων, ή/και μία δυνητικά ισχυρότερη μετακύλιση των εξωγενών αυτών εξελίξεων στην εγχώρια αγορά, θα ήταν δυνατόν να επιφέρει απώλειες για τον ρυθμό επιτάχυνσης της ανάπτυξης στην Ελλάδα.

Επιπρόσθετα εξωγενή ενδεχόμενα, η πραγματοποίηση των οποίων θα μπορούσε να μετριάσει την προβλεπόμενη ανάπτυξη του τρέχοντος μακροοικονομικού σεναρίου, περιλαμβάνουν τυχόν περαιτέρω κλιμάκωση των εμπορικών εντάσεων και του εμπορικού προστατευτισμού, δυσμενείς αλλαγές στις προτιμήσεις των επενδυτών για τον κίνδυνο, νέες παγκόσμιες γεωπολιτικές εντάσεις, μια νέα πυροδότηση της προσφυγικής κρίσης, καθώς και τυχόν δυσμενή έκβαση των διαπραγματεύσεων για την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Πάντως, οι νέες, μόνιμες επεκτατικές δημοσιονομικές παρεμβάσεις στην ελληνική οικονομία, που ανακοινώθηκαν το καλοκαίρι του 2019, με την ώθηση που αναμένεται να δώσουν στην ανάπτυξη και σε συνδυασμό με τα σχέδια της κυβέρνησης για εξυγίανση των χαρτοφυλακίων των ελληνικών τραπεζών, δημιουργούν ευνοϊκότερο οικονομικό και επενδυτικό κλίμα που δρα ως ανάχωμα για τους εξωτερικούς κινδύνους της οικονομίας και τελικά καθιστά το συνολικό ισοζύγιο κινδύνων λιγότερο αρνητικό.

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΔΑΠΑΝΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΠΙΔΟΣΕΩΝ

1. Επισκόπηση δαπανών και δραστηριοτήτων της Γενικής Κυβέρνησης

Η ευρεία και συστηματική αξιοποίηση της επισκόπησης δαπανών και δραστηριοτήτων αποτελεί βασική προτεραιότητα της Κυβέρνησης. Η επισκόπηση δαπανών στην Ελλάδα αναπτύσσεται με βάση τις γενικές αρχές που έχουν διατυπωθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και αφορούν, μεταξύ άλλων, στην ισχυρή κυβερνητική υποστήριξη, τη χρήση πιλοτικών εφαρμογών και την παρακολούθηση της υλοποίησης των σχετικών δράσεων βάσει χρονοδιαγράμματος και δεικτών, καθώς και τη δημιουργία ενός συστήματος κινήτρων για τους φορείς.

Το Υπουργείο Οικονομικών θεωρεί απαραίτητη την ύπαρξη ενός μόνιμου και συστημικού μηχανισμού επισκόπησης δαπανών ως κύριο εργαλείο για τη στήριξη τόσο της δημοσιονομικής ευθύνης, όσο και των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων στις δημόσιες δαπάνες, που ενισχύουν τη διαφάνεια απέναντι στους πολίτες και δημιουργούν πρόσθετο δημοσιονομικό χώρο, αναγκαίο για τη μείωση του φορολογικού βάρους επιχειρήσεων και πολιτών.

Σε συνέχεια των τομεακών επισκοπήσεων στα Υπουργεία Υγείας, Πολιτισμού & Αθλητισμού, Υποδομών & Μεταφορών και Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων, τον Ιούλιο του 2019 ξεκίνησε επισκόπηση του συνόλου των δαπανών και δραστηριοτήτων των Υπουργείων και των εποπτευόμενων από αυτά φορέων. Η διαδικασία αυτή εξετάζει τόσο το σκέλος των δαπανών, όσο και τις δυνατότητες των φορέων για περαιτέρω ανάπτυξη της επιχειρηματικής τους δραστηριότητας και αύξηση των εσόδων τους και θα ολοκληρωθεί σε δύο φάσεις ως εξής:

- Ένταξη των αποδόσεων από τις κύριες δράσεις επισκόπησης που αναδείχθηκαν την περίοδο Ιουλίου-Οκτωβρίου στο τρέχον σχέδιο του κρατικού προϋπολογισμού και
- Ποσοτικοποίηση των αποδόσεων του συνόλου των δράσεων που θα συμφωνηθούν με τα Υπουργεία από τις αρχές του 2020 και ένταξή τους στον μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό προγραμματισμό της Κυβέρνησης.

Οι δράσεις που λαμβάνονται υπόψη στον προϋπολογισμό του 2020 εντάσσονται σε δύο κατηγορίες:

- α) οριζόντιες, προκειμένου για μεταρρυθμίσεις που αφορούν στους περισσότερους ή στο σύνολο των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης (ΦΓΚ),
- β) τομεακές, που αφορούν σε πολιτικές συγκεκριμένου Υπουργείου ή φορέα Γενικής Κυβέρνησης.

Η στρατηγική της τρέχουσας επισκόπησης, που σηματοδοτεί την αυξανόμενη έμφαση στην ποιότητα των δημοσίων οικονομικών, περιλαμβάνει τα εξής κύρια σημεία:

- I. Αξιολόγηση της επίδοσης των φορέων στο σκέλος τόσο των δαπανών όσο και των εσόδων.
- II. Ενθάρρυνση περαιτέρω ανάπτυξης των επενδύσεων, μέσα από καλύτερη διαχείριση των πόρων και της περιουσίας των φορέων.
- III. Εισαγωγή ενός ολοκληρωμένου συστήματος κύριων δεικτών επίδοσης (Key Performance Indicators/ KPIs) για την παρακολούθηση και αξιολόγηση της πορείας υλοποίησης των συμφωνηθεισών δράσεων.

Οι κυριότερες δράσεις που συμφωνήθηκαν στο πλαίσιο της τρέχουσας επισκόπησης και λαμβάνονται υπόψη στον προϋπολογισμό έτους 2020 παρουσιάζονται συνοπτικά στη συνέχεια.

Οριζόντιες δράσεις

Εξορθολογισμός του κόστους διαχείρισης και συντήρησης του στόλου κρατικών οχημάτων

Η δράση πρόκειται να υλοποιηθεί σε συνεργασία των Υπουργείων Οικονομικών και Εσωτερικών. Αφορά σε μια δέσμη ενεργειών για τον εξορθολογισμό του κόστους διαχείρισης των κρατικών οχημάτων, στο οποίο περιλαμβάνονται καύσιμα, κόστη συντήρησης και επισκευής, προμήθεια οχημάτων, κάλυψη ατυχημάτων. Η ανάπτυξη ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος (ΟΠΣ) από το Υπουργείο Εσωτερικών για τα δεδομένα αυτά θα υποστηρίξει σημαντικά τη διαδικασία. Για το 2020, πρώτο έτος εφαρμογής της δράσης, η εκτιμώμενη εξοικονόμηση ανέρχεται σε 3 εκατ. ευρώ.

Βέλτιστη χρήση των ενεργειακών πόρων μέσω καλύτερου ελέγχου της κατανάλωσης

Στόχος είναι η ανάληψη ενεργειών και η εκπόνηση από το Υπουργείο Οικονομικών, σε συνεργασία με τα αρμόδια Υπουργεία, σχεδίου δράσης για τον έλεγχο της ενεργειακής κατανάλωσης των κτιρίων που στεγάζουν δημόσιες υπηρεσίες. Για το 2020, εκτιμάται μείωση της κατανάλωσης κατά 5%, που υπολογίζεται ότι θα αποφέρει δημοσιονομικό όφελος άνω των 8 εκατ. ευρώ. Σε δεύτερη φάση, θα εξεταστούν ειδικότερα μέτρα, όπως η ενεργειακή αναβάθμιση κτιρίων του Δημοσίου.

Εφαρμογή σχεδίου άμεσης δράσης για ενοικίαση / χρήση κρατικών κτιρίων

Το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους (ΓΛΚ) σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Διαχείρισης Δημόσιας Περιουσίας θα εκπονήσει ειδικό σχέδιο δράσης επί του θέματος. Το σχέδιο θα περιλαμβάνει πλήρη συλλογή δεδομένων σχετικά με όλα τα κτίρια και χώρους που μισθώνει η Γενική Κυβέρνηση. Τα δεδομένα θα περιλαμβάνουν την επιφάνεια των κτιρίων σε τετραγωνικά μέτρα, τον αριθμό των υπαλλήλων ή / και το ετήσιο κόστος μίσθωσης, κ.λπ.. Κατά το πρώτο έτος εφαρμογής της δράσης, η αναμενόμενη εξοικονόμηση ανέρχεται σε 3 εκατ. ευρώ.

Τομεακές δράσεις

Βελτιστοποίηση μεθόδων είσπραξης δημοτικών εσόδων / Υπουργείο Εσωτερικών

Η επισκόπηση δαπανών και δραστηριοτήτων στον υποτομέα των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) αποσκοπεί στη βελτίωση των οικονομικών αποτελεσμάτων των Δήμων, μέσω της αύξησης της εισπραξιμότητας των ιδίων εσόδων τους, με σκοπό τη βελτίωση της ανταποδοτικότητας των υπηρεσιών τους προς τους πολίτες.

Ως προς το σκέλος που αφορά στη βέλτιστη αξιοποίηση των τελών για την ακίνητη περιουσία, πρόκειται να αναληφθεί μια σειρά ενεργειών που αφορούν σε διασταύρωση και επαλήθευση των στοιχείων που είναι απαραίτητα για τον ορθό υπολογισμό των εσόδων από τέλη καθαριότητας και φωτισμού και άλλα και τέλη ακίνητης περιουσίας με στοιχεία που τηρούνται στο TAXIS (κυρίως το Ε9). Η αναμενόμενη αύξηση για το 2020 ανέρχεται σε 111 εκατ. ευρώ.

Αναφορικά με την είσπραξη των τελών παρεπιδημούντων και επί των ακαθάριστων εσόδων, η δράση αποσκοπεί σε αύξηση των δημοτικών εσόδων μέσω απλοποίησης της εφαρμοζόμενης διαδικασίας και υποβολή δηλώσεων των ανωτέρω τελών ταυτόχρονα με την υποβολή δήλωσης Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ). Με τη σχεδιαζόμενη μεταρρύθμιση, επιτυγχάνεται ουσιαστική μείωση του σχετικού διοικητικού βάρους για τους υπόχρεους, παράλληλα με τη βελτίωση του αντίστοιχου οικονομικού αποτελέσματος. Η αναμενόμενη απόδοση για το 2020 εκτιμάται σε 23 εκατ. ευρώ.

Υπηρεσίες συντήρησης ιατρικού εξοπλισμού / Υπουργείο Υγείας

Η προβλεπόμενη εξοικονόμηση αφορά στον νέο ιατρικό εξοπλισμό που πρόκειται να παραληφθεί από τα νοσοκομεία, αντικαθιστώντας σταδιακά τον παλιό εξοπλισμό που χρειάζεται συντήρηση. Επιση-

μαίνεται ότι ο εξοπλισμός των νοσοκομείων χρηματοδοτείται κυρίως από δωρεές και από το ΕΣΠΑ. Ο στόχος εξοικονόμησης για το 2020 ανέρχεται σε 3 εκατ. ευρώ περίπου.

Μείωση του κόστους προμήθειας ιατρικού οξυγόνου / Υπουργείο Υγείας

Σε πολλά νοσοκομεία της χώρας έχει εγκριθεί χρηματοδότηση για εγκαταστάσεις μονάδων παραγωγής οξυγόνου. Η προοπτική εγκατάστασης μηχανημάτων σε μεγάλα και περιφερειακά νοσοκομεία αποτέλεσε ισχυρό κίνητρο για τη μείωση των τιμών και την παροχή οξυγόνου με χαμηλότερο κόστος, μαζί με τις ανταγωνιστικές διαδικασίες υποβολής προσφορών για τα περισσότερα νοσοκομεία της χώρας. Η εξοικονόμηση για το 2020 αναμένεται να ανέλθει σε 2 εκατ. ευρώ περίπου.

Καταπολέμηση της εισιτηριοδιαφυγής και επαναπροσδιορισμός του πλαισίου δωρεάν μετακινήσεων/ Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών

Η δράση αφορά στην κατάρτιση στοχευμένου σχεδίου δράσης για την καταπολέμηση της εισιτηριοδιαφυγής και τον εξορθολογισμό και βελτίωση της αποτελεσματικότητας της πολιτικής που διέπει τη δωρεάν μετακίνηση. Η αναμενόμενη απόδοση ανέρχεται σε 5 εκατ. ευρώ για το 2020.

Παράλληλα με τις ανωτέρω ενδεικτικά αναφερόμενες δράσεις, συνεχίζεται και εντατικοποιείται η υλοποίηση δράσεων εξοικονόμησης δαπανών / αύξησης εσόδων που αποφέρουν σημαντικές αποδόσεις, όπως:

- η αλλαγή του τρόπου διαχείρισης των ακτινοδιαγνωστικών εικόνων των νοσοκομείων με την εγκατάσταση συστήματος RIS-PACS σε όλα τα νοσηλευτικά ιδρύματα της χώρας (Υπ. Υγείας),
- η κεντροποίηση των προμηθειών των νοσοκομείων που βασίζεται τόσο στην εφαρμογή επιστημονικών μεθόδων στρατηγικού και επιχειρησιακού σχεδιασμού των προμηθειών, όσο και στη συστηματική παρακολούθηση του οικονομικού και εφοδιαστικού κύκλου προμηθειών προϊόντων και υπηρεσιών του δημόσιου συστήματος υγείας (Υπ. Υγείας),
- η νέα πολιτική τιμών για τέλη που σχετίζονται με τη διάθεση / παραχώρηση χώρων πολιτιστικού ενδιαφέροντος (Υπ. Πολιτισμού & Αθλητισμού),
- η αξιοποίηση των αναψυκτηρίων και των πωλητηρίων των αρχαιολογικών χώρων, μνημείων και μουσείων (Υπ. Πολιτισμού & Αθλητισμού) και
- ο εξορθολογισμός και η βελτίωση της αποτελεσματικότητας της πολιτικής εισιτηρίων σε χώρους πολιτιστικού ενδιαφέροντος (Υπ. Πολιτισμού & Αθλητισμού).

2. Προϋπολογισμός επιδόσεων

Η αλλαγή στη φιλοσοφία της δημοσιονομικής διαχείρισης, με εστίαση στα αποτελέσματα στα οποία στοχεύουν οι πολιτικές που χρηματοδοτούνται, αποτελεί κύρια κατεύθυνση της κυβερνητικής πολιτικής. Βασική προτεραιότητα στη διαχείριση του κρατικού προϋπολογισμού συνιστά, πλέον, πέραν της δημοσιονομικής πειθαρχίας, η εστίαση στην ποιότητα των αποτελεσμάτων που επιτυγχάνονται μέσω της ορθολογικότερης κατανομής των πόρων. Στόχος είναι η μετάβαση σε προϋπολογισμό επιδόσεων με πρώτο στάδιο την παρουσίαση του συνόλου του προϋπολογισμού από το έτος 2022 με δομή προγραμμάτων και στοιχεία αξιολόγησης της επίδοσης των φορέων. Στο ανωτέρω πλαίσιο, για το 2019, το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους εντατικοποίησε την προετοιμασία μετάβασης στο νέο σύστημα.

Συγκεκριμένα, έξι πιλοτικά Υπουργεία εργάστηκαν για την παρουσίαση του σχεδίου προϋπολογισμού τους για το 2020 με τη δομή προγραμμάτων και στοιχεία επίδοσης. Πρόκειται για τα Υπουργεία Υγείας, Πολιτισμού & Αθλητισμού, Οικονομικών, Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων, Υποδομών & Μεταφορών και Προστασίας του Πολίτη. Εκπρόσωποι των πιλοτικών Υπουργείων εργάστηκαν σε διυπουργικές επιτροπές υπό τον συντονισμό του Υπουργείου Οικονομικών, με στόχο την ανάπτυξη των δύο πρώτων επιπέδων της ταξινόμησης βάσει προγραμμάτων κάθε Υπουργείου: α) Τομείς Πολιτικής και β) Προγράμματα. Το σύνολο των στοιχείων/ πληροφοριών για κάθε Πρόγραμμα του προϋπολογισμού

σμού επιδόσεων καλείται Ετήσιο Σχέδιο Προγράμματος (ΕΣΠ). Οι τομείς πολιτικής διαμορφώθηκαν από το Υπουργείο Οικονομικών, βάσει του διεθνούς προτύπου λειτουργικής ταξινόμησης COFOG (Classification of Functions of Government) και των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του Ελληνικού Κράτους και είναι οι εξής:

ΤΟΜΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
Οριζόντιες / Ειδικές Λειτουργίες του Κράτους
Άμυνα
Ασφάλεια και Προστασία των Δικαιωμάτων του Πολίτη
Οικονομική Δραστηριότητα και Ανάπτυξη
Περιβαλλοντική Προστασία και Χωροταξία
Υποδομές – Μεταφορές
Υγεία
Πολιτισμός – Θρησκεία – Αθλητισμός
Εκπαίδευση
Κοινωνική Προστασία
Αγροτική Ανάπτυξη
Τοπική Διακυβέρνηση

Επισημαίνεται ότι σε κάθε Τομέα Πολιτικής δύναται να αναπτύσσονται Προγράμματα διαφορετικών Υπουργείων, ενώ τα Προγράμματα, που είναι το επίπεδο εκτέλεσης του προϋπολογισμού, είναι Υπουργικά.

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην εισαγωγή στοιχείων αξιολόγησης για κάθε Πρόγραμμα. Στην πλήρη ανάπτυξη του συστήματος, στόχος είναι το σύνολο των στοιχείων στοχοθεσίας - στόχοι και δείκτες - κάθε Προγράμματος να υποστηρίζει τη λήψη αποφάσεων ως προς την αποτελεσματική και αποδοτική χρήση των δημοσίων πόρων και τον αντίστοιχο Κοινοβουλευτικό διάλογο. Ειδικά για την πρώτη αυτή πιλοτική εφαρμογή, η εισαγωγή δεικτών γίνεται με ρεαλισμό και φειδώ, αξιοποιώντας στοιχεία από τις ήδη διαθέσιμες βάσεις δεδομένων, για την αποφυγή δημιουργίας μεγάλου γραφειοκρατικού βάρους σε αυτό το στάδιο της μεταρρύθμισης.

Για ακόμη μεγαλύτερη υποστήριξη των ανωτέρω διαδικασιών, εκδόθηκε από τη Διεύθυνση Αξιολόγησης Δράσεων Γενικής Κυβέρνησης του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους εγχειρίδιο πιλοτικού σχεδιασμού προϋπολογισμού επιδόσεων το οποίο στόχο είχε να περιγράψει, εξηγήσει και αποσαφηνίσει τα κυριότερα λειτουργικά χαρακτηριστικά του νέου συστήματος. Απευθυνόμενο, κυρίως, στα στελέχη όλων των διοικητικών βαθμίδων που έχουν την ευθύνη του σχεδιασμού, της ανάπτυξης και της εφαρμογής του προϋπολογισμού επιδόσεων, το ως άνω εγχειρίδιο αναρτήθηκε στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Οικονομικών, ώστε να είναι εύκολα προσβάσιμο και εύχρηστο. Συνοπτικά, το ανωτέρω εγχειρίδιο παρουσιάζει το μεθοδολογικό πλαίσιο που διέπει τον προϋπολογισμό επιδόσεων και αποτελεί ένα πρακτικό εργαλείο, περιλαμβάνοντας μελέτες περιπτώσεων και παραδείγματα εφαρμογής. Καθ' όλη την περίοδο της προετοιμασίας μετάβασης στο νέο σύστημα, το εγχειρίδιο θα επικαιροποιείται σε τακτική βάση, ενσωματώνοντας και τα αποτελέσματα από την εμπειρία του πιλοτικού σχεδιασμού.

Ακολουθεί πίνακας που παρουσιάζει το σύνολο των Προγραμμάτων που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο του πιλοτικού σχεδιασμού και τους οικονομικούς πόρους που αυτά απορροφούν ανά πηγή χρηματοδότησης (πίνακας 2.1).

**Πίνακας 2.1 Χρηματοδότηση από Κρατικό Προϋπολογισμό ανά Πρόγραμμα
(σε ευρώ)**

Κωδ.	Φορείς Προγράμματα	Τακτικός Προϋπολογισμός	ΠΔΕ		Σύνολο
			Εθνικό	Συγχρηματοδοτούμενο	
1015	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ	3.798.660.000	20.000.000	40.000.000	3.858.660.000
01.001	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΥΓΕΙΑΣ	32.194.411	150.000	400.000	32.744.411
01.002	ΕΠΕΙΓΟΥΣΑ ΠΡΟΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ	119.924.731	50.000	0	119.974.731
01.003	ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΥΓΕΙΑΣ	500.003.981	2.550.000	22.400.000	524.953.981
01.004	ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑΚΗ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ	3.016.160.196	16.450.000	4.800.000	3.037.410.196
01.005	ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ, ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΕΙΑ, ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΕΞΑΡΤΗ- ΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ	88.052.000	800.000	12.400.000	101.252.000
01.006	ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ	42.324.681	0	0	42.324.681
1021	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ	300.200.000	15.000.000	20.000.000	335.200.000
01.001	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ	69.804.007	0	19.810.000	89.614.007
01.002	ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ ΜΟΥΣΕΙΑ - ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ-ΜΝΗΜΕΙΑ-ΚΤΙΡΙΑ	116.522.074	8.749.500	0	125.271.574
01.003	ΤΕΧΝΕΣ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΑ - ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΠΟΛΙ- ΤΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	65.947.151	1.875.000	0	67.822.151
01.004	ΕΡΑΣΙΤΕΧΝΙΚΟΣ & ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ	42.328.951	0	0	42.328.951
01.005	ΑΘΛΗΣΗ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ, ΑΝΑΨΥΧΗ, ΑΘΛΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΟ- ΣΤΗΡΙΞΗ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ	3.623.702	0	190.000	3.813.702
01.006	ΕΡΓΑ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ	1.974.115	4.375.500	0	6.349.615
1023	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ	632.255.903.000	2.000.000	24.000.000	632.281.903.000
01.001	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ & ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ	23.757.239	0	0	23.757.239
01.002	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ & ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	32.720.000	1.700.000	1.500.000	35.920.000
01.003	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΧΡΕΟΥΣ	35.163.804	0	7.399.200	42.563.004
01.004	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	81.929.002	300.000	900.000	83.129.002
01.005	ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	37.337.070	0	700.800	38.037.870
01.006	ΕΙΣΦΟΡΕΣ ΣΤΗΝ Ε.Ε. ΚΑΙ ΣΕ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ	2.099.278.444	0	0	2.099.278.444
01.007	ΟΔΔΗΧ	1.759.932	0	0	1.759.932
01.008	ΕΛΣΤΑΤ	57.401.053	0	0	57.401.053
01.009	ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ	1.101.898	0	0	1.101.898
01.010	ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ & ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	11.365.949	0	13.500.000	24.865.949
01.011	ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	103.500.000	0	0	103.500.000
01.012	ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟ ΚΑΤΑΝΟΜΗ	1.239.251.000	0	0	1.239.251.000
01.013	ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ	688.997.421	0	0	688.997.421
01.014	ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ	8.353.230	0	0	8.353.230
01.015	ΧΡΕΟΛΥΣΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΛΟΙΠΑ ΤΡΑΠΕΖΙΚΑ ΕΞΟΔΑ	627.112.748.850	0	0	627.112.748.850
01.016	ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ	550.500.000	0	0	550.500.000
02.001	ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΙΑ	1.739.860	0	0	1.739.860
03.001	ΣΥΝΤΑΞΕΙΣ	101.884.370	0	0	101.884.370
03.002	ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΣ	67.113.879	0	0	67.113.879
1029	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ	269.473.000	2.000.000	800.000.000	1.071.473.000
01.001	ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	52.120.227	1.750.000	705.900.000	759.770.227
01.002	ΓΕΩΡΓΙΑ	39.939.155	250.000	7.100.000	47.289.155
01.003	ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ	8.451.303	0	14.000.000	22.451.303
01.004	ΑΛΙΕΙΑ	2.312.585	0	50.000.000	52.312.585
01.005	ΤΡΟΦΙΜΑ	15.456.972	0	23.000.000	38.456.972
01.006	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ	19.581.758	0	0	19.581.758
01.007	ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ	131.611.000	0	0	131.611.000
1039	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΠΟΔΟΜΩΝ & ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	533.867.000	122.000.000	1.345.000.000	2.000.867.000
01.001	ΑΠΟΔΟΤΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΟΡΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	6.127.636	4.001.600	41.829.500	51.958.736
01.002	ΑΣΦΑΛΕΙΣ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	58.710.776	45.554.800	984.405.500	1.088.671.076
01.003	ΑΣΦΑΛΕΙΣ ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΑ ΑΠΟΔΟΤΙΚΕΣ ΚΤΙΡΙΑΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ	69.960.272	20.715.600	0	90.675.872
01.004	ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΣΤΙΚΗ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ	0	48.800	306.122.000	306.170.800
01.005	ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΦΥΣΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΩΝ	7.140.543	26.291.000	0	33.431.543
01.006	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	33.050.116	0	8.473.500	41.523.616
01.007	ΠΟΙΟΤΗΤΑ, ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΡΟΣΙΤΟΤΗΤΑ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	216.153.657	25.388.200	4.169.500	245.711.357
01.008	ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΩΝ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ & ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΠΤΗΣΕΩΝ	645.000	0	0	645.000
01.010	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΕΡΟΠΟΡΙΑΣ	142.079.000	0	0	142.079.000
1047	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ	2.365.481.000	5.000.000	100.000.000	2.470.481.000
01.001	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ	46.290.078	0	0	46.290.078
01.002	ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	1.649.714.430	89.200	1.274.000	1.651.077.630
01.003	ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΣΥΝΟΡΩΝ - ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΩΝ ΡΟΩΝ	18.152.000	0	56.000.000	74.152.000
01.004	ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΩΝ	3.020.337	0	0	3.020.337
01.005	ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	442.858.434	3.910.800	12.726.000	459.495.234
01.006	ΑΝΤΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ/ΣΩΦΡΟΝΙΣΜΟΣ	120.887.000	0	0	120.887.000
01.007	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ, ΥΠΟΔΟΧΗΣ ΚΑΙ ΑΣΥΛΟΥ	33.210.619	1.000.000	30.000.000	64.210.619
02.001	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΛΑΣ	50.901.570	0	0	50.901.570
02.002	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΠΣ	446.532	0	0	446.532

Σημείωση: Στον πιλοτικό σχεδιασμό έτους 2020 για το Υπουργείο Οικονομικών δεν περιλαμβάνονται οι φορείς 401/ΝΣΚ και 801/ΑΑΔΕ.

Στην πλήρη ανάπτυξη του νέου συστήματος, θα παρουσιάζεται για κάθε Πρόγραμμα το σύνολο της χρηματοδότησης που διατίθεται σε αυτό από τον Κρατικό Προϋπολογισμό, καθώς και η συνεισφορά λοιπών ΦΓΚ στην επίτευξη των στόχων του. Ενδεικτικά, παρουσιάζεται σε αυτό το στάδιο, ο σχετικός πίνακας για το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού.

Πίνακας 2.2 Χρηματοδότηση ανά Πρόγραμμα από Κρατικό Προϋπολογισμό και ίδιους πόρους ΦΓΚ (σε ευρώ)

Κωδ.	Φορείς Προγράμματα	Κρατικός Προϋπολογισμός	Από πόρους ΦΓΚ εκτός Κρατικού Προϋπ/σμού	Σύνολο
1021	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ	335.200.000	66.358.246	401.558.246
01.001	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ	89.614.007	12.337.246	101.951.253
01.002	ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ ΜΟΥΣΕΙΑ - ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ-ΜΝΗΜΕΙΑ-ΚΤΙΡΙΑ	125.271.574	32.800.000	158.071.574
01.003	ΤΕΧΝΕΣ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΑ - ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	67.822.151	21.221.000	89.043.151
01.004	ΕΡΑΣΙΤΕΧΝΙΚΟΣ & ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ	42.328.951	0	42.328.951
01.005	ΑΘΛΗΣΗ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ, ΑΝΑΨΥΧΗ, ΑΘΛΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ	3.813.702	0	3.813.702
01.006	ΕΡΓΑ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ	6.349.615	0	6.349.615

Στη συνέχεια, παρουσιάζεται, ενδεικτικά, ένα Ετήσιο Σχέδιο Προγράμματος για κάθε πιλοτικό Υπουργείο. Στόχος της παρουσίασης είναι η ενδεικτική αποτύπωση των στοιχείων που θα υποστηρίζουν τα αμιγώς οικονομικά δεδομένα του προϋπολογισμού. Επισημαίνονται οι εξής βασικές αρχές και τα κύρια χαρακτηριστικά των ΕΣΠ, στο παρόν στάδιο του πιλοτικού σχεδιασμού:

- Σε κάθε πρόγραμμα προετοιμάζονται οι βασικοί Κύριοι Δείκτες Επίδοσης (Key Performance Indicators/ KPIs), για την παρακολούθηση και αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των κρατικών δαπανών σε σχέση με τις διακηρυγμένες δημόσιες πολιτικές και στόχους.
- Σε κάθε Υπουργείο, πέραν των τομεακών / κάθετων Προγραμμάτων, αναπτύσσεται και Πρόγραμμα Επιτελικού Σχεδιασμού για τις οριζόντιες υπηρεσίες που υποστηρίζουν τη λειτουργία του. Οι δείκτες για αυτά τα Προγράμματα έχουν προταθεί από το Υπουργείο Οικονομικών, ώστε να είναι εφικτή η ομοιόμορφη αξιολόγηση συναφών λειτουργιών.
- Για κάθε Πρόγραμμα, όπως προαναφέρθηκε, αποτυπώνεται το σύνολο των πόρων που διατίθενται/ κινητοποιούνται για την επίτευξη των στόχων του: ανθρώπινο δυναμικό, χρηματοδότηση από Τακτικό Προϋπολογισμό και ΠΔΕ, ίδιοι πόροι φορέων Γενικής Κυβέρνησης που διατίθενται για την επίτευξη των στόχων της κυβερνητικής πολιτικής που υλοποιείται μέσω του Προγράμματος. Αποτυπώνονται, επίσης, οι δράσεις επισκόπησης που αφορούν το κάθε Πρόγραμμα, ώστε να παρουσιάζεται η πλήρης εικόνα κάθε κυβερνητικής πολιτικής.
- Ορίζεται το ανώτατο επίπεδο ιεραρχικής δομής που έχει την ευθύνη συντονισμού του Προγράμματος. Σε αυτό το στάδιο, η πληροφορία αυτή έχει ως στόχο να αναδείξει εσωτερικά ζητήματα συντονισμού των πολιτικών. Σε επόμενο στάδιο, θα αντιμετωπιστούν ειδικότερα διοικητικά ζητήματα αναφορικά με το επίπεδο του Υπευθύνου του Προγράμματος (Program Manager).

Κύριες προκλήσεις που σχεδιάζεται να αντιμετωπιστούν στο επόμενο διάστημα είναι η ανάπτυξη του συστήματος Κυρίων Δεικτών Επίδοσης (Key Performance Indicators/ KPIs), ανά πρόγραμμα και η δημιουργία κατάλληλου πληροφοριακού συστήματος για την υποστήριξη του προϋπολογισμού επιδόσεων, η θέσπιση κινήτρων για τους φορείς και η εκπαίδευση για τη διάδοση της νέας αυτής φιλοσοφίας δημοσιονομικής διαχείρισης.

Ενδεικτική παρουσίαση Ετήσιων Σχεδίων Προγραμμάτων πιλοτικών Υπουργείων

1. Υπουργείο Υγείας

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζεται η πλήρης ανάλυση του προϋπολογισμού επιδόσεων για το Υπουργείο Υγείας, με την εξαίρεση των Κυρίων Δεικτών Επίδοσης, ο σχεδιασμός των οποίων ανά Πρόγραμμα για το συγκεκριμένο Υπουργείο αποτελεί βασική προτεραιότητα για την ολοκλήρωση της πιλοτικής φάσης του προγράμματος και θα υλοποιηθεί εντός του 2020. Συγκεκριμένα, παρουσιάζο-

νται, ανά ειδικό φορέα, οι προβλεπόμενες πιστώσεις για κάθε Πρόγραμμα και Μείζονα Κατηγορία Δαπάνης τόσο του Τακτικού Προϋπολογισμού όσο και του Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων. Αντίστοιχος πίνακας παρατίθεται για κάθε πιλοτικό Υπουργείο στη συνέχεια.

Πίνακας 2.3 Υπουργείο Υγείας (σε ευρώ)					
Κωδ.	Φορείς Προγράμματα	Τακτικός Προϋπολογισμός	ΠΔΕ		Σύνολο
			Εθνικό	Συγχρηματοδο- τούμενο	
1015	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ	3.798.660.000	20.000.000	40.000.000	3.858.660.000
	Γραφεία Υπουργού, Αναπληρωτών Υπουργών, Υφυπουργών, Γενικών και Ειδικών Γραμματέων, Αναπληρωτών Γενικών Γραμματέων και Υπηρεσιακού Γραμματέα του Υπουργείου Υγείας	2.047.000	0	0	2.047.000
101	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΥΓΕΙΑΣ	2.047.000	0	0	2.047.000
01.001	Παροχές σε εργαζομένους	1.900.000	0	0	1.900.000
0021	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	147.000	0	0	147.000
202	Γενική Γραμματεία Δημόσιας Υγείας	87.764.000	0	0	87.764.000
	ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ. ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΕΙΑ. ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΕΞΑΡΤΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ.	87.764.000	0	0	87.764.000
01.005	Παροχές σε εργαζομένους	2.774.000	0	0	2.774.000
0021	Μεταβιβάσεις	84.990.000	0	0	84.990.000
203	Γενική Γραμματεία Υπηρεσιών Υγείας	1.509.673.000	0	0	1.509.673.000
01.001	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΥΓΕΙΑΣ	5.578.411	0	0	5.578.411
0021	Παροχές σε εργαζομένους	5.567.411	0	0	5.567.411
0024	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	11.000	0	0	11.000
01.002	ΕΠΕΙΓΟΥΣΑ ΠΡΟΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ	40.444.731	0	0	40.444.731
0021	Παροχές σε εργαζομένους	63.320	0	0	63.320
0023	Μεταβιβάσεις	40.381.411	0	0	40.381.411
01.003	ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΥΓΕΙΑΣ	141.876.981	0	0	141.876.981
0021	Παροχές σε εργαζομένους	294.628	0	0	294.628
0023	Μεταβιβάσεις	141.582.353	0	0	141.582.353
01.004	ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑΚΗ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ	1.279.448.196	0	0	1.279.448.196
0021	Παροχές σε εργαζομένους	241.946	0	0	241.946
0023	Μεταβιβάσεις	1.279.206.251	0	0	1.279.206.251
01.006	ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ	42.324.681	0	0	42.324.681
0021	Παροχές σε εργαζομένους	164.695	0	0	164.695
0023	Μεταβιβάσεις	42.159.986	0	0	42.159.986
401	Εθνική Αρχή Ιατρικής Υποβοηθούμενης Αναπαραγωγής	380.000	0	0	380.000
01.001	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΥΓΕΙΑΣ	186.000	0	0	186.000
0024	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	140.000	0	0	140.000
0031	Πάγια Περιουσιακά Στοιχεία	46.000	0	0	46.000
	ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ. ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΕΙΑ. ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΕΞΑΡΤΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ.	194.000	0	0	194.000
01.005	Παροχές σε εργαζομένους	194.000	0	0	194.000
	Λοιπές μονάδες/αυτοτελείς μονάδες του Υπουργείου Υγείας, οι οποίες υπάγονται στον Υπουργό/Αναπληρωτές Υπουργούς/Υφυπουργούς/Υπηρεσιακό Γραμματέα ή λειτουργούν στο Υπουργείο	24.383.000	20.000.000	40.000.000	84.383.000
501	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΥΓΕΙΑΣ	24.383.000	150.000	400.000	24.933.000
01.001	Παροχές σε εργαζομένους	7.533.000	0	0	7.533.000
0021	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	5.144.000	0	0	5.144.000
0024	Πιστώσεις υπό κατανομή	10.838.000	150.000	400.000	11.388.000
0031	Πάγια Περιουσιακά Στοιχεία	868.000	0	0	868.000
01.002	ΕΠΕΙΓΟΥΣΑ ΠΡΟΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ	0	50.000	0	50.000
0029	Πιστώσεις υπό κατανομή	0	50.000	0	50.000
01.003	ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΥΓΕΙΑΣ	0	2.550.000	22.400.000	24.950.000
0029	Πιστώσεις υπό κατανομή	0	2.550.000	22.400.000	24.950.000
01.004	ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑΚΗ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ	0	16.450.000	4.800.000	21.250.000
0029	Πιστώσεις υπό κατανομή	0	16.450.000	4.800.000	21.250.000
	ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ. ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΕΙΑ. ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΕΞΑΡΤΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ.	0	800.000	12.400.000	13.200.000
01.005	Πιστώσεις υπό κατανομή	0	800.000	12.400.000	13.200.000
0029	Δαπάνες του Εθνικού Συντονιστή για την Αντιμετώπιση των Ναρκωτικών, που καλύπτονται από τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Υγείας	94.000	0	0	94.000
601	ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ. ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΕΙΑ. ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΕΞΑΡΤΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ.	94.000	0	0	94.000
01.005	Παροχές σε εργαζομένους	64.000	0	0	64.000
0021	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	30.000	0	0	30.000
	Αμοιβές & αποζημιώσεις υπαλλήλων Νοσοκομείων ΕΣΥ, που βαρύνουν απευθείας τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Υγείας	1.736.712.000	0	0	1.736.712.000
901	ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑΚΗ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ	1.736.712.000	0	0	1.736.712.000
01.004	Παροχές σε εργαζομένους	1.736.712.000	0	0	1.736.712.000
0021	Αμοιβές & αποζημιώσεις υπαλλήλων ΥΠΕ-ΠΕΔΥ, που βαρύνουν απευθείας τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Υγείας	358.127.000	0	0	358.127.000
902	ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΥΓΕΙΑΣ	358.127.000	0	0	358.127.000
01.003	Παροχές σε εργαζομένους	358.127.000	0	0	358.127.000
0021	Αμοιβές & αποζημιώσεις υπαλλήλων του Εθνικού Κέντρου Άμεσης Βοήθειας (ΕΚΑΒ), που βαρύνουν απευθείας τον προϋπολογισμό του Υπ. Υγείας	79.480.000	0	0	79.480.000
904	ΕΠΕΙΓΟΥΣΑ ΠΡΟΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ	79.480.000	0	0	79.480.000
01.002	Παροχές σε εργαζομένους	79.480.000	0	0	79.480.000

Ετήσιο Σχέδιο Προγράμματος «Νοσοκομειακή περίθαλψη»**Ανάπτυξη Κυρίων Δεικτών Επίδοσης (Key Performance Indicators/ KPIs)**

Αποτελεί την βασική προτεραιότητα του πιλοτικού προγράμματος το 2020.

Ανώτατο επίπεδο ιεραρχικής δομής που έχει την ευθύνη του Προγράμματος

Την ευθύνη υλοποίησης του Προγράμματος θα έχει η Γενική Διεύθυνση Υπηρεσιών Υγείας.

Στρατηγική «Προγράμματος», προκλήσεις και σχεδιαζόμενες εξελίξεις

Η υποστήριξη δράσεων για τη βελτίωση των συνθηκών νοσοκομειακής περίθαλψης και τη διασφάλιση καθολικής, δωρεάν, ισότιμης και ποιοτικής νοσοκομειακής φροντίδας υγείας.

Η περαιτέρω αύξηση των αγορών των νοσοκομείων μέσω κεντρικών διαδικασιών από την Εθνική Κεντρική Αρχή Προμηθειών Υγείας (ΕΚΑΠΥ).

Ο κεντρικός σχεδιασμός και συντονισμός του Εθνικού Συστήματος Αιμοδοσίας, η εξασφάλιση επαρκούς ποσότητας και ασφαλούς ποιότητας αίματος.

Στόχοι ή αναμενόμενα αποτελέσματα και επιπτώσεις (outcomes)

Η συνεχής βελτίωση της εξυπηρέτησης των ληπτών υπηρεσιών υγείας σε επίπεδο νοσοκομειακής περίθαλψης με τη λειτουργική ενίσχυση των νοσηλευτικών μονάδων.

Η αύξηση του ετήσιου αριθμού μεταμοσχεύσεων συμπαγών οργάνων στην Ελλάδα.

Ο ψηφιακός εκσυγχρονισμός και η ανάπτυξη ολοκληρωμένων συστημάτων ηλεκτρονικής διακυβέρνησης για το Σύστημα δευτεροβάθμιας φροντίδας υγείας.

Κύριες εκροές / προϊόντα (outputs)

Υποστήριξη και διασφάλιση της ομαλής λειτουργίας των νοσηλευτικών μονάδων και της απρόσκοπτης διαδικασίας εφοδιασμού με ιατροφαρμακευτικό υλικό.

Κύριες δραστηριότητες - Δράσεις Προγράμματος

Λειτουργία των νοσηλευτικών μονάδων (υλοποίηση έργων υποδομής, πρόσληψη ιατρο-νοσηλευτικού προσωπικού, διαρκής εκπαίδευση / επιμόρφωση ιατρο-νοσηλευτικού προσωπικού, ετήσια και σταθερή ανάπτυξη κλινών Μονάδων Εντατικής Θεραπείας (ΜΕΘ) στα νοσοκομεία, ανάπτυξη και υλοποίηση εφαρμογών δευτεροβάθμιας φροντίδας υγείας), προγραμματισμός και διεξαγωγή κεντρικών διαγωνιστικών διαδικασιών, συλλογή μονάδων αίματος και προσέλκυση εθελοντών, δημιουργία και ανάπτυξη Εθνικού Μητρώου Δωρεάς Οργάνων και Ιστών.

Εποπτευόμενοι Φορείς που συνεισφέρουν στο Πρόγραμμα

Οι επτά Υγειονομικές Περιφέρειες και τα Νοσηλευτικά Ιδρύματα εποπτείας τους, ο Εθνικός Οργανισμός Μεταμοσχεύσεων (ΕΟΜ) και το Εθνικό Κέντρο Αιμοδοσίας (ΕΚΕΑ).

Επισκόπηση δαπανών

Κεντρικοποίηση προμηθειών υγείας, εξορθολογισμός δαπανών φύλαξης, σίτισης, προμήθειας οξυγόνου, συντήρησης εξοπλισμού. Αξιοποίηση ακίνητης περιουσίας, μείωση του κόστους ακτινολογικών εξετάσεων.

Σχεδιαζόμενες μεταρρυθμίσεις

Αναφορικά με το ΕΚΕΑ σχεδιάζεται Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα (ενιαία μηχανοργάνωση των υπηρεσιών αιμοδοσίας) καθώς και κεντρική επεξεργασία και παραγωγή του αίματος.

Οι σχεδιαζόμενες μεταρρυθμίσεις της ΕΚΑΠΥ αφορούν στην ανάπτυξη ενός ισχυρού δικτύου επικοινωνίας και συνεργασίας μεταξύ της ΕΚΑΠΥ, των φορέων αρμοδιότητάς της και της αγοράς, καθώς και τη διοργάνωση προγραμμάτων εκπαίδευσης του προσωπικού της ΕΚΑΠΥ σε συνεργασία με διεθνείς φορείς. Παράλληλα, προτεραιότητα αποτελεί η εκπόνηση ενιαίων τεχνικών προδιαγραφών σταδιακά για κάθε κατηγορία ειδών που ανήκει στην αρμοδιότητά της.

Πόροι για την υλοποίηση του προγράμματος

Ανθρώπινο Δυναμικό :	76.824
Χρηματοδότηση	
Τακτικός προϋπολογισμός:	3.016.160.196
ΠΔΕ:	21.250.000
Ίδιοι πόροι φορέων που διατίθενται στο Πρόγραμμα:	117.687.000
Συνολική Χρηματοδότηση:	3.155.097.196

Στοιχεία Μέτρησης της Επίδοσης

Έτος	2020
Υπεύθυνος Υλοποίησης Πολιτικής	Γενική Διεύθυνση Υπηρεσιών Υγείας
Στόχος	Επέκταση της κεντροποίησης του συστήματος προμηθειών υγείας
Ενδεικτικός Δείκτης Μέτρησης /Τύπος	ΕΚΑΠΥ - Η συνολική ετήσια συμβασιολογημένη δαπάνη των κεντρικών διαγωνιστικών διαδικασιών για τον εφοδιασμό των νοσοκομείων με ιατροτεχνολογικό, υγειονομικό και φαρμακευτικό υλικό / τον συνολικό ετήσιο προϋπολογισμό για τον εφοδιασμό τους ως προς τις ως άνω κατηγορίες ειδών
Ανάλυση Δείκτη	Δείκτης παρακολούθησης του βαθμού διεύθυνσης των κεντρικών διαγωνιστικών διαδικασιών στη συνολική διαδικασία προμήθειας υλικών εφοδιασμού των νοσοκομείων
Τιμή-στόχος	Αύξηση 30%
Συχνότητα διεξαγωγής μέτρησης	Ετησίως
Μονάδα μέτρησης	Απόλυτος αριθμός ή /και ποσοστό %

2. Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού

**Πίνακας 2.4 Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού
(σε ευρώ)**

Κωδ.	Φορείς Προγράμματα	Τακτικός Προϋπολογισμός	ΠΔΕ		Σύνολο
			Εθνικό	Συγχρηματοδοτούμενο	
1021	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ	300.200.000	15.000.000	20.000.000	335.200.000
	Γραφεία Υπουργού, Αναπληρωτών Υπουργών, Υφυπουργών, Γενικών και Ειδικών Γραμματέων, Αναπληρωτών Γενικών Γραμματέων και Υπηρεσιακού Γραμματέα του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού	2.274.000	0	0	2.274.000
101	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ	2.274.000	0	0	2.274.000
01.001	Παροχές σε εργαζομένους	1.959.000	0	0	1.959.000
0021	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	315.000	0	0	315.000
0024	Γενική Γραμματεία Αθλητισμού	53.740.000	0	0	53.740.000
203	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ	5.813.232	0	0	5.813.232
01.001	Παροχές σε εργαζομένους	2.677.202	0	0	2.677.202

Πίνακας 2.4 Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού (σε ευρώ)					
Κωδ.	Φορείς Προγράμματα	Τακτικός Προϋπολογισμός	ΠΔΕ		Σύνολο
			Εθνικό	Συγχρηματοδο- τούμενο	
0022	Κοινωνικές Παροχές	2.290.000	0	0	2.290.000
0023	Μεταβιβάσεις	143.245	0	0	143.245
0024	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	628.910	0	0	628.910
0031	Πάγια Περιουσιακά Στοιχεία	73.876	0	0	73.876
01.004	ΕΡΑΣΙΤΕΧΝΙΚΟΣ & ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ	42.328.951	0	0	42.328.951
0021	Παροχές σε εργαζομένους	2.494.666	0	0	2.494.666
0023	Μεταβιβάσεις	39.179.417	0	0	39.179.417
0024	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	586.029	0	0	586.029
0031	Πάγια Περιουσιακά Στοιχεία	68.839	0	0	68.839
	ΑΘΛΗΣΗ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ, ΑΝΑΨΥΧΗ, ΑΘΛΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ				
01.005	ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ	3.623.702	0	0	3.623.702
0021	Παροχές σε εργαζομένους	1.599.487	0	0	1.599.487
0023	Μεταβιβάσεις	1.604.338	0	0	1.604.338
0024	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	375.740	0	0	375.740
0031	Πάγια Περιουσιακά Στοιχεία	44.137	0	0	44.137
01.006	ΕΡΓΑ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ	1.974.115	0	0	1.974.115
0021	Παροχές σε εργαζομένους	1.563.646	0	0	1.563.646
0024	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	367.321	0	0	367.321
0031	Πάγια Περιουσιακά Στοιχεία	43.148	0	0	43.148
204	Γενική Γραμματεία Πολιτισμού	167.063.000	0	0	167.063.000
01.001	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ	38.408.775	0	0	38.408.775
0021	Παροχές σε εργαζομένους	30.559.177	0	0	30.559.177
0022	Κοινωνικές Παροχές	39.000	0	0	39.000
0024	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	7.018.339	0	0	7.018.339
0031	Πάγια Περιουσιακά Στοιχεία	792.259	0	0	792.259
01.002	ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ ΜΟΥΣΕΙΑ - ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ-ΜΝΗΜΕΙΑ-ΚΤΙΡΙΑ	116.522.074	0	0	116.522.074
0021	Παροχές σε εργαζομένους	105.004.672	0	0	105.004.672
0022	Κοινωνικές Παροχές	11.000	0	0	11.000
0023	Μεταβιβάσεις	3.520.000	0	0	3.520.000
0024	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	6.564.661	0	0	6.564.661
0031	Πάγια Περιουσιακά Στοιχεία	1.421.741	0	0	1.421.741
	ΤΕΧΝΕΣ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΑ - ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ				
01.003	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	12.132.151	0	0	12.132.151
0021	Παροχές σε εργαζομένους	12.132.151	0	0	12.132.151
205	Γενική Γραμματεία Σύγχρονου Πολιτισμού	53.815.000	0	0	53.815.000
	ΤΕΧΝΕΣ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΑ - ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ				
01.003	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	53.815.000	0	0	53.815.000
0021	Παροχές σε εργαζομένους	2.766.000	0	0	2.766.000
0023	Μεταβιβάσεις	50.679.000	0	0	50.679.000
0024	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	370.000	0	0	370.000
	Λοιπές μονάδες/αυτοτελείς μονάδες οι οποίες υπάγονται στον Υπουρ- γό/Αναπληρωτές Υπουργούς/Υφυπουργούς/Υπηρεσιακό Γραμματέα ή Λει- τουργούν στο Υπουργείο				
501		23.308.000	15.000.000	20.000.000	58.308.000
01.001	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ	23.308.000	0	19.810.000	43.118.000
0021	Παροχές σε εργαζομένους	10.056.000	0	0	10.056.000
0023	Μεταβιβάσεις	1.574.000	0	0	1.574.000
0024	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	10.889.000	0	0	10.889.000
0029	Πιστώσεις υπό κατανομή	0	0	19.810.000	19.810.000
0031	Πάγια Περιουσιακά Στοιχεία	789.000	0	0	789.000
01.002	ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ ΜΟΥΣΕΙΑ - ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ-ΜΝΗΜΕΙΑ-ΚΤΙΡΙΑ	0	8.749.500	0	8.749.500
0029	Πιστώσεις υπό κατανομή	0	8.749.500	0	8.749.500
	ΤΕΧΝΕΣ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΑ - ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ				
01.003	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	0	1.875.000	0	1.875.000
0029	Πιστώσεις υπό κατανομή	0	1.875.000	0	1.875.000
	ΑΘΛΗΣΗ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ, ΑΝΑΨΥΧΗ, ΑΘΛΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ				
01.005	ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ	0	0	190.000	190.000
0029	Πιστώσεις υπό κατανομή	0	0	190.000	190.000
01.006	ΕΡΓΑ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ	0	4.375.500	0	4.375.500
0029	Πιστώσεις υπό κατανομή	0	4.375.500	0	4.375.500

Ετήσιο Σχέδιο Προγράμματος «Ερασιτεχνικός & επαγγελματικός αθλητισμός»

Ανάπτυξη Κυρίων Δεικτών Επίδοσης (Key Performance Indicators/ KPIs)

Αποτελεί την βασική προτεραιότητα του πιλοτικού προγράμματος το 2020.

Ανώτατο επίπεδο ιεραρχικής δομής που έχει την ευθύνη του Προγράμματος

Την ευθύνη υλοποίησης θα έχει η Γενική Διεύθυνση Οργάνωσης Αθλητισμού.

Στρατηγική «προγράμματος», προκλήσεις και σχεδιαζόμενες εξελίξεις

Ο εθνικός κεντρικός σχεδιασμός για όλα τα θέματα που αφορούν στην πρόοδο και την καλύτερη διοργάνωση και λειτουργία του ερασιτεχνικού και επαγγελματικού αθλητισμού στη χώρα.

Στόχοι ή αναμενόμενα αποτελέσματα και επιπτώσεις (outcomes)

Ενίσχυση του μαζικού αθλητισμού και δημιουργία αισθήματος ασφάλειας από την καταπολέμηση της βίας στα γήπεδα.

Κύριες εκροές / προϊόντα (outputs)

Προεδρικά Διατάγματα, Υπουργικές Αποφάσεις, Εγκύκλιοι, ετήσια χαρτογράφηση των φαινομένων βίας στα γήπεδα.

Κύριες δραστηριότητες - Δράσεις Προγράμματος

Ερασιτεχνικός Αθλητισμός: Ανάπτυξη κριτηρίων αξιολόγησης και χρηματοδότησης ομοσπονδιών και καταγραφή του συνόλου των υφιστάμενων κανονισμών.

Επαγγελματικός Αθλητισμός: Προώθηση προς δημόσια διαβούλευση και εν συνεχεία ψήφιση μέτρων, προκειμένου να ενισχυθεί το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο, λειτουργία Εθνικής Πλατφόρμας Αθλητικής Ακεραιότητας.

Επισκόπηση δαπανών

Αξιολόγηση επιχορηγήσεων και δαπανών εποπτευόμενων φορέων στον τομέα του Αθλητισμού, δυνατότητων ανάπτυξης των εσόδων τους και δημιουργία κριτηρίων για τις επιχορηγήσεις των ομοσπονδιών.

Σχεδιαζόμενες μεταρρυθμίσεις

Οι σχεδιαζόμενες μεταρρυθμίσεις για την υλοποίηση του προγράμματος είναι η ανάπτυξη συστήματος αξιολόγησης και χρηματοδότησης των εποπτευόμενων φορέων με την ονομασία «Σύστημα Αξιολόγησης Χίλων». Το πρωτοποριακό και καινοτόμο αυτό σχέδιο, με απολύτως μετρήσιμα στοιχεία, αποτυπώνει δεδομένα για τις πλήρεις δραστηριότητες των Ομοσπονδιών. Υλοποιεί τις γενικές αρχές του Συμβουλίου της Ευρώπης για την καλύτερη διακυβέρνηση στον αθλητισμό. Ενισχύει στην πράξη τις αξίες του σύγχρονου αθλητικού πολιτισμού, δηλαδή το ήθος, τη συμμετοχικότητα, αλλά και τη χρηστή διακυβέρνηση, μέσα από τη διαφάνεια και τη λογοδοσία. Μία ακόμα μεταρρύθμιση συνιστά η δημιουργία Εθνικής Πλατφόρμας Αθλητικής Ακεραιότητας, που απορρέει από τη σύμβαση Μακόλιν (Macolin) για τη χειραγωγή των αγώνων.

Πόροι για την υλοποίηση του προγράμματος**Ανθρώπινο Δυναμικό**

Προσωπικό Διεύθυνσης Αγωνιστικού Αθλητισμού:	80 υπάλληλοι
Προσωπικό Διεύθυνσης Επαγγελματικού Αθλητισμού:	14 υπάλληλοι
Σύνολο Ανθρώπινου Δυναμικού:	94 υπάλληλοι

Χρηματοδότηση

Τακτικός προϋπολογισμός:	42.328.951
---------------------------------	-------------------

Στοιχεία Μέτρησης της Επίδοσης

Έτος	2020
Υπεύθυνος Υλοποίησης Πολιτικής	Υπουργείο Πολιτισμού & Αθλητισμού/ Γενική Διεύθυνση Οργάνωσης Αθλητισμού
Στόχος	Μείωση ή και εξάλειψη των φαινομένων βίας στους αθλητικούς χώρους
Ενδεικτικός Δείκτης Μέτρησης /Τύπος Ανάλυση Δείκτη	Αριθμός επεισοδίων βίας με αφορμή αθλητικές εκδηλώσεις ετησίως Μέσω αυτού του δείκτη παρακολουθείται το σύνολο και η μορφή των επεισοδίων βίας (συνολικά 7 κατηγορίες) και αποσκοπεί στον εντοπισμό και τη στοχευμένη υλοποίηση πολιτικών για την αντιμετώπιση του φαινομένου.
Τιμή-στόχος	Μείωση κατά 10%
Συχνότητα διεξαγωγής μέτρησης	Ετησίως
Μονάδα μέτρησης	Απόλυτος Αριθμός / Ποσοστό

3. Υπουργείο Οικονομικών

Πίνακας 2.5 Υπουργείο Οικονομικών
(σε ευρώ)

Κωδ.	Φορείς Προγράμματα	Τακτικός Προϋπολογισμός	ΠΔΕ		Σύνολο
			Εθνικό	Συγχρηματοδοτούμενο	
1023	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ	632.255.903.000	2.000.000	24.000.000	632.281.903.000
	Γραφεία Υπουργού, Αναπληρωτών Υπουργών, Υφυπουργών, Γενικών και Ειδικών Γραμματέων, Αναπληρωτών Γενικών Γραμματέων και Υπηρεσιακού Γραμματέα του Υπουργείου Οικονομικών	2.189.000	0	0	2.189.000
01.001	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ & ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ	2.189.000	0	0	2.189.000
0021	Παροχές σε εργαζομένους	1.554.000	0	0	1.554.000
0024	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	621.000	0	0	621.000
0031	Πάγια Περιουσιακά Στοιχεία	14.000	0	0	14.000
203	Γενική Γραμματεία Οικονομικής Πολιτικής	8.667.000	0	0	8.667.000
01.003	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΧΡΕΟΥΣ	5.766.840	0	0	5.766.840
0021	Παροχές σε εργαζομένους	4.747.000	0	0	4.747.000
0023	Μεταβιβάσεις	699.840	0	0	699.840
0024	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	312.000	0	0	312.000
0031	Πάγια Περιουσιακά Στοιχεία	8.000	0	0	8.000
01.006	ΕΙΣΦΟΡΕΣ ΣΤΗΝ Ε.Ε. ΚΑΙ ΣΕ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ	2.900.160	0	0	2.900.160
0023	Μεταβιβάσεις	2.900.160	0	0	2.900.160
	Γενική Γραμματεία Δημοσιονομικής Πολιτικής (εκτός των Δημοσιονομικών Υπηρεσιών Εποπτείας και Ελέγχου στις Νομαρχίες και στους Νομούς)	41.015.000	0	0	41.015.000
01.001	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ & ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ	419.976	0	0	419.976
0023	Μεταβιβάσεις	419.976	0	0	419.976
01.005	ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	37.337.070	0	0	37.337.070
0021	Παροχές σε εργαζομένους	35.110.000	0	0	35.110.000
0024	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	2.104.070	0	0	2.104.070
0031	Πάγια Περιουσιακά Στοιχεία	123.000	0	0	123.000
01.007	ΟΔΔΗΧ	1.759.932	0	0	1.759.932
0023	Μεταβιβάσεις	1.759.932	0	0	1.759.932
01.010	ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ & ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	257.930	0	0	257.930
0024	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	257.930	0	0	257.930
02.001	ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΙΑ	1.240.092	0	0	1.240.092
0023	Μεταβιβάσεις	1.240.092	0	0	1.240.092
207	Γενική Γραμματεία Φορολογικής Πολιτικής και Δημόσιας Περιουσίας	37.491.000	0	0	37.491.000
01.003	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΧΡΕΟΥΣ	16.368.814	0	0	16.368.814
0021	Παροχές σε εργαζομένους	12.660.681	0	0	12.660.681
0024	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	3.491.136	0	0	3.491.136
0031	Πάγια Περιουσιακά Στοιχεία	216.998	0	0	216.998
01.004	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	21.122.186	0	0	21.122.186
0021	Παροχές σε εργαζομένους	19.254.320	0	0	19.254.320
0024	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	1.788.864	0	0	1.788.864

**Πίνακας 2.5 Υπουργείο Οικονομικών
(σε ευρώ)**

Κωδ.	Φορείς Προγράμματα	Τακτικός Προϋπολογισμός	ΠΔΕ		Σύνολο
			Εθνικό	Συγχρηματοδο- τούμενο	
0031	Πάγια Περιουσιακά Στοιχεία	79.002	0	0	79.002
	Λοιπές μονάδες/αυτοτελείς μονάδες του Υπουργείου Οικονομικών, οι οποίες υπάγονται στον Υπουργό/Αναπληρωτές Υπουργούς/Υφυπουργούς/ Υπηρε- σιακό Γραμματέα ή λειτουργούν στο Υπουργείο	91.259.000	2.000.000	24.000.000	117.259.000
501	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ & ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ	21.148.263	0	0	21.148.263
01.001	Παροχές σε εργαζομένους	10.286.000	0	0	10.286.000
0023	Μεταβιβάσεις	216.767	0	0	216.767
0024	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	10.489.496	0	0	10.489.496
0031	Πάγια Περιουσιακά Στοιχεία	156.000	0	0	156.000
01.002	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ & ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	0	1.700.000	1.500.000	3.200.000
0029	Πιστώσεις υπό κατανομή	0	1.700.000	1.500.000	3.200.000
01.003	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΧΡΕΟΥΣ	0	0	7.399.200	7.399.200
0029	Πιστώσεις υπό κατανομή	0	0	7.399.200	7.399.200
01.004	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	0	300.000	900.000	1.200.000
0029	Πιστώσεις υπό κατανομή	0	300.000	900.000	1.200.000
01.005	ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	0	0	700.800	700.800
0029	Πιστώσεις υπό κατανομή	0	0	700.800	700.800
01.008	ΕΛΣΤΑΤ	57.401.053	0	0	57.401.053
0023	Μεταβιβάσεις	57.401.053	0	0	57.401.053
01.009	ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ	1.101.898	0	0	1.101.898
0023	Μεταβιβάσεις	1.101.898	0	0	1.101.898
01.010	ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ & ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	11.108.018	0	13.500.000	24.608.018
0023	Μεταβιβάσεις	993.515	0	0	993.515
0024	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	10.114.504	0	0	10.114.504
0029	Πιστώσεις υπό κατανομή	0	0	13.500.000	13.500.000
02.001	ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΙΑ	499.768	0	0	499.768
0023	Μεταβιβάσεις	499.768	0	0	499.768
	Δαπάνες της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, που καλύπτονται από τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Οικονομικών	189.000	0	0	189.000
01.002	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ & ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	189.000	0	0	189.000
0021	Παροχές σε εργαζομένους	156.000	0	0	156.000
0023	Μεταβιβάσεις	10.000	0	0	10.000
0024	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	19.000	0	0	19.000
0031	Πάγια Περιουσιακά Στοιχεία	4.000	0	0	4.000
	Δαπάνες της Ειδικής Γραμματείας Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους που καλύ- πτονται από τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Οικονομικών	1.342.000	0	0	1.342.000
01.003	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΧΡΕΟΥΣ	1.342.000	0	0	1.342.000
0021	Παροχές σε εργαζομένους	822.000	0	0	822.000
0024	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	436.000	0	0	436.000
0031	Πάγια Περιουσιακά Στοιχεία	84.000	0	0	84.000
	Δαπάνες Προεδρίας της Κυβέρνησης που καλύπτονται από τον προϋπολο- γισμό του Υπουργείου Οικονομικών	30.271.000	0	0	30.271.000
01.002	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ & ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	30.271.000	0	0	30.271.000
0021	Παροχές σε εργαζομένους	17.457.000	0	0	17.457.000
0022	Κοινωνικές Παροχές	45.000	0	0	45.000
0023	Μεταβιβάσεις	7.230.000	0	0	7.230.000
0024	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	2.396.000	0	0	2.396.000
0025	Επιδότησεις	3.000.000	0	0	3.000.000
0031	Πάγια Περιουσιακά Στοιχεία	143.000	0	0	143.000
701	Δαπάνες μεταναστευτικών ροών του Υπουργείου Οικονομικών	103.500.000	0	0	103.500.000
01.011	ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	103.500.000	0	0	103.500.000
0023	Μεταβιβάσεις	3.500.000	0	0	3.500.000
0029	Πιστώσεις υπό κατανομή	100.000.000	0	0	100.000.000
711	Γενικές Κρατικές Δαπάνες	631.936.535.000	0	0	631.936.535.000
01.003	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΧΡΕΟΥΣ	10.501.150	0	0	10.501.150
0024	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	10.501.150	0	0	10.501.150
01.004	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	60.806.816	0	0	60.806.816
0023	Μεταβιβάσεις	25.923.816	0	0	25.923.816
0031	Πάγια Περιουσιακά Στοιχεία	34.883.000	0	0	34.883.000
01.006	ΕΙΣΦΟΡΕΣ ΣΤΗΝ Ε.Ε. ΚΑΙ ΣΕ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ	2.096.378.284	0	0	2.096.378.284
0023	Μεταβιβάσεις	2.026.378.284	0	0	2.026.378.284
0027	Λοιπές Δαπάνες	70.000.000	0	0	70.000.000
01.012	ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟ ΚΑΤΑΝΟΜΗ	1.239.251.000	0	0	1.239.251.000
0029	Πιστώσεις υπό κατανομή	1.239.251.000	0	0	1.239.251.000
01.013	ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ	688.997.421	0	0	688.997.421
0023	Μεταβιβάσεις	688.997.421	0	0	688.997.421
01.014	ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ	8.353.230	0	0	8.353.230
0023	Μεταβιβάσεις	8.353.230	0	0	8.353.230
01.015	ΧΡΕΟΥΣΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΛΟΙΠΑ ΤΡΑΠΕΖΙΚΑ ΕΞΟΔΑ	627.112.748.850	0	0	627.112.748.850
0024	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	67.748.850	0	0	67.748.850
0026	Τόκοι	4.500.000.000	0	0	4.500.000.000
0053	Χρεωστικοί τίτλοι (υποχρεώσεις)	19.367.000.000	0	0	19.367.000.000
0054	Δάνεια	601.528.000.000	0	0	601.528.000.000
0057	Χρηματοοικονομικά παράγωγα	1.650.000.000	0	0	1.650.000.000
01.016	ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ	550.500.000	0	0	550.500.000

**Πίνακας 2.5 Υπουργείο Οικονομικών
(σε ευρώ)**

Κωδ.	Φορείς Προγράμματα	Τακτικός Προϋπολογισμός	ΠΔΕ		Σύνολο
			Εθνικό	Συγχρηματοδο- τούμενο	
0045	Συμμετοχικοί τίτλοι και μερίδια επενδυτικών κεφαλαίων	550.500.000	0	0	550.500.000
03.001	ΣΥΝΤΑΞΕΙΣ	101.884.370	0	0	101.884.370
0022	Κοινωνικές Παροχές	38.227.000	0	0	38.227.000
0023	Μεταβιβάσεις	63.657.370	0	0	63.657.370
03.002	ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΣ	67.113.879	0	0	67.113.879
0023	Μεταβιβάσεις	67.113.879	0	0	67.113.879
802	Δαπάνες της Ανεξάρτητης Διοικητικής Αρχής «Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες» που καλύπτονται από τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Οικονομικών	1.185.000	0	0	1.185.000
01.003	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΧΡΕΟΥΣ	1.185.000	0	0	1.185.000
0021	Παροχές σε εργαζομένους	755.000	0	0	755.000
0024	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	402.000	0	0	402.000
0031	Πάγια Περιουσιακά Στοιχεία	28.000	0	0	28.000
803	Δαπάνες της Ανεξάρτητης Διοικητικής Αρχής «Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης» που καλύπτονται από τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Οικονομικών	2.260.000	0	0	2.260.000
01.002	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ & ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	2.260.000	0	0	2.260.000
0021	Παροχές σε εργαζομένους	1.550.000	0	0	1.550.000
0023	Μεταβιβάσεις	23.000	0	0	23.000
0024	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	373.000	0	0	373.000
0029	Πιστώσεις υπό κατανομή	300.000	0	0	300.000
0031	Πάγια Περιουσιακά Στοιχεία	14.000	0	0	14.000

Ετήσιο Σχέδιο Προγράμματος «Διαχείριση δημόσιας περιουσίας»

Ανάπτυξη Κυρίων Δεικτών Επίδοσης (Key Performance Indicators/ KPIs)

Αποτελεί την βασική προτεραιότητα του πιλοτικού προγράμματος το 2020.

Ανώτατο επίπεδο ιεραρχικής δομής που έχει την ευθύνη του Προγράμματος

Την ευθύνη υλοποίησης του Προγράμματος θα έχει η Γενική Γραμματεία Φορολογικής Πολιτικής και Δημόσιας Περιουσίας του Υπουργείου Οικονομικών.

Στρατηγική «Προγράμματος», προκλήσεις και σχεδιαζόμενες εξελίξεις

Η στρατηγική του Προγράμματος εστιάζει στην ενίσχυση του σχεδιασμού και προγραμματισμού των μεθόδων καταγραφής, προστασίας και αξιοποίησης της Δημόσιας Περιουσίας, στην ποιοτική αναβάθμιση των κτιριακών υποδομών του Δημοσίου και την εξοικονόμηση δημοσίων πόρων, την ενίσχυση και επέκταση της ψηφιακής βάσης του Μητρώου Ακίνητης Περιουσίας, συμπεριλαμβάνοντας το σύνολο των ακινήτων φορέων του Δημοσίου, την εκπλήρωση της βούλησης των διαθετών με την επωφελέστερη αξιοποίηση και διάθεση των περιουσιών που καταλείπουν για κοινωφελείς σκοπούς προς το Δημόσιο, καθώς και την ανεύρεση κληρονόμων των σχολαζουσών κληρονομιών.

Στόχοι ή αναμενόμενα αποτελέσματα και επιπτώσεις (outcomes)

Κύριος στόχος του Προγράμματος είναι η βέλτιστη αξιοποίηση και προστασία της δημόσιας περιουσίας.

Κύριες εκροές / προϊόντα (outputs)

Κύριες εκροές του Προγράμματος αποτελούν το Μητρώο Ακίνητης Περιουσίας, τα κτιριολογικά προγράμματα δημοσίων υπηρεσιών και οι στεγάσεις Υπηρεσιών του Υπουργείου Οικονομικών και η αξιοποίηση του Μητροπολιτικού Πόλου Ελληνικού-Αγίου Κοσμά.

Κύριες δραστηριότητες - Δράσεις Προγράμματος

Στις κύριες δράσεις του Προγράμματος εντάσσονται η διαμόρφωση του πλαισίου καταγραφής της ακίνητης περιουσίας του Δημοσίου και οι δράσεις αξιοποίησής της, η εποπτεία κοινωφελών περιουσιών, η ολοκλήρωση του προσδιορισμού εξαιρετέων και η ταυτοποίηση των προς μεταβίβαση στην Εταιρεία Ακινήτων Δημοσίου (ΕΤΑΔ ΑΕ) ακινήτων.

Επισκόπηση δαπανών

Δράσεις βελτίωσης της αξιοποίησης της ακίνητης περιουσίας του Δημοσίου και περιορισμός του κόστους των μισθωμάτων που καταβάλλει το Δημόσιο.

Σχεδιαζόμενες μεταρρυθμίσεις

Οι σχεδιαζόμενες μεταρρυθμίσεις για την υλοποίηση του Προγράμματος αφορούν στην ανάπτυξη Ενιαίου Μητρώου Ακίνητης Περιουσίας, τη βελτίωση του νομοθετικού πλαισίου των κοινωφελών περιουσιών και σχολαζουσών κληρονομιών και τη διαλειτουργικότητα του ΨΥΔΗΠΕΕΚ (Ψηφιακές Υπηρεσίες Δημόσιας Περιουσίας και Εθνικών Κληροδοτημάτων) με τις ψηφιακές βάσεις των φορέων.

Πόροι για την υλοποίηση του προγράμματος

Ανθρώπινο Δυναμικό:	598 άτομα
Χρηματοδότηση	
Τακτικός προϋπολογισμός:	81.929.002
ΠΔΕ:	1.200.000
Συνολική Χρηματοδότηση:	83.129.002

Στοιχεία Μέτρησης της Επίδοσης

Έτος	2020
Υπεύθυνος Υλοποίησης Πολιτικής	Γενική Γραμματεία Φορολογικής Πολιτικής και Δημόσιας Περιουσίας του Υπουργείου Οικονομικών
Στόχος	Αξιοποίηση και προστασία της δημόσιας περιουσίας
Ενδεικτικός Δείκτης Μέτρησης /Τύπος	Αριθμός επενδυτικών αιτημάτων που ικανοποιούνται προς τον αριθμό των αιτημάτων που υποβάλλονται για την αξιοποίηση της Δημόσιας Περιουσίας
Τρέχουσα τιμή	50%
Τιμή-στόχος	60%
Συχνότητα διεξαγωγής μέτρησης	Ετησίως
Μονάδα μέτρησης	Ποσοστό %

4. Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Πίνακας 2.6 Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (σε ευρώ)					
Κωδ.	Φορείς Προγράμματα	Τακτικός Προϋπολογισμός	ΠΔΕ		Σύνολο
			Εθνικό	Συγχρηματοδο- τούμενο	
1029	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ	269.473.000	2.000.000	800.000.000	1.071.473.000
	Γραφεία Υπουργού, Αναπληρωτών Υπουργών, Υφυπουργών, Γενικών και Ειδικών Γραμματέων, Αναπληρωτών Γενικών Γραμματέων και Υπηρεσιακού Γραμματέα του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	2.039.000	0	0	2.039.000
01.006	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ	2.039.000	0	0	2.039.000
0021	Παροχές σε εργαζομένους	1.009.000	0	0	1.009.000
0024	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	1.012.000	0	0	1.012.000
0031	Πάγια Περιουσιακά Στοιχεία	18.000	0	0	18.000
202	Γενική Γραμματεία Αγροτικής Πολιτικής και Διαχείρισης Κοινοτικών Πόρων	145.109.000	0	0	145.109.000
01.001	ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	7.208.000	0	0	7.208.000
0021	Παροχές σε εργαζομένους	6.720.000	0	0	6.720.000
0023	Μεταβιβάσεις	300.000	0	0	300.000
0024	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	188.000	0	0	188.000
01.002	ΓΕΩΡΓΙΑ	3.600.000	0	0	3.600.000
0023	Μεταβιβάσεις	3.600.000	0	0	3.600.000
01.004	ΑΛΙΕΙΑ	749.000	0	0	749.000
0021	Παροχές σε εργαζομένους	749.000	0	0	749.000
01.006	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ	1.941.000	0	0	1.941.000
0024	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	1.810.000	0	0	1.810.000
0029	Πιστώσεις υπό κατανομή	45.000	0	0	45.000
0031	Πάγια Περιουσιακά Στοιχεία	86.000	0	0	86.000
01.007	ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ	131.611.000	0	0	131.611.000
0023	Μεταβιβάσεις	131.611.000	0	0	131.611.000
203	Γενική Γραμματεία Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	27.701.000	0	0	27.701.000
01.002	ΓΕΩΡΓΙΑ	8.504.419	0	0	8.504.419
0021	Παροχές σε εργαζομένους	5.393.419	0	0	5.393.419
0023	Μεταβιβάσεις	2.266.000	0	0	2.266.000
0024	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	845.000	0	0	845.000
01.003	ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ	8.416.303	0	0	8.416.303
0021	Παροχές σε εργαζομένους	6.100.303	0	0	6.100.303
0023	Μεταβιβάσεις	600.000	0	0	600.000
0024	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	17.000	0	0	17.000
0029	Πιστώσεις υπό κατανομή	700.000	0	0	700.000
0031	Πάγια Περιουσιακά Στοιχεία	999.000	0	0	999.000
01.004	ΑΛΙΕΙΑ	1.563.585	0	0	1.563.585
0021	Παροχές σε εργαζομένους	1.563.585	0	0	1.563.585
01.005	ΤΡΟΦΙΜΑ	5.053.693	0	0	5.053.693
0021	Παροχές σε εργαζομένους	5.053.693	0	0	5.053.693
01.006	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ	4.163.000	0	0	4.163.000
0024	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	3.857.000	0	0	3.857.000
0031	Πάγια Περιουσιακά Στοιχεία	306.000	0	0	306.000
	Λοιπές μονάδες/αυτοτελείς μονάδες του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, οι οποίες υπάγονται στον Υπουργό/Αναπληρωτές Υπουργούς/Υφυπουργούς/Υπηρεσιακό Γραμματέα ή λειτουργούν στο Υπουργείο	94.624.000	2.000.000	800.000.000	896.624.000
501	ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	44.912.227	1.750.000	705.900.000	752.562.227
0023	Μεταβιβάσεις	43.238.227	0	0	43.238.227
0024	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	310.000	0	0	310.000
0029	Πιστώσεις υπό κατανομή	1.364.000	1.750.000	705.900.000	709.014.000
01.002	ΓΕΩΡΓΙΑ	27.834.736	250.000	7.100.000	35.184.736
0021	Παροχές σε εργαζομένους	9.910.000	0	0	9.910.000
0023	Μεταβιβάσεις	17.924.736	0	0	17.924.736
0029	Πιστώσεις υπό κατανομή	0	250.000	7.100.000	7.350.000
01.003	ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ	35.000	0	14.000.000	14.035.000
0029	Πιστώσεις υπό κατανομή	35.000	0	14.000.000	14.035.000
01.004	ΑΛΙΕΙΑ	0	0	50.000.000	50.000.000
0029	Πιστώσεις υπό κατανομή	0	0	50.000.000	50.000.000
01.005	ΤΡΟΦΙΜΑ	10.403.279	0	23.000.000	33.403.279
0023	Μεταβιβάσεις	10.403.279	0	0	10.403.279
0029	Πιστώσεις υπό κατανομή	0	0	23.000.000	23.000.000
01.006	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ	11.438.758	0	0	11.438.758
0021	Παροχές σε εργαζομένους	7.724.000	0	0	7.724.000
0023	Μεταβιβάσεις	24.758	0	0	24.758
0024	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	3.180.000	0	0	3.180.000
0029	Πιστώσεις υπό κατανομή	319.000	0	0	319.000
0031	Πάγια Περιουσιακά Στοιχεία	191.000	0	0	191.000

Ετήσιο Σχέδιο Προγράμματος «Επιτελικός σχεδιασμός»**Ανάπτυξη Κυρίων Δεικτών Επίδοσης (Key Performance Indicators/ KPIs)**

Αποτελεί την βασική προτεραιότητα του πιλοτικού προγράμματος το 2020.

Ανώτατο επίπεδο ιεραρχικής δομής που έχει την ευθύνη του Προγράμματος

Την ευθύνη υλοποίησης του Προγράμματος θα έχει ο Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

Στρατηγική «Προγράμματος», προκλήσεις και σχεδιαζόμενες εξελίξεις

Υψηλή ποιότητα υπηρεσιών πληροφορικής, διοικητικής, νομικής, οικονομικής οργάνωσης και υποστήριξης των οργανικών μονάδων του Υπουργείου και των εποπτευόμενων Φορέων του για την αποτελεσματικότερη, αποδοτικότερη και εύρυθμη λειτουργία τους.

Στόχοι ή αναμενόμενα αποτελέσματα και επιπτώσεις (outcomes)

Βελτίωση αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας των οργανικών μονάδων και των παρεχόμενων υπηρεσιών, βέλτιστη διαχείριση πιστώσεων κρατικού προϋπολογισμού και απορρόφηση κοινοτικής χρηματοδότησης, αξιοποίηση ακινήτων του Ελληνικού Δημοσίου που διαχειρίζεται το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων για αναπτυξιακούς και κοινωνικούς σκοπούς, καθώς και αύξηση της απασχόλησης στον αγροτικό τομέα.

Κύριες εκροές / προϊόντα (outputs)

Ανάπτυξη διαδικασιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης (πληροφοριακών συστημάτων και ψηφιακών υπηρεσιών προς Υπηρεσίες και πολίτες), διαχείριση προϋπολογισμού, αξιοποίηση ανθρώπινου δυναμικού, απλούστευση διαδικασιών, νομοτεχνική συνδρομή, εναρμόνιση νομοθεσιών, παραχώρηση/δημοπράτηση ακίνητης περιουσίας.

Κύριες δραστηριότητες - Δράσεις Προγράμματος

Διαχείριση τακτικού προϋπολογισμού και ΠΔΕ, οργανωτικών ζητημάτων και θεμάτων προσωπικού, διοικητική υποστήριξη πολιτικής ηγεσίας, διαχείριση βάσεων δεδομένων των τηρούμενων Μητρώων και διαλειτουργικότητά τους με άλλα μητρώα φορέων του Δημοσίου, πολιτική σχεδίαση έκτακτης ανάγκης.

Πόροι για την υλοποίηση του προγράμματος

Ανθρώπινο Δυναμικό Υπουργείου:	355 άτομα
Χρηματοδότηση Τακτικός προϋπολογισμός:	19.581.758

Οριζόντιοι δείκτες

- Προσωπικό οριζόντιων υπηρεσιών (Διοίκηση Ανθρώπινου Δυναμικού, ΓΔΟΥ) / Σύνολο προσωπικού
- m²/εργαζόμενο
- Κόστος / χιλιόμετρο (για τα κρατικά οχήματα)
- % κάλυψης των πληροφοριακών αναγκών από Ολοκληρωμένα Πληροφοριακά Συστήματα
- Μέσος χρόνος εκκαθάρισης ληξιπρόθεσμων οφειλών
- % προμηθειών ανά διαγωνιστική διαδικασία στο σύνολο του προϋπολογισμού προμηθειών του φορέα
- Χρόνος ολοκλήρωσης προμήθειας / διαγωνιστική διαδικασία
- Αριθμός υπηρεσιών του φορέα που ελέγχονται από εσωτερικό έλεγχο ετησίως
- Μέσος χρόνος (ώρες) εκπαίδευσης / εργαζόμενο ετησίως

Παρατήρηση

Οι προαναφερόμενοι οριζόντιοι δείκτες έχουν προταθεί από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, προκειμένου να παρακολουθηθούν στα επιτελικά Προγράμματα όλων των Υπουργείων.

Στοιχεία Μέτρησης της Επίδοσης

Έτος	2020
Υπεύθυνος Υλοποίησης Πολιτικής	Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων
Στόχος	Μέγιστη υλοποίηση της στοχοθεσίας των Γενικών Διευθύνσεων του Υπουργείου
Δείκτης Μέτρησης / Τύπος	Ποσοστό υλοποίησης στοχοθεσίας Γενικών Διευθύνσεων Υπουργείου
Ανάλυση Δείκτη	Με τον δείκτη θα μετρηθεί το ποσοστό υλοποίησης των στόχων που τέθηκαν μέσω της στοχοθεσίας των Γενικών Διευθύνσεων του Υπουργείου
Τύπος	Αποτελέσματος
Τιμή-στόχος	100%
Συχνότητα διεξαγωγής μέτρησης	Ετησίως
Μονάδα μέτρησης	Ποσοστό %

5. Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών

**Πίνακας 2.7 Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών
(σε ευρώ)**

Κωδ.	Φορείς Προγράμματα	Τακτικός Προϋπολογισμός	ΠΔΕ		Σύνολο
			Εθνικό	Συγχρηματοδοτούμενο	
1039	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΠΟΔΟΜΩΝ & ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	533.867.000	122.000.000	1.345.000.000	2.000.867.000
	Γραφεία Υπουργού, Αναπληρωτών Υπουργών, Υφυπουργών, Γενικών και Ειδικών Γραμματέων, Αναπληρωτών Γενικών Γραμματέων και Υπηρεσιακού				
101	Γραμματεία του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών	1.987.000	0	0	1.987.000
01.006	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	1.987.000	0	0	1.987.000
0021	Παροχές σε εργαζομένους	1.536.000	0	0	1.536.000
0024	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	449.000	0	0	449.000
0031	Πάγια Περιουσιακά Στοιχεία	2.000	0	0	2.000
202	Γενική Γραμματεία Υποδομών	103.050.000	0	0	103.050.000
01.001	ΑΠΟΔΟΤΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΟΡΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	6.127.636	0	0	6.127.636
0021	Παροχές σε εργαζομένους	5.489.712	0	0	5.489.712
0022	Κοινωνικές Παροχές	11.089	0	0	11.089
0023	Μεταβιβάσεις	135.103	0	0	135.103
0024	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	491.168	0	0	491.168
0031	Πάγια Περιουσιακά Στοιχεία	564	0	0	564
01.002	ΑΣΦΑΛΕΙΣ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	13.712.741	0	0	13.712.741
0021	Παροχές σε εργαζομένους	10.441.378	0	0	10.441.378
0022	Κοινωνικές Παροχές	21.701	0	0	21.701
0024	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	3.248.559	0	0	3.248.559
0031	Πάγια Περιουσιακά Στοιχεία	1.103	0	0	1.103

**Πίνακας 2.7 Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών
(σε ευρώ)**

Κωδ.	Φορείς Προγράμματα	Τακτικός Προϋπολογισμός	ΠΑΕ		Σύνολο
			Εθνικό	Συγχρηματοδο- τούμενο	
01.003	ΑΣΦΑΛΕΙΣ ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΑ ΑΠΟΔΟΤΙΚΕΣ ΚΤΙΡΙΑΚΕΣ ΥΠΟ-ΔΟΜΕΣ	69.960.272	0	0	69.960.272
0021	Παροχές σε εργαζομένους	931.339	0	0	931.339
0022	Κοινωνικές Παροχές	2.038	0	0	2.038
0023	Μεταβιβάσεις	68.973.790	0	0	68.973.790
0024	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	53.000	0	0	53.000
0031	Πάγια Περιουσιακά Στοιχεία	104	0	0	104
01.005	ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΦΥΣΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΩΝ	7.140.543	0	0	7.140.543
0021	Παροχές σε εργαζομένους	4.820.568	0	0	4.820.568
0022	Κοινωνικές Παροχές	11.940	0	0	11.940
0023	Μεταβιβάσεις	1.998.107	0	0	1.998.107
0024	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	309.321	0	0	309.321
0031	Πάγια Περιουσιακά Στοιχεία	607	0	0	607
01.006	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	6.108.808	0	0	6.108.808
0021	Παροχές σε εργαζομένους	5.629.003	0	0	5.629.003
0022	Κοινωνικές Παροχές	12.231	0	0	12.231
0024	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	466.952	0	0	466.952
0031	Πάγια Περιουσιακά Στοιχεία	622	0	0	622
203	Γενική Γραμματεία Μεταφορών	272.342.000	0	0	272.342.000
01.002	ΑΣΦΑΛΕΙΣ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	44.998.035	0	0	44.998.035
0023	Μεταβιβάσεις	44.998.035	0	0	44.998.035
01.006	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	11.190.308	0	0	11.190.308
0021	Παροχές σε εργαζομένους	5.663.000	0	0	5.663.000
0022	Κοινωνικές Παροχές	58.000	0	0	58.000
0023	Μεταβιβάσεις	219.308	0	0	219.308
0024	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	5.164.000	0	0	5.164.000
0029	Πιστώσεις υπό κατανομή	27.000	0	0	27.000
0031	Πάγια Περιουσιακά Στοιχεία	59.000	0	0	59.000
01.007	ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΡΟΣΙΤΟΤΗΤΑ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	216.153.657	0	0	216.153.657
0023	Μεταβιβάσεις	154.153.657	0	0	154.153.657
0025	Επιδότησεις	62.000.000	0	0	62.000.000
401	Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας	142.079.000	0	0	142.079.000
01.010	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΕΡΟΠΟΡΙΑΣ	142.079.000	0	0	142.079.000
0021	Παροχές σε εργαζομένους	101.147.000	0	0	101.147.000
0022	Κοινωνικές Παροχές	15.000	0	0	15.000
0023	Μεταβιβάσεις	7.850.000	0	0	7.850.000
0024	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	22.845.000	0	0	22.845.000
0027	Λοιπές Δαπάνες	30.000	0	0	30.000
0031	Πάγια Περιουσιακά Στοιχεία	10.192.000	0	0	10.192.000
402	Υπηρεσία Οδικών Τελών	570.000	0	0	570.000
01.006	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	570.000	0	0	570.000
0021	Παροχές σε εργαζομένους	504.000	0	0	504.000
0024	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	66.000	0	0	66.000
	Λοιπές μονάδες/αυτοτελείς μονάδες του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, οι οποίες υπάγονται στον Υπουργό/Αναπληρωτές Υπουργούς/Υφυπουργούς/Υπηρεσιακό Γραμματέα ή λειτουργούν στο Υπουργείο	12.227.000	122.000.000	1.345.000.000	1.479.227.000
01.001	ΑΠΟΔΟΤΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΟΡΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	0	4.001.600	41.829.500	45.831.100
0029	Πιστώσεις υπό κατανομή	0	4.001.600	41.829.500	45.831.100
01.002	ΑΣΦΑΛΕΙΣ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	0	45.554.800	984.405.500	1.029.960.300
0029	Πιστώσεις υπό κατανομή	0	45.554.800	984.405.500	1.029.960.300
01.003	ΑΣΦΑΛΕΙΣ ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΑ ΑΠΟΔΟΤΙΚΕΣ ΚΤΙΡΙΑΚΕΣ ΥΠΟ-ΔΟΜΕΣ	0	20.715.600	0	20.715.600
0029	Πιστώσεις υπό κατανομή	0	20.715.600	0	20.715.600
01.004	ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΣΤΙΚΗ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ	0	48.800	306.122.000	306.170.800
0029	Πιστώσεις υπό κατανομή	0	48.800	306.122.000	306.170.800
01.005	ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΦΥΣΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΩΝ	0	26.291.000	0	26.291.000
0029	Πιστώσεις υπό κατανομή	0	26.291.000	0	26.291.000
01.006	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	12.227.000	0	8.473.500	20.700.500
0021	Παροχές σε εργαζομένους	9.542.000	0	0	9.542.000
0022	Κοινωνικές Παροχές	57.000	0	0	57.000
0023	Μεταβιβάσεις	280.000	0	0	280.000
0024	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	1.958.000	0	0	1.958.000
0029	Πιστώσεις υπό κατανομή	0	0	8.473.500	8.473.500
0031	Πάγια Περιουσιακά Στοιχεία	390.000	0	0	390.000
01.007	ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΡΟΣΙΤΟΤΗΤΑ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	0	25.388.200	4.169.500	29.557.700
0029	Πιστώσεις υπό κατανομή	0	25.388.200	4.169.500	29.557.700
801	Δαπάνες της Ανεξάρτητης Διοικητικής Αρχής «Επιτροπή Διερεύνησης Ατυχημάτων και Ασφάλειας Πτήσεων» που καλύπτονται από τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών	645.000	0	0	645.000
	ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΩΝ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ & ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΠΤΗ-ΣΕΩΝ	645.000	0	0	645.000
01.008		645.000	0	0	645.000
0021	Παροχές σε εργαζομένους	406.000	0	0	406.000
0023	Μεταβιβάσεις	3.000	0	0	3.000
0024	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	183.000	0	0	183.000

Πίνακας 2.7 Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών (σε ευρώ)					
Κωδ.	Φορείς Προγράμματα	Τακτικός Προϋπολογισμός	ΠΔΕ		Σύνολο
			Εθνικό	Συγχρηματοδο- τούμενο	
0029	Πιστώσεις υπό κατανομή	5.000	0	0	5.000
0031	Πάγια Περιουσιακά Στοιχεία	48.000	0	0	48.000
	Δαπάνες της Ανεξάρτητης Διοικητικής Αρχής «Ρυθμιστική Αρχή Σιδηροδρόμων» που καλύπτονται από τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών				
803		967.000	0	0	967.000
01.006	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	967.000	0	0	967.000
0021	Παροχές σε εργαζομένους	654.000	0	0	654.000
0024	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	281.000	0	0	281.000
0031	Πάγια Περιουσιακά Στοιχεία	32.000	0	0	32.000

Ετήσιο Σχέδιο Προγράμματος «Διαχείριση και λειτουργία Υπηρεσίας Πολιτικής Αεροπορίας»

Ανάπτυξη Κυρίων Δεικτών Επίδοσης (Key Performance Indicators/ KPIs)

Αποτελεί τη βασική προτεραιότητα του πιλοτικού προγράμματος το 2020.

Ανώτατο επίπεδο ιεραρχικής δομής που έχει την ευθύνη του Προγράμματος

Την ευθύνη υλοποίησης του Προγράμματος θα έχει η Διοίκηση της Υπηρεσίας Πολιτικής Αεροπορίας.

Στρατηγική «Προγράμματος», προκλήσεις και σχεδιαζόμενες εξελίξεις

Προώθηση δράσεων για την περαιτέρω αναβάθμιση της οργάνωσης και ανάπτυξης των υπηρεσιών αεροναυτιλίας και διαχείρισης /λειτουργίας αεροδρομίων και υδατοδρομίων.

Στόχοι ή αναμενόμενα αποτελέσματα και επιπτώσεις (outcomes)

Βέλτιστη διαχείριση ασφάλειας-υπηρεσιών αεροναυτιλίας και χωρητικότητας αεροδρομίων και εναέριου χώρου.

Κύριες εκροές / προϊόντα (outputs)

Υπηρεσίες υποστήριξης αερομεταφορών και εναέριας κυκλοφορίας.

Κύριες δραστηριότητες - Δράσεις Προγράμματος

Μελέτες, κατασκευές, προμήθειες και έργα αναβάθμισης, συντήρησης και βελτίωσης αεροδρομίων, συστημάτων αεροναυτιλίας και ραδιοαεροναυτιλιακών μέσων Ελλάδας και Κύπρου, είσπραξη αεροπορικών τελών, παροχή υπηρεσιών αεροδρομίων και εναέριας κυκλοφορίας και έλεγχος καλής λειτουργίας ραδιοαεροναυτιλιακών μέσων Ελλάδας και Κύπρου.

Επισκόπηση δαπανών

Εξορθολογισμός των δαπανών μετακίνησης και διανυκτέρευσης των εργαζομένων και βέλτιστη χρήση των ενεργειακών πόρων μέσω καλύτερου ελέγχου της κατανάλωσης.

Σχεδιαζόμενες μεταρρυθμίσεις

Μεταστέγαση της Υπηρεσίας.

Πόροι για την υλοποίηση του προγράμματος

Ανθρώπινο Δυναμικό
Αριθμός προσωπικού ΥΠΑ: 2.351 άτομα

Χρηματοδότηση
Τακτικός προϋπολογισμός: 142.079.000

Στοιχεία Μέτρησης της Επίδοσης

Έτος	2020
Υπεύθυνος Υλοποίησης Πολιτικής	Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών/ Διοίκηση Υπηρεσίας Πολιτικής Αεροπορίας
Στόχος	Βέλτιστη αξιοποίηση χωρητικότητας αεροδρομίων
Ενδεικτικός Δείκτης Μέτρησης /Τύπος	Εμπορική κίνηση εσωτερικού και εξωτερικού ως προς τον αριθμό αεροσκαφών (Χωρητικότητα αεροδρομίων).
Ανάλυση Δείκτη	Ο δείκτης αναφέρεται στον αριθμό των αεροσκαφών που εξυπηρετούνται κατ' έτος και συνδέεται με τα έσοδα του Ελληνικού Δημοσίου από την ΥΠΑ.
Τρέχουσα Τιμή (2019)	531.081
Τιμή-στόχος	566.982
Συχνότητα διεξαγωγής μέτρησης	Μηνιαίως
Μονάδα μέτρησης	Απόλυτος αριθμός

6. Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη

Πίνακας 2.8 Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη
(σε ευρώ)

Κωδ.	Φορείς Προγράμματα	Τακτικός Προϋπολογισμός	ΠΔΕ		Σύνολο
			Εθνικό	Συγχρηματοδοτούμενο	
1047	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ	2.365.481.000	5.000.000	100.000.000	2.470.481.000
	Γραφεία Υπουργού, Αναπληρωτών Υπουργών, Υφυπουργών, Γενικών και Ειδικών Γραμματέων, Αναπληρωτών Γενικών Γραμματέων και Υπηρεσιακού				
101	Γραμματεία του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη	7.858.000	0	0	7.858.000
01.001	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ	7.858.000	0	0	7.858.000
0021	Παροχές σε εργαζομένους	7.858.000	0	0	7.858.000
201	Γενική Γραμματεία Δημόσιας Τάξης	1.704.866.000	0	0	1.704.866.000
01.001	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ	4.250.000	0	0	4.250.000
0022	Κοινωνικές Παροχές	2.200.000	0	0	2.200.000
0023	Μεταβιβάσεις	2.050.000	0	0	2.050.000
01.002	ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	1.649.714.430	0	0	1.649.714.430
0021	Παροχές σε εργαζομένους	1.518.056.790	0	0	1.518.056.790
0024	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	127.760.640	0	0	127.760.640
0031	Πάγια Περιουσιακά Στοιχεία	3.897.000	0	0	3.897.000
02.001	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΛΑΣ	50.901.570	0	0	50.901.570
0021	Παροχές σε εργαζομένους	46.950.210	0	0	46.950.210
0024	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	3.951.360	0	0	3.951.360
202	Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας	448.373.000	0	0	448.373.000
01.001	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ	2.047.697	0	0	2.047.697
0021	Παροχές σε εργαζομένους	1.762.025	0	0	1.762.025
0023	Μεταβιβάσεις	691	0	0	691
0024	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	284.981	0	0	284.981
01.004	ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΩΝ	3.020.337	0	0	3.020.337
0021	Παροχές σε εργαζομένους	1.264.062	0	0	1.264.062
0023	Μεταβιβάσεις	39.994	0	0	39.994
0024	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	1.241.248	0	0	1.241.248
0029	Πιστώσεις υπό κατονομή	349.078	0	0	349.078
0031	Πάγια Περιουσιακά Στοιχεία	125.955	0	0	125.955

**Πίνακας 2.8 Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη
(σε ευρώ)**

Κωδ.	Φορείς Προγράμματα	Τακτικός Προϋπολογισμός	ΠΔΕ		Σύνολο
			Εθνικό	Συγχρηματοδο- τούμενο	
01.005	ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	442.858.434	0	0	442.858.434
0021	Παροχές σε εργαζομένους	379.639.864	0	0	379.639.864
0022	Κοινωνικές Παροχές	101.000	0	0	101.000
0023	Μεταβιβάσεις	151.162	0	0	151.162
0024	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	61.739.442	0	0	61.739.442
0029	Πιστώσεις υπό κατανομή	2.922	0	0	2.922
0031	Πάγια Περιουσιακά Στοιχεία	1.224.045	0	0	1.224.045
02.002	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΠΣ	446.532	0	0	446.532
0021	Παροχές σε εργαζομένους	383.049	0	0	383.049
0023	Μεταβιβάσεις	154	0	0	154
0024	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	63.329	0	0	63.329
203	Γενική Γραμματεία Μεταναστευτικής Πολιτικής, Υποδοχής και Ασύλου	35.555.000	1.000.000	30.000.000	66.555.000
01.001	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ	2.344.381	0	0	2.344.381
0021	Παροχές σε εργαζομένους	2.344.381	0	0	2.344.381
01.007	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ, ΥΠΟΔΟΧΗΣ ΚΑΙ ΑΣΥΛΟΥ	33.210.619	1.000.000	30.000.000	64.210.619
0021	Παροχές σε εργαζομένους	13.812.619	0	0	13.812.619
0023	Μεταβιβάσεις	15.180.000	0	0	15.180.000
0024	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	3.150.000	0	0	3.150.000
0029	Πιστώσεις υπό κατανομή	0	1.000.000	30.000.000	31.000.000
0031	Πάγια Περιουσιακά Στοιχεία	1.068.000	0	0	1.068.000
204	Γενική Γραμματεία Αντεγκληματικής Πολιτικής	120.887.000	0	0	120.887.000
01.006	ΑΝΤΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ/ΣΩΦΡΟΝΙΣΜΟΣ	120.887.000	0	0	120.887.000
0021	Παροχές σε εργαζομένους	108.409.000	0	0	108.409.000
0022	Κοινωνικές Παροχές	25.000	0	0	25.000
0023	Μεταβιβάσεις	117.000	0	0	117.000
0024	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	12.266.000	0	0	12.266.000
0029	Πιστώσεις υπό κατανομή	60.000	0	0	60.000
0031	Πάγια Περιουσιακά Στοιχεία	10.000	0	0	10.000
Λοιπές μονάδες/αυτοτελείς μονάδες του Υπουργείου Προστασίας του Πολί- τη, οι οποίες υπάγονται στον Υπουργό/Αναπληρωτές Υπουργούς/ Υφυ- πουργούς/Υπηρεσιακό Γραμματέα ή λειτουργούν στο Υπουργείο					
501		29.790.000	4.000.000	70.000.000	103.790.000
01.001	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ	29.790.000	0	0	29.790.000
0021	Παροχές σε εργαζομένους	29.790.000	0	0	29.790.000
01.002	ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	0	89.200	1.274.000	1.363.200
0029	Πιστώσεις υπό κατανομή	0	89.200	1.274.000	1.363.200
01.003	ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΣΥΝΟΡΩΝ - ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΩΝ ΡΟΩΝ	0	0	56.000.000	56.000.000
0029	Πιστώσεις υπό κατανομή	0	0	56.000.000	56.000.000
01.005	ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	0	3.910.800	12.726.000	16.636.800
0029	Πιστώσεις υπό κατανομή	0	3.910.800	12.726.000	16.636.800
701	Δαπάνες μεταναστευτικών ροών του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη	18.152.000	0	0	18.152.000
01.003	ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΣΥΝΟΡΩΝ - ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΩΝ ΡΟΩΝ	18.152.000	0	0	18.152.000
0021	Παροχές σε εργαζομένους	680.000	0	0	680.000
0022	Κοινωνικές Παροχές	7.000.000	0	0	7.000.000
0024	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	10.472.000	0	0	10.472.000

Ετήσιο Σχέδιο Προγράμματος «Διαχείριση μετανάστευσης, υποδοχής και ασύλου»

Ανάπτυξη Κυρίων Δεικτών Επίδοσης (Key Performance Indicators/ KPIs)

Αποτελεί την βασική προτεραιότητα του πιλοτικού προγράμματος το 2020.

Ανώτατο επίπεδο ιεραρχικής δομής που έχει την ευθύνη του Προγράμματος

Την ευθύνη υλοποίησης του Προγράμματος θα έχει η Γενική Γραμματεία Μεταναστευτικής Πολιτικής, Υποδοχής και Ασύλου.

Στρατηγική «Προγράμματος», προκλήσεις και σχεδιαζόμενες εξελίξεις

Η διαχείριση της μετανάστευσης μέσω των διαδικασιών χορήγησης αδειών διαμονής, συντονισμού των υπηρεσιών αλλοδαπών των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων και υλοποίησης δράσεων κοινωνικής ένταξης, καθώς και η οργάνωση της υποδοχής και ταυτοποίησης υπηκόων τρίτων χωρών.

Στόχοι ή αναμενόμενα αποτελέσματα και επιπτώσεις (outcomes)

Η επιτάχυνση των διαδικασιών χορήγησης ή ανανέωσης των αδειών διαμονής, η ανάπτυξη κατάλληλων δομών φιλοξενίας για την επαρκή διαχείριση των ροών υπηκόων τρίτων χωρών προς την Ελλάδα και τη φιλοξενία ειδικών κατηγοριών αιτούντων διεθνούς προστασίας.

Διασφάλιση αισθήματος ασφάλειας δικαίου για τους νόμιμους μετανάστες και τους αιτούντες άσυλο.

Κύριες εκροές / προϊόντα (outputs)

Καταγραφή και ταυτοποίηση ατόμων, διαχείριση φιλοξενίας, χορήγηση ασύλου ή/και αδειών διαμονής, διασφάλιση κατάλληλων και ασφαλών συνθηκών διαβίωσης των υπηκόων τρίτων χωρών, παροχή αξιόπιστων στοιχείων σε εμπλεκόμενες υπηρεσίες, διεθνείς οργανισμούς κ.λπ.. Καταγραφή των σχετικών δαπανών για τη δημοσιονομική τους τακτοποίηση στους κατάλληλους κωδικούς.

Κύριες δραστηριότητες - Δράσεις Προγράμματος

Ταυτοποίηση, χορήγηση ασύλου και χορήγηση αδειών διαμονής.

Πόροι για την υλοποίηση του προγράμματος

Ανθρώπινο Δυναμικό	
Σύνολο Ανθρώπινου Δυναμικού:	1.597 άτομα
Μόνιμο προσωπικό και ΙΔΑΧ:	1.001 άτομα
Συμβασιούχοι ΙΔΟΧ:	596 άτομα
Χρηματοδότηση	
Τακτικός προϋπολογισμός:	33.210.619
ΠΔΕ:	31.000.000
Συνολική Χρηματοδότηση:	64.210.619

Στοιχεία Μέτρησης της Επίδοσης

Έτος	2020
Υπεύθυνος Υλοποίησης Πολιτικής	Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη / Γενική Γραμματεία Μεταναστευτικής Πολιτικής, Υποδοχής και Ασύλου
Στόχος	Επιτάχυνση διαδικασιών χορήγησης ασύλου
Ενδεικτικός Δείκτης Μέτρησης /Τύπος	Αποφάσεις α' βαθμού για τη χορήγηση ή μη ασύλου / αιτήματα ασύλου
Ανάλυση Δείκτη	Ο δείκτης αναφέρεται στο λόγο των αποφάσεων α' βαθμού για τη χορήγηση ή μη ασύλου οι οποίες εκδίδονται από την Υπηρεσία Ασύλου προς τα αιτήματα ασύλου που καταγράφονται από την εν λόγω Υπηρεσία
Τρέχουσα Τιμή (2019)	0,75 (εντός των πρώτων 9 μηνών του 2019)
Τιμή-στόχος	1
Συχνότητα διεξαγωγής μέτρησης	Ετησίως
Μονάδα μέτρησης	Απόλυτος αριθμός

3. Παρουσίαση με στοιχεία επίδοσης της κυβερνητικής πολιτικής για την καταπολέμηση της υπογεννητικότητας

Πέραν των πιλοτικών Υπουργείων, παρουσιάζεται με στοιχεία επίδοσης και η πολιτική ενίσχυσης των γεννήσεων, της οποίας η επιτυχής υλοποίηση αποτελεί κύρια κυβερνητική προτεραιότητα.

Στον τομέα της Πρόνοιας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, προτεραιότητα της Κυβέρνησης αποτελεί η διατήρηση του πλέγματος κοινωνικής προστασίας μέσω των επιδομάτων (προνοιακών, οικογενειακών κ.ά.) που χορηγεί ο ΟΠΕΚΑ, καθώς και η ενίσχυση της ελληνικής οικογένειας με σκοπό μεταξύ άλλων και την αντιμετώπιση του οξέος δημογραφικού προβλήματος που αντιμετωπίζει η χώρα. Η μείωση των γεννήσεων στην Ελλάδα την τελευταία δεκαετία καθιστά την ανάγκη επαναθέσης κινήτρων προστασίας της μητρότητας και των γεννήσεων επιτακτική.

Προς τούτο, από την 01/01/2020 θεσπίζεται επίδομα γέννησης για κάθε παιδί που γεννιέται στην Ελλάδα, ύψους 2.000 ευρώ, με τον προϋπολογισμό του μέτρου αυτού να ανέρχεται το 2020 σε 123 εκατ. ευρώ. Η χορήγηση της εν λόγω ενίσχυσης συνιστά αφετηρία για τον επαναπροσδιορισμό της σύγχρονης δημογραφικής πολιτικής της χώρας. Η στόχευση της χορήγησής της είναι διττή: αφενός η στήριξη της ελληνικής οικογένειας εν μέσω των παγιωμένων συνθηκών δημογραφικής γήρανσης και αφετέρου η σε βάθος χρόνου προστασία του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης, με την προώθηση της γονεϊκότητας και την ενίσχυση της οικογενειακής και κοινωνικής συνοχής, η οποία έχει δεχθεί ισχυρό πλήγμα κατά τα χρόνια της οικονομικής κρίσης. Η πρόβλεψη του εν λόγω επιδόματος σε περίοδο δημοσιονομικής στενότητας εμπεδώνει την πεποίθηση στην κοινωνία ότι η Πολιτεία εκτελεί την συνταγματική της αποστολή, καθιστώντας σαφή την προτεραιότητα που αποδίδει στην επίλυση του δημογραφικού προβλήματος της χώρας.

Έτος	2020
Υπεύθυνος Υλοποίησης Πολιτικής	Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων
Στόχος	Η ανακοπή ή επιβράδυνση της εκτιμώμενης από τη EUROSTAT τάσης μείωσης των γεννήσεων για την περίοδο 2019-2024.
Συχνότητα διεξαγωγής μέτρησης	Ετησίως
Μονάδα μέτρησης	Ποσοστό

Πηγή: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων,
https://ec.europa.eu/eurostat/estat-navtree-portlet-prod/BulkDownloadListing?file=data/proj_15ndbims.tsv.gz

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

1. Γενικά

Το έτος 2018, το πρωτογενές αποτέλεσμα της Γενικής Κυβέρνησης σύμφωνα με τη μεθοδολογία του Ευρωπαϊκού Συστήματος Λογαριασμών (ESA) διαμορφώθηκε σε πλεόνασμα ύψους 7.900 εκατ. ευρώ (4,3% του ΑΕΠ), ενώ το πρωτογενές αποτέλεσμα της Γενικής Κυβέρνησης σε όρους Ενισχυμένης Εποπτείας, διαμορφώθηκε σε πλεόνασμα ύψους 7.679 εκατ. ευρώ ή 4,16% του ΑΕΠ έναντι στόχου 3,5% του ΑΕΠ.

Στο Σχέδιο Προϋπολογισμού έτους 2019, το πρωτογενές αποτέλεσμα της Γενικής Κυβέρνησης σε όρους Ενισχυμένης Εποπτείας, είχε εκτιμηθεί ότι θα διαμορφωθεί σε πλεόνασμα ύψους 6.945 εκατ. ευρώ ή 3,60% του ΑΕΠ, ενώ με βάση τη μεθοδολογία ESA είχε εκτιμηθεί πλεόνασμα ύψους 7.434 εκατ. ευρώ ή 3,9% του ΑΕΠ.

Σύμφωνα με τα στοιχεία εκτέλεσης του Προϋπολογισμού, το πρωτογενές αποτέλεσμα της Γενικής Κυβέρνησης για το έτος 2019 εκτιμάται ότι σε όρους Ενισχυμένης Εποπτείας θα διαμορφωθεί σε 7.086 εκατ. ευρώ ή 3,73% του ΑΕΠ, αυξημένο έναντι του στόχου της Ενισχυμένης Εποπτείας κατά 436 εκατ. ευρώ ή 0,23 ποσοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ. Σε όρους ESA εκτιμάται ότι θα διαμορφωθεί σε 7.880 εκατ. ευρώ ή 4,1% του ΑΕΠ.

Επίσης, για το 2019 το διαρθρωτικό αποτέλεσμα της Γενικής Κυβέρνησης εκτιμάται σε πλεόνασμα 2,9% του ΑΕΠ.

Πίνακας 3.1 Αποτελέσματα Γενικής Κυβέρνησης περιόδου 2018 – 2020
(σε εκατ. ευρώ)

Γενική Κυβέρνηση κατά ESA ανά υποτομέα	2018 Πραγματικές	2019 Εκτίμηση	2020 Πρόβλεψη
1. Ισοζύγιο Κρατικού Προϋπολογισμού (Βουλή, Υπουργεία, Περιφερειακές Υπηρεσίες Υπουργείων και Αποκεντρωμένες Διοικήσεις)	-6.365	-2.129	-2.453
2. Ισοζύγιο Κεντρικής Κυβέρνησης (Κράτος, ΝΠ, ΔΕΚΟ ταξινομημένες εντός της Γενικής Κυβέρνησης και νοσοκομεία)	-2.130	431	308
3. Ισοζύγιο Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ)	669	174	201
4. Ισοζύγιο Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης (ΟΚΑ) εκτός νοσοκομείων	3.291	1.612	1.799
5. Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης σύμφωνα με τη μεθοδολογία ESA (2+3+4)	1.830	2.217	2.308
% του ΑΕΠ	1,0%	1,2%	1,2%
6. Ενοποιημένοι τόκοι Γενικής Κυβέρνησης	6.070	5.662	5.180
% του ΑΕΠ	3,3%	3,0%	2,6%
7. Πρωτογενές αποτέλεσμα Γενικής Κυβέρνησης σύμφωνα με τη μεθοδολογία ESA (5+6)	7.900	7.880	7.488
% του ΑΕΠ	4,3%	4,1%	3,8%
8. Πρωτογενές αποτέλεσμα Γενικής Κυβέρνησης σύμφωνα με τη μεθοδολογία της ενισχυμένης εποπτείας	7.679	7.086	7.070
% του ΑΕΠ	4,2%	3,7%	3,6%
9. Ενοποιημένο Χρέος Γενικής Κυβέρνησης	334.721	329.300	329.500
% του ΑΕΠ	181,2%	173,3%	167,0%
ΑΕΠ	184.714	190.004	197.315

Σημείωση: Τυχόν διαφορές ποσών και ποσοστών στους πίνακες που ακολουθούν οφείλονται σε στρογγυλοποιήσεις.

Η δημοσιονομική και οικονομική πολιτική που ασκήθηκε το έτος 2019, είχε ως κοινή προτεραιότητα την επίτευξη των δημοσιονομικών στόχων, που περιλαμβάνονται στους όρους της Ενισχυμένης Εποπτείας. Περιέλαβε δράσεις όπως:

- η επιτυχής άρση των κεφαλαιακών περιορισμών που είχαν εφαρμοσθεί από το καλοκαίρι του 2015 και η επιτυχής έξοδος της χώρας στις αγορές με την παράλληλη σημαντική μείωση των επιτοκίων των ελληνικών ομολόγων,
- η έναρξη της φορολογικής ελάφρυνσης των φυσικών και νομικών προσώπων μέσω της επιπλέον μείωσης του ΕΝΦΙΑ κατά 22% μεσοσταθμικά, καθώς και της μείωσης του συντελεστή ΦΠΑ στα είδη διατροφής, στην εστίαση και στην ηλεκτρική ενέργεια,
- η διευκόλυνση των φυσικών προσώπων και των επιχειρήσεων για την εξόφληση των οφειλών τους προς το κράτος και τα ασφαλιστικά ταμεία μέσω της ρύθμισης των 120 δόσεων,
- η ολοκλήρωση της υλοποίησης του προγράμματος εξόφλησης ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης προς την πραγματική οικονομία,
- η διευκόλυνση της έγκαιρης κάλυψης των ελλείψεων προσωπικού που παρατηρούνται σε διάφορους κρίσιμους τομείς για τη λειτουργία του κράτους, όπως π.χ. η παιδεία, η υγεία και η ασφάλεια,
- η επισκόπηση δαπανών στα Υπουργεία και στους εποπτευόμενους φορείς τους, προκειμένου να αυξηθεί η αποτελεσματικότητα των δημόσιων δαπανών και να ενισχυθούν οι δαπάνες σε τομείς με υψηλή κοινωνική αποδοτικότητα,
- η συνέχιση της εφαρμογής του προγράμματος αποκρατικοποιήσεων,
- η περαιτέρω ενίσχυση της φορολογικής συμμόρφωσης, μέσω της εντατικοποίησης των φορολογικών ελέγχων και της παροχής κινήτρων στους φορολογούμενους για ηλεκτρονικές πληρωμές,
- η προστασία των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων με την εφαρμογή δράσεων του ΟΠΕΚΑ,
- η ενίσχυση των συνταξιούχων μέσω της χορήγησης επιδόματος που χαρακτηρίστηκε ως «13^η σύνταξη» τον Μάιο του 2019,
- η έναρξη δράσεων από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, σε συνεργασία με τις ΓΔΟΥ των Υπουργείων, για τη βελτίωση της μεθοδολογίας εκτίμησης των δαπανών στις κατηγορίες όπου παρατηρείται συστηματική υποεκτέλεση,
- η έναρξη της εφαρμογής του νέου σχεδίου λογαριασμών για την Κεντρική Διοίκηση από το έτος 2019 και ο σχεδιασμός για την επέκτασή του στο σύνολο της Γενικής Κυβέρνησης,
- η λήψη πρωτοβουλιών και κατάρτιση πλάνου αντιμετώπισης του προβλήματος των εκκρεμών αιτημάτων αποπληρωμής κρατικών εγγυήσεων, και
- η συγκέντρωση των πλεοναζόντων διαθεσίμων των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης στον Ενιαίο Λογαριασμό Θησαυροφυλακίου με σκοπό την άσκηση αποτελεσματικότερων πολιτικών διαχείρισης ρευστότητας.

Στον πίνακα 3.2 παρουσιάζεται το ισοζύγιο της Γενικής Κυβέρνησης σε δημοσιονομική βάση.

Η παρουσίαση της ανάλυσης εσόδων και δαπανών των υποτομέων στον πίνακα 3.2 είναι σύμφωνα με την κατηγοριοποίηση της μεθοδολογίας του European System of Accounts (ESA) και διαφοροποιείται από τον τρόπο παρουσίασης που ακολουθεί στην ανάλυση των επιμέρους υποτομέων, όπου έχει υιοθετηθεί το υπόδειγμα των πινάκων της εγκυκλίου κατάρτισης του Προϋπολογισμού Γενικής Κυβέρνησης για το 2020.

Πίνακας 3.2 Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης σύμφωνα με τη μεθοδολογία European System of Accounts (ESA) (σε εκατ. ευρώ)				
	2018	2019	2020	
	Πραγμ/σεις ¹	Προϋπ/σμός	Εκτίμηση	Πρόβλεψη
I. Καθαρά έσοδα κρατικού προϋπολογισμού κατά ESA (α+β+γ+δ+ε+στ-ζ)	52.640	53.806	54.262	54.710
α. Φόροι (1+2+3+4+5+6+7)	51.296	51.263	51.392	52.165
1. Φόροι επί αγαθών και υπηρεσιών	27.486	27.578	27.919	28.557
εκ των οποίων: Φόροι προστιθέμενης αξίας	17.224	17.220	17.801	18.276
Ειδικό φόρο κατανάλωσης	7.154	7.387	7.126	7.214
2. Φόροι και δασμοί επί εισαγωγών	232	237	304	322
3. Τακτικοί φόροι ακίνητης περιουσίας	3.057	2.770	2.745	2.829
4. Λοιποί φόροι επί παραγωγής	1.295	997	1.040	1.130
5. Φόρος εισοδήματος	16.521	16.888	16.760	16.663
εκ των οποίων: Φόρος εισοδήματος πληρωτέος από Φυσικά Πρόσωπα (ΦΠ)	10.885	11.151	11.092	11.415
Φόρος εισοδήματος πληρωτέος από εταιρίες (ΝΠ)	4.429	4.424	4.463	4.017
6. Φόροι κεφαλαίου	236	159	265	273
7. Λοιποί τρέχοντες φόροι	2.469	2.633	2.359	2.391
β. Κοινωνικές εισφορές	65	58	55	55
γ. Μεταβιβάσεις	3.017	4.562	4.840	4.592
δ. Πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών	730	738	668	687
ε. Λοιπά τρέχοντα έσοδα	2.849	1.669	2.313	1.806
εκ των οποίων: ε1. Επιστροφές δαπανών για τόκους	5	0	5	0
στ. Πωλήσεις παγίων περιουσιακών στοιχείων	9	335	26	332
ζ. Επιστροφές εσόδων	5.325	4.818	5.032	4.926
Πληροφοριακά στοιχεία: Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) ⁴	2.809	4.042	3.724	4.100
II. Δαπάνες κρατικού προϋπολογισμού κατά ESA (α+β+γ+δ+ε+στ+ζ+η+θ+ι)^{2, 3}	59.005	56.956	56.391	57.163
α. Παροχές σε εργαζομένους	13.128	12.998	13.001	13.390
β. Κοινωνικές παροχές	1.945	246	261	134
γ. Μεταβιβάσεις	28.732	26.124	27.958	27.844
δ. Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	1.264	1.263	1.454	968
ε. Επιδοτήσεις	141	150	225	89
στ. Τόκοι (σε ακαθάριστη βάση)	7.050	7.000	6.500	6.000
ζ. Λοιπές δαπάνες	31	51	92	71
η. Πιστώσεις υπό κατανομή	6.395	8.701	6.642	8.245
θ. Αγορές παγίων περιουσιακών στοιχείων	320	423	258	421
ι. Τιμολογία	0	0	0	0
Πληροφοριακά στοιχεία: Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) ⁴	6.237	6.750	6.150	6.750
III. Ισοζύγιο κρατικού προϋπολογισμού κατά ESA (I-II)	-6.365	-3.150	-2.129	-2.453
% ΑΕΠ	-3,4%	-1,6%	-1,1%	-1,2%
IV. Πρωτογενές αποτέλεσμα κρατικού προϋπολογισμού κατά ESA (III+II.στ-Ι.ε1)	680	3.850	4.366	3.547
% ΑΕΠ	0,4%	2,0%	2,3%	1,8%
V. Ισοζύγιο λοιπών νομικών προσώπων και επαναταξινομημένων ΔΕΚΟ κατά ESA	4.100	2.270	2.521	2.785
Έσοδα κατά ESA	10.431	9.118	9.084	9.661
Τρέχουσες και λοιπές κεφαλαιακές μεταβιβάσεις	4.874	3.513	3.594	4.025
Τόκοι πιστωτικοί	851	718	767	755
Φόροι	1.847	2.060	1.935	1.936
Αντικριζόμενα έσοδα (καθαρά)	-8	-9	0	-1
Λοιπά έσοδα	2.867	2.836	2.789	2.946
Έξοδα κατά ESA	6.331	6.848	6.563	6.876
Παροχές σε εργαζομένους	1.205	1.249	1.264	1.309
Τόκοι χρεωστικοί	472	472	447	442
Λοιπά έξοδα	1.882	2.166	2.230	2.240
Επενδυτικές δαπάνες	859	1.407	1.119	1.396
Λοιπές μεταβιβάσεις	743	275	303	289
Επιδοτήσεις	1.169	1.280	1.200	1.200
VI. Ισοζύγιο Νοσοκομείων - ΠΦΥ κατά ESA	135	96	39	-25
Έσοδα κατά ESA	2.394	2.417	2.468	2.437
Τρέχουσες και λοιπές κεφαλαιακές μεταβιβάσεις	1.479	1.340	1.379	1.339
Μεταβιβάσεις από ΕΟΠΥΥ	752	888	888	888
Αντικριζόμενα έσοδα (καθαρά)	-53	-1	0	0
Λοιπά έσοδα	217	190	201	210
Έξοδα κατά ESA	2.259	2.321	2.429	2.461
Παροχές σε εργαζομένους	558	583	583	596

Πίνακας 3.2 Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης σύμφωνα με τη μεθοδολογία European System of Accounts (ESA) (σε εκατ. ευρώ)				
	2018	2019		2020
	Πραγμ/σεις ¹	Προϋπ/σμός	Εκτίμηση	Πρόβλεψη
Τόκοι χρεωστικοί	0	0	0	0
Λοιπά έξοδα	1.629	1.676	1.786	1.805
Επενδυτικές δαπάνες	72	62	60	60
VII. Ισοζύγιο Κεντρικής Κυβέρνησης κατά ESA (III+V+VI)	-2.130	-784	431	308
VIII. Ισοζύγιο ΟΤΑ κατά ESA	669	244	174	201
Έσοδα κατά ESA	7.093	6.164	6.281	6.632
Τρέχουσες και λοιπές κεφαλαιακές μεταβιβάσεις	4.527	3.499	3.600	3.820
Τόκοι πιστωτικοί	52	51	53	56
Αντικριζόμενα έσοδα (καθαρά)	-18	-23	-23	-23
Φόροι	1.695	1.771	1.779	1.953
Λοιπά έσοδα	836	865	872	826
Έξοδα κατά ESA	6.424	5.920	6.108	6.432
Παροχές σε εργαζομένους	2.375	2.409	2.478	2.510
Τόκοι χρεωστικοί	65	57	58	55
Κοινωνικές παροχές	935	159	163	235
Λοιπά έξοδα	1.961	1.888	1.970	1.993
Επενδυτικές δαπάνες	1.089	1.406	1.439	1.639
IX. Ισοζύγιο ΟΚΑ κατά ESA	3.291	1.673	1.612	1.799
Έσοδα κατά ESA	41.625	41.709	43.274	43.360
Τρέχουσες και λοιπές κεφαλαιακές μεταβιβάσεις	18.039	17.875	18.950	18.399
Αποδόσεις περιουσίας	1.207	1.265	1.282	1.282
Ασφαλιστικές εισφορές (πραγματικές)	21.351	21.602	22.029	22.663
Κοινωνικοί πόροι	733	694	735	764
Αντικριζόμενα έσοδα (καθαρά)	-24	0	0	0
Λοιπά έσοδα	319	273	278	252
Έξοδα κατά ESA	38.334	40.036	41.662	41.561
Παροχές σε εργαζομένους	365	362	382	384
Κοινωνικές παροχές	32.380	34.123	35.200	35.040
εκ των οποίων συντάξεις	28.713	28.532	29.291	29.095
Κοινωνικές παροχές σε είδος	3.553	3.496	3.551	3.651
Λοιπά έξοδα	366	592	590	598
Επενδυτικές δαπάνες	6	12	12	12
Μεταβιβάσεις	1.360	900	1.467	1.500
Επιδότησεις	305	551	460	377
X. Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης κατά ESA (VII+VIII+IX)	1.830	1.133	2.217	2.308
% ΑΕΠ	1,0%	0,6%	1,2%	1,2%
XI. Ενοποιημένοι Τόκοι Γενικής Κυβέρνησης	6.070	6.302	5.662	5.180
% ΑΕΠ	3,3%	3,3%	3,0%	2,6%
XII. Πρωτογενές αποτέλεσμα Γενικής Κυβέρνησης κατά ESA (X+XI)	7.900	7.434	7.880	7.488
% ΑΕΠ	4,3%	3,9%	4,1%	3,8%
ΑΕΠ	184.714	192.749	190.004	197.315

¹ Σύμφωνα με τα στοιχεία της Διαδικασίας Υπερβολικού Ελλείμματος Οκτωβρίου 2019 της ΕΛΣΤΑΤ.

² Στον πίνακα περιλαμβάνονται οι εκτιμώμενες μέγιστες ταμειακές δαπάνες της Κεντρικής Διοίκησης, οι οποίες αντικαθιστούν τα ανώτατα δεσμευτικά όρια δαπανών του Προϋπολογισμού έτους 2019.

³ Για το έτος 2019 δεν περιλαμβάνεται πρόγραμμα εξόφλησης ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων προς τρίτους εκτός γενικής κυβέρνησης, το οποίο είναι δημοσιονομικά ουδέτερο σε όρους Γενικής Κυβέρνησης και έληξε εντός του τρέχοντος έτους.

⁴ Τα έσοδα του ΠΔΕ περιέχονται στις μεταβιβάσεις και στα λοιπά τρέχοντα έσοδα, ενώ οι δαπάνες του ΠΔΕ περιέχονται στις πιστώσεις υπό κατανομή. Σύμφωνα με τη στοχοθεσία του ΠΔΕ έτους 2019 από την προηγούμενη κυβέρνηση πολύ μεγάλο τμήμα του υλοποιείται τον Δεκέμβριο του τρέχοντος έτους, γεγονός που εισάγει αναπόφευκτη αβεβαιότητα στις σχετικές εκτιμήσεις.

**Πίνακας 3.3 Πρωτογενές αποτέλεσμα Γενικής Κυβέρνησης
σύμφωνα με τους όρους της Ενισχυμένης Εποπτείας ¹
(σε εκατ. ευρώ)**

	2018	2019		2020
	Πραγμ/σεις	Προϋπ/σμός	Εκτίμηση	Πρόβλεψη
I. Πρωτογενές αποτέλεσμα Γενικής Κυβέρνησης κατά ESA	7.900	7.434	7.880	7.488
II. Προσαρμογές ενισχυμένης εποπτείας	-221	-489	-794	-418
Μεταφορά εσόδων από ANFA και SMP	-314	-291	-936	-251
Επιστροφές εσόδων	84	0	0	0
Έσοδα αποκρατικοποιήσεων	-8	-335	-26	-332
Δαπάνες μεταναστευτικών ροών μη αντικριζόμενες	54	137	168	165
Στήριξη χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων	-37	0	0	0
III. Πρωτογενές αποτέλεσμα Γενικής Κυβέρνησης σύμφωνα με τη μεθοδολογία της ενισχυμένης εποπτείας (I + II) % ΑΕΠ	7.679 4,16%	6.945 3,60%	7.086 3,73%	7.070 3,58%
IV. Στόχος ενισχυμένης εποπτείας % ΑΕΠ	6.465 3,50%	6.746 3,50%	6.650 3,50%	6.906 3,50%
V. Δημοσιονομικό Πλεόνασμα (+) ή Κενό (-) σύμφωνα με τη μεθοδολογία της ενισχυμένης εποπτείας (III-IV) % ΑΕΠ	1.214 0,66%	199 0,10%	436 0,23%	164 0,08%
ΑΕΠ	184.714	192.749	190.004	197.315

¹ Η Σύμβαση Χρηματοδοτικής Διευκόλυνσης ήταν σε ισχύ έως τις 20/8/2018. Από τις 21/8/2018 ισχύουν οι όροι της Ενισχυμένης Εποπτείας.

2. Κρατικός προϋπολογισμός 2019

Το ισοζύγιο του Κρατικού Προϋπολογισμού για το έτος 2019 εκτιμάται ότι θα διαμορφωθεί σε έλλειμμα 2.129 εκατ. ευρώ σε δημοσιονομική βάση, βελτιωμένο κατά 1.021 εκατ. ευρώ σε σχέση με τον στόχο της εισηγητικής έκθεσης του Προϋπολογισμού 2019. Επίσης, το πρωτογενές αποτέλεσμα του Κρατικού Προϋπολογισμού σε δημοσιονομική βάση, εκτιμάται σε πλεόνασμα ύψους 4.366 εκατ. ευρώ, αυξημένο κατά 516 εκατ. ευρώ, έναντι του στόχου του Προϋπολογισμού 2019.

2.1 Έσοδα

Τα καθαρά έσοδα του Κρατικού Προϋπολογισμού, σε δημοσιονομική βάση, μετά τη μείωση των επιστροφών φόρων, εκτιμάται ότι θα διαμορφωθούν στα 54.262 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας αύξηση κατά 456 εκατ. ευρώ ή 0,8%, έναντι του στόχου του ψηφισμένου Προϋπολογισμού 2019.

Η αύξηση αυτή οφείλεται στα αυξημένα έσοδα από:

- φόρους κατά 129 εκατ. ευρώ,
- μεταβιβάσεις κατά 278 εκατ. ευρώ, και
- λοιπά τρέχοντα έσοδα κατά 644 εκατ. ευρώ.

Αντιθέτως, μειωμένα εμφανίζονται τα έσοδα από κοινωνικές εισφορές κατά 3 εκατ. ευρώ, από πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών κατά 70 εκατ. ευρώ και από πωλήσεις παγίων περιουσιακών στοιχείων κατά 308 εκατ. ευρώ.

Τέλος, αυξημένες εκτιμώνται οι επιστροφές φόρων κατά 214 εκατ. ευρώ.

Ανάλυση εσόδων κατά μείζονα κατηγορία (σε δημοσιονομική βάση)**Έσοδα μη χρηματοοικονομικών συναλλαγών****Φόροι**

- Φόροι επί αγαθών και υπηρεσιών**

Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται κυρίως ο ΦΠΑ, οι Ειδικοί Φόροι Κατανάλωσης (ΕΦΚ), οι φόροι με μορφή χαρτοσήμου και οι φόροι επί χρηματοοικονομικών και κεφαλαιακών συναλλαγών. Από φόρους επί αγαθών και υπηρεσιών, εκτιμάται ότι θα εισπραχθούν έσοδα ύψους 27.919 εκατ. ευρώ, αυξημένα κατά 342 εκατ. ευρώ ή 1,2% έναντι του στόχου. Η υπέρβαση του στόχου προέρχεται κυρίως από τον ΦΠΑ κατά 581 εκατ. ευρώ, λόγω της αυξημένης καταναλωτικής δαπάνης παρά τη μείωση των αντίστοιχων φορολογικών συντελεστών που ίσχυσαν από τα μέσα του τρέχοντος έτους. Παράλληλα, μειωμένοι αναμένονται οι ΕΦΚ κατά 262 εκατ. ευρώ.

Πίνακας 3.4 Καθαρά έσοδα Κρατικού Προϋπολογισμού κατά μείζονα κατηγορία σε ταμειακή βάση (σε εκατ. ευρώ)							
α/α	Μείζονες κατηγορίες	Περιγραφή	2018	2019	2020	Μεταβολή %	
			Πραγματοποιήσεις	Εκτιμήσεις	Προβλέψεις	2019/18	2020/19
1	11	Φόροι	45.794	46.496	47.228	1,5	1,6
2	12	Κοινωνικές εισφορές	64	54	55	-15,8	1,9
3	13	Μεταβιβάσεις	2.753	4.759	3.880	72,9	-18,5
		εκ των οποίων ΠΔΕ	2.126	3.379	3.509	58,9	3,9
4	14	Πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών	692	1.766	692	155,0	-60,8
5	15	Λοιπά τρέχοντα έσοδα	2.522	1.826	1.564	-27,6	-14,4
		εκ των οποίων ΠΔΕ	504	170	170	-66,3	0,0
6	31	Πωλήσεις Παγίων Περιουσιακών Στοιχείων	19	26	332	41,8	1.161,0
A	Έσοδα μη χρηματοοικονομικών συναλλαγών¹ (1+2+3+4+5+6)		51.844	54.927	53.751	5,9	-2,1
7	43	Χρεωστικοί τίτλοι	753	286	550	-62,1	92,6
8	45	Συμμετοχικοί τίτλοι και μερίδια επενδυτικών κεφαλαίων	752	25	2.063	-96,6	8.021,4
9	49	Προκαταβολές και λοιπές απαιτήσεις	17	33	0	93,9	-100,0
10	52	Υποχρεώσεις από Νόμισμα και καταθέσεις	27	13	19	-50,8	45,6
11	53	Χρεωστικοί τίτλοι (υποχρεώσεις)	37.981	40.997	22.761	7,9	-44,5
12	54	Δάνεια	806.930	959.257	600.000	18,9	-37,5
13	57	Χρηματοοικονομικά παράγωγα	929	1.546	0	66,4	-100,0
B	Έσοδα Χρηματοοικονομικών συναλλαγών (7+8+9+10+11+12+13)		847.390	1.002.157	625.393	18,3	-37,6
Γ	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ (A+B)		899.234	1.057.084	679.144	17,6	-35,8

¹ Περιλαμβάνονται επιστροφές φόρων.

- Φόροι και δασμοί επί εισαγωγών**

Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται κυρίως οι δασμοί και τα λοιπά τέλη που επιβάλλονται στις εισαγωγές από κράτη μη μέλη της ΕΕ με βάση το κοινό τελωνειακό δασμολόγιο. Εκτιμώνται έσοδα 304 εκατ. ευρώ, αυξημένα κατά 66 εκατ. ευρώ, έναντι του στόχου του προϋπολογισμού.

- Τακτικοί φόροι ακίνητης περιουσίας**

Από τους τακτικούς φόρους ακίνητης περιουσίας, που περιλαμβάνουν κυρίως τον ΕΝΦΙΑ, αναμένεται να εισπραχθούν έσοδα ύψους 2.745 εκατ. ευρώ, μειωμένα μόλις κατά 25 εκατ. ευρώ, παρά την εφαρ-

μογή του μέτρου της πρόσθετης μείωσης του ΕΝΦΙΑ, πέραν εκείνης που είχε προβλεφθεί στον Προϋπολογισμό του 2019, λόγω βελτίωσης της εισπραξιμότητας που συνεπάγεται η πραγματοποιηθείσα μείωση των φορολογικών συντελεστών.

- **Λοιποί φόροι επί παραγωγής**

Τα κύρια έσοδα της κατηγορίας αυτής προέρχονται από το τέλος επιτηδεύματος και τη συμμετοχή του Δημοσίου στα κέρδη της Τράπεζας της Ελλάδος. Από τους λοιπούς φόρους παραγωγής εκτιμάται ότι θα εισπραχθούν 1.040 εκατ. ευρώ, αυξημένα κατά 42 εκατ. ευρώ έναντι του στόχου του προϋπολογισμού.

- **Φόρος εισοδήματος**

Από το φόρο εισοδήματος (φυσικών προσώπων, νομικών προσώπων και λοιπών κατηγοριών), αναμένεται να εισπραχθούν έσοδα ύψους 16.760 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας μείωση κατά 128 εκατ. ευρώ ή 0,8%, έναντι του στόχου του προϋπολογισμού. Η μείωση αυτή προέρχεται από το φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων κατά 59 εκατ. ευρώ, και από το φόρο εισοδήματος λοιπών κατηγοριών κατά 108 εκατ. ευρώ. Αντιθέτως, ο φόρος εισοδήματος νομικών προσώπων αναμένεται να είναι αυξημένος κατά 39 εκατ. ευρώ παρότι στο τρέχον έτος έχουν συμπεριληφθεί εφάπαξ μέτρα μείωσης του εν λόγω φόρου ύψους 138 εκατ. ευρώ.

- **Φόροι κεφαλαίου**

Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται οι φόροι και τα τέλη κληρονομιών, δωρεών, γονικών και λοιπών παροχών. Εκτιμώνται έσοδα 265 εκατ. ευρώ, αυξημένα κατά 106 εκατ. ευρώ έναντι του αρχικού στόχου.

- **Λοιποί τρέχοντες φόροι**

Η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει κυρίως τα τέλη κυκλοφορίας οχημάτων και τα διάφορα μη ταξινομημένα φορολογικά έσοδα. Τα έσοδα από τους λοιπούς τρέχοντες φόρους αναμένεται να ανέλθουν στο ποσό των 2.359 εκατ. ευρώ, μειωμένα κατά 273 εκατ. ευρώ έναντι του στόχου, κυρίως λόγω της μείωσης κατά 261 εκατ. ευρώ των μη ταξινομημένων φορολογικών εσόδων.

Κοινωνικές εισφορές

Η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει κυρίως τις εισφορές των εργαζομένων για παροχές υγείας από το Δημόσιο. Εκτιμώνται έσοδα 55 εκατ. ευρώ, μειωμένα κατά 3 εκατ. ευρώ, έναντι του στόχου.

Μεταβιβάσεις

Σε αυτή την κατηγορία εσόδων περιλαμβάνονται κυρίως τα έσοδα από:

- το συγχρηματοδοτούμενο σκέλος του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) που αναμένεται να ανέλθει σε 3.548 εκατ. ευρώ, καθώς και μικρό μέρος του εθνικού σκέλους του ΠΔΕ, ύψους 30 εκατ. ευρώ,
- τη μεταφορά αποδόσεων λόγω της διακράτησης ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου στα χαρτοφυλάκια των Κεντρικών Τραπεζών του Ευρωσυστήματος (ANFAs), καθώς και από το Πρόγραμμα Αγοράς Ομολόγων (SMPs), της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ), ύψους 936 εκατ. ευρώ. Σημειώνεται ότι τα έσοδα αυτά κατατίθενται μέχρι σήμερα απευθείας στον ειδικό λογαριασμό εξυπηρέτησης του δημόσιου χρέους (Segregated Account) και δεν υπολογίζονται στο αποτέλεσμα της Γενικής Κυβέρνησης, σύμφωνα με τους όρους της Ενισχυμένης Εποπτείας.

Το σύνολο των εσόδων από μεταβιβάσεις αναμένεται να ανέλθει στα 4.840 εκατ. ευρώ, αυξημένα κατά 278 εκατ. ευρώ έναντι του στόχου, κυρίως λόγω της είσπραξης εσόδων από ANFAs και SMPs, ύψους 644 εκατ. ευρώ, τα οποία δεν είχαν προβλεφθεί στον Προϋπολογισμό 2019.

Πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών

Η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει κυρίως τα έσοδα από παράβολα, μισθώματα κτιρίων και υποδομών και προμήθειες λόγω παροχής της εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου. Αναμένεται να εισπραχθούν έσοδα ύψους 668 εκατ. ευρώ, μειωμένα κατά 70 εκατ. ευρώ, έναντι του αρχικού στόχου του Προϋπολογισμού 2019.

Λοιπά τρέχοντα έσοδα

Η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει διάφορες κατηγορίες εσόδων, με κυριότερες τα μερίσματα από τη συμμετοχή του Δημοσίου στο μετοχικό κεφάλαιο διαφόρων εταιρειών, τους τόκους από ομόλογα που κατέχει το Ελληνικό Δημόσιο, τις διάφορες κατηγορίες προστίμων και προσαυξήσεων, το μεγαλύτερο μέρος του εθνικού σκέλους του ΠΔΕ, καθώς και τις επιστροφές ιδίων πόρων από την ΕΕ. Τα λοιπά τρέχοντα έσοδα αναμένεται να διαμορφωθούν στα 2.313 εκατ. ευρώ, αυξημένα κατά 644 εκατ. ευρώ, έναντι του στόχου του προϋπολογισμού. Η αύξηση αυτή οφείλεται κατά κύριο λόγο στα αυξημένα έσοδα από:

- μερίσματα φορέων του Δημοσίου κατά 252 εκατ. ευρώ,
- επιστροφές ιδίων πόρων από την ΕΕ κατά 43 εκατ. ευρώ, και
- βελτίωση των προσαρμογών κατά ESA του εθνικού σκέλους του ΠΔΕ κατά 194 εκατ. ευρώ.

Πωλήσεις παγίων περιουσιακών στοιχείων

Η κατηγορία αυτή αφορά έσοδα από την αξιοποίηση της ακίνητης περιουσίας του Ελληνικού Δημοσίου, μέσω της διαδικασίας αποκρατικοποιήσεων από το ΤΑΙΠΕΔ. Εκτιμώνται έσοδα ύψους 26 εκατ. ευρώ, μειωμένα κατά 308 εκατ. ευρώ, έναντι του στόχου, λόγω της μη είσπραξης στο έτος 2019 του προβλεπόμενου αντιτίμου από την αξιοποίηση της έκτασης του πρώην Διεθνούς Αεροδρομίου του Ελληνικού και της μεταφοράς του στο επόμενο έτος.

Επιστροφές φόρων

Οι επιστροφές αχρεωστήτως εισπραχθέντων εσόδων αναμένεται να διαμορφωθούν στα 5.032 εκατ. ευρώ, αυξημένες κατά 214 εκατ. ευρώ ή 4,4%, έναντι του στόχου.

Έσοδα Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων

Τα έσοδα του ΠΔΕ περιλαμβάνονται στις κατηγορίες «Μεταβιβάσεις» και «Λοιπά τρέχοντα έσοδα». Ειδικότερα, τα έσοδα ΠΔΕ αναμένεται να ανέλθουν στο ποσό των 3.724 εκατ. ευρώ, μειωμένα κατά 318 εκατ. ευρώ, έναντι του στόχου.

Έσοδα χρηματοοικονομικών συναλλαγών

Χρεωστικοί τίτλοι

Η κατηγορία αυτή των χρηματοοικονομικών εσόδων περιλαμβάνει τα έσοδα του Ελληνικού Δημοσίου από χρεολύσια επενδύσεων σε ομόλογα. Εκτιμώνται έσοδα 286 εκατ. ευρώ που προέρχονται από τα χρεολύσια ομολόγων ΟΣΕ και ΕΑΣ, τα οποία περιήλθαν στην κατοχή του Δημοσίου μετά το PSI (πίνακας 3.4).

Συμμετοχικοί τίτλοι

Η κατηγορία αυτή των χρηματοοικονομικών εσόδων περιλαμβάνει έσοδα από πωλήσεις μετοχών διαφόρων εισηγμένων και μη εισηγμένων στο ΧΑ εταιρειών, κυριότητας Ελληνικού Δημοσίου ή/και ΤΑΙΠΕΔ ΑΕ. Εκτιμώνται έσοδα ύψους 25 εκατ. ευρώ (πίνακας 3.4).

2.2 Δαπάνες

Οι συνολικές δαπάνες του Κρατικού Προϋπολογισμού για το έτος 2019 εκτιμάται ότι θα διαμορφωθούν σε δημοσιονομική βάση στα 56.391 εκατ. ευρώ, μειωμένες κατά 565 εκατ. ευρώ, σε σχέση με τον στόχο του ψηφισμένου Προϋπολογισμού 2019.

Οι πρωτογενείς δαπάνες του Κρατικού Προϋπολογισμού εκτιμάται ότι θα διαμορφωθούν σε δημοσιονομική βάση στα 49.891 εκατ. ευρώ, μειωμένες κατά 65 εκατ. ευρώ σε σχέση με τον στόχο του Προϋπολογισμού 2019.

Ανάλυση δαπανών κατά μείζονα κατηγορία (σε δημοσιονομική βάση)**Δαπάνες μη χρηματοοικονομικών συναλλαγών****Παροχές σε εργαζομένους**

Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται οι τακτικές αποδοχές, οι πρόσθετες αποδοχές, οι παροχές σε είδος, οι παροχές κληρωτών και οι αντίστοιχες εργοδοτικές εισφορές αιρετών, οργάνων διοίκησης, τακτικών υπαλλήλων, υπαλλήλων αορίστου χρόνου και υπαλλήλων ορισμένου χρόνου.

Πίνακας 3.5 Δαπάνες Κρατικού Προϋπολογισμού κατά μείζονα κατηγορία σε ταμειακή βάση (σε εκατ. ευρώ)

α/α	Μείζονες Κατηγορίες	Περιγραφή	2018	2019	2020	Μεταβολή %	
			Πραγματοποιήσεις	Εκτιμήσεις	Προβλέψεις	2019/18	2020/19
1	21	Παροχές σε εργαζομένους	13.116	13.346	13.403	1,8	0,4
2	22	Κοινωνικές παροχές	1.936	272	134	-85,9	-50,6
3	23	Μεταβιβάσεις	28.158	27.938	27.824	-0,8	-0,4
4	24	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	1.398	1.514	1.145	8,3	-24,4
5	25	Επιδότησεις	141	225	89	59,5	-60,5
6	26	Τόκοι ¹	4.676	5.244	4.500	12,2	-14,2
7	27	Λοιπές δαπάνες	31	92	71	196,6	-22,8
8	29	Πιστώσεις υπό κατανομή ²	6.395	6.642	8.245	3,9	24,1
		εκ των οποίων ΠΔΕ	6.237	6.150	6.750	-1,4	9,8
9	31	Αγορές παγίων περιουσιακών στοιχείων	535	620	623	15,9	0,5
10	33	Αγορές τιμαλφών	0	0	0	122,2	-50,0
A Δαπάνες μη χρηματοοικονομικών συναλλαγών (1+2+3+4+5+6+7+8+9+10)			56.385	55.895	56.037	-0,9	0,3
11	45	Συμμετοχικοί τίτλοι και μερίδια επενδυτικών κεφαλαίων	20	332	562	1578,6	69,2
12	49	Προκαταβολές και λοιπές απαιτήσεις	17	33	0	94,6	-100,0
13	52	Υποχρεώσεις από νόμισμα και καταθέσεις	7	0	0	-100,0	-
14	53	Χρεωστικοί τίτλοι (υποχρεώσεις)	36.573	39.335	19.367	7,6	-50,8
15	54	Δάνεια	778.333	959.215	601.528	23,2	-37,3
16	57	Χρηματοοικονομικά παράγωγα	1.767	2.274	1.650	28,7	27,4
B Δαπάνες χρηματοοικονομικών συναλλαγών (11+12+13+14+15+16)			816.717	1.001.189	623.108	22,6	-37,8
Γ Γενικό σύνολο δαπανών (A+B)			873.103	1.057.084	679.144	21,1	-35,8

¹ Τόκοι σε ακαθάριστη βάση.

² Στη μείζονα κατηγορία 29 «Πιστώσεις υπό κατανομή» περιλαμβάνονται οι δαπάνες του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ). Σύμφωνα με τη στοχοθεσία του ΠΔΕ έτους 2019 από την προηγούμενη κυβέρνηση πολύ μεγάλο τμήμα του υλοποιείται τον Δεκέμβριο του τρέχοντος έτους γεγονός που εισάγει αναπόφευκτη αβεβαιότητα στις σχετικές εκτιμήσεις.

Το 2019, οι παροχές σε εργαζομένους εκτιμάται ότι θα ανέλθουν στα 13.001 εκατ. ευρώ, οριακά αυξημένες σε σχέση με τον στόχο του Προϋπολογισμού 2019. Η οριακή αυτή αύξηση ωστόσο αναλύεται σε αντίρροπες μεταβολές:

- στη μείωση των τακτικών αποδοχών και των εργοδοτικών εισφορών κατά 66 και 8 εκατ. ευρώ, αντίστοιχα, η οποία οφείλεται κυρίως στις αυξημένες αποχωρήσεις προσωπικού έναντι των προβλέψεων, καθώς και στη χρονική καθυστέρηση των προσλήψεων λόγω των εθνικών εκλογών της 7^{ης} Ιουλίου 2019, και
- στην αύξηση των πρόσθετων αποδοχών και των παροχών σε είδος κατά 77 εκατ. ευρώ. Η αύξηση αυτή οφείλεται κυρίως:
 - στην καταβολή αποζημίωσης για έκτακτη απασχόληση κατά την περίοδο των εκλογών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των Ευρωεκλογών της 26^{ης} Μαΐου, των επαναληπτικών εκλογών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης της 2^{ης} Ιουνίου, καθώς και των εθνικών εκλογών της 7^{ης} Ιουλίου ύψους περίπου 45 εκατ. ευρώ, και
 - στην καταβολή πρόσθετων αποδοχών ύψους 25 εκατ. ευρώ, οι οποίες προέρχονται από αντικριζόμενα έσοδα τα οποία εισπράττονται στη διάρκεια του έτους και κατά συνέπεια δεν είχαν προβλεφθεί στον προϋπολογισμό 2019.

Τέλος, επισημαίνεται ότι οι εφάπαξ παροχές του ν. 4575/2018, οι οποίες καταβλήθηκαν εντός του 2019 και ανέρχονται σε περίπου 341 εκατ. ευρώ είναι δημοσιονομικά ουδέτερες, καθότι σύμφωνα με τη μεθοδολογία ESA προσμετρώνται στο αποτέλεσμα του 2018, δηλαδή στο έτος που εκδόθηκαν οι σχετικές υπουργικές αποφάσεις.

Κοινωνικές Παροχές

Οι δαπάνες της κατηγορίας αυτής περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, το επίδομα θέρμανσης, τις συντάξεις που εξακολουθούν να πληρώνονται απευθείας από το κράτος, καθώς και τις λοιπές παροχές κοινωνικής πρόνοιας σε είδος και σε χρήμα και εκτιμάται ότι θα διαμορφωθούν στα 261 εκατ. ευρώ, αυξημένες κατά 14 εκατ. ευρώ έναντι του αρχικού στόχου. Επισημαίνεται ότι στο έτος 2019 θα χορηγηθεί σημαντικό μέρος του επιδόματος θέρμανσης της χειμερινής περιόδου 2019-2020 για να διευκολυνθούν τα ευάλωτα νοικοκυριά.

Μεταβιβάσεις

Οι δαπάνες της κατηγορίας αυτής περιλαμβάνουν επιχορηγήσεις και αποδόσεις σε υποτομείς της Γενικής Κυβέρνησης, όπως ΟΤΑ, ΟΚΑ, νοσοκομεία και ΠΦΥ, καθώς και σε φορείς εκτός Γενικής Κυβέρνησης, οργανισμούς του εξωτερικού και την Ευρωπαϊκή Ένωση. Επίσης περιλαμβάνονται οι επιχορηγήσεις για επενδύσεις, οι καταπτώσεις εγγυήσεων, οι αναλήψεις χρεών φορέων Γενικής Κυβέρνησης, καθώς και οι αποζημιώσεις λόγω δικαστικών αποφάσεων.

Οι δαπάνες αυτές εκτιμάται ότι θα διαμορφωθούν στα 27.958 εκατ. ευρώ, αυξημένες κατά 1.834 εκατ. ευρώ, έναντι του στόχου. Οι κύριοι λόγοι αυτής της αύξησης είναι:

- η χορήγηση του επιδόματος που χαρακτηρίστηκε ως «13^η σύνταξη» ύψους 971 εκατ. ευρώ,
- η μεταφορά πιστώσεων ύψους 380 εκατ. ευρώ από το τακτικό αποθεματικό, έως 15/10/2019, κυρίως για την πληρωμή τελεσίδικων δικαστικών αποφάσεων, και
- η ανακατανομή πιστώσεων ύψους 317 εκατ. ευρώ από τις λοιπές υπό κατανομή πιστώσεις για την ενίσχυση του ΕΦΚΑ.

Στον πίνακα 3.6 παρέχεται ανάλυση των μεταβιβάσεων από τον Τακτικό Προϋπολογισμό σε φορείς εντός και εκτός Γενικής Κυβέρνησης σε ταμειακή βάση.

Πίνακας 3.6 Μεταβιβάσεις Τακτικού Προϋπολογισμού σε φορείς εντός και εκτός της Γενικής Κυβέρνησης σε ταμειακή βάση (σε εκατ. ευρώ)

	2018	2019	2020	Μεταβολή %	
	Πραγματοποιήσεις	Εκτιμήσεις	Προβλέψεις	2019/18	2020/19
Μεταβιβάσεις από τον Τακτικό Προϋπολογισμό σε φορείς εντός Γενικής Κυβέρνησης					
1 Τρέχουσες εγχώριες μεταβιβάσεις (1α+1β+1γ+1δ)	22.635	22.833	22.500	0,9	-1,5
1α) Μεταβιβάσεις στην Κεντρική Διοίκηση	0	2	2	-	11,3
1β) Μεταβιβάσεις σε νοσοκομεία και ΥΠΕ-ΠΕΔΥ	1.438	1.319	1.279	-8,3	-3,0
1γ) Μεταβιβάσεις σε ΟΤΑ	3.160	2.314	2.519	-26,8	8,9
1δ) Μεταβιβάσεις σε ΟΚΑ	18.037	19.198	18.700	6,4	-2,6
Μεταβιβάσεις:					
1δ1. παροχών σύνταξης	14.236	14.705	14.267	3,3	-3,0
1δ2. παροχών σε ανέργους (ΟΑΕΔ)	463	505	505	9,1	0,0
1δ3. παροχών υγείας (ΕΟΠΥΥ)	89	100	100	12,4	0,0
1δ4. παροχών προνοιακού χαρακτήρα	1.237	3.292	3.231	166,1	-1,9
1δ5. λειτουργικών & έκτακτων δαπανών	433	17	18	-96,1	7,4
1δ6. Αντιπαροχή έναντι της ενσωματωμένης στη ΔΕΗ ΑΕ παρουσίας των Τομέων Ασφάλισης Προσωπικού ΔΕΗ	579	579	579	0,0	0,0
1δ7. Έκτακτη επιχορήγηση σε ΟΚΑ για την εξόφληση ληξιπρόθεσμων οφειλών	483	-	-	-	-
1δ8. Έκτακτη επιχορήγηση σε ΟΚΑ για την εξόφληση εκκρεμών αιτήσεων συνταξιοδότησης	517	-	-	-	-
2 Μεταβιβάσεις σε λοιπά νομικά πρόσωπα	1.716	1.742	1.839	1,5	5,5
3 Λοιπές μεταβιβάσεις (τρέχουσες εγχώριες)	73	4	0	-94,1	-99,2
4 Επιχορηγήσεις επενδύσεων εσωτερικού	221	197	190	-10,5	-3,8
Εκ των οποίων:					
Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι (ΚΑΠ) για επενδυτικές δαπάνες Δήμων	190	190	190	0,0	0,0
5 Λοιπές μεταβιβάσεις	934	369	619	-60,5	67,6
I Σύνολο μεταβιβάσεων εντός ΓΚ Τακτικού Προϋπολογισμού (1+2+3+4+5)	25.579	25.146	25.148	-1,7	0,0
Μεταβιβάσεις από τον Τακτικό Προϋπολογισμό σε φορείς εκτός Γενικής Κυβέρνησης					
1 Μεταβιβάσεις σε λοιπά νομικά πρόσωπα	155	153	103	-1,6	-32,8
2 Λοιπές μεταβιβάσεις (τρέχουσες εγχώριες)	112	90	83	-19,2	-7,9
3 Τρέχουσες μεταβιβάσεις προς οργανισμούς και κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ)	1.881	1.953	2.030	3,8	4,0
4 Λοιπές μεταβιβάσεις	430	596	460	38,4	-22,8
II Σύνολο μεταβιβάσεων εκτός ΓΚ Τακτικού Προϋπολογισμού (1+2+3+4)	2.579	2.792	2.676	8,3	-4,1
III Σύνολο μεταβιβάσεων Τακτικού Προϋπολογισμού (I+II)	28.158	27.938	27.824	-0,8	-0,4

Αγορές αγαθών και υπηρεσιών

Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται δαπάνες καταναλωτικού χαρακτήρα, οι οποίες για το έτος 2019 εκτιμάται ότι θα ανέλθουν στα 1.454 εκατ. ευρώ, αυξημένες κατά 191 εκατ. ευρώ, έναντι του στόχου, κυρίως λόγω της ενίσχυσής τους από πιστώσεις υπό κατανομή, όπως γίνεται πάντα κατά τη διάρκεια του έτους. Στην εκτίμηση αυτή έχουν συμπεριληφθεί και μειώσεις ύψους 238 εκατ. ευρώ, υπολογιζόμενες σύμφωνα με την υποεκτέλεση που συστηματικά παρατηρείται σε αυτή τη μείζονα κατηγορία δαπανών.

Επιδότησεις

Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται κυρίως οι επιδοτήσεις για τις άγονες γραμμές, την καθολική ταχυδρομική υπηρεσία, καθώς και την ΤΡΑΙΝΟΣΕ. Η συνολική εκτίμηση για αυτή την κατηγορία ανέρχεται σε 225 εκατ. ευρώ, αυξημένη κατά 75 εκατ. ευρώ έναντι του στόχου του Προϋπολογισμού, κυρίως λόγω της μεταφοράς πιστώσεων από το τακτικό αποθεματικό.

Τόκοι (σε ακαθάριστη βάση)

Η εκτίμηση για τις δαπάνες τόκων σε ακαθάριστη δημοσιονομική βάση, ανέρχεται σε 6.500 εκατ. ευρώ, μειωμένη κατά 500 εκατ. ευρώ έναντι του αρχικού στόχου.

Λοιπές Δαπάνες

Οι λοιπές δαπάνες περιλαμβάνουν κυρίως τη δαπάνη για τις επιστροφές στην ΕΕ από ανεκτέλεστα προγράμματα ύψους 50 εκατ. ευρώ, καθώς και τη δαπάνη για τα πρόστιμα προς την ΕΕ ύψους 41 εκατ. ευρώ, η οποία δεν είχε προβλεφθεί στον προϋπολογισμό έτους 2019.

Πιστώσεις υπό κατανομή

Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται κυρίως οι δαπάνες του ΠΔΕ, το τακτικό αποθεματικό, οι δαπάνες για την αντιμετώπιση των μεταναστευτικών ροών και οι δαπάνες για τις νέες προσλήψεις. Οι συνολικές δαπάνες για την κατηγορία αυτή εκτιμώνται σε 6.642 εκατ. ευρώ, μειωμένες κατά 2.059 εκατ. ευρώ, έναντι του στόχου, γεγονός που οφείλεται κυρίως:

- στις εκτιμώμενες μειωμένες πληρωμές του ΠΔΕ κατά 600 εκατ. ευρώ σε σχέση με τον στόχο (6.150 εκατ. ευρώ έναντι 6.750 εκατ. ευρώ),
- στην ανακατανομή έως 15/10/2019, πιστώσεων από το τακτικό αποθεματικό προς ενίσχυση άλλων κατηγοριών, συνολικού ύψους 732 εκατ. ευρώ, για να αντιμετωπισθούν δαπάνες κυρίως για την:
 - εκτέλεση των τελεσίδικων και αμετάκλητων δικαστικών αποφάσεων,
 - αντιμετώπιση των φυσικών καταστροφών,
 - ενίσχυση του προγράμματος των σχολικών γευμάτων,
 - πραγματοποίηση των εκλογικών διαδικασιών,
 - κάλυψη της δαπάνης των καθολικών ταχυδρομικών υπηρεσιών, και
 - επιδότηση των άγονων γραμμών,
- στην ανακατανομή πιστώσεων ύψους 317 εκατ. ευρώ για την επιχορήγηση του ΕΦΚΑ, και
- σε λοιπές ανακατανομές πιστώσεων σε άλλες μείζονες κατηγορίες, για την αντιμετώπιση των δαπανών των μεταναστευτικών ροών, των εκλογικών διαδικασιών κ.ά.

Αγορές παγίων περιουσιακών στοιχείων

Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται κυρίως οι εκτιμώμενες δαπάνες αγοράς οπλικών συστημάτων. Οι συνολικές δαπάνες εκτιμώνται σε 258 εκατ. ευρώ και περιλαμβάνουν τις φυσικές παραλαβές εξοπλιστικών προγραμμάτων.

Δαπάνες Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων

Η υλοποίηση του ΠΔΕ το 2019 έχει στόχο να συνδράμει τη δημοσιονομική προσπάθεια με αναπτυξιακές δράσεις, συμβάλλοντας στην ενίσχυση της οικονομίας και της κοινωνικής συνοχής. Οι συνολικές δαπάνες για την υλοποίηση έργων και δράσεων του ΠΔΕ έτους 2019 εκτιμάται ότι θα ανέλθουν στο ύψος των 6.150 εκατ. ευρώ¹.

Από το ποσό αυτό, τμήμα ύψους 5.350 εκατ. ευρώ αφορά συγχρηματοδοτούμενα έργα. Βασικός στόχος της εκτέλεσης του συγχρηματοδοτούμενου σκέλους του ΠΔΕ και για το 2019 είναι η επίτευξη της υλοποίησης των υποκείμενων έργων για την εξασφάλιση της εισροής της κοινοτικής συνδρομής, στο πλαίσιο που υπαγορεύεται από τις Συνθήκες και τους κανονισμούς της ΕΕ.

¹ Σύμφωνα με τη στοχοθεσία του ΠΔΕ έτους 2019 από την προηγούμενη κυβέρνηση πολύ μεγάλο τμήμα του υλοποιείται τον Δεκέμβριο του τρέχοντος έτους γεγονός που εισάγει αναπόφευκτη αβεβαιότητα στις σχετικές εκτιμήσεις.

Το υπόλοιπο ποσό, ύψους 800 εκατ. ευρώ, εκτιμάται ότι θα δαπανηθεί για την υλοποίηση των έργων που χρηματοδοτούνται από αμιγώς εθνικούς πόρους. Με τα έργα αυτά ενισχύονται πολιτικές και δράσεις των Υπουργείων και των Περιφερειών και αντιμετωπίζονται έκτακτες ανάγκες.

Στο βαθμό που θα διαπιστωθούν αποκλίσεις στο ύψος της τελικής υλοποίησης του ΠΔΕ, λόγω των συνεπειών των διαδοχικών εκλογικών περιόδων, θα επιδιωχθεί να κατευθυνθούν οι πόροι του σε προγράμματα με δυνατότητες απορρόφησης και στα επόμενα έτη μέσω της αξιοποίησης χρηματοοικονομικών εργαλείων.

Δαπάνες χρηματοοικονομικών συναλλαγών

Οι σημαντικού μεγέθους χρηματοοικονομικές συναλλαγές ταξινομούνται στις εξής μείζονες κατηγορίες:

- «Συμμετοχικοί τίτλοι και μερίδια επενδυτικών κεφαλαίων» και «Προκαταβολές και λοιπές απαιτήσεις» με εκτίμηση ύψους 365 εκατ. ευρώ, μέσω της οποίας εξυπηρετείται κυρίως η συμμετοχή του Ελληνικού Δημοσίου στις αυξήσεις Μετοχικού Κεφαλαίου Εταιρειών.
- «Χρεωστικοί τίτλοι», «Δάνεια» και «Χρηματοοικονομικά παράγωγα» μέσω των οποίων εξυπηρετείται το δημόσιο χρέος.

3. Βασικά μεγέθη Προϋπολογισμού Γενικής Κυβέρνησης 2020

Για το έτος 2020, το πρωτογενές αποτέλεσμα της Γενικής Κυβέρνησης σε όρους Ενισχυμένης Εποπτείας προβλέπεται να διαμορφωθεί σε 7.070 εκατ. ευρώ ή 3,58% του ΑΕΠ, αυξημένο έναντι του στόχου της Ενισχυμένης Εποπτείας κατά 164 εκατ. ευρώ.

Αντίστοιχα, σε δημοσιονομική βάση το πρωτογενές αποτέλεσμα της Γενικής Κυβέρνησης προβλέπεται να διαμορφωθεί σε 7.488 εκατ. ευρώ ή 3,8% του ΑΕΠ.

Για το 2020 το διαρθρωτικό αποτέλεσμα της Γενικής Κυβέρνησης προβλέπεται στο 1,8% του ΑΕΠ.

4. Κρατικός Προϋπολογισμός 2020

Βασική προτεραιότητα της δημοσιονομικής στρατηγικής για το έτος 2020 αποτελεί η αύξηση του ρυθμού ανάπτυξης, η μείωση της υπερφορολόγησης, η ενίσχυση των επενδύσεων και των διαθέσιμων εισοδημάτων των πολιτών και η στήριξη των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων, με παράλληλη διασφάλιση της επίτευξης των δημοσιονομικών στόχων που περιλαμβάνονται στους όρους της Ενισχυμένης Εποπτείας. Στο πλαίσιο της Ενισχυμένης Εποπτείας, ο στόχος πρωτογενούς πλεονάσματος της Γενικής Κυβέρνησης για το 2020 ανέρχεται σε 3,5% του ΑΕΠ.

Το έλλειμμα του Κρατικού Προϋπολογισμού για το έτος 2020 εκτιμάται σε 2.453 εκατ. ευρώ σε δημοσιονομική βάση αυξημένο κατά 324 εκατ. ευρώ, σε σχέση με την αντίστοιχη εκτίμηση για το 2019.

Επίσης, το πρωτογενές αποτέλεσμα του Κρατικού Προϋπολογισμού εκτιμάται, σε δημοσιονομική βάση, σε πλεόνασμα ύψους 3.547 εκατ. ευρώ, μειωμένο κατά 819 εκατ. ευρώ, σε σχέση με την αντίστοιχη εκτίμηση για το 2019.

Η επίτευξη των ανωτέρω προτεραιοτήτων επιχειρείται με την έναρξη νέων δράσεων αλλά και τη συνέχιση της υλοποίησης ή την επέκταση υφιστάμενων δράσεων, όπως:

- η φορολογική ελάφρυνση των φυσικών και νομικών προσώπων μέσω παρεμβάσεων όπως η μείωση των φορολογικών συντελεστών,
- η παροχή κινήτρων για την αντιμετώπιση της υπογεννητικότητας, μέσω της χορήγησης επιδόματος για κάθε γέννηση, καθώς και της μείωσης του συντελεστή ΦΠΑ σε βασικά είδη βρεφικής ηλικίας,
- η τόνωση της οικοδομικής δραστηριότητας μέσω φορολογικών ελαφρύνσεων,
- η περαιτέρω ενίσχυση της φορολογικής συμμόρφωσης, μέσω της εντατικοποίησης των φορολογικών ελέγχων και της παροχής κινήτρων στους φορολογούμενους για ηλεκτρονικές πληρωμές (αύξηση του ύψους των απαιτούμενων ετήσιων ηλεκτρονικών πληρωμών, συμμετοχή σε κληρώσεις με σημαντικά έπαθλα),
- η επισκόπηση δαπανών στο σύνολο της Γενικής Κυβέρνησης (πέραν των πιλοτικών εφαρμογών που είχαν προγραμματιστεί), προκειμένου να δημιουργηθεί δημοσιονομικός χώρος για την εφαρμογή δράσεων με προσανατολισμό στην οικονομική ανάπτυξη,
- η ρεαλιστικότερη αποτύπωση των ορίων δαπανών των Υπουργείων κατά την κατάρτιση του Κρατικού Προϋπολογισμού ως αποτέλεσμα της συνεργασίας του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους και των Υπουργείων,
- η συγκέντρωση των πλεοναζόντων διαθεσίμων των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης στον Ενιαίο Λογαριασμό Θησαυροφυλακίου με σκοπό την άσκηση αποτελεσματικότερων πολιτικών διαχείρισης ρευστότητας,
- η κάλυψη των κενών που παρατηρούνται σε διάφορους κρίσιμους τομείς για τη λειτουργία του κράτους, όπως π.χ. η παιδεία, η υγεία και η ασφάλεια, με νέες προσλήψεις,
- η συνέχιση των δράσεων του ΟΠΕΚΑ για τη στήριξη των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων, και
- η συνέχιση του προγράμματος αποκρατικοποιήσεων.

Αναλυτικότερα, οι δημοσιονομικές παρεμβάσεις για το έτος 2020 διακρίνονται σε δύο άξονες: α) αναπτυξιακές και κοινωνικές παρεμβάσεις (πίνακας 3.7), β) παρεμβάσεις βελτίωσης του δημοσιονομικού αποτελέσματος (πίνακας 3.8).

**Πίνακας 3.7 Αναπτυξιακές και κοινωνικές παρεμβάσεις
(σε εκατ. ευρώ)**

Παρεμβάσεις	Ποσό
Για την οικογένεια και την υπογεννητικότητα	-135
- Επίδομα 2.000 ευρώ στις νέες οικογένειες για κάθε παιδί που γεννιέται	-123
- Τα είδη βρεφικής ηλικίας και τα κράνη ασφαλείας στον χαμηλό συντελεστή ΦΠΑ	-12
Για τα φυσικά πρόσωπα	-404
- Αναμόρφωση φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων με εισαγωγικό συντελεστή 9% και αύξηση του αφορολόγητου για κάθε τέκνο	-281
- Μείωση ασφαλιστικών εισφορών για απασχολούμενους πλήρους απασχόλησης	-123
Για τις επιχειρήσεις	-616
- Μείωση φόρου εισοδήματος νομικών προσώπων από το 28% στο 24%	-541
- Μείωση φορολογίας διανεμόμενων κερδών από το 10% σε 5%	-75
Για την οικοδομική δραστηριότητα	-26
- Αναστολή ΦΠΑ στις νέες οικοδομές για 3 έτη	-26
- Αναστολή του φόρου υπεραξίας ακινήτων για 3 έτη	0
- Επιστροφή δαπανών για ανακαινίσεις και αναβάθμιση κτιρίων	0
Σύνολο	-1.181

Σημείωση: Το αρνητικό πρόσημο σημαίνει αρνητική επίπτωση στο δημοσιονομικό αποτέλεσμα.

Αναπτυξιακές και Κοινωνικές Παρεμβάσεις

Οικογένεια και Υπογεννητικότητα

- Χορήγηση επιδόματος ύψους 2.000 ευρώ για κάθε παιδί που θα γεννηθεί από την 1η Ιανουαρίου του 2020, με εξαιρετικά διευρυμένα εισοδηματικά κριτήρια που καλύπτουν τουλάχιστον το 90% των οικογενειών.
- Μετάπτωση στον χαμηλό συντελεστή ΦΠΑ του 13% των ειδών βρεφικής ηλικίας και των κρανών ασφαλείας.

Φυσικά Πρόσωπα

- Μείωση του εισαγωγικού συντελεστή φορολογίας εισοδήματος στο 9% και αύξηση του αφορολόγητου ορίου για κάθε παιδί.
- Μείωση των ασφαλιστικών εισφορών εργαζομένων πλήρους απασχόλησης κατά περίπου μια μονάδα βάσης.

Επιχειρήσεις

- Μείωση του φόρου εισοδήματος Νομικών Προσώπων από 28% στο 24% από τη χρήση του 2019.
- Μείωση της φορολογίας των κερδών που θα διανεμηθούν το 2020 από 10% σε 5%.

Οικοδομική Δραστηριότητα

- Αναστολή του ΦΠΑ στις νέες οικοδομές για τρία (3) έτη και του φόρου υπεραξίας ακινήτων.
- Επιστροφή μέρους των δαπανών για ανακαινίσεις, ενεργειακή, αισθητική και λειτουργική αναβάθμιση κτιρίων που εξοφλούνται με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής, η οποία δεν θα επιφέρει επιπλέον δημοσιονομική επιβάρυνση στον Προϋπολογισμό του 2020.

**Πίνακας 3.8 Παρεμβάσεις βελτίωσης δημοσιονομικού αποτελέσματος
(σε εκατ. ευρώ)**

Παρεμβάσεις	Ποσό
Περιορισμός της υπο-εκτέλεσης λειτουργικών και άλλων δαπανών με αναπροσαρμογή των οροφών δαπανών στον τακτικό προϋπολογισμό	500
Αναδιάρθρωση του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων με ενίσχυση του συγχρηματοδοτούμενου σκέλους	170
Επισκόπηση δαπανών και εσόδων φορέων Γενικής Κυβέρνησης	
- Αύξηση εσόδων Γενικής Κυβέρνησης	134
- Μείωση δαπανών Γενικής Κυβέρνησης	50
Βελτίωση αποτελεσματικότητας φορέων Γενικής Κυβέρνησης	123
Καταπολέμηση της φοροδιαφυγής και διεύρυνση της φορολογικής βάσης με μέτρα προώθησης των ηλεκτρονικών συναλλαγών	557
Διεύρυνση της φορολογικής βάσης και αύξηση εισπραξιμότητας εσόδων από ακίνητη περιουσία	
- Αύξηση εσόδων και νέες μορφές ελέγχου Airbnb	60
- Εξορθολογισμός του συστήματος προσδιορισμού αξιών ακινήτων	142
Επιτάχυνση επίλυσης φορολογικών διαφορών που εκκρεμούν στα διοικητικά δικαστήρια	50
Αύξηση εσόδων από διαδικτυακά παίγνια	73
Σύνολο	1.859
Σύνολο παρεμβάσεων επιπλέον του βασικού σεναρίου	1.189

Σημείωση: Το θετικό πρόσημο σημαίνει θετική επίπτωση στο δημοσιονομικό αποτέλεσμα.

Παρεμβάσεις βελτίωσης δημοσιονομικού αποτελέσματος

Αποτελεσματικό και λιγότερο δαπανηρό κράτος

- Δραστική αναπροσαρμογή των ορίων δαπανών του Τακτικού Προϋπολογισμού με σκοπό τον περιορισμό της υποεκτέλεσης που παρουσιάστηκε τα προηγούμενα έτη και τη δημιουργία δημοσιονομικού χώρου για την ελάφρυνση του φορολογικού βάρους των πολιτών.
- Θεσμοθέτηση νέου Ειδικού Αποθεματικού ύψους 300 εκατ. ευρώ για την εξυπηρέτηση των δαπανών αυξημένης αβεβαιότητας που αφορούν κυρίως τους τομείς παιδείας, υγείας, κοινωνικής πρόνοιας, άμυνας και ασφάλειας των πολιτών. Το Ειδικό Αποθεματικό θα χρησιμοποιείται για τη συστηματική ενίσχυση των Υπουργείων σε όλη τη διάρκεια του έτους.

Αναδιαμόρφωση Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων

- Μεταφορά 250 εκατ. ευρώ από το εθνικό σκέλος στο συγχρηματοδοτούμενο, ενισχύοντας τα αναμενόμενα αναπτυξιακά οφέλη, λόγω του υψηλότερου πολλαπλασιαστή του συγχρηματοδοτούμενου σκέλους, δημιουργώντας δημοσιονομικό όφελος περί τα 170 εκατ. ευρώ.

Επισκόπηση δαπανών και εσόδων και αύξηση αποτελεσματικότητας Γενικής Κυβέρνησης

- Επισκόπηση δαπανών και εσόδων με σκοπό οι υπηρεσίες που παρέχουν οι φορείς της Γενικής Κυβέρνησης να έχουν μεγαλύτερη ανταποδοτικότητα για τους πολίτες. Ειδικότερα, η επισκόπηση δαπανών και εσόδων καλύπτει περισσότερες από 20 ειδικές δράσεις που αφορούν τομείς όπως η εισιτηριοδιαφυγή, η βελτιστοποίηση μεθόδων είσπραξης δημοτικών εσόδων, η εξοικονόμηση ενέργειας, η ηλεκτρονική διακίνηση εγγράφων, η αξιοποίηση δημόσιων κτιρίων κ.α. Επίσης βελτιώνεται η αποτελεσματικότητα των δαπανών και προγραμμάτων του ΟΑΕΔ.

Καταπολέμηση φοροδιαφυγής

- Η καταπολέμηση της φοροδιαφυγής, η μείωση της παραοικονομίας και η διεύρυνση της φορολογικής βάσης είναι απαραίτητη προϋπόθεση για να μειωθούν περαιτέρω τα φορολογικά βάρη στους πολίτες που είναι συνεπείς στις υποχρεώσεις τους. Η ενίσχυση των ηλεκτρονικών συναλλαγών είναι αποδεδειγμένα το πιο αποτελεσματικό μέτρο σε αυτή την κατεύθυνση. Για αυτό το σκοπό θεσμοθετείται αυξημένος συντελεστής 30% κατά τη δήλωση φορολογίας εισοδήματος δαπανών με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής. Η προσπάθεια αντιμετώπισης της φοροδιαφυγής δεν είναι άλλωστε υπόθεση αποκλειστικά και μόνο του κράτους. Αφορά ολόκληρη την κοινωνία και ιδίως τους φορολογούμενους πολίτες, η κινητοποίηση των οποίων σε συνδυασμό με τη μείωση των φορολογικών συντελεστών την οποία ενσωματώνει ο προϋπολογισμός του 2020, δημιουργεί το απαραίτητο πλαίσιο περιορισμού της φοροδιαφυγής και εξασφάλισης πρόσθετου δημοσιονομικού χώρου, που θα χρησιμοποιηθεί στα επόμενα έτη για τον περαιτέρω περιορισμό των φορολογικών βαρών και την αύξηση των κοινωνικών δαπανών.
- Ρύθμιση της ηλεκτρονικής αγοράς στοιχημάτων μέσω διασύνδεσης των ηλεκτρονικών και φορολογικών συστημάτων, που θα οδηγήσει σε φορολογική συμμόρφωση και αύξηση εσόδων.

Αύξηση εσόδων από ακίνητη περιουσία

- Η αναπροσαρμογή των αντικειμενικών αξιών με βάση τις πραγματικές αξίες, θα συμβάλει στην αύξηση του ύψους των εσόδων σε ιδιοκτησίες συγκεκριμένων περιοχών της χώρας που τώρα το επίπεδο των αντικειμενικών αξιών είναι αρκετά χαμηλότερο έναντι της εμπορικής αξίας, καθώς και σε περιοχές της χώρας με πολύ υψηλή αξία ακινήτων (πολυτελείς παραθεριστικές περιοχές), που ως τώρα δεν λαμβάνονταν υπόψη. Αυτή η παρέμβαση θα δώσει τη δυνατότητα για περαιτέρω μείωση των βαρών στους πολίτες που κατέβαλαν δυσανάλογα υψηλούς φόρους ακίνητης περιουσίας.

- Η ενίσχυση των ελέγχων σε πλατφόρμες βραχυχρόνιας μίσθωσης ακινήτων (π.χ. AirBnB) θα συμβάλει θετικά στην αύξηση των φορολογικών εσόδων.

Επιτάχυνση επίλυσης εκκρεμών φορολογικών διαφορών στα διοικητικά δικαστήρια

- Η ταχύτερη εκκαθάριση των φορολογικών εκκρεμοτήτων των πολιτών θα συμβάλει στην αύξηση των εσόδων του Κρατικού Προϋπολογισμού, καθώς και στην αποσυμφόρηση των διοικητικών δικαστηρίων.

4.1 Έσοδα

Τα καθαρά έσοδα του Κρατικού Προϋπολογισμού, σε δημοσιονομική βάση, μετά τη μείωση των επιστροφών φόρων προβλέπεται να διαμορφωθούν στα 54.710 εκατ. ευρώ, αυξημένα κατά 448 εκατ. ευρώ ή 0,8%, έναντι των εκτιμήσεων του 2019.

Ανάλυση εσόδων κατά μείζονα κατηγορία (σε δημοσιονομική βάση)

Έσοδα μη χρηματοοικονομικών συναλλαγών

Φόροι

- **Φόροι επί αγαθών και υπηρεσιών**

Από φόρους επί αγαθών και υπηρεσιών προβλέπεται ότι θα εισπραχθούν έσοδα ύψους 28.557 εκατ. ευρώ, αυξημένα κατά 637 εκατ. ευρώ ή 2,3% έναντι των εκτιμήσεων του 2019. Ειδικότερα:

- τα έσοδα από ΦΠΑ αναμένεται να ανέλθουν στα 18.276 εκατ. ευρώ, αυξημένα κατά 475 εκατ. ευρώ έναντι των εκτιμήσεων του 2019, και
- οι φόροι κατανάλωσης προβλέπονται στα 7.214 εκατ. ευρώ και είναι αυξημένοι κατά 89 εκατ. ευρώ έναντι των εκτιμήσεων του 2019.

- **Φόροι και δασμοί επί εισαγωγών**

Από φόρους και δασμούς επί εισαγωγών προβλέπονται έσοδα 322 εκατ. ευρώ, αυξημένα κατά 18 εκατ. ευρώ έναντι των εκτιμήσεων του 2019.

- **Τακτικοί φόροι ακίνητης περιουσίας**

Από τους τακτικούς φόρους ακίνητης περιουσίας, αναμένεται να εισπραχθούν έσοδα ύψους 2.829 εκατ. ευρώ, αυξημένα κατά 84 εκατ. ευρώ έναντι των εκτιμήσεων του 2019.

- **Λοιποί φόροι παραγωγής**

Από τους λοιπούς φόρους παραγωγής προβλέπεται ότι θα εισπραχθούν έσοδα 1.130 εκατ. ευρώ, αυξημένα κατά 91 εκατ. ευρώ έναντι των εκτιμήσεων του 2019.

- **Φόρος εισοδήματος**

Από τον φόρο εισοδήματος αναμένεται να εισπραχθούν έσοδα ύψους 16.663 εκατ. ευρώ, μειωμένα κατά 97 εκατ. ευρώ ή 0,6% έναντι των εκτιμήσεων του 2019. Ειδικότερα:

- ο φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων προβλέπεται να διαμορφωθεί στα 11.415 εκατ. ευρώ, αυξημένος κατά 323 εκατ. ευρώ έναντι των εκτιμήσεων του 2019, παρά τη μείωση του εισαγωγι-

κού συντελεστή φόρου, ως αποτέλεσμα της μακροοικονομικής επίδρασης (αύξηση στις αμοιβές εξαρτημένης εργασίας, καθώς και αύξηση της απασχόλησης) λόγω της μεγέθυνσης της οικονομίας, και

- ο φόρος εισοδήματος νομικών προσώπων προβλέπεται να παρουσιάσει μείωση κατά 446 εκατ. ευρώ έναντι των εκτιμήσεων του 2019 και να διαμορφωθεί στα 4.017 εκατ. ευρώ, λόγω της μείωσης του συντελεστή φόρου στο 24%, καθώς και του φόρου στα μερίσματα στο 5%.

• **Φόροι κεφαλαίου**

Οι φόροι κεφαλαίου προβλέπεται να ανέλθουν σε 273 εκατ. ευρώ, αυξημένοι κατά 8 εκατ. ευρώ έναντι των εκτιμήσεων του 2019.

• **Λοιποί τρέχοντες φόροι**

Τα έσοδα από τους λοιπούς τρέχοντες φόρους προβλέπεται να ανέλθουν στο ποσό των 2.391 εκατ. ευρώ, αυξημένα κατά 32 εκατ. ευρώ έναντι των εκτιμήσεων του 2019.

Κοινωνικές εισφορές

Τα έσοδα από κοινωνικές εισφορές προβλέπεται να διαμορφωθούν στα 55 εκατ. ευρώ, χωρίς να παρουσιάσουν μεταβολή έναντι των εκτιμήσεων του 2019.

Μεταβιβάσεις

Τα έσοδα από μεταβιβάσεις αναμένεται να ανέλθουν στα 4.592 εκατ. ευρώ, μειωμένα κατά 248 εκατ. ευρώ έναντι των εκτιμήσεων του 2019. Εξ αυτών, ποσό 251 εκατ. ευρώ θα προέλθει από τη μεταφορά αποδόσεων, λόγω της διακράτησης ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου στα χαρτοφυλάκια των Κεντρικών Τραπεζών του Ευρωσυστήματος (ANFAs), καθώς και από το Πρόγραμμα Αγοράς Ομολόγων (SMPs) της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) και αφορά την Τράπεζα της Ελλάδος, ενώ δεν έχουν συμπεριληφθεί τα ποσά που αναμένονται από ANFAs και SMPs από τον ESM, τα οποία εντάσσονται κατ' έτος στον προϋπολογισμό αφού εισπραχθούν.

Πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών

Από τις πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών προβλέπεται να εισπραχθούν έσοδα ύψους 687 εκατ. ευρώ, αυξημένα κατά 19 εκατ. ευρώ έναντι των εκτιμήσεων του 2019.

Λοιπά τρέχοντα έσοδα

Τα λοιπά τρέχοντα έσοδα προβλέπεται να διαμορφωθούν στα 1.806 εκατ. ευρώ, μειωμένα κατά 508 εκατ. ευρώ έναντι των εκτιμήσεων του 2019, λόγω πρόβλεψης μειωμένων εσόδων από μερίσματα, από επιστροφές ιδίων πόρων από ΕΕ, καθώς και από τις προσαρμογές κατά ESA στο εθνικό σκέλος του ΠΔΕ.

Πωλήσεις παγίων περιουσιακών στοιχείων

Προβλέπονται έσοδα 332 εκατ. ευρώ αυξημένα κατά 306 εκατ. ευρώ έναντι των εκτιμήσεων του 2019, κυρίως λόγω της είσπραξης το έτος 2020 αντί για το 2019 του αντιτίμου από την αξιοποίηση της έκτασης του πρώην Διεθνούς Αεροδρομίου του Ελληνικού.

Επιστροφές φόρων

Οι επιστροφές αχρεωστήτως εισπραχθέντων εσόδων προβλέπεται να διαμορφωθούν στα 4.926 εκατ. ευρώ, μειωμένες κατά 106 εκατ. ευρώ ή 2,1%, έναντι των εκτιμήσεων του 2019.

Έσοδα Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων

Τα έσοδα του ΠΔΕ σε δημοσιονομική βάση προβλέπεται να ανέλθουν σε 4.100 εκατ. ευρώ, αυξημένα κατά 376 εκατ. ευρώ έναντι των εκτιμήσεων του 2019. Σε ταμειακή βάση προβλέπονται στο ποσό των 3.679 εκατ. ευρώ, αυξημένα κατά 130 εκατ. ευρώ έναντι των εκτιμήσεων του 2019.

Βασική πηγή εσόδων για τη χρηματοδότηση των έργων του ΠΔΕ αποτελούν οι εισροές από την Ευρωπαϊκή Ένωση και ειδικότερα από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ), το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ), το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ), καθώς και τα ταμεία για τη μετανάστευση.

Τα έσοδα του ΠΔΕ κατά ταμείο για τα έτη 2018, 2019 και 2020 με τα αντίστοιχα ποσά παρουσιάζονται στον πίνακα 3.9.

Πίνακας 3.9 Έσοδα ΠΔΕ (σε εκατ. ευρώ)			
Πηγές εσόδων	2018	2019	2020
	Πραγματ/σεις	Εκτιμήσεις	Προβλέψεις
Ίδια έσοδα	534	200	200
Επιχορηγήσεις ΕΕ	2.097	3.349	3.479
- ΕΤΠΑ	731	1.191	1.265
- Ταμείο Συνοχής	180	499	702
- ΕΚΤ	583	851	863
- Λοιπά	46	50	50
- Ταμείο Αλληλεγγύης και Διαχείρισης Μεταναστευτικών Ροών	29	78	38
- ΕΓΤΕ (ΕΓΤΠΕ – Τμήμα Εγγυήσεων)	8	13	0
- ΕΓΤΑΑ (ΕΓΤΠΕ – Τμήμα Προσανατολισμού)	496	609	470
- ΕΤΘΑ (ΕΤΑ και ΧΜΠΑ)	24	59	91
Σύνολο	2.631	3.549	3.679

Πηγές: ΓΛΚ, Υπεύθυνες Αρχές Πιστοποίησης και Πληρωμής ΕΠ, Διεύθυνση Δημοσίων Επενδύσεων, Υπουργείο Ανάπτυξης.

Έσοδα χρηματοοικονομικών συναλλαγών**Χρεωστικοί τίτλοι**

Τα έσοδα από χρεολύσια επενδύσεων σε ομόλογα ΟΣΕ και ΕΑΣ, τα οποία περιήλθαν στην κατοχή του Ελληνικού Δημοσίου μετά το PSI προβλέπονται σε 550 εκατ. ευρώ.

Συμμετοχικοί τίτλοι

Τα έσοδα από πωλήσεις μετοχών διαφόρων εισηγμένων και μη εισηγμένων στο ΧΑ εταιρειών, κυρίως Ελληνικού Δημοσίου ή/και ΤΑΙΠΕΔ ΑΕ, προβλέπονται να ανέλθουν στα 2.063 εκατ. ευρώ.

4.2 Δαπάνες

Οι συνολικές δαπάνες του Κρατικού Προϋπολογισμού για το έτος 2020 προβλέπεται ότι θα διαμορφωθούν (σε δημοσιονομική βάση) σε 57.163 εκατ. ευρώ, αυξημένες κατά 772 εκατ. ευρώ σε σχέση με την αντίστοιχη εκτίμηση για το 2019.

Οι πρωτογενείς δαπάνες του Κρατικού Προϋπολογισμού εκτιμάται ότι θα διαμορφωθούν σε δημοσιονομική βάση στα 51.163 εκατ. ευρώ, αυξημένες κατά 1.272 εκατ. ευρώ σε σχέση με την αντίστοιχη εκτίμηση για το 2019.

Ανάλυση δαπανών κατά μείζονες κατηγορίες (σε δημοσιονομική βάση)

Δαπάνες μη χρηματοοικονομικών συναλλαγών

Παροχές σε εργαζομένους

Οι δαπάνες παροχών σε εργαζομένους προβλέπεται ότι θα ανέλθουν στα 13.390 εκατ. ευρώ αυξημένες κατά 389 εκατ. ευρώ σε σχέση με την αντίστοιχη εκτίμηση για το 2019.

Η μεταβολή αυτή οφείλεται στους κάτωθι παράγοντες:

- στην αύξηση των τακτικών αποδοχών κατά 129 εκατ. ευρώ που αφορά κυρίως τις μισθολογικές ωριμάνσεις του εν ενεργεία προσωπικού,
- στην αύξηση των εργοδοτικών εισφορών υπέρ ΕΦΚΑ, ΕΟΠΥΥ και λοιπών ασφαλιστικών φορέων κατά 325 εκατ. ευρώ, η οποία οφείλεται κυρίως στην αύξηση του ποσοστού των εργοδοτικών εισφορών του ΕΦΚΑ από 10% για το 2019 σε 13,33% το 2020, και
- στη μείωση κατά 65 εκατ. ευρώ των πρόσθετων αποδοχών, οι οποίες εμφανίστηκαν αυξημένες στο έτος 2019, κυρίως λόγω της διενέργειας των εκλογικών διαδικασιών.

Κοινωνικές Παροχές

Οι δαπάνες της κατηγορίας αυτής προβλέπεται ότι θα ανέλθουν στα 134 εκατ. ευρώ, μειωμένες κατά 126 εκατ. ευρώ σε σχέση με την αντίστοιχη εκτίμηση του 2019, κυρίως λόγω της αυξημένης χορήγησης του επιδόματος θέρμανσης εντός του 2019.

Μεταβιβάσεις

Οι δαπάνες για τις μεταβιβάσεις σε φορείς εντός και εκτός Γενικής Κυβέρνησης προβλέπεται ότι θα διαμορφωθούν στα 27.844 εκατ. ευρώ, μειωμένες κατά 113 εκατ. ευρώ έναντι της εκτίμησης για το 2019, λόγω της επανεκτίμησης των πραγματικών δαπανών του ΟΠΕΚΑ και της επιχορήγησης προς τον ΕΦΚΑ, καθώς και της κατάργησης του ΕΚΑΣ. Αντίθετα αυξητικά προβλέπεται να κινηθούν οι αποδόσεις προς τους ΟΤΑ και οι αποδόσεις προς την Ευρωπαϊκή Ένωση, καθώς συμπαρασύρονται από τις αυξητικές εκτιμήσεις του ΑΕΠ.

Αγορές αγαθών και υπηρεσιών

Η προβλεπόμενη δαπάνη για το έτος 2020 ανέρχεται σε 968 εκατ. ευρώ, μειωμένη κατά 486 εκατ. ευρώ σε σχέση με την αντίστοιχη εκτίμηση για το 2019. Η μείωση αυτή προέκυψε ως αποτέλεσμα μιας διαδικασίας εξορθολογισμού της διαχείρισης των σχετικών πιστώσεων, μετά από κοινή προσπάθεια του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους με τις αρμόδιες Γενικές Διευθύνσεις Οικονομικών Υπηρεσιών των Υπουργείων, προκειμένου να αντιμετωπιστεί η συστηματικά παρατηρούμενη υποεκτέλεση των δαπανών της κατηγορίας αυτής. Πιστώσεις που θα απαιτηθούν στην εν λόγω και σε άλλες κατηγορίες δαπανών θα καλυφθούν από το Ειδικό Αποθεματικό που θεσμοθετήθηκε για τη διαχείριση δαπανών με στοιχεία αβεβαιότητας (σε ό,τι αφορά το ύψος ή τον χρόνο πραγματοποίησης), με τη συνεργασία Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους και Υπουργείων στη διάρκεια του έτους.

Επιδότησεις

Η προβλεπόμενη δαπάνη για το έτος 2020 ανέρχεται σε 89 εκατ. ευρώ, μειωμένη κατά 136 εκατ. ευρώ σε σχέση με την εκτίμηση για το 2019, κυρίως λόγω της κάλυψης της δαπάνης των άγονων γραμμών από το ΠΔΕ.

Τόκοι (σε ακαθάριστη βάση)

Η εκτίμηση για τις δαπάνες τόκων σε ακαθάριστη δημοσιονομική βάση, ανέρχεται σε 6.000 εκατ. ευρώ, μειωμένη κατά 500 εκατ. ευρώ σε σχέση με την εκτίμηση για το 2019.

Λοιπές Δαπάνες

Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνεται κυρίως η πρόβλεψη της δαπάνης ύψους 70 εκατ. ευρώ για επιστροφές ανεκτέλεστων προγραμμάτων στην ΕΕ.

Πιστώσεις υπό κατανομή

Στην κατηγορία αυτή περιλήφθηκαν οι δαπάνες του ΠΔΕ ύψους 6.750 εκατ. ευρώ, το τακτικό και το ειδικό αποθεματικό, οι υπό κατανομή πιστώσεις για τους ΟΚΑ, οι πιστώσεις για τις προγραμματισμένες νέες προσλήψεις σε φορείς της κεντρικής διοίκησης, καθώς και οι πιστώσεις για την αντιμετώπιση της ροής προσφύγων και μεταναστών. Η πρόβλεψη για το σύνολο της κατηγορίας αυτής ανέρχεται σε 8.245 εκατ. ευρώ. Σημειώνεται ότι στην κατηγορία αυτή θα υπάρχει πλέον το νέο ειδικό αποθεματικό που προαναφέρθηκε.

Πάγια περιουσιακά στοιχεία

Η προβλεπόμενη δαπάνη, λαμβάνοντας υπόψη και τις φυσικές παραλαβές των εξοπλιστικών προγραμμάτων, θα ανέλθει στα 421 εκατ. ευρώ.

Δαπάνες Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων

Το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) χρηματοδοτεί την αναπτυξιακή πολιτική της χώρας με δράσεις που συμβάλλουν στην αύξηση του ιδιωτικού και δημόσιου κεφαλαίου της οικονομίας και στηρίζουν την αναπτυξιακή διαδικασία και τον εκσυγχρονισμό της χώρας σε μακροχρόνια βάση.

Το ΠΔΕ έτους 2020, συνολικού ύψους 6.750 εκατ. ευρώ, κατευθύνεται στην υλοποίηση μεγάλου εύρους δράσεων που αναβαθμίζουν τις δημόσιες υποδομές, την υγεία και την εκπαίδευση, τις μεταφορές και τις επικοινωνίες, την ενέργεια και το περιβάλλον, εκσυγχρονίζουν τις δημόσιες υπηρεσίες, θέτοντας σε απόλυτη προτεραιότητα τον ψηφιακό μετασχηματισμό της δημόσιας διοίκησης, στηρίζοντας παράλληλα αναγκαίες δομές κοινωνικής συνοχής και αλληλεγγύης.

Πίνακας 3.10 Διαχρονική εξέλιξη δαπανών ΠΔΕ (2010-2020) (σε εκατ. ευρώ)			
Έτη	ΠΔΕ		
	Λοιποί εθνικοί πόροι	Συγχρηματοδοτούμενο	Σύνολο
2010	2.218	6.236	8.454
2011	1.885	4.722	6.608
2012	1.412	4.710	6.122
2013	783	5.867	6.650
2014	710	5.882	6.592
2015	681	5.725	6.406
2016	833	5.454	6.288
2017	1.327	4.623	5.950
2018	2.638	3.599	6.237
2019*	800	5.350	6.150
2020*	750	6.000	6.750

* Τα ποσά των ετών 2019 και 2020 αποτελούν εκτιμήσεις και προβλέψεις αντίστοιχα.

Πηγή: Διεύθυνση Δημοσίων Επενδύσεων Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης.

Από το παραπάνω ποσό, που αντιπροσωπεύει το 3,4% του προβλεπόμενου ΑΕΠ της χώρας, τμήμα ύψους 6.000 εκατ. ευρώ, αφορά συγχρηματοδοτούμενα έργα και τμήμα ύψους 750 εκατ. ευρώ αφορά έργα που θα χρηματοδοτηθούν αποκλειστικά από εθνικούς πόρους.

Το συγχρηματοδοτούμενο τμήμα διακρίνεται περαιτέρω σε 4.221 εκατ. ευρώ για έργα ΕΣΠΑ, περίοδο 2014-2020 και 1.779 εκατ. ευρώ για λοιπά συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα. Σταθερή επιδίωξη για την υλοποίηση του συγχρηματοδοτούμενου σκέλους του ΠΔΕ και για το 2020 παραμένει η απορρόφηση των πόρων, έτσι ώστε να εξασφαλιστεί η εισροή της αναλογούσας συνδρομής από την ΕΕ. Ο στόχος αυτός θα συνδράμει στην προώθηση της αναπτυξιακής πολιτικής και θα απαιτήσει την εντατικοποίηση των ενεργειών για την επίσπευση της υλοποίησης των προγραμμάτων. Στο πλαίσιο αυτό, εξακολουθούν να αποτελούν προτεραιότητα οι τομείς των μεγάλων έργων υποδομών, η προώθηση της επιχειρηματικότητας, η ενίσχυση της απασχόλησης, η εκπαίδευση και κατάρτιση, οι τομείς της υγείας και της πρόνοιας, η προστασία του περιβάλλοντος, τα έργα υποδομών των ΟΤΑ και οι δράσεις για τη διοικητική μεταρρύθμιση.

Για το τμήμα του ΠΔΕ έτους 2020 που θα χρηματοδοτηθεί αποκλειστικά από εθνικούς πόρους, θα ισχύσουν διαδικασίες για ορθότερη ιεράρχηση και επιλογή των έργων που θα χρηματοδοτηθούν με βασικό κριτήριο την κάλυψη των επιτακτικότερων αναπτυξιακών αναγκών. Κριτήριο χρηματοδότησης θα είναι η κάλυψη ανελαστικών υποχρεώσεων και αναγκών που αφορούν στην κοινωνική συνοχή, καθώς επίσης η συμπληρωματικότητα, οι συνέργειες και η σκοπιμότητα των σχετικών δράσεων σε σχέση με την παράλληλη εκτέλεση των συγχρηματοδοτούμενων έργων.

Συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα ΠΔΕ

Κύρια πηγή εσόδων για τη χρηματοδότηση των έργων του ΠΔΕ αποτελούν οι εισροές από την ΕΕ. Η παρούσα κατάσταση του συγχρηματοδοτούμενου σκέλους του ΠΔΕ περιγράφεται κατωτέρω:

- Ημιτελή έργα ΕΣΠΑ Προγραμματικής Περιόδου 2007-2013

Σύμφωνα με την τελική αναφορά προόδου ολοκλήρωσης ημιτελών πράξεων η οποία υποβλήθηκε στην ΕΕ στις 29/03/2019, 65 από τις 80 ημιτελείς πράξεις δηλώθηκαν ως ολοκληρωμένες, 2 πράξεις απεντάχθηκαν και 13 πράξεις δηλώθηκαν ως μη ολοκληρωμένες λόγω εκκρεμοτήτων.

- Έργα ΕΣΠΑ Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020

Η χρηματοδότηση από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ), για την περίοδο 2014-2020 ανέρχεται σε 21 δισ. ευρώ. Το σημαντικότερο τμήμα των πόρων αυτών, που εκτιμάται ότι μαζί με την εθνική συμμετοχή θα φθάσουν στο ποσό των 27 δισ. ευρώ, αναμένεται να απορροφηθεί μέχρι το 2021.

Με βάση πρόσφατα στοιχεία του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος του ΕΣΠΑ (14/10/2019), η πορεία υλοποίησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (ΕΠ) του ΕΣΠΑ 2014-2020 έχει ως εξής:

- για το σύνολο των ΕΠ έχουν δημοσιευθεί προσκλήσεις ύψους 27,4 δισ. ευρώ,
- η συγχρηματοδοτούμενη δημόσια δαπάνη των ενταγμένων έργων για το σύνολο του ΕΣΠΑ ανέρχεται στα 22,4 δισ. ευρώ, που αντιστοιχεί σε ποσοστό 83% του συνολικού προϋπολογισμού,
- η συγχρηματοδοτούμενη δημόσια δαπάνη των νομικών δεσμεύσεων για το σύνολο του ΕΣΠΑ ανέρχεται στα 15,7 δισ. ευρώ, που αντιστοιχεί σε ποσοστό 58% του συνολικού προϋπολογισμού, και
- οι συνολικές δαπάνες ανέρχονται για το σύνολο του ΕΣΠΑ στα 7,4 δισ. ευρώ, ποσό που αντιστοιχεί στο 27% του συνολικού προϋπολογισμού.

Πίνακας 3.11 Δαπάνες ΠΔΕ κατά φορέα 2018-2019 (παλαιά δομή Υπουργείων)*
(σε εκατ. ευρώ)

Υπουργείο – Φορέας	2018				2019			
	Πραγματοποιήσεις			Συμμετοχή %	Εκτιμήσεις Πραγμ/σεων			Συμμετοχή %
	Συγχρ/νες	Λοιπές από εθνικούς πόρους	Σύνολο		Συγχρ/νες	Λοιπές από εθνικούς πόρους	Σύνολο	
Βουλή των Ελλήνων	0		0	0,00	1		1	0,02
Διοικητικής Ανασυγκρότησης	22	3	25	0,39	15		15	0,24
Εσωτερικών	115	463	578	9,26	142	32	174	2,83
Εξωτερικών	1	1	2	0,04	11	1	12	0,20
Εθνικής Άμυνας	1	22	22	0,36	10	30	40	0,65
Υγείας	30	3	33	0,52	40	20	60	0,98
Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων	6	2	9	0,14	12	2	14	0,23
Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων	582	79	661	10,60	550	100	650	10,57
Πολιτισμού και Αθλητισμού	7	25	32	0,51	20	25	45	0,73
Οικονομικών	2		2	0,03	6		6	0,10
Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	695	0	695	11,14	720	1	721	11,72
Περιβάλλοντος και Ενέργειας	256	55	311	4,99	530	20	550	8,94
Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοιν. Αλληλεγγύης	189	22	211	3,38	320	20	340	5,53
Οικονομίας και Ανάπτυξης	699	1.736	2.435	39,04	1.664	335	1.999	32,50
εκ των οποίων Περιφερειακά προγράμματα	524	655	1.180	18,92	1.100	180	1.280	20,81
Υποδομών και Μεταφορών	929	185	1.114	17,86	1.150	163	1.313	21,35
Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής	11	14	25	0,40	36	30	66	1,07
Προστασίας του Πολίτη	35	4	39	0,63	70	4	74	1,20
Τουρισμού	2	22	24	0,38	3	11	14	0,23
Μεταναστευτικής Πολιτικής	18	0	18	0,28	30	1	31	0,50
Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης	0	2	3	0,04	20	5	25	0,41
Σύνολο	3.599	2.638	6.237	100,00	5.350	800	6.150	100,00

* Πριν την ισχύ του π.δ. 81/2019. Σύμφωνα με τη στοχοθεσία του ΠΔΕ έτους 2019 από την προηγούμενη κυβέρνηση πολύ μεγάλο τμήμα του υλοποιείται τον Δεκέμβριο του τρέχοντος έτους γεγονός που εισάγει αναπόφευκτη αβεβαιότητα στις σχετικές εκτιμήσεις

Πίνακας 3.12 Δαπάνες ΠΔΕ κατά φορέα 2020 (νέα δομή Υπουργείων)
(σε εκατ. ευρώ)

Υπουργείο – Φορέας	2020			Συμμετοχή %
	Προϋπολογισμός			
	Συγχρηματοδοτού- μενες	Λοιπές από εθνικούς πόρους	Σύνολο	
Βουλή των Ελλήνων	1		1	0,01
Εσωτερικών	191	21	212	3,14
Εξωτερικών	4	7	11	0,16
Εθνικής Άμυνας	10	4	14	0,21
Υγείας	40	20	60	0,89
Δικαιοσύνης	20	3	23	0,34
Παιδείας και Θρησκευμάτων	400	110	510	7,56
Πολιτισμού και Αθλητισμού	20	15	35	0,52
Οικονομικών	24	2	26	0,39
Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	800	2	802	11,88
Περιβάλλοντος και Ενέργειας	550	20	570	8,44
Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων	400	20	420	6,22
Ανάπτυξης και Επενδύσεων	1.980	281	2.261	33,50
εκ των οποίων Περιφερειακά προγράμματα	1.150	160	1.310	19,41
Υποδομών και Μεταφορών	1.345	122	1.467	21,73
Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής	40	100	140	2,07
Τουρισμού	25	8	33	0,49
Προστασίας του Πολίτη	100	5	105	1,56
Ψηφιακής Διακυβέρνησης	50	10	60	0,89
Σύνολο	6.000	750	6.750	100,00

Πηγή: Γενική Δ/νση Δημοσίων Επενδύσεων Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων.

Υλοποιούμενες δράσεις ΕΣΠΑ 2014-2020**α) Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα**

Περιλαμβάνονται τα ΕΠ:

- Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία,
- Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη,
- Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού - Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση,
- Μεταρρύθμιση Δημόσιου Τομέα,
- Πρόγραμμα Αγροτική Ανάπτυξη,
- Αλιεία και Θάλασσα,
- Τεχνική Βοήθεια,
- Προγράμματα Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας, και
- Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα.

β) Μεγάλα Έργα ΕΣΠΑ 2014-2020

Από τα 33 μεγάλα έργα της Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020 συνολικού προϋπολογισμού 10,5 δισ. ευρώ με επιλέξιμο κόστος 7,3 δισ. ευρώ, τα 14 έργα αποτελούν τη Β' φάση ήδη χρηματοδοτούμενων μεγάλων έργων (phasing) της Προγραμματικής Περιόδου 2007-2013, ενώ τα υπόλοιπα 19 είναι νέα έργα. Μέχρι τον Οκτώβριο 2019 από το παραπάνω σύνολο έργων είχαν υποβληθεί 25, από τα οποία τα 18 είναι ήδη εγκεκριμένα από την ΕΕ.

- Μηχανισμός «Συνδέοντας την Ευρώπη» (Connecting Europe Facility) 2014-2020

Πρόκειται για τις δράσεις των Διευρωπαϊκών Δικτύων στους τομείς των μεταφορών, της ενέργειας και των τηλεπικοινωνιών με συνολικό προϋπολογισμό εγκεκριμένων έργων 993 εκατ. ευρώ και αναλογούσα συνδρομή από ΕΕ 630 εκατ. ευρώ.

ΠΔΕ χρηματοδοτούμενο αμιγώς από εθνικούς πόρους

Οι κατηγορίες έργων που θα χρηματοδοτηθούν περιλαμβάνουν κυρίως επενδυτικές δραστηριότητες των ΟΤΑ, ενισχύσεις των ιδιωτικών επενδύσεων στο πλαίσιο υλοποίησης των αναπτυξιακών νόμων, καθώς και δαπάνες για την αποκατάσταση ζημιών σε έργα υποδομής από σεισμούς, πυρκαγιές και άλλες φυσικές καταστροφές. Επίσης, το εθνικό σκέλος του ΠΔΕ αναμένεται να συμβάλει στο πλαίσιο της ασκούμενης κοινωνικής πολιτικής και στην υποβοήθηση κοινωνικών ομάδων με ιδιαίτερα προβλήματα, διαθέτοντας επιπρόσθετους εθνικούς πόρους για την κοινωνική πρόνοια, την καταπολέμηση της ανεργίας, την κρατική αρωγή σε πληγέντες από φυσικές καταστροφές κ.λπ. Κριτήριο για τη χρηματοδότηση των έργων του εθνικού σκέλους του ΠΔΕ θα είναι και το 2020 η συμπληρωματικότητα, οι συνέργειες και η σκοπιμότητα των δράσεων αυτών σε σχέση με την εκτέλεση έργων συγχρηματοδοτούμενων από την ΕΕ.

Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης

Με διατάξεις του νόμου 4635/2019, θεσμοθετήθηκε το Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (ΕΠΑ), με το οποίο τίθενται οι βάσεις ενός ολοκληρωμένου συστήματος για την κατάρτιση, τη διαχείριση, την παρακολούθηση και τον έλεγχο εθνικού προγράμματος για την αξιοποίηση των πόρων του σκέλους του ΠΔΕ που χρηματοδοτείται αμιγώς από εθνικούς πόρους (εθνικό σκέλος ΠΔΕ).

Για το 2020 προβλέπεται η έναρξη μεταβατικής περιόδου προετοιμασίας των φορέων, καθώς και του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου, με προοπτική έναρξης της πρώτης προγραμματικής περιόδου την 01/01/2021.

Δαπάνες χρηματοοικονομικών συναλλαγών

Η συνολική πρόβλεψη για τις μείζονες κατηγορίες χρηματοοικονομικών συναλλαγών ανέρχεται σε 623.108 εκατ. ευρώ και το μεγαλύτερο μέρος εμφανίζεται στη μείζονα κατηγορία «Δάνεια» την οποία διαχειρίζεται ο ΟΔΔΗΧ.

4.3 Χρηματοδοτικές ανάγκες Κρατικού Προϋπολογισμού 2020

Στον πίνακα 3.13 εμφανίζονται οι ταμειακές χρηματοδοτικές ανάγκες του Κρατικού Προϋπολογισμού 2020, οι οποίες προβλέπεται να ανέλθουν στα 4.498 εκατ. ευρώ, ενώ ο καθαρός δανεισμός του Κρατικού Προϋπολογισμού θα διαμορφωθεί στα 1.866 εκατ. ευρώ.

Πίνακας 3.13 Χρηματοδοτικές ανάγκες Κρατικού Προϋπολογισμού 2020 (σε εκατ. ευρώ)	
Χρηματοδοτικές ανάγκες	
Έλλειμμα Κρατικού Προϋπολογισμού (ταμειακό)	2.286
Αυξήσεις ΜΚ εταιρειών	563
Χρηματοοικονομικά παράγωγα	1.650
Πώληση μετοχών κ.λπ.	-2.632
Καθαρός δανεισμός	1.866
Χρεολύσια μεσομακροπρόθεσμου χρέους	2.895
Μερικό σύνολο	4.761
Πρόβλεψη εξόφλησης βραχυπρόθεσμου χρέους*	618.000
Σύνολο χρηματοδοτικών αναγκών	622.761
Χρηματοδότηση	
Βραχυπρόθεσμος δανεισμός*	613.500
Μακροπρόθεσμος δανεισμός	9.261
Σύνολο δανεισμού	622.761

Πηγή: ΟΔΔΗΧ - ΔΠΓΚ

* Υπολογίζεται ότι θα γίνει επανέκδοση του μεγαλύτερου μέρους των λήξεων του βραχυπρόθεσμου χρέους (έντοκα γραμμάτια και *repas*).

4.4 Μηνιαία κατανομή εσόδων-δαπανών Κρατικού Προϋπολογισμού 2020

Στον πίνακα 3.14 παρατίθεται ενδεικτική μηνιαία κατανομή των εσόδων και των δαπανών του Κρατικού Προϋπολογισμού για το έτος 2020 σε σωρευτική βάση.

Πίνακας 3.14 Μηνιαία κατανομή εσόδων-δαπανών Κρατικού Προϋπολογισμού έτους 2020 σε σωρευτική ταμειακή βάση (σε εκατ. ευρώ)												
	Ιαν.	Φεβρ.	Μαρ.	Απρ.	Μάιος	Ιουν.	Ιουλ.	Αυγ.	Σεπ.	Οκτ.	Νοεμ.	Δεκ.
I. Έσοδα Κρατικού Προϋπολογισμού (1+2+3+4+5+6-7)	4.658	8.025	11.268	15.453	18.740	22.898	28.072	32.455	38.219	43.190	48.396	53.751
1 Φόροι	4.048	7.566	10.428	14.284	17.696	21.056	26.248	30.641	36.486	41.617	46.456	51.997
2 Κοινωνικές εισφορές	4	9	14	18	23	27	32	37	41	46	50	55
3 Μεταβιβάσεις ¹	661	746	955	1.316	1.373	2.188	2.398	2.707	2.891	2.957	3.536	3.880
4 Πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών	40	83	160	233	282	357	404	452	503	575	637	700
5 Λοιπά τρέχοντα έσοδα ¹	154	266	382	506	618	806	1.020	1.126	1.354	1.480	1.579	1.713
5α εκ των οποίων: Επιστροφές δαπανών για τόκους	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6 Πωλήσεις παγίων περιουσιακών στοιχείων	0	0	314	314	314	318	318	318	319	319	319	332
7 Επιστροφές εσόδων	249	645	984	1.219	1.565	1.853	2.347	2.826	3.375	3.802	4.182	4.926
II. Δαπάνες Κρατικού Προϋπολογισμού (1+2+3+4+5+6+7+8+9+10)	4.449	8.839	13.050	17.108	21.252	25.524	30.158	35.346	39.764	44.177	50.467	56.037
1 Παροχές σε εργαζομένους	1.073	2.187	3.298	4.400	5.529	6.650	7.773	8.902	10.019	11.132	12.261	13.403
2 Κοινωνικές παροχές	2	13	19	25	33	38	47	53	61	71	103	134
3 Μεταβιβάσεις	1.937	4.099	6.249	8.339	10.514	12.498	14.854	17.275	19.623	21.661	25.275	27.824
4 Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	4	36	77	170	301	417	524	570	616	702	829	1.145
5 Επιδοτήσεις	1	23	26	30	32	34	41	43	46	49	69	89
6 Τόκοι	1.060	1.743	2.208	2.438	2.555	2.939	3.252	4.044	4.112	4.248	4.385	4.500
7 Λοιπές δαπάνες	19	28	28	36	41	42	42	50	51	51	61	71
8 Πιστώσεις υπό κατανομή ¹	331	652	1.034	1.527	2.071	2.655	3.329	4.073	4.816	5.780	6.934	8.245
9 Αγορές παγίων περιουσιακών στοιχείων	22	57	111	143	176	251	295	337	420	483	550	623
10 Τιμολόγηση	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
III. Ταμειακό Ισοζύγιο Κρατικού Προϋπολογισμού (I-II)	209	-814	-1.782	-1.655	-2.512	-2.626	-2.086	-2.892	-1.544	-987	-2.071	-2.286
IV. Ταμειακό Πρωτογενές αποτέλεσμα Κρατικού Προϋπολογισμού (III + II.6 - I.5α)	1.269	929	426	783	43	313	1.166	1.152	2.568	3.261	2.314	2.215
Πληροφοριακά στοιχεία:												
Έσοδα από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ)	687	773	998	1.114	1.177	1.997	2.207	2.513	2.673	2.755	3.335	3.679
Δαπάνες από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ)	200	450	750	1.150	1.600	2.050	2.650	3.300	3.950	4.730	5.640	6.750

¹ Τα έσοδα του ΠΔΕ περιέχονται στις μεταβιβάσεις και στα λοιπά τρέχοντα έσοδα, ενώ οι δαπάνες του ΠΔΕ περιέχονται στις πιστώσεις υπό κατανομή.

4.5 Χρηματοροές μεταξύ Ελλάδας και Ευρωπαϊκής Ένωσης 2018-2020

Οι χρηματοροές μεταξύ Ελλάδας και Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά τα έτη 2018-2020 αποτυπώνονται στον πίνακα 3.15. Από τη σύγκριση απολήψεων και αποδόσεων προκύπτει ότι το ταμειακό όφελος της Ελλάδας από τον προϋπολογισμό της ΕΕ για το έτος 2018 διαμορφώθηκε στα 2.587 εκατ. ευρώ, ενώ για το 2019 εκτιμάται σε 3.390 εκατ. ευρώ, αντιπροσωπεύοντας το 1,4% και το 1,8% του ΑΕΠ αντίστοιχα. Για το έτος 2020 το ταμειακό όφελος προβλέπεται σε 3.410 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 1,7 % του ΑΕΠ. Η σχέση απολήψεων - αποδόσεων αναμένεται να διαμορφωθεί σε 2,7/1 και 2,6/1 αντίστοιχα για τα έτη 2019 και 2020.

Οι πόροι των διαρθρωτικών ταμείων (ΕΤΠΑ, ΕΚΤ) και του Ταμείου Συνοχής συνιστούν το μεγαλύτερο τμήμα της ευρωπαϊκής χρηματοδότησης, το οποίο κατευθύνεται σε τομείς αναπτυξιακής πολιτικής, προκειμένου να διασφαλιστεί κυρίως η στήριξη του στόχου της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής, η ενίσχυση της απασχόλησης και η βελτίωση των υποδομών και της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας.

Ειδικότερα, η μεταφορά πόρων από την ΕΕ στην ελληνική οικονομία συμβάλλει στη χρηματοδότηση των μεγάλων έργων υποδομών κυρίως στους τομείς μεταφορών, περιβάλλοντος και ενέργειας, στην ενίσχυση της κοινωνικής πολιτικής, της περιφερειακής ανάπτυξης, της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, της έρευνας, της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας. Επίσης, ένα σημαντικό τμήμα ευρωπαϊκών πόρων προορίζεται για το γεωργικό τομέα, αφενός μέσω των εισοδηματικών ενισχύσεων από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ), αφετέρου μέσω των προγραμμάτων για την αγροτική ανάπτυξη από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ).

Χρηματοροές μεταξύ Ελλάδας και Ευρωπαϊκής Ένωσης το 2019

Απολήψεις

Οι συνολικές εισροές από την ΕΕ κατά το έτος 2019 εκτιμάται ότι θα ανέλθουν σε 5.433 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας αύξηση έναντι του 2018, κυρίως λόγω αυξημένων απολήψεων από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ).

Ειδικότερα, το έτος 2019 αναμένονται τα ακόλουθα:

Τακτικός προϋπολογισμός

Οι απολήψεις του τακτικού προϋπολογισμού συνίστανται, κατά κύριο λόγο, σε κοινοτικές ενισχύσεις για τη στήριξη του γεωργικού εισοδήματος και την υλοποίηση προγραμμάτων και δράσεων αγροτικής ανάπτυξης, όπως αγροπεριβαλλοντικά μέτρα βιολογικής γεωργίας, μακροχρόνιας παύσης, κτηνοτροφίας, τη στήριξη ορεινών και μειονεκτικών περιοχών, τη δάσωση, κ.λπ. Επίσης, περιλαμβάνουν και κοινοτικές ενισχύσεις για την υλοποίηση δράσεων μεταναστευτικών ροών από το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας, το Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής και λοιπά Υπουργεία.

Μέσω του τακτικού προϋπολογισμού αναμένεται να εισρεύσουν συνολικά 153 εκατ. ευρώ, εκ των οποίων 60 εκατ. ευρώ αφορούν επιστροφές ιδίων πόρων από την ΕΕ, 60 εκατ. ευρώ προμήθειες είσπραξης ιδίων πόρων για λογαριασμό της ΕΕ, 3 εκατ. ευρώ απολήψεις από το ΕΓΤΑΑ, ενώ 16 εκατ. ευρώ αναλογούν σε δράσεις μεταναστευτικών ροών.

Προϋπολογισμός Δημοσίων Επενδύσεων

Το 61,6% των συνολικών απολήψεων από την ΕΕ, ήτοι ποσό ύψους 3.349 εκατ. ευρώ, εκτιμάται ότι θα εισρεύσει το 2019 μέσω του ΠΔΕ. Οι εισροές του ΠΔΕ αφορούν τα κοινοτικά ταμεία και ειδικότε-

ρα, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ), το Ταμείο Συνοχής, καθώς και το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ).

Στις εκτιμώμενες εισροές του ΠΔΕ συμπεριλαμβάνονται και οι απολήψεις των Ταμείων για τις μεταναστευτικές ροές.

Προϋπολογισμός Ειδικού Λογαριασμού Εγγυήσεων Γεωργικών Προϊόντων (ΕΛΕΓΕΠ)

Οι απολήψεις του τομέα εγγυήσεων γεωργικών προϊόντων που περιλαμβάνονται στον προϋπολογισμό ΕΛΕΓΕΠ (ΕΓΤΕ/Εγγυήσεις), χρηματοδοτούν τη στήριξη του εισοδήματος του αγροτικού πληθυσμού και την ανάπτυξη της υπαίθρου. Οι εισροές από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ) αναμένεται να ανέλθουν σε 1.931 εκατ. ευρώ για το έτος 2019, αντιπροσωπεύοντας το 35,5% των συνολικών απολήψεων από την ΕΕ.

Αποδόσεις

Οι συνολικές συνεισφορές της Ελλάδας στον κοινοτικό προϋπολογισμό κατά το έτος 2019, εκτιμάται ότι θα ανέλθουν σε 2.043 εκατ. ευρώ, εκ των οποίων ποσό 1.240 εκατ. ευρώ προέρχεται από τις συνεισφορές βάσει του Ακαθάριστου Εθνικού Εισοδήματος (ΑΕΕ).

Χρηματοροές μεταξύ Ελλάδας και Ευρωπαϊκής Ένωσης το 2020

Βάση των προβλέψεων των χρηματοροών με την Ευρωπαϊκή Ένωση για το έτος 2020 αποτελεί κυρίως το σχέδιο προϋπολογισμού της ΕΕ του έτους αυτού, η πρόοδος υλοποίησης των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων και οι εισροές που αναμένονται στον προϋπολογισμό ΕΛΕΓΕΠ.

Απολήψεις

Το σύνολο των εισροών της Ελλάδας από την ΕΕ κατά το έτος 2020 προβλέπεται να ανέλθει στο ποσό των 5.510 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας μικρή αύξηση 1,4% σε σχέση με το 2019, λόγω αυξημένων απολήψεων από το ΠΔΕ και τον ΕΛΕΓΕΠ.

Ειδικότερα, προβλέπονται τα εξής:

Τακτικός προϋπολογισμός

Οι προβλεπόμενες εισροές για τον τακτικό προϋπολογισμό ανέρχονται συνολικά σε 79 εκατ. ευρώ, το μεγαλύτερο μέρος των οποίων αφορά απολήψεις για προμήθειες είσπραξης ιδίων πόρων για λογαριασμό της Ε.Ε. Οι απολήψεις από το ΕΓΤΑΑ για το έτος 2020 αφορούν στο σύνολό τους το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων.

Προϋπολογισμός Δημοσίων Επενδύσεων

Οι εισροές του ΠΔΕ, σύμφωνα με τον τρέχοντα σχεδιασμό, προβλέπεται να διαμορφωθούν στο ύψος των 3.479 εκατ. ευρώ σημειώνοντας αύξηση 3,9% σε σχέση με το 2019.

Προϋπολογισμός ΕΛΕΓΕΠ

Η πρόβλεψη για τις απολήψεις του προϋπολογισμού ΕΛΕΓΕΠ μέσω του ΕΓΤΕ για το 2020 είναι ποσό ύψους 1.952 εκατ. ευρώ, που αντιστοιχεί σε αύξηση της τάξεως του 1,1% σε σχέση με το προηγούμενο έτος.

Αποδόσεις

Οι συνεισφορές της χώρας μας στον κοινοτικό προϋπολογισμό για το οικονομικό έτος 2020 προβλέπεται ότι θα ανέλθουν στο ποσό των 2.100 εκατ. ευρώ, καταγράφοντας θετική ποσοστιαία μεταβολή 2,7% συγκριτικά με το 2019.

Πίνακας 3.15 Χρηματοροές Ελλάδας και ΕΕ 2018 - 2020 (σε εκατ.ευρώ)					
	2018	2019	2020	Μεταβολή %	
	Πραγματοποιήσεις	Εκτίμηση	Πρόβλεψη	2019/18	2020/19
I Απολήψεις από την Ευρωπαϊκή Ένωση (I.1 + I.2 + I.3)	4.472	5.433	5.510	22	1
I.1 Τακτικός Προϋπολογισμός (i + ii + iii + iv + v + vi + vii)	322	153	79	-52	-49
i Προμήθειες είσπραξης ιδίων πόρων για λογαριασμό της ΕΕ	45	60	64	34	6
ii Επιστροφές ιδίων πόρων ΕΕ	172	60	0	-65	-100
iii Απολήψεις από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ)	66	3	0	-96	-100
iv Λοιπές τρέχουσες μεταβιβάσεις από τα κοινοτικά ταμεία	21	15	15	-29	0
v Απολήψεις για δράσεις μεταναστευτικών ροών του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας	15	2	0	-88	-100
vi Απολήψεις για δράσεις μεταναστευτικών ροών λοιπών υπουργείων	4	2	0	-50	-100
vii Απολήψεις για δράσεις μεταναστευτικών ροών του Υπουργείου Ναυτιλίας	0	12	0	-	-100
I.2 Προϋπολογισμός Δημοσίων Επενδύσεων	2.097	3.349	3.479	60	4
I.3 Προϋπολογισμός Ειδικού Λογαριασμού Εγγυήσεων Γεωργικών Προϊόντων (ΕΛΕΓΕΠ)	2.052	1.931	1.952	-6	1
<i>Απολήψεις από Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων</i>	<i>2.052</i>	<i>1.931</i>	<i>1.952</i>	<i>-6</i>	<i>1</i>
II Αποδόσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση (II.1 + II.2 + II.3)	1.885	2.043	2.100	8	3
II.1 Ίδιοι κοινοτικοί πόροι (i + ii + iii + iv)	1.775	1.874	1.952	6	4
i Αποδόσεις δασμών που βεβαιώθηκαν με βάση το κοινό εξωτερικό δασμολόγιο	225	301	319	34	6
ii Αποδόσεις εισφορών ζάχαρης και ισογλυκόζης που βεβαιώθηκαν	0	0	0	-	-
iii Αποδόσεις στην ΕΕ ιδίων πόρων που προέρχονται από τον Φόρο Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ)	325	333	335	3	1
iv Αποδόσεις στην ΕΕ βάσει Ακαθάριστου Εθνικού Εισοδήματος	1.225	1.240	1.298	1	5
II.2 Λοιπές συνεισφορές-επιστροφές (i + ii)	41	91	70	119	-23
i Πρόσθετες ή έκτακτες συνεισφορές στην ΕΕ και λοιπά πρόστιμα από ΕΕ	38	41	0	7	-100
ii Επιστροφές από ανεκτέλεστα προγράμματα στην ΕΕ	3	50	70	1.452	40
II.3 Λοιπές συνεισφορές εκτός προϋπολογισμού ΕΕ (i + ii)	68	78	78	14	0
i Συμμετοχή στο Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης	68	74	74	8	0
ii Λοιπές αποδόσεις	0	4	4	-	0
Αποτέλεσμα (I -II)	2.587	3.390	3.410	31	1

4.6 Δαπάνες κατά Υπουργείο

Ο προϋπολογισμός των φορέων της Κεντρικής Διοίκησης (Προεδρία της Δημοκρατίας, Βουλή των Ελλήνων, Υπουργεία και Αποκεντρωμένες Διοικήσεις) καταρτίζεται και εκτελείται σε ταμειακή βάση. Στον κρατικό προϋπολογισμό (τακτικός προϋπολογισμός και ΠΔΕ) προβλέπονται ανώτατα όρια δαπανών για κάθε φορέα (πίνακας 3.16). Στον εν λόγω πίνακα αποτυπώνονται μόνο οι μη χρηματοοικονομικές δαπάνες του Κρατικού Προϋπολογισμού.

Ως προς τον τακτικό προϋπολογισμό, περιλαμβάνονται δαπάνες για την κάλυψη κυρίως:

- αποδοχών αιρετών και οργάνων διοίκησης, τακτικού προσωπικού (μόνιμου και ΙΔΑΧ) και προσωπικού ΙΔΟΧ καθώς και των εργοδοτικών τους εισφορών. Ειδικότερα, τα υπουργεία καλύπτουν τη δαπάνη μισθοδοσίας των στελεχών των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας, των υπαλλήλων του διπλωματικού σώματος, των δικαστικών λειτουργών, των ιατρών κλάδου ΕΣΥ, των μελών ΔΕΠ, των κληρικών κ.λπ.
- αγοράς αγαθών και υπηρεσιών, όπως δαπάνες μετακίνησης προσωπικού, ύδρευσης, ενέργειας, καθαριότητας, μισθωμάτων (κτιρίων, υποδομών, οχημάτων κ.ά.).

Επιπλέον, για την ομαλή λειτουργία των φορέων προβλέπονται πιστώσεις για ειδικές δράσεις, οι οποίες αναπτύσσονται είτε από τα ίδια τα υπουργεία, είτε από τους εποπτευόμενους φορείς τους και καλύπτονται κατά κύριο λόγο μέσω μεταβιβάσεων.

Πίνακας 3.16 Ανώτατα όρια δαπανών Φορέων Κεντρικής Διοίκησης Κρατικού Προϋπολογισμού σε ταμειακή και δεδουλευμένη βάση σύμφωνα με τη μεθοδολογία ESA για τα έτη 2019 και 2020* (σε εκατ. ευρώ)

α/α	Φορέας Κεντρικής Διοίκησης	2019		2020	
		Εκτιμήσεις		Προβλέψεις	
1	Προεδρία της Δημοκρατίας	Ταμειακό Σύνολο		4	4
		Τακτικός Προϋπολογισμός		4	4
		ΠΔΕ			
2	Βουλή των Ελλήνων	Ταμειακό Σύνολο		143	141
		Τακτικός Προϋπολογισμός		142	140
		ΠΔΕ		1	1
3	Υπουργείο Εσωτερικών	Ταμειακό Σύνολο		2.926	2.998
		Τακτικός Προϋπολογισμός		2.737	2.786
		ΠΔΕ		189	212
4	Υπουργείο Εξωτερικών	Ταμειακό Σύνολο		285	266
		Τακτικός Προϋπολογισμός		273	255
		ΠΔΕ		12	11
5	Υπουργείο Εθνικής Άμυνας	Ταμειακό Σύνολο		3.538	3.397
		Τακτικός Προϋπολογισμός		3.498	3.383
		ΠΔΕ		40	14
6	Υπουργείο Υγείας	Ταμειακό Σύνολο		4.041	3.859
		Τακτικός Προϋπολογισμός		3.981	3.799
		ΠΔΕ		60	60
7	Υπουργείο Δικαιοσύνης	Ταμειακό Σύνολο		572	533
		Τακτικός Προϋπολογισμός		558	510
		ΠΔΕ		14	23
8	Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων	Ταμειακό Σύνολο		5.369	5.463
		Τακτικός Προϋπολογισμός		4.851	4.953
		ΠΔΕ		518	510
9	Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού	Ταμειακό Σύνολο		396	335
		Τακτικός Προϋπολογισμός		351	300
		ΠΔΕ		45	35
10	Υπουργείο Οικονομικών	Ταμειακό Σύνολο		726	748
		Τακτικός Προϋπολογισμός		722	722
		ΠΔΕ		4	26
11	Υπουργείο Οικονομικών - Γενικές Κρατικές Δαπάνες	Ταμειακό Σύνολο		8.468	8.945
		Τακτικός Προϋπολογισμός		8.468	8.945
		ΠΔΕ			

Πίνακας 3.16 Ανώτατα όρια δαπανών Φορέων Κεντρικής Διοίκησης Κρατικού Προϋπολογισμού σε ταμειακή και δεδουλευμένη βάση σύμφωνα με τη μεθοδολογία ESA για τα έτη 2019 και 2020* (σε εκατ. ευρώ)

α/α	Φορέας Κεντρικής Διοίκησης	2019		2020	
		Εκτιμήσεις		Προβλέψεις	
	Ταμειακό Σύνολο	1.030		1.071	
12	Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	Τακτικός Προϋπολογισμός 309		269	
	ΠΔΕ	721		802	
	Ταμειακό Σύνολο	635		661	
13	Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας	Τακτικός Προϋπολογισμός 85		91	
	ΠΔΕ	550		570	
	Ταμειακό Σύνολο	20.274		19.892	
14	Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων	Τακτικός Προϋπολογισμός 19.934		19.472	
	ΠΔΕ	340		420	
	Ταμειακό Σύνολο	2.307		2.420	
15	Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων	Τακτικός Προϋπολογισμός 176		159	
	ΠΔΕ	2.131		2.261	
	Ταμειακό Σύνολο	1.968		2.001	
16	Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών	Τακτικός Προϋπολογισμός 655		534	
	ΠΔΕ	1.313		1.467	
	Ταμειακό Σύνολο	402		407	
17	Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής	Τακτικός Προϋπολογισμός 336		267	
	ΠΔΕ	66		140	
	Ταμειακό Σύνολο	51		70	
18	Υπουργείο Τουρισμού	Τακτικός Προϋπολογισμός 37		37	
	ΠΔΕ	14		33	
	Ταμειακό Σύνολο	2.470		2.470	
19	Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη	Τακτικός Προϋπολογισμός 2.365		2.365	
	ΠΔΕ	105		105	
	Ταμειακό Σύνολο	124		192	
20	Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης	Τακτικός Προϋπολογισμός 97		132	
	ΠΔΕ	27		60	
	Ταμειακό Σύνολο	21		20	
21	Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αττικής	Τακτικός Προϋπολογισμός 21		20	
	ΠΔΕ				
	Ταμειακό Σύνολο	28		27	
22	Αποκεντρωμένη Διοίκηση Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας	Τακτικός Προϋπολογισμός 28		27	
	ΠΔΕ				
	Ταμειακό Σύνολο	19		19	
23	Αποκεντρωμένη Διοίκηση Ηπείρου - Δυτικής Μακεδονίας	Τακτικός Προϋπολογισμός 19		19	
	ΠΔΕ				
	Ταμειακό Σύνολο	36		35	
24	Αποκεντρωμένη Διοίκηση Πελοποννήσου - Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου	Τακτικός Προϋπολογισμός 36		35	
	ΠΔΕ				
	Ταμειακό Σύνολο	11		10	
25	Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αιγαίου	Τακτικός Προϋπολογισμός 11		10	
	ΠΔΕ				
	Ταμειακό Σύνολο	11		11	
26	Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης	Τακτικός Προϋπολογισμός 11		11	
	ΠΔΕ				
	Ταμειακό Σύνολο	43		42	
27	Αποκεντρωμένη Διοίκηση Μακεδονίας - Θράκης	Τακτικός Προϋπολογισμός 43		42	
	ΠΔΕ				
I	Ταμειακό Σύνολο μη χρηματοοικονομικών δαπανών Κρατικού Προϋπολογισμού	55.895		56.037	
A	Σύνολο δαπανών Τακτικού Προϋπολογισμού	49.745		49.287	
I	Πρωτογενείς δαπάνες	44.500		44.786	
	<i>ΕΚ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ:</i>				
	Δαπάνες ανάληψης δανείων από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Στήριξης (ΕΜΣ) και παράλληλες δαπάνες Δημοσίου Χρέους	40		40	
	Αγορές οπλικών συστημάτων από εξοπλιστικά προγράμματα	518		530	
	Καταπτώσεις εγγυήσεων (σε ακαθάριστη βάση)	385		689	
II	Τόκοι	5.244		4.500	
B	Σύνολο ΠΔΕ	6.150		6.750	
	Εθνολογιστικές προσαρμογές¹	-497		-1.126	
	Σύνολο δαπανών Κρατικού Προϋπολογισμού κατά ESA	56.391		57.163	

* Στις εκτιμήσεις δαπανών των Υπουργείων 2019 περιλαμβάνονται δαπάνες που καλύφθηκαν από το αποθεματικό, εγγραφές σε ύψος δαπανών και δαπάνες για μεταναστευτικές ροές. Κατά συνέπεια το ύψος των εκτιμώμενων δαπανών έτους 2019 δεν είναι συγκρίσιμο με τις προβλέψεις προϋπολογισμού 2020. Επισημαίνεται ότι οι δαπάνες που θα πραγματοποιηθούν για πρόσφυγες και αιτούντες άσυλο, δεν υπολογίζονται στο κατά πρόγραμμα πρωτογενές πλεόνασμα και δεν είχαν αποτιμηθεί με ακρίβεια μέχρι και το πρώτο εξάμηνο του 2019.

¹ Εθνολογιστικές προσαρμογές: (+) μείωση δαπανών / (-) αύξηση δαπανών.

Πίνακας 3.17 Ανώτατα όρια δαπανών Ανεξάρτητων Διοικητικών Αρχών φορέων των Υπουργείων (σε εκατ. ευρώ)

Ανεξάρτητες Διοικητικές Αρχές ¹	2019	2020
	Εκτιμήσεις	Προβλέψεις
1 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ	22,8	23,7
A Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού	9,9	11,3
B Συνήγορος του Πολίτη	7,8	7,3
Γ Εθνική Αρχή Διαφάνειας ²	5,1	5,1
2 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ	5,9	6,1
A Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα	2,9	3,1
B Αρχή Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών	3,0	3,0
3 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ	0,9	0,9
A Αρχή Διασφάλισης της Ποιότητας στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	0,1	0,1
B Αρχή Διασφάλισης της Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση	0,8	0,7
Γ Εθνικός Οργανισμός Εξετάσεων	0,1	0,1
4 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ	480,7	470,1
A Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων	477,2	466,6
B Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες	1,2	1,2
Γ Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης	2,3	2,3
5 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	1,8	1,8
A Συνήγορος του Καταναλωτή	1,8	1,8
6 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	1,6	1,6
A Επιτροπή Διερεύνησης Ατυχημάτων και Ασφάλειας Πτήσεων	0,6	0,6
B Ρυθμιστική Αρχή Σιδηροδρόμων	0,9	1,0
ΣΥΝΟΛΟ	513,7	504,1

¹ Οι ανωτέρω δαπάνες των ΑΔΑ είναι μέρος των ανωτάτων ορίων των δαπανών των Υπουργείων (βλ. πίνακα 3.16) και αφορούν δαπάνες Τακτικού Προϋπολογισμού.

² Στις εκτιμήσεις έτους 2019 της ΕΑΔ έχουν ενσωματωθεί οι εκτιμήσεις των συγχωνευόμενων φορέων και υπηρεσιών, Γενική Γραμματεία για την Καταπολέμηση της Διαφθοράς (ΓΕΓΚΑΔ), ο Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης (ΓΕΔΔ), το Σώμα Ελεγκτών-Επιθεωρητών Δημόσιας Διοίκησης (ΣΕΕΔΔ), το Σώμα Επιθεωρητών Υπηρεσιών Υγείας και Πρόνοιας (ΣΕΥΥΠ), το Σώμα Επιθεωρητών Δημοσίων Έργων (ΣΕΔΕ) και το Σώμα Επιθεωρητών-Ελεγκτών Μεταφορών (ΣΕΕΜΕ), ενώ το έτος 2020 η ΕΑΔ έχει δικό της προϋπολογισμό σε διακριτό ειδικό φορέα του Υπουργείου Εσωτερικών.

Υπουργείο Εσωτερικών

Το νέο Υπουργείο Εσωτερικών αποτελείται από τα συγχωνευμένα πρώην Υπουργεία Εσωτερικών, Διοικητικής Ανασυγκρότησης, Μακεδονίας Θράκης καθώς και τις Ανεξάρτητες Αρχές, ΑΣΕΠ, Συνήγορο του Πολίτη και τη νεοσύστατη «Εθνική Αρχή Διαφάνειας». Οι πιστώσεις του τακτικού προϋπολογισμού θα καλύψουν πέραν των λειτουργικών του δαπανών, τις επιχορηγήσεις του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (ΕΚΔΔΑ), του Κέντρου Διαφύλαξης Αγιορείτικης Κληρονομιάς (ΚΕΔΑΚ), της Αλεξάνδρειας Ζώνης Καινοτομίας ΑΕ, τη χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων, καθώς και τις μεταβιβάσεις πόρων στην τοπική αυτοδιοίκηση.

Οι μεταβιβάσεις πόρων για κάλυψη δαπανών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμοι - Περιφέρειες), αφορούν:

- την απόδοση των Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων (ΚΑΠ),
- την ειδική επιχορήγηση των Δήμων για την κάλυψη μισθοδοσίας δημοτικών αστυνομικών και προσωπικού καθαριότητας των σχολικών μονάδων,

- το Πρόγραμμα «Βοήθεια στο σπίτι» και
- τη Δράση «Εναρμόνιση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής».

Ειδικότερα:

Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι (ΚΑΠ) και λοιπές μεταβιβάσεις στους ΟΤΑ α' και β' βαθμού

Η βασικότερη πηγή εσόδων των ΟΤΑ α' και β' βαθμού είναι οι Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι (ΚΑΠ). Οι ΚΑΠ αποδίδονται μέσω του Τακτικού Προϋπολογισμού του Υπουργείου Εσωτερικών και προσδιορίζονται βάσει σχετικών διατάξεων με σκοπό την κάλυψη λειτουργικών και επενδυτικών δαπανών τους. Οι ΟΤΑ α' βαθμού λαμβάνουν περαιτέρω ειδική επιχορήγηση για την κάλυψη συγκεκριμένων δαπανών, επιχορήγηση για βοηθήματα ένδειας και αντιμετώπισης άμεσων βιοτικών αναγκών λόγω φυσικών καταστροφών και αποδόσεις για λοιπούς σκοπούς.

Πίνακας 3.18 Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι (ΚΑΠ) των ΟΤΑ α' και β' βαθμού, ειδική επιχορήγηση Δήμων, λοιπές αποδόσεις σε Δήμους και λοιπές επιχορηγήσεις σε ΟΤΑ α' και β' βαθμού από τον ΤΠ του Υπουργείου Εσωτερικών (σε εκατ. ευρώ)		
Κατηγορία	2019	2020
	Εκτιμήσεις	Προβλέψεις
A. ΟΤΑ Α' βαθμού – Δήμοι (I + II + III + IV)	1.811	2.037
I. ΚΑΠ Δήμων (α + β + γ)	1.759	1.857
α. Απόδοση στους Δήμους ποσοστού επί του φόρου προστιθέμενης αξίας	728	668
β. Απόδοση στους Δήμους ποσοστού επί των καθαρών συνολικών ετήσιων εισπράξεων του φόρου εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων	901	1.088
γ. Απόδοση στους Δήμους ποσοστού επί του ΕΝΦΙΑ	130	101
II. Ειδική επιχορήγηση σε ΟΤΑ α' βαθμού	24	172
III. Λοιπές αποδόσεις σε ΟΤΑ α' βαθμού	8	5
IV. Λοιπές επιχορηγήσεις σε ΟΤΑ α' βαθμού	20	2
B. ΟΤΑ Β' βαθμού – Περιφέρειες (I + II)	670	657
I. ΚΑΠ Περιφερειών (α+β)	659	657
α. Απόδοση στις Περιφέρειες ποσοστού επί του φόρου προστιθέμενης αξίας	219	202
β. Απόδοση στις Περιφέρειες ποσοστού επί των καθαρών συνολικών ετήσιων εισπράξεων του φόρου εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων	440	455
II. Λοιπές επιχορηγήσεις σε ΟΤΑ β' βαθμού	11	0
Γ. ΚΑΠ ΟΤΑ α' και β' βαθμού (A.I + B.I)	2.418	2.514
Δ. Σύνολο μεταβιβάσεων από τον Τακτικό Προϋπολογισμό του Υπ. Εσωτερικών (A + B)	2.481	2.695

Οι ΚΑΠ που θα διατεθούν στους Δήμους, εκτιμάται να διαμορφωθούν το 2019 στα 1.759 εκατ. ευρώ, ενώ το 2020 προβλέπεται να ανέλθουν στα 1.857 εκατ. ευρώ. Επιπλέον, το 2019 λαμβάνουν ειδική επιχορήγηση ύψους 24 εκατ. ευρώ, η οποία καλύπτει τη δαπάνη μισθοδοσίας επανασύστασης της Δημοτικής Αστυνομίας και τη δράση «Εναρμόνιση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής». Το 2020, η ειδική επιχορήγηση προβλέπεται να ανέλθει στα 172 εκατ. ευρώ, η οποία θα καλύψει τη δαπάνη μισθοδοσίας επανασύστασης της Δημοτικής Αστυνομίας, το κόστος μισθοδοσίας του προσωπικού καθαριότητας των σχολικών μονάδων για το σχολικό έτος 2020-2021 (Σεπτέμβριος - Δεκέμβριος 2020), το κόστος του Προγράμματος «Βοήθεια στο σπίτι» και την ολοκλήρωση της δράσης «Εναρμόνιση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής». Επισημαίνεται ότι, οι ΚΑΠ των Δήμων στο 2020 είναι μειωμένοι κατά 670 εκατ. ευρώ όπως και το 2019, λόγω καταβολής των προνοιακών επιδομάτων από τον ΟΠΕΚΑ.

Οι ΚΑΠ που θα διατεθούν στις Περιφέρειες, εκτιμάται να διαμορφωθούν, το 2019, στα 659 εκατ. ευρώ, ενώ το 2020, προβλέπονται να ανέλθουν στα 657 εκατ. ευρώ. Ομοίως και στις Περιφέρειες οι

ΚΑΠ το 2020 είναι μειωμένοι κατά 70 εκατ. ευρώ, όπως και το 2019, λόγω καταβολής του διατροφικού επιδόματος από τον ΟΠΕΚΑ.

Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων του Υπουργείου χρηματοδοτούν δράσεις για την τοπική αυτοδιοίκηση και τις κοινωνικές της υποδομές (π.χ. Πρόγραμμα Φιλόδημος Ι και ΙΙ, κ.ά.), την πρόληψη και αντιμετώπιση ζημιών/καταστροφών που προκαλούνται από θεομηνίες, την ενίσχυση της διαπεριφερειακής συνεργασίας, την αναβάθμιση των Κέντρων Εξυπηρέτησης Πολιτών (ΚΕΠ), δράσεις που αφορούν τον εκσυγχρονισμό και τη βελτίωση της λειτουργίας της Δημόσιας Διοίκησης και δράσεις για την τοπική ανάπτυξη Μακεδονίας και Θράκης.

Υπουργείο Εξωτερικών

Οι πιστώσεις του τακτικού προϋπολογισμού θα καλύψουν κυρίως δαπάνες για:

- εισφορές και άλλες υποχρεώσεις οι οποίες προκύπτουν από τη συμμετοχή της χώρας σε Διεθνείς Οργανισμούς,
- λειτουργικές δαπάνες της Υπηρεσιακής Γενικής Γραμματείας του Υπουργείου Εξωτερικών, της Γενικής Γραμματείας Αποδήμου Ελληνισμού, των Αρχών Εξωτερικής Υπηρεσίας, καθώς και των μεταφερόμενων υπηρεσιών από τα Υπουργεία, Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης, και
- δράσεις στον τομέα παροχής διμερούς αναπτυξιακής βοήθειας σε τρίτες χώρες.

Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων του φορέα χρηματοδοτούν κυρίως οριζόντιες δράσεις για το διοικητικό εκσυγχρονισμό των οικείων υπηρεσιών, την ενίσχυση της εξαγωγικής επιχειρηματικότητας, καθώς και δαπάνες στο μεταναστευτικό τομέα στο πλαίσιο της αρμοδιότητάς του.

Υπουργείο Εθνικής Άμυνας

Στον τακτικό προϋπολογισμό του Υπουργείου έχουν προβλεφθεί πιστώσεις που θα καλύψουν δαπάνες για:

- την περίθαλψη των στελεχών των Ενόπλων Δυνάμεων,
- την εκπαίδευση και κατάρτιση του προσωπικού,
- τη συμμετοχή των Ενόπλων Δυνάμεων σε ειρηνευτικές αποστολές,
- την προμήθεια καυσίμων και υγειονομικού υλικού για τα στρατιωτικά νοσοκομεία,
- τις εθνικές υποχρεώσεις που απορρέουν από τη συμμετοχή της Ελλάδας στο ΝΑΤΟ,
- τις εισφορές του Υπουργείου και κυρίως της Εθνικής Μετεωρολογικής Υπηρεσίας σε Διεθνείς Οργανισμούς, και
- τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την υλοποίηση εξοπλιστικών προγραμμάτων.

Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων του Υπουργείου χρηματοδοτούν δαπάνες στρατιωτικών έργων και δαπάνες στο μεταναστευτικό τομέα στο πλαίσιο της αρμοδιότητάς του.

Υπουργείο Υγείας

Στον τακτικό προϋπολογισμό του Υπουργείου προβλέπονται πιστώσεις για την εύρυθμη και αποτελεσματική λειτουργία των υπηρεσιών παροχής πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας φροντίδας υγείας της χώρας.

Στο πλαίσιο αυτό, οι μεταβιβάσεις προς τα νοσηλευτικά ιδρύματα, τις μονάδες υγείας του συστήματος Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας (ΠΦΥ) και τον ΕΟΠΥΥ αποσκοπούν στη διαρκή βελτίωση του επιπέδου των προσφερόμενων υπηρεσιών, στην αναβάθμιση του επιπέδου εξυπηρέτησης των ασθενών, στην ανανέωση και στον εκσυγχρονισμό τόσο του ιατρικού εξοπλισμού όσο και των κτιριακών υπο-

δομών, καθώς και στην εξασφάλιση της απρόσκοπτης διαδικασίας εφοδιασμού με ιατροφαρμακευτικό και λοιπό υλικό.

Επιπρόσθετα, οι μεταβιβάσεις προς τους εποπτευόμενους φορείς του Υπουργείου προορίζονται να καλύψουν τόσο τις λειτουργικές ανάγκες, όσο και τις εξειδικευμένες δραστηριότητές τους κατά τομέα. Ενδεικτικά αναφέρονται οι ανάγκες προστασίας της δημόσιας υγείας, η συνέχιση παροχής υπηρεσιών από τις μονάδες ψυχικής υγείας, η καταπολέμηση των ναρκωτικών και η παροχή σχετικής φροντίδας, η διακομιδή έκτακτων περιστατικών που χρήζουν υγειονομικής περίθαλψης, καθώς και η αντιμετώπιση έκτακτων περιστατικών και υγειονομικών καταστάσεων.

Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων του Υπουργείου χρηματοδοτούν δαπάνες για την υγεία-πρόνοια που περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, δαπάνες για εξοπλισμό των νοσοκομείων, για δημιουργία δομών αποασυλοποίησης ψυχικά ασθενών, όπως και δομών παροχής φροντίδας ψυχικής υγείας, δαπάνες για την αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών, καθώς και δαπάνες στο μεταναστευτικό τομέα στο πλαίσιο της αρμοδιότητάς του.

Υπουργείο Δικαιοσύνης

Οι πιστώσεις του τακτικού προϋπολογισμού θα καλύψουν εκτός των άλλων και δαπάνες για την λειτουργία των Ανεξάρτητων Αρχών (Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα και Αρχή Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών).

Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων του Υπουργείου χρηματοδοτούν κυρίως οριζόντιες δράσεις για το διοικητικό εκσυγχρονισμό των οικείων υπηρεσιών και δομών.

Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων

Στον τακτικό προϋπολογισμό έχουν προβλεφθεί πιστώσεις για την κάλυψη των πολιτικών και δράσεων του Υπουργείου που αφορούν το σύνολο του εκπαιδευτικού συστήματος (και τις 3 βαθμίδες), αλλά και τους τομείς της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Δια Βίου Μάθησης.

Ειδικότερα, έχουν προβλεφθεί οι απαραίτητες πιστώσεις για:

- τη συνέχιση του προγράμματος ενισχυτικής διδασκαλίας για τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση,
- την ειδική ενίσχυση, μέσω των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, των φοιτητών που σπουδάζουν μακριά από τον τόπο κατοικίας τους, καθώς και την κάλυψη των δαπανών σίτισης αυτών,
- την απρόσκοπτη λειτουργία των επιχορηγούμενων από το Υπουργείο φορέων (ΑΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, και λοιπών νομικών προσώπων), προκειμένου να αναπτύξουν τις δράσεις τους,
- την καταβολή των εισφορών σε διεθνείς οργανισμούς,
- την κάλυψη λειτουργίας των δημοσίων ΙΕΚ,
- την κάλυψη διαφοράς κομίστρου από την παροχή του δικαιώματος μειωμένης μετακίνησης φοιτητών ΑΕΙ της χώρας, και
- την προμήθεια φοιτητικών συγγραμμάτων.

Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων του Υπουργείου χρηματοδοτούν έργα υποδομής, κτιριακές εγκαταστάσεις και εξοπλισμό των ΑΕΙ, των ΤΕΙ, και των σχολικών μονάδων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Επίσης, η διαρκής ανάγκη απόκτησης νέων γνώσεων και δεξιοτήτων υπηρετείται μέσω των δράσεων των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων του ΕΣΠΑ που αφορούν στην Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση, το μεγαλύτερο μέρος των οποίων υλοποιεί το συγκεκριμένο Υπουργείο. Τέλος από το ΠΔΕ του Υπουργείου καλύπτονται δαπάνες στο μεταναστευτικό τομέα στο πλαίσιο της αρμοδιότητάς του.

Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού

Οι πιστώσεις του τακτικού προϋπολογισμού του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού θα καλύψουν κυρίως δαπάνες:

- μισθοδοσίας του προσωπικού και πρόσληψης εποχικού προσωπικού για τη φύλαξη των μουσείων και των αρχαιολογικών χώρων,
- συντήρησης, διαμόρφωσης και προστασίας των αρχαιολογικών χώρων και μουσείων, με στόχο την προστασία και την ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς,
- λειτουργικών αναγκών των αρχαιολογικών υπηρεσιών,
- επιχορηγήσεων φορέων που προάγουν τον πολιτισμό και τον αθλητισμό,
- κάλυψης πολιτιστικών εκδηλώσεων, συνεδρίων και προγραμμάτων διάδοσης του ελληνικού πολιτισμού, και
- προβολής των πολιτιστικών θησαυρών της χώρας με σκοπό την καθιέρωσή της ως προορισμό υψηλού πολιτιστικού ενδιαφέροντος.

Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων του Υπουργείου χρηματοδοτούν έργα, όπως η κατασκευή, βελτίωση και αναδιοργάνωση μουσείων, η συντήρηση μνημείων και αρχαιολογικών χώρων και η συνολική ανάδειξή τους, καθώς και η κατασκευή και βελτίωση αθλητικών εγκαταστάσεων.

Υπουργείο Οικονομικών

Στον τακτικό προϋπολογισμό του Υπουργείου, πέραν των πιστώσεων που έχουν προβλεφθεί για τη λειτουργία των υπηρεσιών του, περιλαμβάνονται πιστώσεις και για την Προεδρία της Κυβέρνησης, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους, την Ειδική Γραμματεία Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους, καθώς και την Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου.

Επίσης, στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Οικονομικών περιλαμβάνονται και οι πιστώσεις για την Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων, την Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες, καθώς το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης.

Εντός του Υπουργείου Οικονομικών εμπεριέχεται και ο ειδικός φορέας «Γενικές Κρατικές Δαπάνες» για την αντιμετώπιση διαφόρων οριζόντιων θεμάτων της κεντρικής διοίκησης. Οι πιστώσεις του εμφανίζονται διακριτά στον πίνακα και εξυπηρετούν, μεταξύ άλλων, το ειδικό αποθεματικό, το αποθεματικό για έκτακτες ανάγκες, τις πιστώσεις υπό κατανομή για νέες προσλήψεις, τις συντάξεις που πληρώνονται απευθείας από το κράτος, τα έξοδα δημόσιας διαχείρισης, τις Υπηρεσίες Κοινής Ωφέλειας, τις καταπτώσεις εγγυήσεων με εγγυητή το Ελληνικό Δημόσιο, τους τόκους και τα συναφή τραπεζικά έξοδα.

Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων

Στον Κρατικό Προϋπολογισμό και ειδικότερα στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Οικονομικών, σε ξεχωριστούς ειδικούς φορείς, περιλαμβάνεται και ο προϋπολογισμός της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ), η οποία συστάθηκε με το ν. 4389/16.

Ειδικότερα, στον τακτικό προϋπολογισμό έχουν προβλεφθεί συνολικές πιστώσεις ύψους 466,6 εκατ. ευρώ, εκ των οποίων 384,7 εκατ. ευρώ αφορούν παροχές σε εργαζόμενους, 12,3 εκατ. ευρώ αφορούν μεταβιβάσεις και 69,6 εκατ. ευρώ αφορούν λοιπές δαπάνες, σύμφωνα με το αναθεωρημένο ανώτατο όριο δαπανών τακτικού προϋπολογισμού 2020.

Τέλος, η ΑΑΔΕ συμμετέχει με έργα της σε μεγάλο μέρος του ΠΔΕ του φορέα.

Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Στον τακτικό προϋπολογισμό του Υπουργείου έχουν προβλεφθεί πιστώσεις για την εκτέλεση της αποστολής του και ιδίως για την ανάπτυξη και βελτίωση των συνθηκών παραγωγής του αγροτικού τομέα, την αύξηση της προστιθέμενης αξίας και την προώθηση του εξαγωγικού προσανατολισμού των αγροτικών προϊόντων, την εξασφάλιση της μέγιστης δυνατής ασφάλειας των παραγόμενων και των εισαγόμενων τροφίμων στη χώρα και την αξιοποίηση των πόρων της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ) και της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής (ΚΑΛΠ).

Σημαντικό μέρος των πιστώσεων αυτών θα διατεθεί για:

- τη χορήγηση ενισχύσεων στους αγρότες στο πλαίσιο υλοποίησης προγραμμάτων Πολιτικής Σχεδίασης Έκτακτης Ανάγκης (ΠΣΕΑ) και άλλων προγραμμάτων,
- την επιχορήγηση εποπτευόμενων από το Υπουργείο φορέων για τη διασφάλιση της απρόσκοπτης λειτουργίας τους στο πλαίσιο της προαγωγής της αγροτικής ανάπτυξης της χώρας, και
- την κάλυψη του ελλείμματος του Ειδικού Λογαριασμού Εγγυήσεων Γεωργικών Προϊόντων (ΕΛΕΓΕΠ).

Σημειώνεται ότι συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα αρμοδιότητας του Υπουργείου ύψους 800 εκατ. ευρώ, θα υλοποιηθούν από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων.

Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας

Οι πιστώσεις του τακτικού προϋπολογισμού θα καλύψουν κυρίως :

- την επιχορήγηση των εποπτευόμενων από το Υπουργείο φορέων (ΕΚΠΑΑ, ΕΑΓΜΕ, ΚΑΠΕ, Φορείς Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών),
- τις αποδόσεις εσόδων στο Πράσινο Ταμείο, στον Ελληνικό Οργανισμό Ανακύκλωσης (ΕΟΑΝ) και στο Κέντρο Ανανεώσιμων Πηγών και Εξοικονόμησης Ενέργειας (ΚΑΠΕ), και
- τη χρηματοδότηση προγραμμάτων προστασίας του δασικού πλούτου της χώρας.

Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων του Υπουργείου χρηματοδοτούν έργα που συμβάλλουν στην προστασία και αναβάθμιση του περιβάλλοντος και τη βιώσιμη οικιστική ανάπτυξη, καθώς και την προστασία των δασών. Στις δαπάνες για ενέργεια περιλαμβάνονται οι επιχορηγήσεις σε ενδιάμεσους φορείς για την πραγματοποίηση ιδιωτικών επενδύσεων σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων

Στον τακτικό προϋπολογισμό του Υπουργείου προβλέπονται πιστώσεις, το μεγαλύτερο μέρος των οποίων θα διατεθεί σε Οργανισμούς Κοινωνικής Ασφάλισης (ΟΚΑ) για τη στήριξη του ασφαλιστικού συστήματος της χώρας, στον Οργανισμό Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ) για την κάλυψη των ανέργων και την ενίσχυση των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης και στον Οργανισμό Προνοιακών Επιδομάτων και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΟΠΕΚΑ).

Πιο συγκεκριμένα, μέσω της ενίσχυσης του ΟΠΕΚΑ προβλέπεται να καταβληθούν :

- το επίδομα παιδιού,
- το Κοινωνικό Εισόδημα Αλληλεγγύης (ΚΕΑ),
- το επίδομα στέγασης,
- το επίδομα κοινωνικής αλληλεγγύης ανασφάλιστων υπερηλίκων και η παροχή σε ανασφάλιστους υπερήλικες,
- οι προνοιακές παροχές σε χρήμα σε άτομα με αναπηρία,
- η καταβολή επιδόματος 2.000 ευρώ σε νέες οικογένειες για κάθε νέα γέννηση παιδιού από την 1/1/2020, και

- λοιπά προγράμματα, δράσεις και ενέργειες που αφορούν προνοιακές πολιτικές του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων.

Επιπρόσθετα, οι πιστώσεις αναμένεται να διατεθούν για την κάλυψη αναγκών όπως:

- η ενίσχυση δράσεων κοινωνικής προστασίας, όπως η διευκόλυνση μετακίνησης ευάλωτων κοινωνικών ομάδων (ΑμΕΑ, πολύτεκνοι, κ.ά) με συγκοινωνιακά μέσα,
- η χρηματοδότηση των Κέντρων Κοινωνικής Πρόνοιας και των λοιπών προνοιακών φορέων,
- η εφαρμογή προγραμμάτων ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης από τον Οργανισμό Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ) με σκοπό την περαιτέρω μείωση της ανεργίας, και
- η επιδότηση ασφαλιστικών εισφορών για νέους εργαζόμενους με στόχο τη βελτίωση της πρόσβασής τους στην αγορά εργασίας.

Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων του Υπουργείου χρηματοδοτούν δράσεις που αφορούν την προώθηση της απασχόλησης με προγράμματα κατάρτισης και επανεκπαίδευσης, την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας μέσω χρηματοδοτικών ενισχύσεων για την ανάληψη επιχειρηματικών πρωτοβουλιών σε όλους σχεδόν τους τομείς οικονομικής δραστηριότητας, με προτεραιότητα σε κλάδους και τομείς της οικονομίας που ενσωματώνουν την καινοτομία. Θεματικά εργαστήρια, υπηρεσίες καθοδήγησης, ενδυνάμωση της επιχειρηματικής υποστήριξης, καθώς και παροχή συμβουλευτικής υποστήριξης των νέων, αποτελούν κάποια από τα μέσα επίτευξης των παραπάνω στόχων. Ειδικά για τους νέους ενισχύονται συστηματικά προγράμματα μετάβασης από την εκπαίδευση στην εργασία, ώστε να υποστηριχθεί η απόκτηση πρώτης εργασιακής εμπειρίας, καθώς και η προώθηση της επιχειρηματικότητας.

Στον τομέα της κοινωνικής προστασίας επίσης, χρηματοδοτείται η λειτουργία παιδικών σταθμών, γηροκομείων και συναφών δομών. Τέλος, από το ΠΔΕ του Υπουργείου καλύπτονται δαπάνες στο μεταναστευτικό τομέα στο πλαίσιο της αρμοδιότητάς του.

Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων

Οι πιστώσεις του τακτικού προϋπολογισμού του Υπουργείου προβλέπεται να καλύψουν κυρίως δαπάνες για:

- την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, την προσέλκυση παραγωγικών ιδιωτικών επενδύσεων και τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας,
- τη δημιουργία κατάλληλου επιχειρηματικού περιβάλλοντος για την ανάπτυξη της καινοτομίας, της βιομηχανίας και των μεσαίων, μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων,
- την εξασφάλιση της λειτουργίας των βιομηχανικών και βιοτεχνικών δραστηριοτήτων και άσκησης των τεχνικών επαγγελμάτων, καθώς και την ενίσχυση της ασφάλειας και της ποιότητας των βιομηχανικών προϊόντων και υπηρεσιών,
- την ανάπτυξη της έρευνας, την προαγωγή της τεχνολογίας, την ενσωμάτωση της καινοτομίας στην παραγωγή, την ανάπτυξη του ανθρώπινου ερευνητικού δυναμικού και την ενίσχυση των εθνικών υποδομών έρευνας και καινοτομίας,
- τη διασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας της αγοράς προς όφελος των καταναλωτών και του υγιούς ανταγωνισμού των επιχειρήσεων, καθώς και την προάσπιση των δικαιωμάτων των καταναλωτών, την πληροφόρηση και ενημέρωσή τους, και
- τη λειτουργία της Ανεξάρτητης Αρχής του Συνηγόρου του Καταναλωτή.

Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων του Υπουργείου χρηματοδοτούν πολιτικές ενίσχυσης των ιδιωτικών επενδύσεων μέσω της χρηματοδότησης δράσεων στους τομείς βιομηχανίας-βιοτεχνίας, τουρισμού, προστασίας του περιβάλλοντος και στον πρωτογενή τομέα. Βασικό πλαίσιο για την υλοποίηση των πολιτικών ενίσχυσης των ιδιωτικών επενδύσεων αποτελούν οι αναπτυξιακοί νόμοι.

Επίσης, για την ανάπτυξη και ενίσχυση των υπηρεσιών εμπορίου ενισχύονται από το ΠΔΕ δράσεις που αφορούν τον εκσυγχρονισμό χερσαίων εμπορευματικών και οδικών μεταφορών.

Επιπλέον, μέσω του ΠΔΕ, το Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων παρεμβαίνει για να χρηματοδοτήσει δράσεις στήριξης της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων, με υλοποίηση προγραμμάτων ενίσχυσης μικρομεσαίων επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στους τομείς της μεταποίησης, του τουρισμού, του εμπορίου και των υπηρεσιών.

Το Υπουργείο χρηματοδοτεί επίσης μέσω του ΠΔΕ, δράσεις για την έρευνα, την τεχνολογία, την ανάπτυξη βιομηχανικών ερευνών, την ενίσχυση ερευνητικού δυναμικού, παρεμβάσεις γενικότερου οικονομικού σχεδιασμού, καθώς και δαπάνες μεταναστευτικού τομέα στο μέτρο της αρμοδιότητάς του.

Τέλος, η χρηματοδότηση των Περιφερειακών Προγραμμάτων πραγματοποιείται μέσω του προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων του Υπουργείου, τόσο για τα συγχρηματοδοτούμενα έργα, όσο και για τα έργα που χρηματοδοτούνται από αμιγώς εθνικούς πόρους. Οι πιστώσεις που εγγράφονται στον προϋπολογισμό δημοσίων επενδύσεων του 2020 για έργα Περιφερειακών Προγραμμάτων αποτελούν το 19,4% του συνόλου των πιστώσεων του ΠΔΕ 2020 και ανέρχονται στο ποσό των 1.310 εκατ. ευρώ, εκ των οποίων ποσό ύψους 1.150 εκατ. ευρώ για έργα συγχρηματοδοτούμενα από την ΕΕ και ποσό ύψους 160 εκατ. ευρώ για έργα χρηματοδοτούμενα αμιγώς από εθνικούς πόρους.

Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών

Στον τακτικό προϋπολογισμό του Υπουργείου έχουν προβλεφθεί πιστώσεις για την εκτέλεση της αποστολής του, όπως είναι η υλοποίηση των έργων υποδομών της χώρας και η ανάπτυξη μεταφορικών και συγκοινωνιακών υπηρεσιών υψηλής ποιότητας. Οι πιστώσεις του τακτικού προϋπολογισμού του Υπουργείου προβλέπεται να καλύψουν κυρίως δαπάνες για:

- την επιχορήγηση των συγκοινωνιακών φορέων,
- την επιδότηση της ΤΡΑΙΝΟΣΕ ΑΕ,
- την επιχορήγηση των λοιπών φορέων εποπτείας του (Κτιριακές Υποδομές ΑΕ, Οργανισμός Αντισεισμικού Σχεδιασμού και Προστασίας),
- τη λειτουργία της Ρυθμιστικής Αρχής Σιδηροδρόμων,
- τη λειτουργία της Επιτροπής Διερεύνησης Ατυχημάτων και Ασφάλειας Πτήσεων, και
- τον εξοπλισμό, εκτέλεση εργασιών, κατασκευή έργων, συντήρηση, βελτίωση και επέκταση των εγκαταστάσεων των αερολιμένων.

Το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων του Υπουργείου περιλαμβάνει δράσεις που αφορούν την κατασκευή εθνικών οδικών αξόνων, έργων μετρό, νέου σιδηροδρομικού δικτύου, επέκταση του προαστιακού σιδηροδρόμου Αθηνών, λιμενικών έργων και έργων για τα αεροδρόμια, καθώς και έργων του επαρχιακού οδικού δικτύου της χώρας. Επίσης, περιλαμβάνονται έργα κτιριακών υποδομών που συμβάλλουν σημαντικά στη βελτίωση των τομέων της υγείας, παιδείας και δικαιοσύνης (νοσοκομεία, σχολεία, δικαστικά μέγαρα, φυλακές), καθώς και έργα για τη βελτίωση των υποδομών ύδρευσης και αποχέτευσης.

Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής

Οι πιστώσεις του τακτικού προϋπολογισμού του Υπουργείου θα καλύψουν κυρίως δαπάνες για:

- τις δράσεις που συνδέονται με τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας στον τομέα της ναυτιλίας,
- τη φύλαξη των θαλασσίων οδών εισόδου στη χώρα και την κάλυψη των αναγκών που σχετίζονται με τις μεταναστευτικές και προσφυγικές ροές,
- την τριτοβάθμια εκπαίδευση των στελεχών του Λιμενικού Σώματος - Ελληνικής Ακτοφυλακής και τη ναυτική εκπαίδευση,

- τη χορήγηση στεγαστικού επιδόματος σε σπουδαστές των Ακαδημιών Εμπορικού Ναυτικού που σπουδάζουν μακριά από τον τόπο κατοικίας τους,
- την ασφάλεια της ναυσιπλοΐας και την ασφάλεια της ανθρώπινης ζωής στη θάλασσα,
- τις δράσεις που συνδέονται με τον πολιτισμό, τον αθλητισμό, την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς και της αρχιτεκτονικής των νησιωτικών περιοχών του Αιγαίου,
- τις δράσεις που συνδέονται με το σχεδιασμό και την εφαρμογή της εθνικής νησιωτικής πολιτικής, και
- την απόδοση εσόδων στη Δημόσια Αρχή Λιμένων.

Το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων χρηματοδοτεί δράσεις του Υπουργείου με αντικείμενο την επιδότηση των άγονων γραμμών (η σχετική δράση μεταφέρθηκε από τον τακτικό προϋπολογισμό στο ΠΔΕ), την ανάπτυξη των νησιωτικών περιοχών και την κάλυψη των τοπικών κοινωνικών αναγκών, καθώς και δράσεις στο μεταναστευτικό τομέα, στο πλαίσιο της αρμοδιότητάς του.

Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη

Στον τακτικό προϋπολογισμό του Υπουργείου έχουν προβλεφθεί πιστώσεις που θα καλύψουν κυρίως δαπάνες για:

- τη λειτουργία των αστυνομικών επιχειρησιακών μονάδων, την προστασία των πολιτών, την προμήθεια σύγχρονων και αποτελεσματικών μέσων προστασίας του προσωπικού, τη συντήρηση και προμήθεια ανταλλακτικών των υπηρεσιακών οχημάτων,
- την προστασία των δασών από πυρκαγιές με τη χρήση επίγειων μονάδων και εναερίων μέσων του Πυροσβεστικού Σώματος,
- τη σίτιση και διαμονή των αλλοδαπών στα προαναχωρησιακά κέντρα, σε εναρμόνιση με το διεθνώς επικρατούν πλαίσιο,
- την αντιμετώπιση δαπανών πολιτικής προστασίας,
- την εφαρμογή της σωφρονιστικής και αντεγκληματικής πολιτικής,
- το σχεδιασμό και την εφαρμογή της εθνικής πολιτικής για τη μετανάστευση, τόσο σχετικά με την νόμιμη είσοδο, διαμονή και κοινωνική ένταξη των πολιτών τρίτων χωρών στην ελληνική επικράτεια, όσο και σχετικά με την ταυτοποίηση και υποδοχή πολιτών τρίτων χωρών που εισέρχονται στη χώρα χωρίς νόμιμες διατυπώσεις, και
- το σχεδιασμό και την υλοποίηση της εθνικής πολιτικής για τη χορήγηση ασύλου ή άλλων μορφών διεθνούς προστασίας και την παροχή προστασίας των αιτούντων άσυλο και των ατόμων που διαπιστωμένα χρήζουν διεθνούς προστασίας.

Το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων παρέχει σημαντική χρηματοδότηση δράσεων του Υπουργείου στον μεταναστευτικό τομέα, στο πλαίσιο της αρμοδιότητάς του.

Υπουργείο Τουρισμού

Οι πιστώσεις του τακτικού προϋπολογισμού θα καλύψουν κυρίως δαπάνες για:

- την προβολή της χώρας στο εξωτερικό ως σημαντικού και ελκυστικού τουριστικού προορισμού,
- την τουριστική εκπαίδευση και κατάρτιση,
- τη λειτουργία των Σχολών Ξεναγών,
- τη χορήγηση στεγαστικού επιδόματος των φοιτητών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης Σχολών Τουριστικών Επαγγελματιών, που σπουδάζουν μακριά από τον τόπο κατοικίας τους,
- την αδειοδότηση και έλεγχο των τουριστικών επιχειρήσεων, καθώς και τη διασφάλιση ποιότητας του παρεχόμενου τουριστικού προϊόντος,
- την προώθηση αναπτυξιακών πρωτοβουλιών στον τομέα του τουρισμού, και
- την επιχορήγηση και απόδοση εσόδων στον Ελληνικό Οργανισμό Τουρισμού.

Σημαντικό μέρος της χρηματοδότησης της δράσης του Υπουργείου προέρχεται από το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων.

Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης

Στον τακτικό προϋπολογισμό του Υπουργείου έχουν προβλεφθεί πιστώσεις για την εκτέλεση της αποστολής του Υπουργείου και ειδικότερα για την ανάπτυξη της ψηφιακής πολιτικής, την προώθηση της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και την ανάπτυξη τηλεπικοινωνιακών και ταχυδρομικών υπηρεσιών υψηλής ποιότητας. Στο πλαίσιο αυτό, έχουν προβλεφθεί, μεταξύ άλλων, πιστώσεις για την εφαρμογή του έργου ΣΥΖΕΥΞΙΣ II και για την κάλυψη της ετήσιας συνδρομής της χώρας για τη συμμετοχή της στον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Διαστήματος (ESA).

Το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων παρέχει σημαντική χρηματοδότηση δράσεων του Υπουργείου στον τομέα της ψηφιακής σύγκλισης.

Αποκεντρωμένες Διοικήσεις

Οι πιστώσεις του τακτικού προϋπολογισμού των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων προβλέπεται, μεταξύ άλλων, να καλύψουν δαπάνες για:

- τις υπηρεσίες που αφορούν σε θέματα αλλοδαπών και μετανάστευσης, και
- τη χωροταξία, την περιβαλλοντική πολιτική και την εποπτεία, προστασία και εκμετάλλευση των δασών.

5. Νομικά Πρόσωπα Κεντρικής Κυβέρνησης

5.1 Λοιπά νομικά πρόσωπα

Ο προϋπολογισμός των λοιπών νομικών προσώπων της Κεντρικής Κυβέρνησης απεικονίζεται στους πίνακες 3.19, 3.20, 3.21 και 3.22.

Πίνακας 3.19 Προϋπολογισμός λοιπών νομικών προσώπων Κεντρικής Κυβέρνησης (περιλαμβάνονται οι ΑΔΑ και το ΑΚΑΓΕ) (σε εκατ. ευρώ)		
	2019	2020
	Εκτιμήσεις	Προβλέψεις
Έσοδα	5.986	6.175
Έσοδα υπέρ τρίτων	65	82
Πωλήσεις	468	495
Έσοδα από τόκους ¹	648	638
Μεταβιβάσεις από Τακτικό Προϋπολογισμό	1.424	1.460
Μεταβιβάσεις από ΠΔΕ	455	529
Λοιπά έσοδα	2.925	2.971
Δαπάνες	4.214	4.306
Αμοιβές προσωπικού	684	699
Αποδόσεις εσόδων υπέρ τρίτων	69	90
Λοιπές μεταβιβάσεις	333	168
Τόκοι	116	127
Δαπάνες επενδύσεων	453	625
Λοιπές δαπάνες	2.559	2.597
Ισοζύγιο	1.772	1.869
Μεταβολή απλήρωτων υποχρεώσεων ²	-14	37
Λοιπές εθνικολογιστικές προσαρμογές	10	10
Ισοζύγιο κατά ESA	1.768	1.915

¹ Στα έσοδα από τόκους συμπεριλαμβάνονται οι πρόσδοδοι του ΑΚΑΓΕ και του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων ύψους 235,8 και 249,5 εκατ. ευρώ για τα έτη 2019 και 2020, αντίστοιχα.

² Το θετικό πρόσημο στη μεταβολή των απλήρωτων υποχρεώσεων σημαίνει βελτίωση του αποτελέσματος.

Με βάση την πορεία εξέλιξης των μεγεθών των προϋπολογισμών των λοιπών νομικών προσώπων Κεντρικής Κυβέρνησης, το ισοζύγιο για το 2019 εκτιμάται ότι θα διαμορφωθεί σε πλεόνασμα ύψους 1.768 εκατ. ευρώ, ενώ για το 2020 προβλέπεται ότι θα ανέλθει στα 1.915 εκατ. ευρώ, αυξημένο κατά 147 εκατ. ευρώ. Η βελτίωση του αποτελέσματος οφείλεται κατά βάση στο αυξημένο αποτέλεσμα του ΑΚΑΓΕ (κατά 144 εκατ. ευρώ) καθώς και στο βελτιωμένο αποτέλεσμα της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (κατά 115,8 εκατ. ευρώ), η οποία, όμως, εξουδετερώνεται κατά ένα μέρος από το μειωμένο αποτέλεσμα του Ελληνικού Κτηματολογίου (κατά 136 εκατ. ευρώ).

Στον πίνακα 3.20 εμφανίζονται τα δημοσιονομικά αποτελέσματα (στόχοι), που αναμένεται να πετύχουν οι φορείς για το έτος 2020. Στους στόχους αυτούς περιλαμβάνονται οι προσαρμογές που αφορούν στη μεταβολή των απλήρωτων υποχρεώσεων, καθώς και οι λοιπές εθνικολογιστικές προσαρμογές.

**Πίνακας 3.20 Ισοζύγιο λοιπών νομικών προσώπων Κεντρικής Κυβέρνησης
(εκτός ΑΔΑ και ΑΚΑΓΕ) ανά Υπουργείο
(σε εκατ. ευρώ)**

	2019	2020
	Εκτιμήσεις	Προβλέψεις
1 Υπουργείο Εσωτερικών	2	0
Ισοζύγιο	2	0
Μεταβολή απλήρωτων υποχρεώσεων	0	0
2 Υπουργείο Εξωτερικών	1	1
Ισοζύγιο	1	1
Μεταβολή απλήρωτων υποχρεώσεων	0	0
3 Υπουργείο Εθνικής Άμυνας	3	0
Ισοζύγιο	3	0
Μεταβολή απλήρωτων υποχρεώσεων	0	0
4 Υπουργείο Υγείας	19	22
Ισοζύγιο	40	-1
Μεταβολή απλήρωτων υποχρεώσεων	-21	23
5 Υπουργείο Δικαιοσύνης	28	9
Ισοζύγιο	33	5
Μεταβολή απλήρωτων υποχρεώσεων	-5	4
6 Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων	22	54
Ισοζύγιο	14	48
Μεταβολή απλήρωτων υποχρεώσεων	7	6
7 Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού	35	36
Ισοζύγιο	34	34
Μεταβολή απλήρωτων υποχρεώσεων	1	1
8 Υπουργείο Οικονομικών	265	318
Ισοζύγιο	255	308
Μεταβολή απλήρωτων υποχρεώσεων	0	0
Λοιπές εθνικολογιστικές προσαρμογές	10	10
9 Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	19	13
Ισοζύγιο	19	13
Μεταβολή απλήρωτων υποχρεώσεων	0	0
10 Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας	37	-105
Ισοζύγιο	37	-105
Μεταβολή απλήρωτων υποχρεώσεων	0	0
11 Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων	0	4
Ισοζύγιο	0	2
Μεταβολή απλήρωτων υποχρεώσεων	0	2
12 Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων	53	22
Ισοζύγιο	50	21
Μεταβολή απλήρωτων υποχρεώσεων	4	1
13 Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών	50	49
Ισοζύγιο	50	49
Μεταβολή απλήρωτων υποχρεώσεων	0	0
14 Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής	4	7
Ισοζύγιο	4	7
Μεταβολή απλήρωτων υποχρεώσεων	0	0
15 Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη	0	0
Ισοζύγιο	0	0
Μεταβολή απλήρωτων υποχρεώσεων	0	0
16 Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης	1	0
Ισοζύγιο	1	0
Μεταβολή απλήρωτων υποχρεώσεων	0	0
Σύνολο Υπουργείων κατά ESA	539	428
Ισοζύγιο	543	382
Μεταβολή απλήρωτων υποχρεώσεων ¹	-14	37
Λοιπές εθνικολογιστικές προσαρμογές	10	10

¹ Το θετικό πρόσημο στη μεταβολή των απλήρωτων υποχρεώσεων σημαίνει βελτίωση του αποτελέσματος.

Νομικά πρόσωπα ανά υπουργείο πλην ΑΔΑ και ΑΚΑΓΕ

Υπουργείο Εσωτερικών

Στην εποπτεία του Υπουργείου περιλαμβάνονται το Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (ΕΚΔΔΑ), το Κέντρο Διαφύλαξης Αγιορείτικης Κληρονομιάς (ΚεΔΑΚ), η ΕΥΑΘ Παγίων,

καθώς και η Αλεξάνδρεια Ζώνη Καινοτομίας ΑΕ, το σύνολο των δαπανών των οποίων θα καλυφθεί από τα έσοδά τους το 2020.

Υπουργείο Εξωτερικών

Στα νομικά πρόσωπα εποπτείας του Υπουργείου περιλαμβάνονται η Ελληνική Εταιρεία Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου ΑΕ με κύριο στόχο την προσέλκυση, την υποδοχή και τη διατήρηση επενδύσεων στην Ελλάδα, καθώς και την ανάπτυξη κάθε είδους εξαγωγών αγαθών και υπηρεσιών και η Ελληνική Εθνική Επιτροπή για την UNESCO.

Για το 2020 οι ανωτέρω φορείς προβλέπεται να εμφανίσουν πλεόνασμα ύψους 0,9 εκατ. ευρώ, το οποίο θα προέλθει από την Ελληνική Εταιρεία Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου ΑΕ.

Υπουργείο Εθνικής Άμυνας

Στην εποπτεία του Υπουργείου περιλαμβάνονται έξι νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, το σύνολο των οποίων προβλέπεται να εμφανίσει θετικό αποτέλεσμα ύψους 0,2 εκατ. ευρώ για το 2020. Το μεγαλύτερο μέρος των εσόδων τους προέρχεται από ίδια έσοδα, ενώ οι δαπάνες τους αφορούν κυρίως επενδύσεις και αποδόσεις εσόδων υπέρ τρίτων.

Υπουργείο Υγείας

Τα νομικά πρόσωπα εποπτείας του Υπουργείου Υγείας, στα οποία περιλαμβάνονται το Εθνικό Κέντρο Άμεσης Βοήθειας (ΕΚΑΒ), ο Εθνικός Οργανισμός Φαρμάκων (ΕΟΦ), το Εθνικό Κέντρο Αιμοδοσίας (ΕΚΕΑ), η Ανώνυμη Εταιρεία Μονάδων Υγείας (ΑΕΜΥ) ΑΕ, το Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Ψυχικής Υγιεινής (ΕΠΨΥ), ο Οργανισμός Κατά των Ναρκωτικών (ΟΚΑΝΑ), το Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων (ΚΕΘΕΑ), το Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού (ΙΥΠ), το Ελληνικό Κέντρο Ψυχικής Υγιεινής και Ερευνών (ΕΚΕΨΥΕ) και ο Εθνικός Οργανισμός Μεταμοσχεύσεων (ΕΟΜ), αναμένεται να εμφανίσουν θετικό αποτέλεσμα ύψους 21,5 εκατ. ευρώ για το 2020.

Υπουργείο Δικαιοσύνης

Το Υπουργείο έχει στην εποπτεία του το Ταμείο Χρηματοδότησης Δικαστικών Κτιρίων (ΤΑΧΔΙΚ), την Εθνική Σχολή Δικαστών και τις Εταιρείες Προστασίας Ανηλίκων. Τα νομικά πρόσωπα του εν λόγω Υπουργείου προβλέπεται να εμφανίσουν θετικό αποτέλεσμα ύψους 27,9 εκατ. ευρώ για το 2019 και 9 εκατ. ευρώ για το 2020, το οποίο προέρχεται κατά βάση από τη δραστηριότητα του ΤΑΧΔΙΚ.

Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων

Στην εποπτεία του Υπουργείου περιλαμβάνονται τόσο νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου (ΑΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ και βιβλιοθήκες), όσο και νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου (Ειδικοί Λογαριασμοί Κονδυλίων Έρευνας, το Ίδρυμα Νεολαίας και Δια Βίου Μάθησης (ΙΝΕΔΙΒΙΜ), το Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ» κ.λπ.), το σύνολο των οποίων προβλέπεται για το 2020 να παρουσιάσει πλεόνασμα ύψους 53,8 εκατ. ευρώ.

Επισημαίνεται ότι κύρια πηγή εσόδων των εποπτευόμενων φορέων αποτελούν οι μεταβιβάσεις από τον κρατικό προϋπολογισμό, καθώς και οι πόροι από χρηματοδοτούμενα προγράμματα από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού

Από τη δραστηριότητα των νομικών προσώπων που εποπτεύονται από το εν λόγω Υπουργείο, προβλέπεται ότι το 2020 θα προκύψει θετικό αποτέλεσμα ύψους 35,6 εκατ. ευρώ, το οποίο θα προέλθει κυρίως από το Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων (ΤΑΠΑ), τόσο λόγω της αυξημέ-

νης τουριστικής δραστηριότητας και επισκεψιμότητας στους αρχαιολογικούς χώρους, όσο και λόγω της επέκτασης της χρήσης του ηλεκτρονικού εισιτηρίου.

Υπουργείο Οικονομικών

Στα εποπτευόμενα νομικά πρόσωπα του Υπουργείου περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων (ΤΠΔ), η Ελληνική Εταιρεία Συμμετοχών και Περιουσίας (ΕΕΣΥΠ) ΑΕ, το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΤΧΣ), το Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου (ΤΑΙΠΕΔ) ΑΕ, η Εταιρεία Ακινήτων Δημοσίου (ΕΤΑΔ) ΑΕ, το Ταμείο Εγγύησης Καταθέσεων και Επενδύσεων (ΤΕΚΕ) και το Αθηναϊκό Πρακτορείο Ειδήσεων - Μακεδονικό Πρακτορείο Ειδήσεων (ΑΠΕ-ΜΠΕ) ΑΕ.

Οι φορείς του εν λόγω Υπουργείου προβλέπεται να εμφανίσουν για το έτος 2020 πλεόνασμα ύψους 318,1 εκατ. ευρώ, το οποίο θα προέλθει κυρίως από το ΤΕΚΕ, το ΤΠΔ και την ΕΤΑΔ ΑΕ.

Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Το Υπουργείο έχει υπό την εποπτεία του, μεταξύ άλλων νομικών προσώπων, το Ταμείο Γεωργίας και Κτηνοτροφίας (ΤΓΚ), το οποίο διαχειρίζεται και διαθέτει τους πόρους και τα περιουσιακά του στοιχεία με σκοπό τη γεωργική ανάπτυξη της χώρας, και τον Ενιαίο Φορέα Ελέγχου Τροφίμων (ΕΦΕΤ) με βασική αποστολή του τη διασφάλιση της εισαγωγής, παραγωγής και διακίνησης υγιεινών τροφίμων. Στους εποπτευόμενους φορείς του Υπουργείου περιλαμβάνεται και ο Ελληνικός Γεωργικός Οργανισμός «ΔΗΜΗΤΡΑ» (ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ), ο οποίος διασφαλίζει την ποιότητα του γάλακτος και μεριμνά για την πιστοποίηση των αγροτικών προϊόντων, καθώς και για την προαγωγή της έρευνας και της επαγγελματικής κατάρτισης στον τομέα της γεωργίας.

Τα νομικά πρόσωπα του εν λόγω Υπουργείου προβλέπεται να εμφανίσουν το 2020 πλεόνασμα ύψους 12,9 εκατ. ευρώ, το οποίο προέρχεται κυρίως από το ΤΓΚ και τον ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ.

Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας

Τα νομικά πρόσωπα εποπτείας του Υπουργείου για το έτος 2019 εκτιμάται ότι θα εμφανίσουν πλεόνασμα ύψους 37,3 εκατ. ευρώ, στο οποίο συμβάλλουν κυρίως το Ελληνικό Κτηματολόγιο και ο Ελληνικός Οργανισμός Ανακύκλωσης (ΕΟΑΝ).

Για το έτος 2020 προβλέπεται αρνητικό αποτέλεσμα ύψους 105,3 εκατ. ευρώ, που προέρχεται κυρίως από το Ελληνικό Κτηματολόγιο, λόγω της επιτάχυνσης των διαδικασιών ολοκλήρωσης του έργου του κτηματολογίου, που είναι ένα σημαντικό εργαλείο για την αγορά και τη δημόσια διοίκηση, ενώ αντίθετα θετική είναι η συμβολή του ΕΟΑΝ, με κύριο σκοπό τον σχεδιασμό και την εφαρμογή της πολιτικής για την εναλλακτική διαχείριση συσκευασιών και άλλων προϊόντων, καθώς και της Ελληνικής Διαχειριστικής Εταιρείας Υδρογονανθράκων (ΕΔΕΥ) ΑΕ που μεριμνά για την παραχώρηση «οικοπέδων» για την έρευνα υδρογονανθράκων.

Στους εποπτευόμενους φορείς του εν λόγω Υπουργείου περιλαμβάνονται επίσης, το Κέντρο Ανανεώσιμων Πηγών και Εξοικονόμησης Ενέργειας (ΚΑΠΕ), η Ελληνική Αρχή Γεωλογικών και Μεταλλευτικών Ερευνών (ΕΑΓΜΕ), το Εθνικό Κέντρο Περιβάλλοντος και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΕΚΠΑΑ), καθώς και είκοσι οκτώ (28) φορείς Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών.

Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων

Στους εποπτευόμενους φορείς του Υπουργείου περιλαμβάνονται τα Κέντρα Κοινωνικής Πρόνοιας Περιφερειών (ΚΚΠΠ), το Κέντρο Εκπαίδευσης και Αποκατάστασης Τυφλών (ΚΕΑΤ), το Εθνικό Ίδρυμα Κωφών (ΕΙΚ), το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΕΚΚΑ), το Εθνικό Ινστιτούτο Εργασίας και Ανθρώπινου Δυναμικού (ΕΙΕΑΔ), καθώς επίσης και το Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας (ΚΕΘΙ).

Για το έτος 2020 οι ανωτέρω φορείς προβλέπεται να παρουσιάσουν πλεόνασμα ύψους 3,7 εκατ. ευρώ.

Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων

Στα νομικά πρόσωπα εποπτείας του Υπουργείου, μεταξύ άλλων, περιλαμβάνονται η Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα ΑΕ, που έχει ως βασικό σκοπό την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, της καινοτομίας και της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων και τη διευκόλυνση της πρόσβασης των επιχειρήσεων σε πηγές χρηματοδότησης, καθώς και η Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα Επενδύσεων ΑΕ, με κύριο στόχο την ανάπτυξη της οικονομίας μέσω της συμμετοχής σε επενδυτικά σχήματα, τα οποία θα πρέπει να επενδύουν αποκλειστικά σε μικρές και μικρομεσαίες επιχειρήσεις στην Ελλάδα.

Επίσης, στους εποπτευόμενους φορείς του Υπουργείου περιλαμβάνονται ερευνητικοί, τεχνολογικοί φορείς και ειδικοί λογαριασμοί κονδυλίων έρευνας, με βασική αποστολή την ανάπτυξη της έρευνας, την προαγωγή της τεχνολογίας, της καινοτομίας, την ανάπτυξη του ανθρώπινου ερευνητικού δυναμικού και την ενίσχυση των εθνικών υποδομών έρευνας και καινοτομίας.

Τα νομικά πρόσωπα του Υπουργείου προβλέπεται να εμφανίσουν το 2020 πλεόνασμα ύψους 21,7 εκατ. ευρώ.

Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών

Οι εποπτευόμενοι φορείς του Υπουργείου για το έτος 2020 προβλέπεται να εμφανίσουν πλεόνασμα, ύψους 49,3 εκατ. ευρώ, το οποίο προέρχεται κυρίως από την εταιρεία Κτιριακές Υποδομές (ΚΤΥΠ) ΑΕ, η οποία αποτελεί τον ενιαίο κατασκευαστικό φορέα του Ελληνικού Δημοσίου.

Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής

Τα νομικά πρόσωπα εποπτείας του Υπουργείου, στα οποία περιλαμβάνονται Οργανισμοί Λιμένων και Λιμενικά Ταμεία, προβλέπεται να εμφανίσουν το 2020 πλεόνασμα ύψους 7 εκατ. ευρώ, το οποίο προέρχεται κυρίως από τους Οργανισμούς Λιμένων. Οι φορείς αυτοί υλοποιούν σημαντικού ύψους επενδυτικά προγράμματα εκσυγχρονισμού και ασφάλειας των εγκαταστάσεών τους, τα οποία χρηματοδοτούνται από το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων και από ίδιους πόρους.

Επίσης, περιλαμβάνεται και η αυτοτελής και ανεξάρτητη υπηρεσιακή μονάδα, Δημόσια Αρχή Λιμένων, που έχει ως βασικό σκοπό την επίτευξη των προγραμματικών στόχων του ελληνικού λιμενικού συστήματος.

Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη

Το Υπουργείο εποπτεύει το Κέντρο Μελετών Ασφάλειας (ΚΕΜΕΑ) και το Κέντρο Επανένταξης Αποφυλακισμένων «ΕΠΑΝΟΔΟΣ», τα οποία αναμένεται να παρουσιάσουν οριακά θετικό αποτέλεσμα το έτος 2020.

Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης

Το Υπουργείο εποπτεύει, μεταξύ άλλων, το Εθνικό Κέντρο Οπτικοακουστικών Μέσων και Ενημέρωσης (ΕΚΟΜΕ) ΑΕ, που λειτουργεί ως φορέας ανάπτυξης της βιομηχανίας των οπτικοακουστικών μέσων, της επιστημονικής έρευνας, μελέτης και προώθησης νέων τεχνολογιών, το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης και Ηλεκτρονικού Περιεχομένου (ΕΚΤ), με θεσμικό ρόλο τη συλλογή, συσσώρευση, οργάνωση, τεκμηρίωση, διάχυση εντός και εκτός της χώρας και την ψηφιακή διατήρηση της επιστημονικής, τεχνολογικής και πολιτιστικής πληροφορίας που παράγεται στην Ελλάδα, καθώς και το Εθνικό Δίκτυο Υποδομών Τεχνολογίας και Έρευνας (ΕΔΥΤΕ) ΑΕ, το οποίο παρέχει δικτυακές και υπολογιστικές υπηρεσίες σε ακαδημαϊκά και ερευνητικά ιδρύματα, σε φορείς της εκπαίδευσης όλων των βαθ-

μίδων και σε φορείς του δημόσιου, ευρύτερου δημόσιου και ιδιωτικού τομέα. Το αποτέλεσμα των φορέων του εν λόγω υπουργείου προβλέπεται οριακά θετικό για το 2020.

Ανεξάρτητες Διοικητικές Αρχές (ΑΔΑ)

Στο ισοζύγιο των λοιπών νομικών προσώπων της Κεντρικής Κυβέρνησης συμπεριλαμβάνεται και το αποτέλεσμα των Ανεξάρτητων Διοικητικών Αρχών (ΑΔΑ) που έχουν νομική προσωπικότητα και είναι οι ακόλουθες:

Εθνική Αναλογιστική Αρχή (ΕΑΑ)

Η Εθνική Αναλογιστική Αρχή έχει ως βασική αποστολή την εξασφάλιση της βιωσιμότητας και της κοινωνικής ανταποδοτικότητας του Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλισης. Στις αρμοδιότητές της συγκαταλέγονται η σύνταξη αναλογιστικών εκθέσεων αναφορικά με τη βιωσιμότητα του ασφαλιστικού συστήματος, ο καθορισμός των προδιαγραφών των αναλογιστικών μελετών, ο έλεγχος της οικονομικής λειτουργίας και βιωσιμότητας των ταμείων επαγγελματικής ασφάλισης αναφορικά με το πρόγραμμα παροχών και επενδύσεων, καθώς και η γνωμοδότηση για ειδικότερα θέματα αναλογιστικής αποτίμησης ασφαλιστικών οργανισμών.

Για το έτος 2020 η Αρχή προβλέπεται να παρουσιάσει πλεόνασμα ύψους 0,6 εκατ. ευρώ.

Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ)

Η Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων αποτελεί τον εθνικό ρυθμιστή που εποπτεύει και ελέγχει την αγορά ηλεκτρονικών επικοινωνιών, στην οποία δραστηριοποιούνται οι εταιρείες σταθερής και κινητής τηλεφωνίας, ασύρματων επικοινωνιών και διαδικτύου, καθώς και την ταχυδρομική αγορά στην οποία δραστηριοποιούνται οι εταιρείες παροχής ταχυδρομικών υπηρεσιών και υπηρεσιών ταχυμεταφοράς. Επιπλέον, η Αρχή ασκεί αρμοδιότητες για τις συνθήκες ανταγωνισμού στις εν λόγω αγορές.

Το έλλειμμα ύψους 113,9 εκατ. ευρώ που εκτιμάται ότι θα εμφανίσει η Αρχή για το έτος 2019, οφείλεται στην υποχρέωση απόδοσης στον Κρατικό Προϋπολογισμό ποσοστού του θετικού αποτελέσματος, καθώς και του αδιάθετου αποθεματικού προηγούμενων οικονομικών χρήσεων, ύψους 142,5 εκατ. ευρώ.

Για το έτος 2020 προβλέπεται θετικό αποτέλεσμα ύψους 1,8 εκατ. ευρώ.

Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ)

Η Ελληνική Στατιστική Αρχή έχει ως σκοπό τη συστηματική παραγωγή επίσημων στατιστικών, καθώς και τη διενέργεια επιστημονικών ερευνών και την κατάρτιση μελετών, οι οποίες αφορούν όλους τους τομείς της δραστηριότητας του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα, υποστηρίζουν τη διαδικασία λήψης αποφάσεων, χάραξης και αξιολόγησης πολιτικών της Κυβέρνησης και των φορέων του Δημοσίου (δείκτες αξιολόγησης), υποβάλλονται σε διεθνείς φορείς σύμφωνα με τις υποχρεώσεις της χώρας και αφορούν στο γενικό κοινό ή σε κατηγορίες χρηστών στατιστικών στοιχείων στο εσωτερικό ή στο εξωτερικό.

Για το έτος 2020 η Αρχή προβλέπεται να εμφανίσει πλεόνασμα ύψους 0,3 εκατ. ευρώ.

Ελληνικό Δημοσιονομικό Συμβούλιο (ΕΔΣ)

Το Ελληνικό Δημοσιονομικό Συμβούλιο έχει ως κύριες αρμοδιότητες την αξιολόγηση των μακροοικονομικών προβλέψεων, στις οποίες βασίζονται το Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής (ΜΠΔΣ) και ο ετήσιος Κρατικός Προϋπολογισμός, την αξιολόγηση της εφαρμογής των δημοσιονομικών κανόνων που ενσωματώνονται στο εθνικό πλαίσιο δημοσιονομικής διαχείρισης, καθώς επίσης και την παρακολούθηση ως προς τη συμμόρφωση με τους αριθμητικούς δημοσιονομικούς κανόνες.

Το 2020 προβλέπεται ισοσκελισμένος προϋπολογισμός για την Αρχή.

Πίνακας 3.21 Ισοζύγιο Ανεξάρτητων Διοικητικών Αρχών (ΑΔΑ) (σε εκατ. ευρώ)		
	2019 Εκτιμήσεις	2020 Προβλέψεις
Εθνική Αναλογιστική Αρχή	1	1
Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων	-114	2
Ελληνική Στατιστική Αρχή	0	0
Ελληνικό Δημοσιονομικό Συμβούλιο	0	0
Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων	-1	0
Επιτροπή Ανταγωνισμού	-1	0
Επιτροπή Εποπτείας και Ελέγχου Παιγνίων	-2	-4
Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας	2	2
Ρυθμιστική Αρχή Λιμένων	0	0
Ισοζύγιο κατά ESA	-114	0

Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΑΑΔΗΣΥ)

Η Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων έχει ως βασικό σκοπό τη διασφάλιση της διαφάνειας, της αποτελεσματικότητας, της συνοχής και της εναρμόνισης των διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης των δημοσίων συμβάσεων με το εθνικό και το ευρωπαϊκό δίκαιο, τη διαρκή βελτίωση του νομικού πλαισίου των δημοσίων συμβάσεων, καθώς και τον έλεγχο της τήρησής του από το Δημόσιο και τις αναθέτουσες αρχές.

Για το 2020 η Αρχή προβλέπεται να εμφανίσει έλλειμμα ύψους 0,5 εκατ. ευρώ.

Επιτροπή Ανταγωνισμού

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού έχει ως βασική αποστολή τη διασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας της αγοράς και την εφαρμογή του δικαίου του ανταγωνισμού, που οδηγεί σε μείωση των τιμών, βελτίωση της ποιότητας και του εύρους των παρεχόμενων προϊόντων και υπηρεσιών, διεύρυνση των επιλογών για τους καταναλωτές και αύξηση της αγοραστικής τους δύναμης, καθώς και σε ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και σε ανάπτυξη της οικονομίας.

Ο προϋπολογισμός της Αρχής για το 2020 προβλέπεται να είναι ισοσκελισμένος.

Επιτροπή Εποπτείας και Ελέγχου Παιγνίων (ΕΕΕΠ)

Η Επιτροπή Εποπτείας και Ελέγχου Παιγνίων έχει ως αποστολή τη ρύθμιση, την εποπτεία και τον έλεγχο των αγορών παροχής υπηρεσιών διεξαγωγής παιγνίων, τη μέριμνα για την προστασία των παικτών και του κοινωνικού συνόλου, ειδικότερα δε των ανηλίκων και των ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού, καθώς και τον έλεγχο της απόδοσης των δημόσιων εσόδων.

Το έλλειμμα ύψους 1,9 εκατ. ευρώ που εκτιμάται ότι θα εμφανίσει η Αρχή για το έτος 2019, οφείλεται στην υποχρέωση απόδοσης στο Δημόσιο του πλεονάσματος προηγούμενης οικονομικής χρήσης, ύψους 6,8 εκατ. ευρώ.

Για το έτος 2020 η Αρχή προβλέπεται να εμφανίσει έλλειμμα ύψους 4,3 εκατ. ευρώ.

Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας (ΡΑΕ)

Η Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας παρακολουθεί και εποπτεύει τη λειτουργία της αγοράς ενέργειας και γνωμοδοτεί στον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας και στις αρμόδιες αρχές για τη χορήγηση αδειών στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας, καθώς και για τη λήψη των αναγκαίων μέτρων που αφορούν την τήρηση των κανόνων του ανταγωνισμού και την προστασία των καταναλωτών.

Για το έτος 2020 η Αρχή προβλέπεται να εμφανίσει πλεόνασμα ύψους 2 εκατ. ευρώ.

Ρυθμιστική Αρχή Λιμένων (ΡΑΛ)

Η Ρυθμιστική Αρχή Λιμένων έχει ως αποστολή την εποπτεία και τη διασφάλιση της νομιμότητας των σχέσεων μεταξύ δημόσιων και ιδιωτικών φορέων του εθνικού λιμενικού συστήματος με έμφαση στην τήρηση της συμβατικής τάξης και την εφαρμογή της νομοθεσίας περί ελεύθερου ανταγωνισμού.

Ο προϋπολογισμός της Αρχής για το 2020 προβλέπεται να είναι ισοσκελισμένος.

Ασφαλιστικό Κεφάλαιο Αλληλεγγύης Γενεών (ΑΚΑΓΕ)

Το ΑΚΑΓΕ συστάθηκε με το άρθρο 149 του ν. 3655/2008 με βασικό σκοπό τη δημιουργία αποθεματικών στο πλαίσιο της διασφάλισης των συντάξεων των νέων γενεών.

Οι βασικές πηγές εσόδων του ΑΚΑΓΕ είναι:

- η επιχορήγηση από τον Κρατικό Προϋπολογισμό,
- τα έσοδα από την Εισφορά Αλληλεγγύης Συνταξιούχων (ΕΑΣ) που προέρχονται από την κύρια και την επικουρική σύνταξη, και
- η μεταβίβαση ποσών από τον ΕΦΚΑ ως αντιστάθμισμα της μείωσης των εσόδων του από την αλλαγή που επήλθε στον τρόπο υπολογισμού της Εισφοράς Αλληλεγγύης Συνταξιούχων με βάση τις διατάξεις του άρθρου 27 του ν. 4585/2018.

Το δημοσιονομικό αποτέλεσμα του ΑΚΑΓΕ για το 2020 προβλέπεται να διαμορφωθεί σε πλεόνασμα ύψους 1.487 εκατ. ευρώ, βελτιωμένο έναντι των εκτιμήσεων για το 2019 κατά 144 εκατ. ευρώ. Η μεταβολή οφείλεται κυρίως:

- στην αύξηση κατά 45 εκατ. ευρώ της κρατικής επιχορήγησης, η οποία ισούται με ποσοστό 4% επί των ετησίων συνολικών εσόδων από το ΦΠΑ (ν. 4254/2014),
- στην αύξηση κατά 51 εκατ. ευρώ των εσόδων από την Εισφορά Αλληλεγγύης Συνταξιούχων στην κύρια σύνταξη, και
- στη μη αναγκαιότητα μεταβίβασης πιστώσεων για τη χρηματοδότηση του προγράμματος «Βοήθεια στο σπίτι», το οποίο από 1/1/2020 θα χρηματοδοτείται από πιστώσεις του Υπουργείου Εσωτερικών (άρθρο 91 του ν. 4583/2018).

Πίνακας 3.22 Προϋπολογισμός ΑΚΑΓΕ (σε εκατ. ευρώ)		
	2019 Εκτιμήσεις	2020 Προβλέψεις
Έσοδα	1.383	1.487
Εισφορά αλληλεγγύης συνταξιούχων (κύρια σύνταξη)	192	243
Εισφορά αλληλεγγύης συνταξιούχων (επικουρική σύνταξη)	18	18
Έσοδα από τόκους και από προσόδους κινητών αξιών	230	250
Μεταβιβάσεις από τον κρατικό προϋπολογισμό (ν. 4254/2014)	540	585
Μεταβιβάσεις από ΟΚΑ (ν. 4585/2018)	403	391
Δαπάνες	40	0
Μεταβιβάσεις για το Πρόγραμμα "Βοήθεια στο σπίτι"	40	0
Ισοζύγιο κατά ESA	1.343	1.487

5.2 Δημόσιες Επιχειρήσεις και Οργανισμοί

Στον υποτομέα των λοιπών νομικών προσώπων της Κεντρικής Κυβέρνησης περιλαμβάνονται και οι προϋπολογισμοί των επαναταξινομημένων Δημόσιων Επιχειρήσεων και Οργανισμών, του ΕΛΕΓΕΠ, καθώς και των πέντε (5) συμβάσεων παραχώρησης αυτοκινητοδρόμων. Οι φορείς αυτοί, ανά Υπουργείο, εμφανίζονται στον πίνακα 3.23.

Πίνακας 3.23 ΔΕΚΟ ανά Υπουργείο	
1	Υπουργείο Εθνικής Άμυνας Ελληνικά Αμυντικά Συστήματα (ΕΑΣ) ΑΒΕΕ
2	Υπουργείο Υγείας Εθνικός Οργανισμός Δημόσιας Υγείας (ΕΟΔΥ)
3	Υπουργείο Οικονομικών Ελληνική Ραδιοφωνία Τηλεόραση (ΕΡΤ) ΑΕ Ελληνική Αεροπορική Βιομηχανία (ΕΑΒ) ΑΕ
4	Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων Οργανισμός Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΕΛΓΑ) Οργανισμός Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΟΠΕΚΕΠΕ) Ειδικός Λογαριασμός Εγγυήσεων Γεωργικών Προϊόντων (ΕΛΕΓΕΠ)
5	Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας Πράσινο Ταμείο
6	Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων Μονάδα Οργάνωσης της Διαχείρισης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων (ΜΟΔ) ΑΕ
7	Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ ΑΕ ΕΓΝΑΤΙΑ ΟΔΟΣ ΑΕ ΟΣΕ ΑΕ ΕΡΓΟΣΕ ΑΕ Οργανισμός Αστικών Συγκοινωνιών Αθηνών (ΟΑΣΑ) ΑΕ Οδικές Συγκοινωνίες (ΟΣΥ) ΑΕ Σταθερές Συγκοινωνίες (ΣΤΑΣΥ) ΑΕ Οργανισμός Συγκοινωνιακού Έργου Θεσσαλονίκης (ΟΣΕΘ) ΑΕ Οργανισμός Αστικών Συγκοινωνιών Θεσσαλονίκης (ΟΑΣΘ) υπό εκκαθάριση - ΑΣΥΘ Συμβάσεις Παραχώρησης Αυτοκινητοδρόμων
8	Υπουργείο Τουρισμού Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού (ΕΟΤ)
9	Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης Κοινωνία της Πληροφορίας (ΚίΠ) ΑΕ

Στον πίνακα 3.24 αποτυπώνονται τα συνολικά οικονομικά μεγέθη των προϋπολογισμών των ανωτέρω φορέων για τα έτη 2019 και 2020, ενώ στον πίνακα 3.25 απεικονίζεται το ισοζύγιο τους ανά Υπουργείο, σύμφωνα με τη μεθοδολογία ESA.

Πίνακας 3.24 Προϋπολογισμός ΔΕΚΟ κατά ESA (σε εκατ. ευρώ)		
	2019 Εκτιμήσεις	2020 Προβλέψεις
Έσοδα	2.988	3.127
Έσοδα από πωλήσεις	1.039	1.112
Έσοδα από τόκους	119	118
Μεταβιβάσεις από Τακτικό Προϋπολογισμό	367	480
Μεταβιβάσεις από ΠΔΕ	960	920
Λοιπά έσοδα	504	496
Δαπάνες	2.599	2.876
Αμοιβές προσωπικού	581	612
Τόκοι	331	315
Δαπάνες επενδύσεων	671	781
Λοιπές δαπάνες	1.016	1.168
Ισοζύγιο (προ καταπτώσεων εγγυήσεων)	389	251
Λοιπές εθνολογιστικές προσαρμογές (καταπτώσεις εγγυήσεων*)	365	619
Ισοζύγιο κατά ESA (με καταπτώσεις εγγυήσεων)	755	870

* Οι καταπτώσεις εγγυήσεων είναι σε ακαθάριστη βάση.

Πίνακας 3.25 Ισοζύγιο ΔΕΚΟ ανά Υπουργείο κατά ESA (σε εκατ. ευρώ)		
	2019 Εκτιμήσεις	2020 Προβλέψεις
1 Υπουργείο Εθνικής Άμυνας	41	38
Ισοζύγιο	2	-1
Εθνικολογιστικές προσαρμογές	39	38
2 Υπουργείο Υγείας	11	0
Ισοζύγιο	11	0
Εθνικολογιστικές προσαρμογές	0	0
3 Υπουργείο Οικονομικών	10	30
Ισοζύγιο	10	30
Εθνικολογιστικές προσαρμογές	0	0
4 Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	14	137
Ισοζύγιο	14	137
Εθνικολογιστικές προσαρμογές	0	0
5 Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας	227	185
Ισοζύγιο	227	185
Εθνικολογιστικές προσαρμογές	0	0
6 Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων	0	0
Ισοζύγιο	0	0
Εθνικολογιστικές προσαρμογές	0	0
7 Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών	453	475
Ισοζύγιο	126	-105
Εθνικολογιστικές προσαρμογές	327	581
8 Υπουργείο Τουρισμού	6	5
Ισοζύγιο	6	5
Εθνικολογιστικές προσαρμογές	0	0
9 Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης	-7	0
Ισοζύγιο	-7	0
Εθνικολογιστικές προσαρμογές	0	0
Σύνολο Υπουργείων κατά ESA (με καταπτώσεις εγγυήσεων)	755	870
Ισοζύγιο (προ καταπτώσεων εγγυήσεων)	389	251
Λοιπές εθνικολογιστικές προσαρμογές (καταπτώσεις εγγυήσεων)	365	619

Όπως προκύπτει από τα στοιχεία του ανωτέρω πίνακα 3.25 το ισοζύγιο των ΔΕΚΟ κατά ESA (με καταπτώσεις εγγυήσεων), προβλέπεται σε πλεόνασμα ύψους 870 εκατ. ευρώ στο έτος 2020, έναντι πλεονάσματος ύψους 755 εκατ. ευρώ των εκτιμήσεων του έτους 2019.

Η αύξηση αυτή προκύπτει κυρίως ως αποτέλεσμα της διαμόρφωσης στο έτος 2020 του ποσού των καταπτώσεων εγγυήσεων σε υψηλότερα επίπεδα έναντι του έτους 2019 (619 εκατ. ευρώ στο έτος 2020, έναντι 365 εκατ. ευρώ στο έτος 2019).

Κύριες πηγές εσόδων των ανωτέρω φορέων αποτελούν τα έσοδα από πωλήσεις υπηρεσιών, οι επιχορηγήσεις του Κρατικού Προϋπολογισμού για την υλοποίηση επενδυτικών δαπανών, ιδιαίτερα στους τομείς των μεταφορών, των υποδομών, της πληροφορικής, των επικοινωνιών και των νέων τεχνολογιών.

Η ανάλυση των ΔΕΚΟ ανά Υπουργείο, έχει ως εξής:

- Στο Υπουργείο Εθνικής Άμυνας περιλαμβάνεται η εταιρεία Ελληνικά Αμυντικά Συστήματα (ΕΑΣ) ΑΒΕΕ, το θετικό δημοσιονομικό αποτέλεσμα της οποίας προβλέπεται να διαμορφωθεί στο ποσό των 38 εκατ. ευρώ στο έτος 2020.
- Στο Υπουργείο Υγείας εποπτευόμενη ΔΕΚΟ είναι ο Εθνικός Οργανισμός Δημόσιας Υγείας (ΕΟΔΥ), ο οποίος είναι καθολικός διάδοχος του προϋφιστάμενου Κέντρου Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων (ΚΕΕΛΠΝΟ). Σκοπός του ΕΟΔΥ είναι η παροχή υπηρεσιών, που συμβάλλουν στην προστασία και βελτίωση της υγείας και την αύξηση του προσδόκιμου επιβίωσης του πληθυσμού, ενισχύοντας την ικανότητα του Εθνικού Συστήματος Υγείας για την αποτελεσματική αντιμετώπιση των απειλών από μεταδοτικά νοσήματα. Για το έτος 2020 προβλέπεται ισοσκελισμένο αποτέλεσμα, έναντι εκτιμώμενου δημοσιονομικού πλεονάσματος ποσού 11 εκατ. ευρώ στο έτος 2019.

- Στο Υπουργείο Οικονομικών περιλαμβάνεται ο φορέας Ελληνική Ραδιοφωνία Τηλεόραση (ΕΡΤ) ΑΕ, στόχος της οποίας είναι η ποιοτική και πολυδιάστατη ενημέρωση και ψυχαγωγία του κοινωνικού συνόλου, μέσω της συνεχούς αναβάθμισης του ραδιοτηλεοπτικού προγράμματος, με ελεύθερη πρόσβαση του περιεχομένου του σε όλες τις μορφές μετάδοσης, τόσο για το σύνολο της επικράτειας όσο και για τον απόδημο ελληνισμό. Το δημοσιονομικό αποτέλεσμα της ΕΡΤ ΑΕ για το έτος 2020 προβλέπεται θετικό, ύψους 29 εκατ. ευρώ, στο οποίο περιλαμβάνεται και απόδοση μερίσματος στο Ελληνικό Δημόσιο. Στο εκτιμώμενο δημοσιονομικό αποτέλεσμα έτους 2019 έχει ενσωματωθεί και η δημοσιονομική επίπτωση σε επίπεδο γενικής κυβέρνησης από την αναβίωση των εργασιακών σχέσεων των εργαζομένων στην ΕΡΤ ΑΕ. Επίσης, εποπτευόμενος φορέας είναι και η Ελληνική Αεροπορική Βιομηχανία (ΕΑΒ) ΑΕ, το πλεόνασμα της οποίας στο έτος 2020 προβλέπεται να υπερβεί το ποσό του 1,0 εκατ. ευρώ.
- Στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων υπάγονται ο Οργανισμός Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΕΛΓΑ), ο οποίος αποτελεί κεντρικό φορέα ασφαλιστικής κάλυψης των γεωργικών εκμεταλλεύσεων στην Ελλάδα, ο Οργανισμός Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΟΠΕΚΕΠΕ), με σκοπό τη διαχείριση των εισροών από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ), το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ), καθώς και ο Ειδικός Λογαριασμός Εγγυήσεων Γεωργικών Προϊόντων (ΕΛΕΓΕΠ). Στη βελτίωση του δημοσιονομικού αποτελέσματος του έτους 2020, συμβάλλει ιδιαιτέρως το αποτέλεσμα του ΕΛΓΑ και οι αυξημένες μεταβιβάσεις του ΕΛΕΓΕΠ.
- Στο Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας περιλαμβάνεται ο φορέας Πράσινο Ταμείο, τα έσοδα του οποίου προέρχονται κυρίως από τη ρύθμιση αυθαιρέτων κτισμάτων, τα τέλη διαδικασιών περιβαλλοντικής αδειοδότησης, τα πρόστιμα από παραβάσεις της περιβαλλοντικής νομοθεσίας, καθώς και τα έσοδα από πρόστιμα που επιβάλλονται στους παραβάτες της δασικής νομοθεσίας. Το αποτέλεσμα του Πράσινου Ταμείου στο έτος 2020 προβλέπεται να διαμορφωθεί στο ποσό των 185 εκατ. ευρώ περίπου, μειωμένο σε σχέση με τις εκτιμήσεις του έτους 2019, λόγω της προβλεπόμενης αύξησης των προγραμμάτων και των δράσεων που χρηματοδοτεί ο εν λόγω φορέας, με σκοπό την ενίσχυση της ανάπτυξης μέσω της προστασίας του περιβάλλοντος.
- Στο Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων περιλαμβάνεται η Μονάδα Οργάνωσης της Διαχείρισης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων (ΜΟΔ) ΑΕ, με αποστολή τη στήριξη και ενίσχυση της Δημοσίας Διοίκησης για την αποτελεσματική διαχείριση και εφαρμογή των συγχρηματοδοτούμενων από την Ευρωπαϊκή Ένωση Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, καλύπτοντας κυρίως ανάγκες σε εξειδικευμένο ανθρώπινο δυναμικό, συστήματα, εργαλεία και διαδικασίες, μεταφορά τεχνογνωσίας και υλικοτεχνική υποδομή. Ο προϋπολογισμός της ΜΟΔ ΑΕ προβλέπεται να είναι ισοσκελισμένος για το έτος 2020.
- Στο Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών περιλαμβάνονται οι φορείς: ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ ΑΕ, ΕΓΝΑΤΙΑ ΟΔΟΣ ΑΕ, Οργανισμός Σιδηροδρόμων Ελλάδος (ΟΣΕ) ΑΕ, ΕΡΓΟΣΕ ΑΕ, Οργανισμός Αστικών Συγκοινωνιών Αθηνών (ΟΑΣΑ) ΑΕ, Οδικές Συγκοινωνίες (ΟΣΥ) ΑΕ, Σταθερές Συγκοινωνίες (ΣΤΑΣΥ) ΑΕ, Οργανισμός Συγκοινωνιακού Έργου Θεσσαλονίκης (ΟΣΕΘ) ΑΕ, Οργανισμός Αστικών Συγκοινωνιών Θεσσαλονίκης (ΟΑΣΘ) - υπό εκκαθάριση/Αστικές Συγκοινωνίες Θεσσαλονίκης (ΑΣΥΘ) ΑΕ, καθώς και οι συμβάσεις παραχώρησης πέντε (5) αυτοκινητοδρόμων. Το ισοζύγιο των φορέων του εν λόγω Υπουργείου στο έτος 2020 προβλέπεται θετικό ύψους 475 εκατ. ευρώ, σημειώνοντας ελαφρά αύξηση έναντι του έτους 2019.
- Στο Υπουργείο Τουρισμού περιλαμβάνεται ο εποπτευόμενος φορέας Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού (ΕΟΤ), κυριότερη δράση του οποίου αποτελεί η διαφήμιση και η προβολή της χώρας στο εσωτερικό και το εξωτερικό ως τουριστικού προορισμού. Τα έσοδα του ΕΟΤ προέρχονται κυρίως από την απόδοση ποσοστού επί των μικτών κερδών του Δημοσίου, των Καζίνο Κέρκυρας και Πάρνηθας, καθώς και από την ενίσχυσή του από τον Κρατικό Προϋπολογισμό για την κάλυψη τόσο των λειτουργικών όσο και των επενδυτικών δαπανών, συμπεριλαμβανομένης και της αναφερό-

μενης ανωτέρω κύριας δραστηριότητας. Η οικονομική επίδοση του οργανισμού για το έτος 2019 εκτιμάται να διαμορφωθεί στο ποσό των 6 εκατ. ευρώ περίπου και για το έτος 2020 προβλέπεται να διαμορφωθεί στο ποσό των 5 εκατ. ευρώ περίπου.

- Τέλος, στο Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης περιλαμβάνεται η Κοινωνία της Πληροφορίας (ΚτΠ) ΑΕ, η οποία αναμένεται να διαδραματίσει στο έτος 2020, όσο και κατά τα επόμενα έτη, έναν ιδιαίτερα σημαντικό και κρίσιμο ρόλο για την επιτυχή εφαρμογή του «Ψηφιακού Μετασχηματισμού» της χώρας, μέσω της διαχείρισης και εκτέλεσης μεγάλης κλίμακας δράσεων και έργων, που αφορούν στην υλοποίηση του ενιαίου δικτύου «Σύζευξις II». Το επενδυτικό πρόγραμμα της εταιρείας χρηματοδοτείται από πόρους του Κρατικού Προϋπολογισμού. Το αποτέλεσμα του προϋπολογισμού της στο έτος 2020 αναμένεται ισοσκελισμένο.

5.3 Νοσοκομεία – Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας (ΠΦΥ)

Στον τομέα της υγείας οι προσπάθειες επικεντρώνονται στην ανάληψη διαρθρωτικών δράσεων με στόχο να διασφαλιστεί η βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους ασφαλισμένους και τους ανασφάλιστους πολίτες.

Τα δημόσια νοσοκομεία και το σύστημα Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας (ΠΦΥ) αναμένεται στο τέλος του 2019 να παρουσιάσουν θετικό δημοσιονομικό αποτέλεσμα ύψους 39 εκατ. ευρώ, εμφανίζοντας επιδείνωση της τάξεως των 57 εκατ. ευρώ σε σχέση με τις αντίστοιχες προβλέψεις (96 εκατ. ευρώ), όπως αυτές αποτυπώθηκαν στην εισηγητική έκθεση του προϋπολογισμού έτους 2019.

Στο έτος 2020 προβλέπεται αρνητικό δημοσιονομικό αποτέλεσμα ύψους 25 εκατ. ευρώ, που οφείλεται εν μέρει σε μεταβολή της κρατικής επιχορήγησης (φέτος υπήρξε και ενίσχυση με πόρους από το αποθεματικό) και εν μέρει στην αύξηση των δαπανών. Υπενθυμίζεται ότι (με πρώτο έτος εφαρμογής το 2019) έχει συνδεθεί πλέον το ύψος της οροφής της φαρμακευτικής δαπάνης μετά clawback & rebate με το ρυθμό μεγέθυνσης του πραγματικού ΑΕΠ.

Στο οικονομικό έτος 2020 το Υπουργείο Υγείας αναμένεται να προβεί σε σειρά διαρθρωτικών παρεμβάσεων σχετικά με: α) τη μεταρρύθμιση στην ΠΦΥ και την αναβάθμιση των υφιστάμενων δομών πρωτοβάθμιας περίθαλψης και β) την ενίσχυση των νοσοκομείων του ΕΣΥ με επιπλέον ανθρώπινους και υλικούς πόρους. Τέλος, η λειτουργία της Εθνικής Κεντρικής Αρχής Προμηθειών Υγείας αναμένεται να έχει θετική συνεισφορά στη δημιουργία ενός κεντρικού συστήματος προμηθειών, αναφερόμενο στο σύνολο των νοσοκομείων του ΕΣΥ και του συστήματος ΠΦΥ, καθώς και των λοιπών δομών παροχής φροντίδας υγείας.

Πίνακας 3.26 Προϋπολογισμοί Νοσοκομείων και ΠΦΥ
(σε εκατ. ευρώ)

	2019 Εκτιμήσεις	2020 Προβλέψεις
I. Νοσοκομεία		
Έσοδα	2.576	2.578
Ίδια έσοδα	167	185
Μεταβιβάσεις από τακτικό προϋπολογισμό	1.184	1.147
Μεταβιβάσεις από φορείς κοινωνικής ασφάλισης	888	888
Μεταβιβάσεις από ΠΔΕ	50	52
Αντικριζόμενα έσοδα	287	306
Έξοδα	2.721	3.014
Αγαθά	1.531	1.707
<i>Εκ των οποίων</i>		
Φάρμακο	769	552
Υγειονομικό Υλικό	360	563
Ορθοπεδικό Υλικό	66	128
Αντιδραστήρια	132	216
Λοιπές κατηγορίες	205	248
Δαπάνες προσωπικού	518	547
Υπηρεσίες	335	401
Δαπάνες για επενδύσεις	50	52
Αντικριζόμενα έξοδα	287	306
Ταμειακό Ισοζύγιο	-145	-436
Εθνικολογιστικές προσαρμογές	174	404
Ισοζύγιο κατά ΕΣΑ	29	-32
II. Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας (ΠΦΥ)		
Έσοδα	213	182
Ίδια έσοδα	34	25
Μεταβιβάσεις από τακτικό προϋπολογισμό	136	132
Μεταβιβάσεις από φορείς κοινωνικής ασφάλισης	0	0
Μεταβιβάσεις από ΠΔΕ	10	8
Αντικριζόμενα έσοδα	33	17
Έξοδα	202	198
Αγαθά	35	86
<i>Εκ των οποίων</i>		
Φάρμακο	1	7
Υγειονομικό Υλικό	4	28
Ορθοπεδικό Υλικό	0	1
Αντιδραστήρια	5	34
Λοιπές κατηγορίες	25	16
Δαπάνες προσωπικού	65	49
Υπηρεσίες	59	38
Δαπάνες για επενδύσεις	10	8
Αντικριζόμενα έξοδα	33	17
Ταμειακό Ισοζύγιο	11	-16
Εθνικολογιστικές προσαρμογές	0	23
Ισοζύγιο κατά ΕΣΑ	11	7
Νοσοκομεία και ΠΦΥ συγκεντρωτικά (I+II)		
Έσοδα	2.788	2.760
Ίδια έσοδα	201	210
Μεταβιβάσεις από τακτικό προϋπολογισμό	1.319	1.279
Μεταβιβάσεις από φορείς κοινωνικής ασφάλισης	888	888
Μεταβιβάσεις από ΠΔΕ	60	60
Αντικριζόμενα έσοδα	320	323
Έξοδα	2.923	3.212
Αγαθά	1.566	1.794
<i>Εκ των οποίων</i>		
Φάρμακο	770	559
Υγειονομικό Υλικό	364	591
Ορθοπεδικό Υλικό	66	129
Αντιδραστήρια	137	250
Λοιπές κατηγορίες	230	264
Δαπάνες προσωπικού	583	596
Υπηρεσίες	394	439
Δαπάνες για επενδύσεις	60	60
Αντικριζόμενα έξοδα	320	323
Ταμειακό Ισοζύγιο Νοσοκομείων και ΠΦΥ	-135	-452
Εθνικολογιστικές προσαρμογές Νοσοκομείων και ΠΦΥ	174	427
Ισοζύγιο κατά ΕΣΑ Νοσοκομείων και ΠΦΥ	39	-25

- Τα μεγέθη αποτυπώνονται σε ταμειακή και όχι σε εθνικολογιστική βάση (δεδολεωμένη) όπως στο ΜΠΔΣ 2019-2022.
- Ως προς τη νοσοκομειακή φαρμακευτική δαπάνη τα μεγέθη είναι σε καθαρή (net) βάση.

6. Κοινωνικός προϋπολογισμός

Οργανισμοί Κοινωνικής Ασφάλισης

Το ισοζύγιο των Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης (Ασφαλιστικά Ταμεία, ΟΑΕΔ, ΕΟΠΥΥ, ΟΠΕΚΑ και ΝΑΤ) για το 2020 προβλέπεται να διαμορφωθεί σε δημοσιονομική βάση σε πλεόνασμα ύψους 1.799 εκατ. ευρώ παρουσιάζοντας βελτίωση κατά 187 εκατ. ευρώ σε σχέση με το 2019.

Ασφαλιστικά Ταμεία

Το ισοζύγιο των ασφαλιστικών ταμείων σε δημοσιονομικούς όρους για το 2020 προβλέπεται να παρουσιάσει πλεόνασμα ύψους 1.021 εκατ. ευρώ, βελτιωμένο κατά 202 εκατ. ευρώ έναντι των εκτιμήσεων για το οικονομικό έτος 2019.

Η μεταβολή του ταμειακού ισοζυγίου κατά 412 εκατ. οφείλεται:

- στην αύξηση των εσόδων κατά 176 εκατ. ευρώ, η οποία αναλύεται ως εξής:
 - αύξηση ασφαλιστικών εισφορών κατά 593 εκατ. ευρώ, οφειλόμενη κυρίως στην εκτιμώμενη αύξηση των εισφορών της μισθωτής εργασίας ως αποτέλεσμα της αναμενόμενης βελτίωσης των μακροοικονομικών δεικτών της οικονομίας, καθώς και στην αύξηση των εργοδοτικών εισφορών του Δημοσίου με βάση τις διατάξεις του άρθρου 5 του ν. 4387/2016,
 - μείωση της κρατικής επιχορήγησης κατά 475 εκατ. ευρώ. Η ανωτέρω σταθεροποιούμενη αύξηση των εσόδων από ασφαλιστικές εισφορές σε συνδυασμό με την προβλεπόμενη μείωση της δαπάνης για τις κύριες συντάξεις διασφαλίζει την ομαλή καταβολή του συνόλου των ασφαλιστικών παροχών από το ασφαλιστικό σύστημα και επιτρέπει τη μείωση της κρατικής χρηματοδότησης,
- στη μείωση των δαπανών κατά 236 εκατ. ευρώ, η οποία οφείλεται κυρίως:
 - στην εκτιμώμενη μείωση της συνταξιοδοτικής δαπάνης κατά 192 εκατ. ευρώ. Αναλυτικότερα, εκτιμάται ότι η δαπάνη για τις κύριες συντάξεις θα παρουσιάσει μείωση κατά 121 εκατ. ευρώ, ενώ η αντίστοιχη δαπάνη για τις επικουρικές θα μειωθεί κατά 71 εκατ. ευρώ, κυρίως εξαιτίας της μείωσης του εκτιμώμενου κόστους των αναδρομικών ποσών που καταβάλλονται ετησίως στις νέες απονομές κύριων και επικουρικών συντάξεων.
 - στη μείωση των προνοιακών παροχών κυρίως λόγω της κατάργησης από 1/1/2020 των παροχών του ΕΚΑΣ και των σχετικών αντισταθμιστικών μέτρων, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4387/2016.

Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ)

Το ισοζύγιο του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ) για το 2020 εκτιμάται ότι θα ανέλθει σε πλεόνασμα ύψους 470 εκατ. ευρώ, μειωμένο κατά 41 εκατ. ευρώ σε σχέση με τις εκτιμήσεις του οικονομικού έτους 2019.

Η εξέλιξη αυτή οφείλεται:

- στη μείωση των εσόδων του φορέα κατά 75 εκατ. ευρώ, κυρίως εξαιτίας:
 - της μείωσης κατά 21 εκατ. ευρώ των ασφαλιστικών εισφορών, λόγω της έναρξης εφαρμογής από το β' εξάμηνο 2020 του μέτρου της μείωσης των ασφαλιστικών εισφορών κατά 0,9 ποσοστιαίες μονάδες για τη μισθωτή εργασία πλήρους απασχόλησης, και
 - της μείωσης της χρηματοδότησης από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων κατά 50 εκατ. ευρώ.

- στη μείωση των δαπανών κατά 34 εκατ. ευρώ, η οποία οφείλεται κατά κύριο λόγο στη μείωση κατά 83 εκατ. ευρώ των προγραμμάτων απασχόλησης, που επανεξετάζονται ώστε να αποκτήσουν αυξημένη αποτελεσματικότητα και στην παράλληλη αύξηση κατά 30 εκατ. ευρώ των επιδομάτων ανεργίας, γεγονός που οφείλεται κυρίως στην αύξηση του κατώτερου μισθού.

Στο πλαίσιο της κατάρτισης του προϋπολογισμού οικονομικού έτους 2020 του Οργανισμού επιχειρείται η ρεαλιστικότερη εκτίμηση της δαπάνης των προγραμμάτων απασχόλησης και της αντίστοιχης χρηματοδότησής τους, λαμβάνοντας υπόψη τα ιστορικά στοιχεία εκτέλεσης των προγραμμάτων, ώστε να αποφευχθεί η υπερεκτίμηση των εσόδων και η διόγκωση των δαπανών του φορέα.

Εθνικός Οργανισμός Παροχής Υπηρεσιών Υγείας (ΕΟΠΥΥ)

Το ισοζύγιο του ΕΟΠΥΥ για το οικονομικό έτος 2019 εκτιμάται ότι θα ανέλθει σε πλεόνασμα ύψους 330 εκατ. ευρώ και για το 2020 προβλέπεται οριακή μείωσή του σε 308 εκατ. Επισημαίνεται η συνεχιζόμενη προσπάθεια μείωσης του ύψους των απλήρωτων υποχρεώσεων του Οργανισμού προς τρίτους, μέσω της επιτάχυνσης των πληρωμών από τα ταμειακά διαθέσιμα και του συμψηφισμού υποχρεώσεων με οφειλόμενα ποσά από τους μηχανισμούς αυτόματων επιστροφών και εκπτώσεων (clawback και rebate).

Τέλος, υπενθυμίζεται ότι τα επιτρεπόμενα όρια της φαρμακευτικής δαπάνης και της δαπάνης των παρόχων υγείας σε δεδουλευμένη βάση για το έτος 2020 αναπροσαρμόζονται με βάση την προβλεπόμενη ετήσια μεταβολή του πραγματικού ΑΕΠ (άρθρο 25 του ν. 4549/2018) και διαμορφώνονται σε 2.058 εκατ. ευρώ και 1.553 εκατ. ευρώ, αντίστοιχα, παρουσιάζοντας συνολική αύξηση κατά 100 εκατ. ευρώ σε σχέση με το προηγούμενο έτος.

ΟΠΕΚΑ – ΝΑΤ

Το ισοζύγιο του Οργανισμού Προνοιακών Επιδομάτων και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΟΠΕΚΑ) και του Ναυτικού Απομαχικού Ταμείου (ΝΑΤ) για το οικονομικό έτος 2019 εμφανίζεται αρνητικό κατά 49 εκατ. ευρώ, ενώ για το 2020 είναι ισοσκελισμένο. Επισημαίνεται ότι οι προνοιακές παροχές και οι οικονομικές ενισχύσεις που χορηγεί ο ΟΠΕΚΑ για την οικονομική στήριξη και την κοινωνική ένταξη οικογενειών και ευπαθών ομάδων του πληθυσμού χρηματοδοτούνται σε κάθε περίπτωση με ισόποσες επιχορηγήσεις από τον Κρατικό Προϋπολογισμό.

Για το 2020 προβλέπεται η συνέχιση της καταβολής των προνοιακών παροχών και οικονομικών ενισχύσεων που έχουν ήδη νομοθετηθεί και υλοποιούνται, όπως:

- η παροχή σε ανασφάλιστους υπερήλικες,
- το επίδομα κοινωνικής αλληλεγγύης ανασφάλιστων υπερηλίκων,
- το επίδομα παιδιού,
- το κοινωνικό εισόδημα αλληλεγγύης,
- η επιδότηση στέγασης,
- οι προνοιακές παροχές σε χρήμα σε άτομα με αναπηρία, και
- λοιπά προγράμματα και δράσεις που αφορούν προνοιακές πολιτικές.

Επιπρόσθετα, από το 2020 και εφεξής προβλέπεται η χορήγηση επιδόματος ύψους 2.000 ευρώ για κάθε νέο παιδί που γεννιέται, με στόχο τον περιορισμό της υπογεννητικότητας και την ενίσχυση των νέων οικογενειών. Το κόστος της εν λόγω παροχής για το έτος 2020 εκτιμάται σε 123 εκατ. ευρώ.

Πίνακας 3.27 Προϋπολογισμοί Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης (σε εκατ. ευρώ)		
	2019 Εκτιμήσεις	2020 Προβλέψεις
Φορείς κοινωνικής ασφάλισης		
α) Ασφαλιστικά Ταμεία		
Έσοδα	43.818	43.994
Ασφαλιστικές εισφορές	13.866	14.459
Ρύθμιση οφειλών	1.052	1.038
Μεταβιβάσεις από ΑΚΑΓΕ	0	0
Κοινωνικοί πόροι	735	764
Μεταβιβάσεις από τακτικό προϋπολογισμό ⁽¹⁾	14.872	14.397
Αντικριζόμενα έσοδα		
Απόδοση περιουσίας	1.149	1.149
Εισπράξεις υπέρ Δημοσίου και τρίτων	11.955	12.023
Λοιπά έσοδα	189	164
Έξοδα	43.209	42.973
Συντάξεις	29.142	28.950
Κύριας ασφάλισης	25.598	25.477
Επικουρικής ασφάλισης	3.544	3.473
Λοιπές παροχές ασθένειας	203	203
Προνοιακές παροχές	784	631
Λοιπές μεταβιβάσεις σε τρίτους	567	600
Απόδοση εισπράξεων τρίτων	11.955	12.023
Λοιπές δαπάνες	334	340
Δαπάνες προσωπικού	223	226
Ταμειακό ισοζύγιο	609	1.021
Εθνικολογιστικές προσαρμογές	210	0
Ισοζύγιο κατά ESA	819	1.021
β) ΟΑΕΔ		
Έσοδα	3.259	3.184
Ασφαλιστικές εισφορές	2.111	2.090
Ρύθμιση οφειλών	216	213
Μεταβιβάσεις από τακτικό προϋπολογισμό	505	505
Μεταβιβάσεις από ΠΔΕ	200	150
Απόδοση περιουσίας	71	71
Εισπράξεις υπέρ Δημοσίου και τρίτων	98	98
Λοιπά έσοδα	58	58
Έξοδα	2.748	2.714
Επιδόματα ανεργίας	1.160	1.190
Προγράμματα απασχόλησης	460	377
Λοιπές προνοιακές παροχές	146	137
Μεταβιβάσεις στο ΙΚΑ	655	684
Απόδοση εισπράξεων τρίτων	98	98
Δαπάνες προσωπικού	105	105
Επενδυτικές δαπάνες	12	12
Λοιπές δαπάνες	112	112
Ταμειακό ισοζύγιο	511	470
Εθνικολογιστικές προσαρμογές	0	0
Ισοζύγιο κατά ESA	511	470
γ) ΕΟΠΥΥ		
Έσοδα	5.245	5.331
Ασφαλιστικές εισφορές	4.396	4.485
Ρύθμιση οφειλών	216	212
Μεταβιβάσεις από τακτικό προϋπολογισμό	100	100
Μεταβιβάσεις από φορείς κοινωνικής ασφάλισης	164	159
Απόδοση περιουσίας	50	50
Εισπράξεις υπέρ Δημοσίου και τρίτων	289	295
Λοιπά έσοδα	30	30
Έξοδα	5.364	5.472
Φαρμακευτική δαπάνη	2.200	2.250
Λοιπές παροχές ασθένειας	1.800	1.850
Απόδοση εισπράξεων τρίτων	289	295
Δαπάνες προσωπικού	42	42
Λοιπές δαπάνες	133	135
Μεταβιβάσεις προς φορείς Γενικής Κυβέρνησης	900	900
εκ των οποίων σε νοσοκομεία	888	888
Ταμειακό ισοζύγιο	-119	-141
Εθνικολογιστικές προσαρμογές	449	449
Ισοζύγιο κατά ESA	330	308

**Πίνακας 3.27 Προϋπολογισμοί Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης
(σε εκατ. ευρώ)**

	2019 Εκτιμήσεις	2020 Προβλέψεις
δ) ΟΠΕΚΑ, NAT (μη ασφαλιστικές αρμοδιότητες)		
Έσοδα	3.466	3.439
Ασφαλιστικές εισφορές	7	7
Απόδοση περιουσίας	12	12
Μεταβιβάσεις από τακτικό προϋπολογισμό	3.273	3.247
Εισπράξεις υπέρ Δημοσίου και τρίτων	173	173
Λοιπά έσοδα	1	0
Έξοδα	3.515	3.439
Παροχές σε ανασφάλιστους υπερήλικες	149	145
Οικογενειακά επιδόματα ¹	1.100	961
Κοινωνικό Εισόδημα Αλληλεγγύης	680	850
Επιδόματα ΑμΕΑ ²	913	740
Στεγαστικό επίδομα και συνεισφορά του Ελληνικού Δημοσίου στην προστασία της πρώ- της κατοικίας	366	314
Σχολικά γεύματα	44	44
Λοιπά προγράμματα	66	191
Αποδόσεις υπέρ Δημοσίου και τρίτων	173	173
Δαπάνες προσωπικού	12	11
Διοικητικές δαπάνες	11	11
Ταμειακό ισοζύγιο	-49	0
Εθνικολογιστικές προσαρμογές	0	0
Ισοζύγιο κατά ESA	-49	0
Συνολικό ταμειακό ισοζύγιο ΦΚΑ	953	1.350
Εθνικολογιστικές προσαρμογές	659	449
Συνολικό ισοζύγιο ΦΚΑ κατά ESA	1.612	1.799

1 Σημειώνεται ότι στον προϋπολογισμό του 2019 είχαν προβλεφθεί πιστώσεις 961 εκατ. ευρώ και παρατηρήθηκε υπέρβαση του στόχου.

2 Στο 2019 πραγματοποιήθηκαν δαπάνες του 2018 οι οποίες δημοσιονομικά θα βαρύνουν το 2018.

Περαιτέρω αναμένεται να εφαρμοστούν δράσεις και πολιτικές από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων που παρουσιάζονται αναλυτικά παρακάτω.

α) Κοινωνική Ασφάλιση (Ασφαλιστικά Ταμεία)

Κατά το έτος 2020 σχεδιάζεται, σε ευθυγράμμιση και με τις συναφείς αποφάσεις του ΣτΕ, να υλοποιηθούν αλλαγές οι οποίες εκτός των άλλων, θα οδηγήσουν στην απλοποίηση του συστήματος, στην ελαχιστοποίηση της πολυπλοκότητάς του, στην αποκατάσταση της ανταποδοτικότητας και στην ενίσχυση της βιωσιμότητας του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης, στην καλλιέργεια ασφαλιστικής συνείδησης και στην εμπέδωση της εμπιστοσύνης στο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης.

Οι πρόσφατες αποφάσεις της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας (ΣτΕ), με τις οποίες κρίθηκαν ως αντισυνταγματικές βασικές διατάξεις του ν.4387/2016 που, κατά κύριο λόγο, αφορούν στην περικοπή των επικουρικών συντάξεων, το σύστημα υπολογισμού εισφορών για τους ελεύθερους επαγγελματίες και το έλλειμμα ανταποδοτικότητας των κύριων συντάξεων, επιβεβαιώνουν την ανάγκη για μια δίκαιη και ορθολογική αναμόρφωση του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης.

Για τη στήριξη της οικονομίας και την ενίσχυση της απασχόλησης έχει εξαγγελθεί η μείωση των εισφορών στη μισθωτή εργασία κατά 5 ποσοστιαίες μονάδες εντός της επόμενης τετραετίας. Στόχος της ανωτέρω μείωσης του μη μισθολογικού κόστους εργασίας είναι η ενθάρρυνση νέων προσλήψεων, η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων, της παραγωγικότητας και της συνολικής απασχόλησης, καθώς και η αύξηση του διαθέσιμου εισοδήματος για την τόνωση της κατανάλωσης και του παραγόμενου προϊόντος.

Στον προϋπολογισμό του 2020 έχει ήδη ενσωματωθεί η μείωση των ασφαλιστικών εισφορών στη μισθωτή εργασία κατά 0,9 ποσοστιαίες μονάδες με έναρξη εφαρμογής το β' εξάμηνο του 2020. Η μείωση αυτή σχεδιάζεται να εφαρμοστεί μόνο στις περιπτώσεις πλήρους απασχόλησης και σε συνδυασμό

με την πρόσφατη αύξηση (κατά 12%) του κόστους των πέραν των αρχικά συμφωνηθεισών ωρών εργασίας θα λειτουργήσει ως κίνητρο ενίσχυσης του μεριδίου των συμβάσεων πλήρους απασχόλησης έναντι των συμβάσεων μειωμένου ωραρίου (μερική και εκ περιτροπής απασχόληση).

Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί κατά το έτος 2020 στην πλήρη εκκαθάριση των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων υγείας και εφάπαξ παροχών, βάσει ενός ρεαλιστικού και αξιόπιστου σχεδίου δράσης το οποίο στηρίζεται σε ανάλυση των ποιοτικών χαρακτηριστικών των υποχρεώσεων και ανασχεδιασμό του τρόπου αντιμετώπισης των προβλημάτων εκκαθάρισης.

Αντίστοιχος ανασχεδιασμός γίνεται στις ενέργειες εκκαθάρισης των ληξιπρόθεσμων αιτήσεων κύριας σύνταξης. Το νέο σχέδιο δράσης περιλαμβάνει μέτρα για την επιτάχυνση των διοικητικών διαδικασιών έκδοσης συντάξεων που ήδη εκκρεμούν, καθώς και την ψηφιοποίηση της απονομής των νέων αιτήσεων συνταξιοδότησης με στόχο τον Ιούνιο του 2020 να εκδίδεται ψηφιακά το 34,5% των νέων αιτήσεων, τον Ιανουάριο του 2021 το 58,9% και τον Ιούνιο του 2021 το 90% των νέων αιτήσεων κύριας σύνταξης.

β) Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού

Οι πολιτικές που θα εφαρμοστούν το 2020 αφορούν δράσεις επιδοματικής πολιτικής με στόχο την άμβλυνση των οικονομικών και κοινωνικών συνεπειών της ανεργίας καθώς και προγράμματα ενεργητικών πολιτικών με στόχο την ανάσχεση της ανεργίας και βελτίωση των προοπτικών απασχόλησης των ανέργων.

γ) Αγορά εργασίας

Τα μεγέθη της αγοράς εργασίας, ιδίως δε το συνολικό επίπεδο απασχόλησης και το ποσοστό ανεργίας, αναμένεται να βελτιωθούν σημαντικά το έτος 2020 ως αποτέλεσμα της εν γένει ανάκαμψης της οικονομίας, της ενίσχυσης των θετικών προσδοκιών και του οικονομικού κλίματος, καθώς και των στοχευμένων θεσμικών και οργανωτικών παρεμβάσεων στην αγορά εργασίας.

Ειδικότερα, οι πρόσφατες ρυθμίσεις, στο πλαίσιο του νέου αναπτυξιακού νόμου, για τον εξορθολογισμό του θεσμού των συλλογικών διαπραγματεύσεων, καθώς και την εμπέδωση όρων διαφάνειας και αντιπροσωπευτικότητας κατά τη σύναψη συλλογικών συμφωνιών, αναμένεται να οδηγήσει στην ενίσχυση του επιπέδου ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας και της συνολικής απασχόλησης, καθώς και στη διάσωση επιχειρήσεων με αποδεδειγμένα οικονομικά προβλήματα, με παράλληλη διατήρηση του υψηλού βαθμού συλλογικής αυτονομίας των κοινωνικών εταίρων.

Επιπλέον, με στόχο την καταπολέμηση της αδήλωτης και υποδηλωμένης εργασίας, αλλά και κάθε μορφής παραβατικότητας στην αγορά εργασίας, ελήφθησαν πρόσφατα θεσμικά και οργανωτικά μέτρα για την ενδυνάμωση επιχειρησιακής ικανότητας του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας, όπως η συστηματικοποίηση και αυστηροποίηση της διαδικασίας ελέγχων, η δημιουργία μητρώου παραβατικότητας για την αδήλωτη εργασία, καθώς και η προαναφερθείσα αύξηση του κόστους των, πέραν της συμφωνηθείσας διάρκειας μερικής απασχόλησης, ωρών εργασίας. Στο ίδιο πλαίσιο, σχεδιάζεται και η ολοκλήρωση του Λευκού Μητρώου επιχειρήσεων, ενός σύγχρονου μηχανισμού επιβράβευσης των συνεπών εργοδοτών, με την παροχή εκ μέρους της πολιτείας ασφαλιστικών, φορολογικών και άλλων κινήτρων, όπως π.χ. μειωμένες ασφαλιστικές εισφορές, μερική εξαίρεση από στοχευμένους επιτόπιους ελέγχους, ανάδειξη επιχειρήσεων στο πλαίσιο της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης, κατά προτεραιότητα συμμετοχή σε θετικές δράσεις της πολιτείας, κ.λπ.

δ) Κοινωνική Αλληλεγγύη

Στον τομέα της Πρόνοιας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, προτεραιότητα της Κυβέρνησης αποτελεί η διατήρηση του πλέγματος κοινωνικής προστασίας μέσω των επιδομάτων (προνοιακών, οικογενειακών κ.ά.) που χορηγεί ο ΟΠΕΚΑ, καθώς και η ενίσχυση της ελληνικής οικογένειας με σκοπό μεταξύ άλλων και την αντιμετώπιση του οξέος δημογραφικού προβλήματος που αντιμετωπίζει η χώρα. Προς

τούτο, όπως προαναφέρθηκε, από την 01/01/2020 θεσπίζεται επίδομα γέννησης για κάθε παιδί που γεννιέται στην Ελλάδα, ύψους 2.000 ευρώ, με τον προϋπολογισμό του μέτρου αυτού να ανέρχεται το 2020 σε 123 εκατ. ευρώ. Η χορήγηση της εν λόγω ενίσχυσης συνιστά αφετηρία για τον επαναπροσδιορισμό της σύγχρονης δημογραφικής πολιτικής της χώρας. Η στόχευση της χορήγησής της είναι διττή: αφενός η στήριξη της ελληνικής οικογένειας εν μέσω των παγιωμένων συνθηκών δημογραφικής γήρανσης, αφετέρου η σε βάθος χρόνου προστασία του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης, με την προώθηση της γονεϊκότητας και την ενίσχυση της οικογενειακής και κοινωνικής συνοχής, η οποία έχει δεχθεί ισχυρό πλήγμα κατά τα χρόνια της οικονομικής κρίσης. Η πρόβλεψη του εν λόγω επιδόματος σε περίοδο δημοσιονομικής στενότητας εμπεδώνει την πεποίθηση στην κοινωνία ότι η Πολιτεία εκτελεί την συνταγματική της αποστολή, καθιστώντας σαφή την προτεραιότητα που αποδίδει στην επίλυση του δημογραφικού προβλήματος της χώρας. Κατά συνέπεια, ο προϋπολογισμός του ΟΠΕΚΑ θα ξεπεράσει τα 3,2 δισ. ευρώ για την κάλυψη όλων των προνοιακών παροχών, ενώ ενισχύονται ταυτόχρονα και μη επιδοματικές δράσεις όπως η γενικευμένη εφαρμογή του 3ου πυλώνα του ΚΕΑ με σκοπό τη σύνδεση των δικαιούχων με την αγορά εργασίας.

Παράλληλα προς την πρόβλεψη επιδομάτων, έχει διασφαλιστεί η συνέχεια της χρηματοδότησης της λειτουργίας των κοινωνικών δομών φτώχειας [κοινωνικά παντοπωλεία, κέντρα ημερήσιας φροντίδας ηλικιωμένων, κοινωνικά φαρμακεία, κοινωνικά συστήτια, κλπ.] με πόρους του συγχρηματοδοτούμενου ΠΔΕ του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και τούτο μάλιστα όχι μόνο για το οικονομικό έτος 2020, αλλά και για τα επόμενα οικονομικά έτη ως το πέρας της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου ΕΣΠΑ 2014-2020. Εξάλλου, έχει διασφαλιστεί και η χρηματοδότηση των προγραμμάτων της εναρμόνισης της επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής των εργαζομένων γυναικών, που λαμβάνουν χώρα με την κάλυψη δαπάνης τούτων για την χρήση των υποδομών βρεφονηπιακών σταθμών κατά την ίδια χρονική περίοδο, μέτρο άλλωστε που διασφαλίζει την ένταξη των παιδιών στον κοινωνικό ιστό. Με τον τρόπο αυτό διασφαλίζεται η άσκηση πλήρους και στοχευμένης κοινωνικής πολιτικής, ούτως ώστε με βάση και τους δείκτες που αναμένονται από τη λειτουργία του Εθνικού Μηχανισμού Συντονισμού, Παρακολούθησης, και Αξιολόγησης των Πολιτικών Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής να καταστεί ευχερής ο σχεδιασμός αποτελεσματικής κοινωνικής πολιτικής για την ανακούφιση των περισσότερο ευάλωτων ομάδων της κοινωνίας, αλλά και η βελτίωση της κοινωνικής συνοχής με διαφοροποιημένες και καινοτόμες δράσεις προνοιακής πολιτικής που αποσκοπούν στην ταυτόχρονη ένταξη/επανένταξη τούτων με ενεργότερο τρόπο στην οικονομική ζωή της χώρας.

Η Κυβέρνηση σχεδιάζει με προσεκτικά βήματα μία ολοκληρωμένη εθνική στρατηγική για την αποϊδρυματοποίηση με την υποστήριξη της Υπηρεσίας Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Σε αυτό το πλαίσιο θα στηριχθούν περαιτέρω οι σχετικές δράσεις στις δομές των Κέντρων Κοινωνικής Πρόνοιας στις Περιφέρειες Αττικής και Δυτικής Ελλάδας.

Περαιτέρω, στον τομέα της προστασίας των ασυνόδευτων ανήλικων, ο στόχος για το 2020 είναι η διεύρυνση της συνεργασίας με ιδιωτικούς και κρατικούς φορείς, προκειμένου να αυξηθούν οι θέσεις φιλοξενίας και παράλληλα η ενίσχυση της συνεργασίας με άλλες Ευρωπαϊκές χώρες για την προώθηση των οικογενειακών επανενώσεων. Στο κομμάτι της παιδικής προστασίας, το Υπουργείο θα προχωρήσει σε νομοθετικές αλλαγές στο νομικό πλαίσιο των αναδοχών και υιοθεσιών, με στόχο την με ενιαίο τρόπο υλοποίηση των θεσμών της αναδοχής και της υιοθεσίας και την ισότιμη μεταχείριση των πολιτών, καθώς και ανάπτυξη ενός δικτύου έτοιμων ανάδοχων οικογενειών που θα λειτουργούν υποστηρικτικά προς τις φυσικές οικογένειες για την αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών που ενδέχεται να αντιμετωπίσουν οι τελευταίες. Τέλος, σε συνεργασία με όλα τα εμπλεκόμενα Υπουργεία, θα υιοθετηθεί μια ολοκληρωμένη πολιτική για ΑμεΑ με στόχο τη βελτίωση των όρων της καθημερινότητάς τους, την αποτελεσματικότερη κοινωνική τους ένταξη και τη διευκόλυνση της πρόσβασής τους στην αγορά εργασίας.

7. Ενοποιημένος προϋπολογισμός Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Ο υποτομέας των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) αποτελείται από τους Δήμους (ΟΤΑ α' βαθμού), τις Περιφέρειες (ΟΤΑ β' βαθμού) και τα νομικά πρόσωπα αυτών, τα οποία είναι φορείς της Γενικής Κυβέρνησης. Για την εκπλήρωση της αποστολής και της άσκησης των αρμοδιοτήτων τους μεταφέρονται πόροι από τον Κρατικό Προϋπολογισμό οι οποίοι είναι αναγκαίοι για την εύρυθμη λειτουργία τους.

Το ταμειακό ισοζύγιο του ενοποιημένου προϋπολογισμού των ΟΤΑ προκύπτει από τη διαφορά των μη χρηματοοικονομικών εσόδων και εξόδων. Τις κυριότερες πηγές εσόδων αποτελούν οι μεταβιβάσεις από τον Τακτικό Προϋπολογισμό στις οποίες περιλαμβάνονται και οι Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι (ΚΑΠ), οι οποίοι αποδίδονται από το Υπουργείο Εσωτερικών, οι επιχορηγήσεις του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων και τα λοιπά έσοδα. Αντίστοιχα, οι βασικότερες κατηγορίες εξόδων είναι οι αμοιβές προσωπικού, δαπάνες για επενδύσεις και λοιπές δαπάνες.

Εκτιμήσεις 2019

Το δημοσιονομικό αποτέλεσμα του ενοποιημένου προϋπολογισμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης για το 2019, σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία αναμένεται να ανέλθει σε πλεόνασμα ύψους 174 εκατ. ευρώ, χαμηλότερο κατά 70 εκατ. ευρώ σε σχέση με το δημοσιονομικό στόχο του προϋπολογισμού του 2019 (244 εκατ. ευρώ). Το μεγαλύτερο μέρος της απόκλισης οφείλεται στις αυξημένες λειτουργικές δαπάνες έναντι των προβλέψεων.

Προβλέψεις 2020

Το δημοσιονομικό αποτέλεσμα του ενοποιημένου προϋπολογισμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης για το 2020 μετά τις προτιθέμενες δημοσιονομικές παρεμβάσεις, αναμένεται να διαμορφωθεί σε πλεόνασμα ύψους 201 εκατ. ευρώ, αυξημένο κατά 27 εκατ. ευρώ σε σχέση με τις εκτιμήσεις 2019, λόγω ενίσχυσης των λοιπών εσόδων από τη δυνατότητα βεβαίωσης των τελών καθαριότητας/ηλεκτροφωτισμού, τέλος ακίνητης περιουσίας, φόρος ηλεκτροδοτούμενων χώρων, με βάση τα πραγματικά στοιχεία των ακινήτων (επιφάνεια, παλαιότητα, αξία κ.λπ.), καθώς και από την αναπροσαρμογή των αντικειμενικών αξιών των ακινήτων.

Πίνακας 3.28 Μεταβιβάσεις από τον Τακτικό Προϋπολογισμό στους ΟΤΑ (σε εκατ. ευρώ)		
Κατηγορία	2019	2020
	Εκτιμήσεις	Προβλέψεις
I. Αποδόσεις Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων (ΚΑΠ)	2.418	2.514
α. ΚΑΠ Δήμων	1.759	1.857
β. ΚΑΠ Περιφερειών	659	657
II. Λοιπές αποδόσεις σε ΟΤΑ α' βαθμού	8	5
III. Επιχορήγηση σε ΟΤΑ α' και β' βαθμού	78	190
α. Επιχορηγήσεις από το Υπουργείο Εσωτερικών	54	175
β. Επιχορηγήσεις από λοιπά Υπουργεία	24	15
Σύνολο μεταβιβάσεων από τον Τακτικό Προϋπολογισμό στους ΟΤΑ (I + II + III)	2.504	2.709

Πίνακας 3.29 Ενοποιημένος προϋπολογισμός ΟΤΑ
(σε εκατ. ευρώ)

Κατηγορία	2019	2020
	Εκτιμήσεις	Προβλέψεις
A Έσοδα (1+2+3+4+5+6)	7.144	7.524
1 Μεταβιβάσεις από Τακτικό Προϋπολογισμό	2.504	2.709
2 Επιχορηγήσεις από ΠΔΕ	1.096	1.110
3 Τόκοι	53	56
4 Έσοδα από προγράμματα της ΕΕ	31	31
5 Λοιπά έσοδα	2.620	2.749
- Έσοδα από ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα	1.092	1.187
- Έσοδα από φόρους, λοιπά τέλη, δικαιώματα και παροχή υπηρεσιών	519	581
- Λοιπά ίδια έσοδα	498	442
- Έσοδα ΠΟΕ	511	539
6 Εισπράξεις υπέρ Δημοσίου και τρίτων	840	869
B Έξοδα (1+2+3+4+5+6)	6.968	7.314
1 Αμοιβές προσωπικού	2.478	2.510
2 Προνοιακά επιδόματα	163	235
3 Τόκοι	58	55
4 Δαπάνες για επενδύσεις	1.438	1.634
5 Λοιπές δαπάνες	1.969	1.988
- Πληρωμές ΠΟΕ	285	299
- Μεταβιβάσεις σε τρίτους	219	219
- Λοιπές λειτουργικές δαπάνες	1.465	1.470
6 Αποδόσεις εσόδων υπέρ Δημοσίου και τρίτων	863	892
Γ Ταμειακό ισοζύγιο (Α – Β)	176	210
Δ Εθνικολογιστικές προσαρμογές	-3	-9
Ε Ισοζύγιο κατά ESA (Γ + Δ)	174	201

8. Ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις

Η παρακολούθηση της εξέλιξης των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης (ΦΓΚ) προς τρίτους, καθώς και της πορείας των εκκρεμών αιτήσεων επιστροφής φόρων και συνταξιοδότησης αποτελούν θεμελιώδη συνιστώσα τόσο για τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση και την εξυγίανση των προϋπολογισμών των φορέων, όσο και για την εμπέδωση του εποπτικού ρόλου του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους (ΓΛΚ) επί των δημοσιονομικών στοιχείων της Γενικής Κυβέρνησης.

Για την αποτελεσματικότερη παρακολούθηση και έλεγχο της εκτέλεσης των προϋπολογισμών των ΦΓΚ, καθώς και για την ακριβή και αξιόπιστη αποτύπωση των υποχρεώσεων της Γενικής Κυβέρνησης, το Μητρώο Δεσμεύσεων (ΜΔ), του οποίου η θέσπιση το 2010 αποτέλεσε μεταρρυθμιστική τομή στη δημοσιονομική διαχείριση, ανασχεδιάστηκε το 2018 και δόθηκαν επικαιροποιημένες οδηγίες για την τήρησή του, ενώ αναθεωρήθηκαν και οι σχετικές μηνιαίες και τριμηνιαίες εκθέσεις αναφοράς που υποβάλλονται στο ΓΛΚ, προκειμένου να βελτιωθεί περαιτέρω η ποιότητα των συλλεγόμενων στοιχείων. Οι αλλαγές αυτές ήδη υποστηρίζονται μέσω ειδικής ηλεκτρονικής πλατφόρμας που έχει τεθεί σε παραγωγική λειτουργία στο ΓΛΚ από 1/11/2019. Ειδικότερα, υποστηρίζεται η υποβολή των Συνόψεων του ΜΔ, των Εκθέσεων Ληξιπρόθεσμων των ΦΓΚ και του Κύριου Δείκτη Επιδόσεων (ΚΡΙ) για τις πληρωμές από εμπορικές συναλλαγές.

Σύμφωνα με τα ανωτέρω στοιχεία που συλλέγονται και δημοσιεύονται μηνιαίως από το ΓΛΚ, η εξέλιξη των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων της Γενικής Κυβέρνησης και των εκκρεμών επιστροφών φόρων, παρατίθεται στους πίνακες 3.30 και 3.31 αντίστοιχα.

Πίνακας 3.30 Ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις Γενικής Κυβέρνησης*
(σε εκατ. ευρώ)

Φορέας Γενικής Κυβέρνησης	Ιούν. 2016	Δεκ. 2016	Δεκ. 2017	Δεκ. 2018	Μάρτ. 2019	Ιούν. 2019	Σεπτ. 2019
Κράτος	656	163	147	49	81	64	86
Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ)	374	327	240	200	245	214	238
Οργανισμοί Κοινωνικής Ασφάλισης (ΟΚΑ)	3.144	2.346	1.531	668	622	594	570
Νοσοκομεία	1.291	450	299	294	541	546	488
Λοιπά Νομικά Πρόσωπα	634	419	340	300	289	290	290
Ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις Γεν. Κυβέρνησης	6.100	3.704	2.556	1.512	1.777	1.709	1.673

* Στις ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις των νοσοκομείων και του ΕΟΠΥΥ περιλαμβάνονται και ποσά clawback και rebate που δεν έχουν συμψηφιστεί.

Πίνακας 3.31 Εξέλιξη εκκρεμών επιστροφών φόρων*
(σε εκατ. ευρώ)

	Ιούν. 2016	Δεκ. 2016	Δεκ. 2017	Δεκ. 2018	Μάρτ. 2019	Ιούν. 2019	Σεπτ. 2019
Εκκρεμείς επιστροφές φόρων	1.306	1.226	765	506	417	493	874
Εκκρεμείς επιστροφές φόρων άνω των 90 ημερών (ληξιπρόθεσμες επιστροφές) από την ημερομηνία έκδοσης του ΑΦΕΚ	-	-	-	340	273	246	265
α) εκ των οποίων ποσό που δε μπορεί να αποπληρωθεί λόγω εξωγενών παραγόντων (μη ανταπόκριση δικαιούχου ή μη προσκόμιση δικαιολογητικών)	-	-	-	254	227	206	210
β) λοιπές εκκρεμείς επιστροφές φόρων άνω των 90 ημερών (ληξιπρόθεσμες επιστροφές)	-	-	-	85	46	41	55
Εκκρεμείς επιστροφές φόρων κάτω των 90 ημερών (μη ληξιπρόθεσμες επιστροφές) από την ημερομηνία έκδοσης του ΑΦΕΚ	-	-	-	166	144	247	609

* Τα αναλυτικά στοιχεία είναι διαθέσιμα από το τέλος του 2018 και εξής.

Με τη Σύμβαση Χρηματοδοτικής Διευκόλυνσης από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Στήριξης (ΕΜΣ) προβλέφθηκε η πλήρης εξόφληση των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων των ΦΓΚ προς τρίτους, καθώς και η εκκαθάριση και αποπληρωμή του συνόλου των εκκρεμών αιτήσεων επιστροφής φόρων και συνταξιοδότησης. Στο πλαίσιο, πλέον, της ενισχυμένης εποπτείας υιοθετείται ως συνεχής δράση η αποφυγή δημιουργίας νέων ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων και προτείνονται μεταρρυθμίσεις, προκειμένου να αντιμετωπιστούν τυχόν δομικά αίτια που οδηγούν στη σώρευση νέων ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων.

Για τους ανωτέρω σκοπούς υλοποιήθηκε από τον Ιούλιο του 2016 μέχρι και την 31η Μαΐου 2019 πρόγραμμα εκκαθάρισης των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων των ΦΓΚ μέσω έκτακτης χρηματοδότησής τους, ενώ παράλληλα παρασχέθηκε η απαιτούμενη ρευστότητα για την αποπληρωμή των εκκρεμών επιστροφών φόρων και από το 2017 ενισχύθηκε ο προϋπολογισμός των Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης (ΟΚΑ) για την εξόφληση των εκκρεμών αιτήσεων συνταξιοδότησης.

Από τον ΕΜΣ εκταμιεύτηκαν 3.500 εκατ. ευρώ εντός του 2016, 1.600 εκατ. ευρώ εντός του 2017 και 1.500 εκατ. ευρώ εντός του 2018, σύνολο 6.600 εκατ. ευρώ. Συνολικά μεταφέρθηκαν σταδιακά στους προϋπολογισμούς των Υπουργείων και των λοιπών ΦΓΚ πιστώσεις ύψους 4.516 εκατ. ευρώ². Επιπλέον, για την αποπληρωμή εκκρεμών επιστροφών φόρων διατέθηκε ρευστότητα ύψους 1.217 εκατ. ευρώ, ενώ για την εκκαθάριση και εξόφληση εκκρεμών αιτήσεων συνταξιοδότησης διατέθηκαν 1.286 εκατ. ευρώ. Οι ενισχύσεις πιστώσεων και οι επιχορηγήσεις, καθώς και η διατεθείσα χρηματοδότηση για εκκρεμείς επιστροφές φόρων, αποτυπώνονται στον πίνακα 3.32, ανά έτος και ανά υποτομέα της Γενικής Κυβέρνησης.

Πίνακας 3.32 Ενισχύσεις πιστώσεων – επιχορηγήσεις για την εξόφληση ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων φορέων Γενικής Κυβέρνησης, εκκρεμών επιστροφών φόρων και εκκρεμών αιτήσεων συνταξιοδότησης (σε εκατ. ευρώ)

Φορέας Γενικής Κυβέρνησης	Ιούλ. - Δεκ. 2016	Ιαν. - Δεκ. 2017	Ιαν. - Δεκ. 2018	Ιαν. - Σεπ 2019*	Σύνολο
Κράτος	467	4	1	0	473
ΟΤΑ	81	115	126	-24	298
ΟΚΑ	1.097	501	483	-98	1.983
Νοσοκομεία	1.148	43	72	0	1.263
Λοιπά Νομικά Πρόσωπα	270	122	103	4	499
Γενική Κυβέρνηση	3.063	786	785	-118	4.516
Εκκρεμείς επιστροφές φόρων	405	172	640	0	1.217
Εκκρεμείς αιτήσεις συνταξιοδότησης	-	645	517	124	1.286
Σύνολο	3.468	1.602	1.942	7	7.019

* Οι χρηματοδοτήσεις από το πρόγραμμα εκκαθάρισης ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων ολοκληρώθηκαν τον Μάιο του 2019, ωστόσο ο πίνακας εμφανίζει στοιχεία για το τρέχον έτος διάστημα έως και τον Σεπτέμβριο. Επισημαίνεται ότι τους μήνες Ιούνιο και Ιούλιο πραγματοποιήθηκαν επιστροφές, οι οποίες καταγράφονται στις επιχορηγήσεις με αρνητικό πρόσημο. Κατά συνέπεια, τα ποσά που εμφανίζονται με αρνητικό πρόσημο αφορούν επιστροφές ή ποσά που προκύπτουν ως διαφορά των χρηματοδοτήσεων και των επιστροφών που πραγματοποιήθηκαν κατά το χρονικό διάστημα αναφοράς.

Συνολικά μέχρι και τον Μάιο του 2019, από τις ανωτέρω ενισχύσεις πιστώσεων και επιχορηγήσεις, εξοφλήθηκαν ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις προς τρίτους ύψους 4.509 εκατ. ευρώ. Επιπλέον, από τη διατεθείσα χρηματοδότηση για επιστροφές φόρων αποπληρώθηκαν εκκρεμείς επιστροφές φόρων καθαρού ποσού (μετά τη διενέργεια συμψηφισμών) 1.217 εκατ. ευρώ. Τέλος, αποπληρώθηκαν εκκρεμείς

² Στο ποσό αυτό περιλαμβάνεται και ποσό ύψους 420 εκατ. ευρώ με το οποίο ενισχύθηκαν οι πιστώσεις στο Κράτος, χωρίς όμως να απαιτηθεί αντίστοιχη παροχή ρευστότητας, καθώς στο σύνολό τους οι υποχρεώσεις προς τρίτους συμψηφίστηκαν με υποχρεώσεις των τρίτων προς το Δημόσιο.

αιτήσεις συνταξιοδότησης ύψους 1.286 εκατ. ευρώ. Οι πληρωμές που πραγματοποιήθηκαν αποτυπώνονται στον πίνακα 3.33, ανά έτος και ανά υποτομέα της Γενικής Κυβέρνησης.

Πίνακας 3.33 Πληρωμές ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων φορέων Γενικής Κυβέρνησης, εκκρεμών επιστροφών φόρων και εκκρεμών αιτήσεων συνταξιοδότησης (σε εκατ. ευρώ)					
Φορέας Γενικής Κυβέρνησης	Ιούλ. - Δεκ. 2016	Ιαν. - Δεκ. 2017	Ιαν. - Δεκ. 2018	Ιαν. - Μάιος 2019	Σύνολο
Κράτος ¹	467	4	1	0	473
ΟΤΑ	56	128	100	14	298
ΟΚΑ	922	527	503	30	1.983
Νοσοκομεία	1.035	127	77	25	1.263
Λοιπά Νομικά Πρόσωπα	268	117	69	39	493
Ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις Γεν. Κυβέρνησης	2.748	903	749	108	4.509
Εκκρεμείς επιστροφές φόρων	380	194	642	0	1.217
Εκκρεμείς αιτήσεις συνταξιοδότησης		509	649	129	1.286
Σύνολο	3.129	1.606	2.040	237	7.012

¹ Το 2016 στο Κράτος ποσό ύψους 420 εκατ. ευρώ περίπου συμφωνήθηκε με υποχρεώσεις τρίτων προς το Δημόσιο.

Μέχρι την ολοκλήρωση της εφαρμογής των νέων απαιτήσεων του ανασχεδιασμένου Μητρώου Δεσμεύσεων και των σχετικών εγκύκλιων οδηγιών από το σύνολο των ΦΓΚ, το ΓΛΚ συλλέγει μηνιαία στοιχεία από αντιπροσωπευτικό δείγμα φορέων, αναφορικά με υποχρεώσεις που δεν θα έπρεπε να προσμετρώνται ως ληξιπρόθεσμες. Πρόκειται ουσιαστικά για μια σειρά προσαρμογών που αφορούν στην ακριβέστερη εννοιοδότηση των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων, επηρεάζοντας συνεπώς και το τελικό τους ύψος.

Οι προσαρμογές αυτές ενδεικτικά περιλαμβάνουν οφειλές που έχουν ήδη εξοφληθεί μέσω κατασχέσεων και η εξόφληση δεν έχει ακόμα καταγραφεί στο Μητρώο Δεσμεύσεων, όπως και οφειλές που βρίσκονται υπό δικαστική διαμάχη, ή έχουν πληρωθεί μέσω πάγιων προκαταβολών. Επιπλέον, περιλαμβάνουν υποχρεώσεις, η μη εξόφληση των οποίων δεν οφείλεται σε υπαιτιότητα του φορέα, αλλά σε εξωγενείς παράγοντες, όπως η μη ανταπόκριση του δικαιούχου. Κατά ανάλογο τρόπο δεν λογίζονται ως ληξιπρόθεσμες, επιστροφές φόρων για τις οποίες δεν έχουν παρέλθει ενενήντα (90) ημέρες από την υποβολή του σχετικού αιτήματος, ή οι περιπτώσεις που ο δικαιούχος δεν έχει ανταποκριθεί παρά τη σχετική ειδοποίησή του, καθώς και οι αιτήσεις επικουρικών συντάξεων.

Πέραν των ανωτέρω, το ΓΛΚ εποπτεύει την υλοποίηση σχεδίου δράσης που περιλαμβάνει μεταρρυθμίσεις για την αντιμετώπιση των διαρθρωτικών αιτιών δημιουργίας νέων ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων, με βάση σχετικές συστάσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Οι δράσεις αυτές συνίστανται στη δημιουργία νέων πληροφοριακών συστημάτων ή τον εμπλουτισμό του περιεχομένου των ήδη υφιστάμενων. Επίσης αφορούν στην ενίσχυση σε ανθρώπινους πόρους μέσω προσλήψεων και στη συνεχή επιμόρφωση του ανθρώπινου δυναμικού. Τέλος εδράζονται στην εισαγωγή οργανωτικών αλλαγών που θα επιτρέψουν στους φορείς να ενισχύσουν τη διοικητική τους ικανότητα, να βελτιώσουν την ποιότητα των στοιχείων τους και να διαχειριστούν αποτελεσματικότερα την ομαλή αποπληρωμή των οφειλών τους, επιτυγχάνοντας τον στόχο της μη σώρευσης νέων ληξιπρόθεσμων οφειλών.

9. Λογιστική μεταρρύθμιση

Αναφορικά με τη λογιστική μεταρρύθμιση, ο κρατικός προϋπολογισμός του 2019 καταρτίστηκε και εκτελείται με το νέο λογιστικό σχέδιο για όλους τους φορείς της κεντρικής διοίκησης και έχει δημιουργηθεί κατάλληλη υποδομή στα πληροφοριακά συστήματα των ΓΔΟΥ για την υποστήριξή του. Επιπλέον το ΓΛΚ:

- έχει υποβάλει αίτημα προς την Υπηρεσία Στήριξης Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων (SRSS) για παροχή σχετικής τεχνικής βοήθειας,
- έχει ξεκινήσει συζητήσεις με το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης για να εξετάσουν από κοινού τις επιλογές για το πληροφοριακό σύστημα που θα υποστηρίξει το ενιαίο λογιστικό σχέδιο,
- συνεργάζεται στενά με το Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων για την ενσωμάτωση του ΠΔΕ στη νέα οικονομική ταξινόμηση,
- προχωρά στη θέσπιση μιας επιτροπής που θα έχει την εποπτεία όλων των δράσεων για το ενιαίο λογιστικό σχέδιο και την ευθύνη για την έγκαιρη υλοποίησή του, παράλληλα με τις υπόλοιπες δράσεις για τον εκσυγχρονισμό της δημοσιονομικής διαχείρισης.

ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΡΕΟΣ – ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ

ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΡΕΟΣ

Οι εσωτερικές και διεθνείς εξελίξεις κατά τη διάρκεια του έτους δημιούργησαν ευνοϊκές συνθήκες για την εμπέδωση της απρόσκοπτης χρηματοδότησης του Ελληνικού Δημοσίου μέσω των αγορών. Οι χρηματοδοτικές ανάγκες του τρέχοντος έτους, όπως αυτές περιγράφονται στο πρόγραμμα δανεισμού του Οργανισμού Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους (ΟΔΔΗΧ), καλύφθηκαν εξ ολοκλήρου από τέσσερις επιτυχημένες εκδόσεις ομολόγων σταθερού επιτοκίου, οι οποίες εμπλούτισαν περαιτέρω την καμπύλη δανεισμού τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου. Επιπλέον, σηματοδότησαν την πρώτη φορά που η Ελληνική Δημοκρατία υλοποίησε τέσσερις εκδόσεις ομολόγων με τη μέθοδο της κοινοπραξίας μέσα σε ένα έτος από το 2010, επιδεικνύοντας την ομαλοποίηση της πρόσβασης της Ελλάδας στις διεθνείς κεφαλαιαγορές, με αξιοσημείωτο γεγονός την έκδοση δεκαετούς ομολόγου, επίσης, για πρώτη φορά από το 2010.

Ενδεικτική της αυξανόμενης εμπιστοσύνης των επενδυτών στα ελληνικά ομόλογα - με τη σημαντική μείωση των επιτοκίων των εκδόσεων του δεκαετούς ομολόγου από το 3,875% τον Μάρτιο του 2019 στο 1,5% τον Οκτώβριο του 2019 - ήταν η μεγάλη συμμετοχή στο βιβλίο προσφορών των κοινοπραξιών, με διαρκώς αυξανόμενο το ποσοστό των λεγόμενων τελικών επενδυτών. Εντυπωσιακή ήταν η πορεία διαπραγμάτευσης των ελληνικών ομολόγων στη δευτερογενή αγορά, η οποία, συνεπικουρούμενη από τη διεθνή οικονομική συγκυρία συνεχούς πτώσεως των επιτοκίων, αποτυπώνεται στις τρέχουσες, ιστορικά χαμηλές, αποδόσεις τους που οδηγεί στη μείωση του κόστους δανεισμού του Ελληνικού Δημοσίου, έχοντας άμεσο θετικό αντίκτυπο στο κόστος δανεισμού των επιχειρήσεων και των πιστωτικών ιδρυμάτων. Αξιοσημείωτο ιστορικό γεγονός είναι επίσης η διαμόρφωση αρνητικού επιτοκίου, για πρώτη φορά, στις δημοπρασίες των τρίμηνων εντόκων γραμματίων του Οκτωβρίου και του Νοεμβρίου.

Τα ανωτέρω σε συνδυασμό με την άρση των κεφαλαιακών περιορισμών και την αποδοχή του ελληνικού αιτήματος για την αποπληρωμή του ακριβότερου μέρους των δανείων προς το ΔΝΤ, οδηγούν την Ελληνική οικονομία στην επιστροφή στην κανονικότητα και βελτιώνουν σημαντικά τη δυνατότητα αποπληρωμής του δημόσιου χρέους.

Οι χρηματοδοτικές ανάγκες του Ελληνικού Δημοσίου κατά τη διάρκεια του 2019 καλύφθηκαν από κοινοπρακτικές εκδόσεις ομολόγων σταθερού επιτοκίου, πενταετούς, δεκαετούς και επταετούς διάρκειας, συνολικού ύψους 9.000 εκατ. ευρώ και αναχρηματοδότηση βραχυπρόθεσμου χρέους. Ο βραχυπρόθεσμος δανεισμός του Ελληνικού Δημοσίου πραγματοποιήθηκε μέσω εκδόσεων εντόκων γραμματίων τρίμηνης, εξάμηνης και ετήσιας διάρκειας, καθώς επίσης και μέσω πράξεων διαχείρισης ταμειακής ρευστότητας υπό τη μορφή *repo agreements*, τις οποίες συνάπτει ο ΟΔΔΗΧ για την αξιοποίηση των διαθεσίμων, κυρίως, των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης.

Στις 30/9/2019 το σύνολο των δανείων που χορηγήθηκαν από τον Μηχανισμό Στήριξης ανήλθε σε 251.703,0 εκατ. ευρώ, εκ των οποίων τα δάνεια από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο διαμορφώθηκαν σε 8.433,0 εκατ. ευρώ.

1. Χρέος Κεντρικής Διοίκησης και Γενικής Κυβέρνησης

Το χρέος της Κεντρικής Διοίκησης εκτιμάται ότι θα διαμορφωθεί στα 350.960 εκατ. ευρώ ή 184,7% ως ποσοστό του ΑΕΠ στο τέλος του 2019, έναντι 358.949 εκατ. ευρώ ή 194,3% ως ποσοστό του ΑΕΠ το 2018.

Το 2020 το ύψος του χρέους της Κεντρικής Διοίκησης προβλέπεται ότι θα διαμορφωθεί στα 351.160 εκατ. ευρώ ή 178,0% ως ποσοστό του ΑΕΠ, παρουσιάζοντας μείωση κατά 6,7 ποσοστιαίες μονάδες έναντι του 2019 (πίνακας 4.1).

Το χρέος της Γενικής Κυβέρνησης εκτιμάται ότι θα διαμορφωθεί στα 329.300 εκατ. ευρώ ή 173,3% ως ποσοστό του ΑΕΠ στο τέλος του 2019, έναντι 334.721 εκατ. ευρώ ή 181,2% ως ποσοστό του ΑΕΠ το 2018. Το 2020 το χρέος της Γενικής Κυβέρνησης προβλέπεται ότι θα διαμορφωθεί στα 329.500 εκατ. ευρώ (πίνακας 4.2) ή 167,0% ως ποσοστό του ΑΕΠ, παρουσιάζοντας μείωση κατά 6,3 ποσοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ έναντι του 2019 (πίνακας 4.3).

**Πίνακας 4.1 Σύνθεση χρέους Κεντρικής Διοίκησης
(σε εκατ. ευρώ)**

	2017	2018	2019*	2020**
A. Ομόλογα	50.457	51.551	55.600	61.730
Ομόλογα στην αγορά εσωτερικού	48.681	49.779	53.890	60.020
Ομόλογα στις αγορές εξωτερικού	1.717	1.742	1.710	1.710
Τίτλοιτοίσεις στο εξωτερικό	59	30	0	0
B. Βραχυπρόθεσμοι Τίτλοι	14.943	15.280	12.720	8.220
Έντοκα Γραμμάτια	14.943	15.280	12.720	8.220
Γ. Δάνεια	248.373	267.597	258.640	257.210
Δάνεια Τραπεζής Ελλάδος	2.849	2.377	1.908	1.436
Λοιπά Δάνεια Εσωτερικού	247	229	212	190
Ειδικά και Διακρατικά Δάνεια	7.993	7.721	7.446	7.114
Δάνεια Μηχανισμού Στήριξης	232.959	253.104	248.952	248.350
Λοιπά Δάνεια Εξωτερικού	4.325	4.166	122	120
Δ. Βραχυπρόθεσμα δάνεια	14.931	24.521	24.000	24.000
Πώληση τίτλων με σύμφωνο επαναγοράς (repos)	14.931	24.521	24.000	24.000
E. Σύνολο χρέους Κεντρικής Διοίκησης (A+B+Γ+Δ)	328.704	358.949	350.960	351.160
(ως % του ΑΕΠ)	182,4%	194,3%	184,7%	178,0%
ΑΕΠ	180.218	184.714	190.004	197.315

* Εκτιμήσεις **Προβλέψεις

Πηγή: ΟΔΔΗΧ

**Πίνακας 4.2 Χρέος Γενικής Κυβέρνησης
(σε εκατ. ευρώ)**

	2017	2018	2019*	2020**
A. Χρέος Κεντρικής Διοίκησης	328.704	358.949	350.960	351.160
B Χρέος ΝΠ, κέρματα κ.λπ. μείον επενδύσεις σε τίτλους ΕΔ	-384	-7.723	-7.160	-7.160
Γ. Χρέος Κεντρικής Κυβέρνησης κατά ESA (A+B)	328.320	351.226	343.800	344.000
Δ Χρέος ΟΤΑ, ΟΚΑ μείον ενδοκυβερνητικό χρέος	-10.836	-16.505	-14.500	-14.500
Ε. Χρέος Γενικής Κυβέρνησης (Γ+Δ)	317.484	334.721	329.300	329.500
(ως % του ΑΕΠ)	176,2%	181,2%	173,3%	167,0%
ΑΕΠ	180.218	184.714	190.004	197.315

* Εκτιμήσεις ** Προβλέψεις

Πηγή: ΟΔΔΗΧ

**Πίνακας 4.3 Εξέλιξη δημόσιου χρέους Γενικής Κυβέρνησης
(σε εκατ. ευρώ)**

	2019*	2020**	Διαφορά 2020-2019
	(1)	(2)	(3)=(2)-(1)
Ταμειακό αποτέλεσμα Γενικής Κυβέρνησης	-2.516	-1.519	997
Αποτέλεσμα Γενικής Κυβέρνησης κατά ESA	-2.217	-2.308	-91
Εθνολογιστικές προσαρμογές Γενικής Κυβέρνησης	-299	789	1.088
Χρηματοοικονομικά παράγωγα	728	1.650	922
Αυξήσεις ΜΚ εταιρειών, συμμετοχή στην ΕΤΕπ, κ.λπ.	365	563	198
Μεταβολή διαθεσίμων	-3.700	2.100	5.800
Πώληση μετοχών κ.λπ.	-71	-2.081	-2.010
Έσοδα από επενδύσεις σε τίτλους φορέων Γενικής Κυβέρνησης	-286	-551	-265
Προσαρμογές στο άρτιο, λοιπές προσαρμογές	59	38	-21
Μεταβολή από προηγούμενο έτος	-5.421	200	5.621
Χρέος Γενικής Κυβέρνησης	329.300	329.500	200
Χρέος Γενικής Κυβέρνησης ως % του ΑΕΠ	173,3%	167,0%	-6,3%
ΑΕΠ	190.004	197.315	

* Εκτιμήσεις ** Προβλέψεις

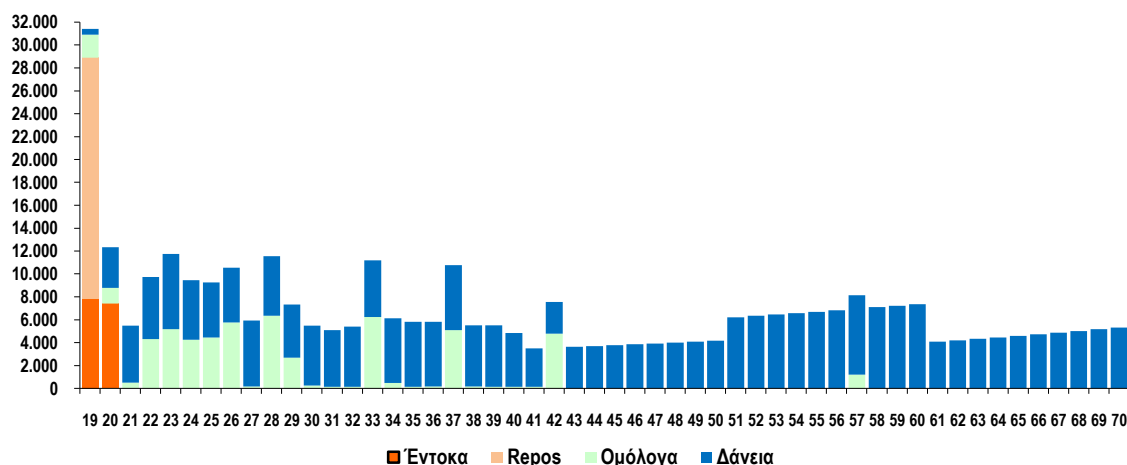
Πηγή: ΟΔΔΗΧ

2. Δομή και χαρακτηριστικά του χρέους Κεντρικής Διοίκησης

Μετά την ολοκλήρωση της εφαρμογής των βραχυπρόθεσμων και μεσοπρόθεσμων μέτρων ελάφρυνσης του χρέους ο χρονικός ορίζοντας των λήξεων του χρέους της Κεντρικής Διοίκησης, στις 30/9/2019, εκτείνεται μέχρι το έτος 2070 (πίνακας 4.4, διάγραμμα 4.1). Η περαιτέρω δανειοδότηση του Ελληνικού Δημοσίου μέσω των αγορών τα επόμενα έτη και η πρόωρη αποπληρωμή των δανείων προς το ΔΝΤ αναμένεται να αντικαταστήσει σταδιακά τα δάνεια με ομόλογα.

Πίνακας 4.4 Χρονοδιάγραμμα λήξης χρέους της Κεντρικής Διοίκησης την 30/9/2019 (σε εκατ. ευρώ)											
Έτος	Έντοκα γραμμάτια	Συμφωνίες Επαναγοράς (Repos)	Ομόλογα	Δάνεια από ΔΝΤ (μετά swap)	Δάνεια από χώρες Ευρωπαϊκής Ένωσης (GLF)	Δάνεια από EFSF & ESM	Δάνεια από Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΙΒ)	Δάνεια από Τράπεζα Ελλάδος	Λοιπά δάνεια	Σύνολο	Ποσοστό απόσβεσης
2019	7.819,3	21.072,2	2.017,5	447,9	0,0	0,0	38,0	2,2	3,4	31.400,5	8,87%
2020	7.412,0		1.366,4	2.029,1	706,3	0,0	331,6	472,3	16,3	12.333,8	3,49%
2021	0,0		503,8	2.029,1	2.073,8	0,0	375,0	472,3	16,2	5.470,0	1,55%
2022	0,0		4.312,2	1.895,1	2.645,0	0,0	376,9	472,3	16,1	9.717,4	2,75%
2023	0,0		5.156,7	1.328,4	2.645,0	1.738,0	380,1	491,3	16,1	11.755,5	3,32%
2024	0,0		4.250,9	290,7	2.645,0	1.738,0	391,1	0,0	122,2	9.437,8	2,67%
2025	0,0		4.449,7	0,0	2.645,0	1.738,0	398,2	0,0	16,1	9.246,9	2,61%
2026	0,0		5.749,0	0,0	2.645,0	1.738,0	399,1	0,0	16,1	10.547,2	2,98%
2027	0,0		160,6	0,0	2.645,0	1.738,0	1.363,1	0,0	16,1	5.922,8	1,67%
2028	0,0		6.346,0	0,0	2.645,0	1.832,2	709,2	0,0	16,1	11.548,5	3,26%
2029	0,0		2.664,8	0,0	2.645,0	1.832,2	165,1	0,0	16,1	7.323,2	2,07%
2030	0,0		255,2	0,0	2.645,0	1.832,2	726,5	0,0	16,1	5.475,0	1,55%
2031	0,0		129,0	0,0	2.645,0	1.832,2	464,4	0,0	16,1	5.086,7	1,44%
2032	0,0		126,2	0,0	2.645,0	1.832,2	762,7	0,0	16,1	5.382,2	1,52%
2033	0,0		6.238,1	0,0	2.645,0	1.832,2	465,0	0,0	9,6	11.190,0	3,16%
2034	0,0		468,3	0,0	2.645,0	2.958,5	29,7	0,0	8,8	6.110,3	1,73%
2035	0,0		144,4	0,0	2.645,0	2.975,9	32,5	0,0	0,0	5.797,8	1,64%
2036	0,0		166,2	0,0	2.645,0	2.993,3	20,3	0,0	0,0	5.824,8	1,65%
2037	0,0		5.083,7	0,0	2.645,0	3.010,7	16,1	0,0	0,0	10.755,4	3,04%
2038	0,0		146,9	0,0	2.645,0	2.707,4	9,5	0,0	0,0	5.508,9	1,56%
2039	0,0		135,1	0,0	2.645,0	2.724,8	9,5	0,0	0,0	5.514,4	1,56%
2040	0,0		141,9	0,0	1.938,8	2.742,2	9,6	0,0	0,0	4.832,4	1,37%
2041	0,0		136,8	0,0	571,3	2.763,1	9,6	0,0	0,0	3.480,6	0,98%
2042	0,0		4.767,4	0,0	0,0	2.783,9	0,3	0,0	0,0	7.551,6	2,13%
2043	0,0		0,0	0,0	0,0	3.624,6	0,3	0,0	0,0	3.624,9	1,02%
2044	0,0		0,0	0,0	0,0	3.695,9	0,3	0,0	0,0	3.696,2	1,05%
2045	0,0		0,0	0,0	0,0	3.768,8	0,3	0,0	0,0	3.769,0	1,07%
2046	0,0		0,0	0,0	0,0	3.843,2	0,3	0,0	0,0	3.843,4	1,09%
2047	0,0		0,0	0,0	0,0	3.919,2	0,3	0,0	0,0	3.919,4	1,11%
2048	0,0		0,0	0,0	0,0	3.996,8	0,1	0,0	0,0	3.996,9	1,13%
2049	0,0		0,0	0,0	0,0	4.076,2	0,0	0,0	0,0	4.076,2	1,15%
2050	0,0		0,0	0,0	0,0	4.160,7	0,0	0,0	0,0	4.160,7	1,18%
2051	0,0		0,0	0,0	0,0	6.216,6	0,0	0,0	0,0	6.216,6	1,76%
2052	0,0		0,0	0,0	0,0	6.333,5	0,0	0,0	0,0	6.333,5	1,79%
2053	0,0		0,0	0,0	0,0	6.443,1	0,0	0,0	0,0	6.443,1	1,82%
2054	0,0		0,0	0,0	0,0	6.565,6	0,0	0,0	0,0	6.565,6	1,86%
2055	0,0		0,0	0,0	0,0	6.690,7	0,0	0,0	0,0	6.690,7	1,89%
2056	0,0		0,0	0,0	0,0	6.819,0	0,0	0,0	0,0	6.819,0	1,93%
2057	0,0		1.195,8	0,0	0,0	6.950,3	0,0	0,0	0,0	8.146,1	2,30%
2058	0,0		0,0	0,0	0,0	7.084,7	0,0	0,0	0,0	7.084,7	2,00%
2059	0,0		0,0	0,0	0,0	7.214,8	0,0	0,0	0,0	7.214,8	2,04%
2060	0,0		0,0	0,0	0,0	7.360,4	0,0	0,0	0,0	7.360,4	2,08%
2061	0,0		0,0	0,0	0,0	4.071,5	0,0	0,0	0,0	4.071,5	1,15%
2062	0,0		0,0	0,0	0,0	4.193,7	0,0	0,0	0,0	4.193,7	1,19%
2063	0,0		0,0	0,0	0,0	4.319,5	0,0	0,0	0,0	4.319,5	1,22%
2064	0,0		0,0	0,0	0,0	4.449,1	0,0	0,0	0,0	4.449,1	1,26%
2065	0,0		0,0	0,0	0,0	4.582,5	0,0	0,0	0,0	4.582,5	1,30%
2066	0,0		0,0	0,0	0,0	4.720,0	0,0	0,0	0,0	4.720,0	1,33%
2067	0,0		0,0	0,0	0,0	4.861,6	0,0	0,0	0,0	4.861,6	1,37%
2068	0,0		0,0	0,0	0,0	5.007,4	0,0	0,0	0,0	5.007,4	1,42%
2069	0,0		0,0	0,0	0,0	5.157,7	0,0	0,0	0,0	5.157,7	1,46%
2070	0,0		0,0	0,0	0,0	5.312,4	0,0	0,0	0,0	5.312,4	1,50%
Σύνολο	15.231,3	21.072,2	56.112,5	8.020,3	52.900,0	190.782,3	7.484,4	1.910,4	336,9	353.850,3	100,00%

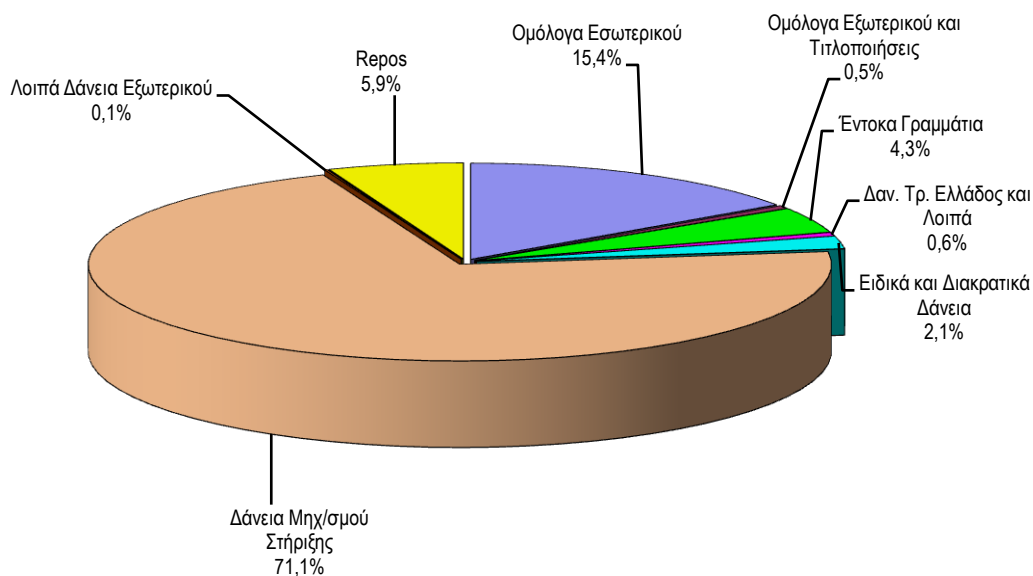
**Διάγραμμα 4.1 Χρονοδιάγραμμα λήξης χρέους της Κεντρικής Διοίκησης
την 30/9/2019
(σε εκατ. ευρώ)**

Πηγή: ΟΔΔΗΧ

Στις 30/09/2019 το ύψος των Ομολόγων Εσωτερικού του Ελληνικού Δημοσίου περιορίστηκε στο 15,4% του χρέους Κεντρικής Διοίκησης (έναντι 91% το 2009) και αντικαταστάθηκε με δάνεια που ελήφθησαν από το Μηχανισμό Στήριξης, τα οποία αποτελούν πλέον το 71,1% του χρέους Κεντρικής Διοίκησης (διάγραμμα 4.2).

**Διάγραμμα 4.2 Σύθεση χρέους Κεντρικής Διοίκησης
την 30/09/2019**

Πηγή: ΟΔΔΗΧ

Η μέση υπολειπόμενη φυσική διάρκεια του χρέους της Κεντρικής Διοίκησης ήταν 6,3 έτη το 2011, ενώ στις 30/9/2019 έχει υπερτριπλασιαστεί και διαμορφώθηκε στα 20,84 έτη (πίνακας 4.5).

Πίνακας 4.5 Μέση υπολειπόμενη φυσική διάρκεια χρέους Κεντρικής Διοίκησης			
Ημερομηνία	Μέση Διάρκεια σε έτη		
	Χρέος σε ευρώ	Χρέος εκτός ζώνης ευρώ	Συνολικό χρέος
31/12/2011	6,28	3,21	6,30
31/12/2012	15,72	2,36	15,29
31/12/2013	16,54	3,76	16,02
31/12/2014	16,70	4,20	16,16
31/12/2015	17,21	4,28	16,76
31/12/2016	17,00	3,73	16,60
31/12/2017	18,74	3,01	18,32
31/12/2018	18,50	2,46	18,17
30/09/2019	21,18	2,10	20,84

Πηγή: ΟΔΔΗΧ

Στις 30/09/2019, ποσοστό 77,6% του χρέους της Κεντρικής Διοίκησης είχε υπολειπόμενη φυσική διάρκεια μεγαλύτερη των πέντε ετών, λόγω της επιμήκυνσης των δανείων του Μηχανισμού Στήριξης και της έκδοσης νέων ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου στο πλαίσιο της ανταλλαγής ομολόγων (PSI) (πίνακας 4.6).

Πίνακας 4.6 Χρέος Κεντρικής Διοίκησης ως προς την υπολειπόμενη φυσική διάρκεια (%)	
Διάρκεια	30/09/2019
Βραχυπρόθεσμο (μέχρι 1 έτος)	12,1%
Μεσοπρόθεσμο (1 έως 5 έτη)	10,3%
Μακροπρόθεσμο (άνω των 5 ετών)	77,6%
Σύνολο	100,0%

Πηγή: ΟΔΔΗΧ

3. Δαπάνες εξυπηρέτησης χρέους Κεντρικής Διοίκησης

Οι δαπάνες εξυπηρέτησης του χρέους της Κεντρικής Διοίκησης το 2019 εκτιμάται ότι θα διαμορφωθούν σε 24.040 εκατ. ευρώ, έναντι 13.282 εκατ. ευρώ το έτος 2018 (πίνακας 4.7).

Πίνακας 4.7 Δαπάνες εξυπηρέτησης χρέους Κεντρικής Διοίκησης
(σε εκατ. ευρώ)

Έτος	Χρεολύσια			Τόκοι			Παράλληλες δαπάνες	Τόκοι και παραλ. δαπάνες	Γενικό σύνολο
	Συναλ.	Εθν. νομ.	Σύνολο	Συναλ.	Εθν. νομ.	Σύνολο			
			(1)			(2)			
1998	3.550	6.132	9.682	1.625	7.393	9.018	170	9.188	18.870
1999	2.682	6.569	9.251	1.532	7.758	9.290	101	9.391	18.642
2000	4.640	8.491	13.131	1.922	7.577	9.499	58	9.557	22.688
2001	2.566	9.052	11.618	719	8.570	9.289	39	9.328	20.946
2002	2.397	17.883	20.280	391	8.144	8.535	59	8.594	28.874
2003	1.204	19.559	20.763	180	9.028	9.208	70	9.278	30.041
2004	667	17.777	18.444	85	9.198	9.283	72	9.355	27.799
2005	751	19.628	20.379	108	9.508	9.616	71	9.687	30.066
2006	65	16.524	16.589	92	9.349	9.441	56	9.497	26.086
2007	43	22.152	22.195	74	9.583	9.657	71	9.728	31.923
2008	424	25.822	26.246	82	11.052	11.134	72	11.206	37.452
2009	375	28.760	29.135	39	12.145	12.184	141	12.325	41.460
2010	159	19.390	19.549	104	12.873	12.977	246	13.223	32.772
2011	-129	28.976	28.847	372	15.758	16.130	218	16.348	45.195
2012	-1.353	25.261	23.908	603	11.530	12.133	631	12.764	36.672
2013	2.110	10.647	12.757	848	5.173	6.021	150	6.171	18.928
2014	2.367	22.453	24.820	955	4.573	5.528	82	5.610	30.430
2015	3.242	23.981	27.223	760	5.040	5.800	178	5.978	33.201
2016	1.159	6.401	7.560	426	5.162	5.588	55	5.643	13.203
2017	790	94.575	95.365	370	5.838	6.208	69	6.277	101.642
2018	1.325	6.264	7.589	342	5.212	5.554	139	5.693	13.282
2019*	3.895	14.045	17.940	280	5.780	6.060	40	6.100	24.040

* Εκτιμήσεις

Σημειώσεις:

- α) Από το 2008 και εξής περιλαμβάνονται και οι δαπάνες προσαρμογών ESA 95.
- β) Δεν περιλαμβάνονται εξοφλήσεις βραχυπρόθεσμου χρέους (έντοκα γραμμάτια ιδιωτικού τομέα, βραχυπρόθεσμοι τίτλοι εξωτερικού, ταμειακές διευκολύνσεις και repos), οι οποίες εμφανίζονται στον πίνακα 4.8.
- γ) Από το 2012 στις παράλληλες δαπάνες περιλαμβάνονται και προμήθειες εκταμίευσης δανείων από το ΕΤΧΣ και ΕΜΣ
- δ) Οι δαπάνες είναι μετά SWAP.
- ε) Η αύξηση των χρεολυσίων το 2017 οφείλεται στην εφαρμογή των βραχυπρόθεσμων μέτρων και στις ανταλλαγές ομολόγων.

Πηγή: ΟΔΔΗΧ

Οι δαπάνες για εξόφληση βραχυπρόθεσμων τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου, οι οποίες από το 2011 έως το 2013 περιλαμβάνουν μόνο έντοκα γραμμάτια ιδιωτικού τομέα, ενώ από το 2014 περιλαμβάνουν και repos, εκτιμάται ότι το 2019 θα διαμορφωθούν σε 980.522 εκατ. ευρώ, έναντι 807.272 εκατ. ευρώ το 2018 (πίνακας 4.8).

Σημειώνεται ότι οι δαπάνες εξόφλησης εντόκων γραμματίων και repos αφορούν τις συνολικές ετήσιες εξοφλήσεις οι οποίες αναχρηματοδοτούνται με νέες αντίστοιχες εκδόσεις, δεδομένου ότι το υφιστάμενο συνολικό ύψος των ΕΓΕΔ δεν ξεπερνά τα 15.000 εκατ. ευρώ και το υφιστάμενο υπόλοιπο των repos δεν ξεπερνά τα 24.000 εκατ. ευρώ.

Πίνακας 4.8 Εξοφλήσεις βραχυπρόθεσμου χρέους
(σε εκατ. ευρώ)

Έτος	Έντοκα γραμμάτια ιδιωτικού τομέα	Βραχυπρόθεσμα δάνεια (Repos)	Σύνολο
2011	33.395	0	33.395
2012	47.008	0	47.008
2013	44.703	0	44.703
2014	40.558	88.549	129.107
2015	40.457	699.971	740.428
2016	40.941	490.322	531.263
2017	41.087	525.911	566.998
2018	34.668	772.604	807.272
2019*	30.552	950.000	980.522

* Εκτιμήσεις

Πηγή: ΟΔΔΗΧ

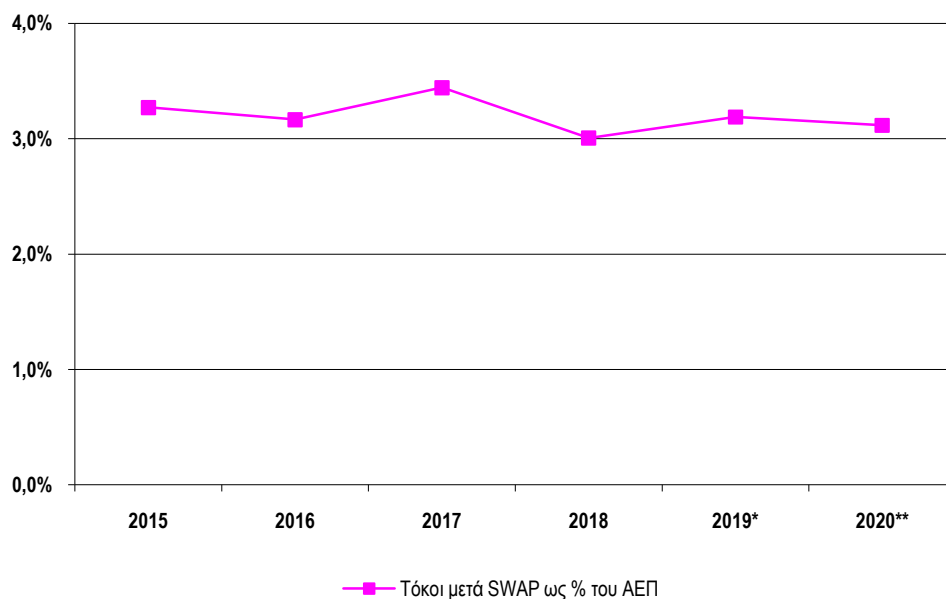
Όπως φαίνεται στον παρακάτω πίνακα, οι δαπάνες για τόκους του χρέους της Κεντρικής Διοίκησης διαμορφώνονται κοντά στα επίπεδα των 5.500-6.200 εκατ. ευρώ, ενώ το ύψος των δαπανών για τόκους διαμορφώνεται περίπου στο 3%-3,4% ως ποσοστό του ΑΕΠ. Οι μειωμένες δαπάνες τόκων τα τελευταία χρόνια οφείλονται στη μείωση του ύψους του δημόσιου χρέους μετά την ανταλλαγή των ομολόγων (PSI) του Μαρτίου 2012 και την επαναγορά του Δεκεμβρίου 2012, τη μείωση των επιτοκίων των δανείων του μηχανισμού στήριξης και την αναβολή καταβολής τόκων για τα δάνεια που χορηγήθηκαν από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (πίνακας 4.9, διάγραμμα 4.3).

Πίνακας 4.9 Ύψος δαπανών για τόκους χρέους Κεντρικής Διοίκησης (ποσά σε εκατ. ευρώ)

	2015	2016	2017	2018	2019*	2020**
Τόκοι προ Swap	5.306	5.077	5.693	4.671	5.250	4.500
Τόκοι μετά Swap	5.800	5.588	6.208	5.554	6.060	6.150
Τόκοι μετά Swap ως % του ΑΕΠ	3,3%	3,2%	3,4%	3,0%	3,2%	3,1%

* Εκτιμήσεις ** Προβλέψεις
Πηγή: ΟΔΔΗΧ

Διάγραμμα 4.3 Δαπάνες για τόκους χρέους Κεντρικής Διοίκησης (ποσά σε εκατ. ευρώ)

* Εκτιμήσεις ** Προβλέψεις
Πηγή: ΟΔΔΗΧ

4. Η ενοποιημένη αγορά ευρωομολόγων

Στα τέλη Δεκεμβρίου του 2018 ολοκληρώθηκε το πρόγραμμα ποσοτικής χαλάρωσης («quantitative easing – QE») της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας με τις συνολικές αγορές κρατικών χρεογράφων από την έναρξη του προγράμματος, το Μάρτιο του 2015, να ξεπερνούν τα 2,5 τρις. ευρώ. Στα μέσα Σεπτεμβρίου του 2019 η ΕΚΤ ανακοίνωσε την επανεκκίνηση του QE από την 1^η Νοεμβρίου 2019 με μηνιαίες αγορές ομολόγων ύψους 20 δισ. ευρώ για όσο διάστημα απαιτηθεί. Κατά τη διάρκεια του 2019 οι αποδόσεις των κρατικών τίτλων των περισσότερων χωρών της Ευρωζώνης ξεπέρασαν εκ νέου

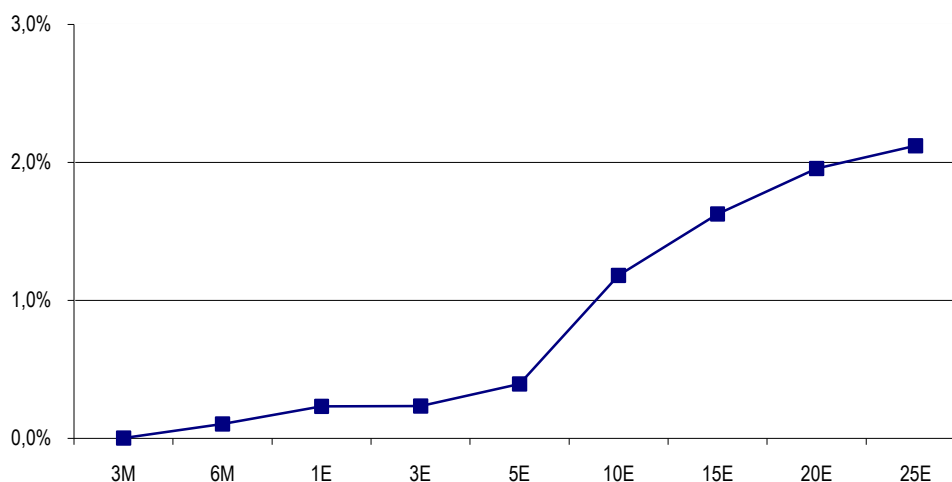
τα ιστορικά χαμηλά τους επίπεδα σε όλες τις διάρκειες, με τις τρέχουσες αποδόσεις τους να διαμορφώνονται κάτω του 0% ακόμα και για τίτλους μακροπρόθεσμης διάρκειας.

5. Αγορά τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου

Το βραχυχρόνιο κόστος δανεισμού του Ελληνικού Δημοσίου, όπως αποτυπώνεται στις δημοπρασίες εντόκων γραμματίων 13, 26 και 52 εβδομάδων, κινείται σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα. Στις πρόσφατες δημοπρασίες του Σεπτεμβρίου και του Οκτωβρίου του 2019 αυτό διαμορφώθηκε στο 0,29% για τα ετήσια έντοκα γραμμάτια, 0,10% για τα εξαμήνα, ενώ είχαμε για πρώτη φορά αρνητικό επιτόκιο στα τρίμηνα -0,02%, γεγονός που οφείλεται τόσο στη διεθνή πτωτική πορεία των επιτοκίων, όσο και στην περαιτέρω βελτίωση του σχήματος της ελληνικής καμπύλης αποδόσεων μετά τις πρόσφατες επιτυχημένες εξόδους της χώρας στις κεφαλαιαγορές.

Η καμπύλη αποδόσεων του Ελληνικού Δημοσίου έχει θετική κλίση (steepening curve) τόσο για βραχυπρόθεσμες και μεσοπρόθεσμες διάρκειες, όσο και για μακροπρόθεσμες διάρκειες μέχρι 25 έτη (διάγραμμα 4.4).

Διάγραμμα 4.4 Καμπύλη αποδόσεων τίτλων Ελληνικού Δημοσίου

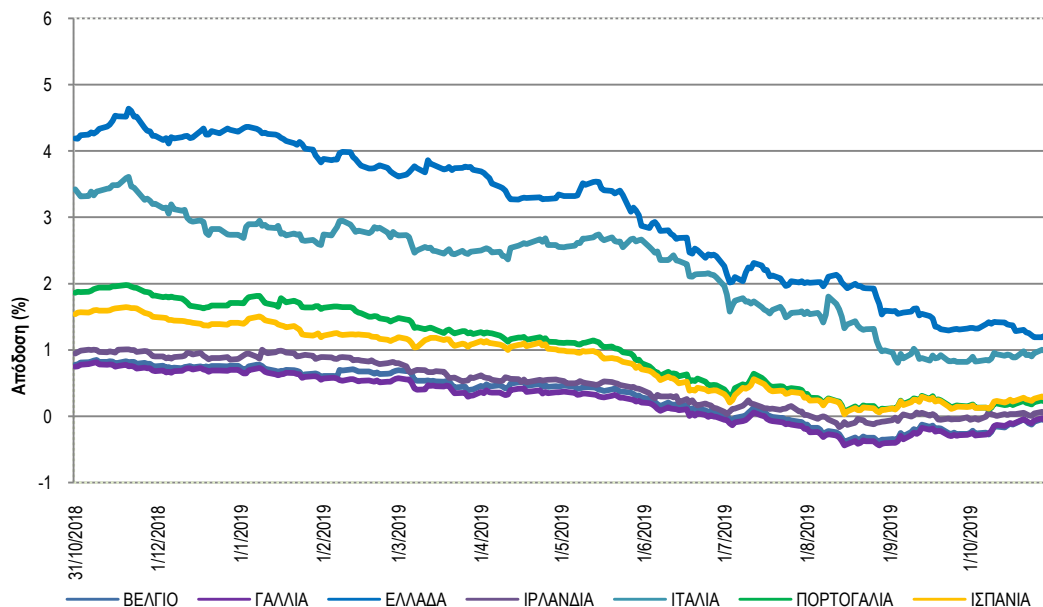

Πηγή: ΟΔΔΗΧ

Η διαφορά απόδοσης (yield spread) μεταξύ του δεκαετούς ελληνικού και του αντίστοιχου γερμανικού ομολόγου αναφοράς παρουσίασε διακυμάνσεις τους πρώτους μήνες του 2019 και κινήθηκε, ως επί το πλείστον, στα επίπεδα των 350-400 μονάδων βάσης. Από τις αρχές Ιουνίου το περιθώριο απόδοσης υποχωρεί σταθερά έναντι του γερμανικού κάτω από τις 300 μονάδες και διαμορφώνεται στα τρέχοντα επίπεδα των 164 μονάδων βάσης, με την τρέχουσα απόδοση του δεκαετούς ομολόγου να διαμορφώνεται γύρω στο 1,39%.

Κατά τη διάρκεια του 2019 οι αποδόσεις των 10ετών κρατικών τίτλων των υπόλοιπων χωρών της ευρωζώνης εξακολούθησαν να διαμορφώνονται σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα, ενώ για ορισμένες χώρες, όπως το Βέλγιο, η Γαλλία και η Ιρλανδία, οι αποδόσεις των 10-ετών ομολόγων τους ήταν αρνητικές (διάγραμμα 4.5).

Διάγραμμα 4.5 Αποδόσεις 10ετών κρατικών τίτλων
(ημερήσια στοιχεία – αποδόσεις)

Πηγή: ΟΔΔΗΧ

Πρωτογενής αγορά τίτλων

Το Ελληνικό Δημόσιο πραγματοποίησε τον Φεβρουάριο του 2019 κοινοπρακτική έκδοση πενταετούς ομολόγου ύψους 2.500 εκατ. ευρώ με σταθερό επιτόκιο 3,45%. Ακολούθησε, το Μάρτιο του 2019, η κοινοπρακτική έκδοση δεκαετούς ομολόγου ύψους 2.500 εκατ. ευρώ με σταθερό επιτόκιο 3,875%, για πρώτη φορά μετά το 2010, ενώ τον Ιούλιο του 2019 πραγματοποιήθηκε κοινοπρακτική έκδοση επταετούς ομολόγου ύψους 2.500 εκατ. ευρώ με σταθερό επιτόκιο 1,875%. Τέλος, τον Οκτώβριο του 2019 πραγματοποιήθηκε κοινοπρακτική επανέκδοση του δεκαετούς ομολόγου σταθερού επιτοκίου 3,875% με την απόδοση στη λήξη να διαμορφώνεται στο 1,50%.

Κατά τη διάρκεια του έτους το Ελληνικό Δημόσιο συνέχισε να εκδίδει τίτλους βραχυπρόθεσμης διάρκειας. Η βραχυπρόθεσμη χρηματοδότηση πραγματοποιήθηκε με μηνιαίες εκδόσεις εντόκων γραμματίων διάρκειας 13 και 26 εβδομάδων και τριμηνιαίες 52 εβδομάδων, καθώς επίσης και σύναψη συμφωνιών repos κυρίως με τους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης. Στις 30/09/2019 το ανεξόφλητο υπόλοιπο των ΕΓΕΔ ανερχόταν σε 15.231,3 εκατ. ευρώ, ενώ τα repos ανήλθαν σε 21.072,2 εκατ. ευρώ (πίνακας 4.4).

Ο μεσοσταθμικός συντελεστής κάλυψης των δημοπρασιών ΕΓΕΔ διαμορφώθηκε στο 1,85. Το μέσο σταθμικό επιτόκιο νέου δανεισμού το οποίο αποτελείται από τις εκδόσεις εντόκων γραμματίων και ομολόγων καθώς επίσης και από τα δάνεια της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, έως 30/09/2019 διαμορφώθηκε στο 1,59%, ενώ η μέση φυσική διάρκεια του νέου δανεισμού διαμορφώθηκε σε 3,3 έτη έναντι 19,88 έτη την αντίστοιχη περυσινή περίοδο.

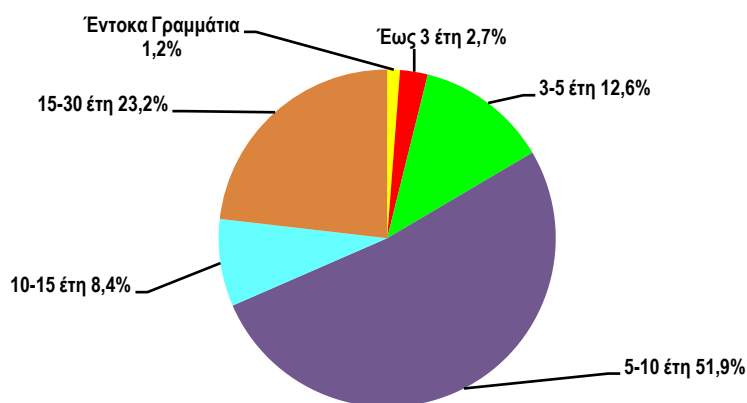
Δευτερογενής αγορά τίτλων

Η συνολική αξία των συναλλαγών που καταγράφηκε στο Σύστημα Άυλων Τίτλων της Τράπεζας της Ελλάδος, η οποία περιλαμβάνει τις αγοραπωλησίες τίτλων και τις συμφωνίες επαναγοράς στην εξω-χρηματιστηριακή αγορά (over-the-counter) και τις ηλεκτρονικές πλατφόρμες διαπραγμάτευσης, διαμορφώθηκε σε 83,65 δισ. ευρώ το γ' τρίμηνο του 2019, έναντι 93,88 δισ. ευρώ το β' τρίμηνο του 2019, ενώ το α' τρίμηνο του 2019 είχε διαμορφωθεί σε 92,27 δισ. ευρώ.

Κατά το τρίτο τρίμηνο του 2019, το 51,9% της συναλλακτικής δραστηριότητας στην Ηλεκτρονική Δευτερογενή Αγορά Τίτλων (ΗΔΑΤ) επικεντρώθηκε σε τίτλους με διάρκεια από 5 έως 10 έτη, και ακολούθησαν το 23,2% σε μακροπρόθεσμους τίτλους με διάρκεια από 15 έως 30 έτη, το 12,6% σε τίτλους με διάρκεια από 3 έως 5 έτη, το 8,4% σε μακροπρόθεσμους τίτλους με διάρκεια από 10 έως 15 έτη, το 2,7% σε τίτλους με διάρκεια έως 3 έτη και το 1,2% σε έντοκα γραμμάτια.

Η κατανομή της αξίας των συναλλαγών της ΗΔΑΤ ανάλογα με την εναπομένουσα διάρκεια των τίτλων, κατά το τρίτο τρίμηνο του 2019, παρουσιάζεται στο διάγραμμα 4.6.

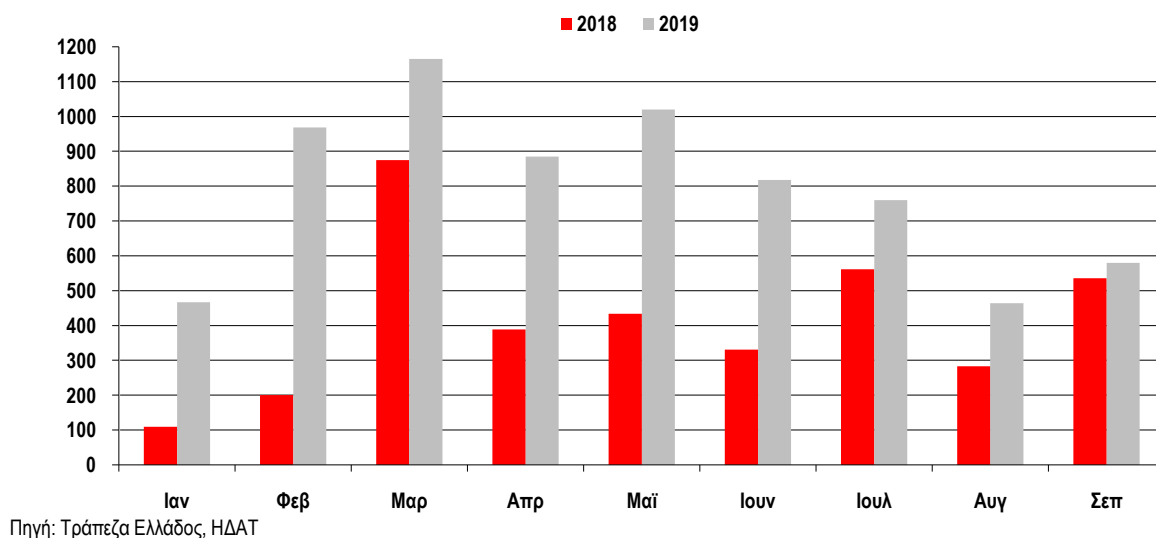
**Διάγραμμα 4.6 Αξία συναλλαγών στην ΗΔΑΤ γ' τρίμηνο 2019
(με βάση την εναπομένουσα διάρκεια των τίτλων)**

Πηγή: Τράπεζα Ελλάδος, ΗΔΑΤ

Το εννεάμηνο του 2019 η συναλλακτική δραστηριότητα στην Ηλεκτρονική Δευτερογενή Αγορά Τίτλων (ΗΔΑΤ) κινήθηκε σε αρκετά υψηλότερα επίπεδα σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Η εξέλιξη της αξίας των συναλλαγών που πραγματοποιήθηκε στην ΗΔΑΤ για τα εννεάμηνα των ετών 2018 και 2019, ανά μήνα, παρουσιάζεται στο διάγραμμα 4.7.

**Διάγραμμα 4.7 Μηνιαίος όγκος συναλλαγών επί τίτλων του Δημοσίου στην ΗΔΑΤ
(σε εκατ. ευρώ)**

Πηγή: Τράπεζα Ελλάδος, ΗΔΑΤ

Η σύνθεση της ομάδας των βασικών διαπραγματευτών αγοράς κατά το τρέχον έτος αποτελείται από 4 ελληνικά και 16 διεθνή πιστωτικά ιδρύματα.

6. Βασικές κατευθύνσεις δανεισμού και διαχειριστικοί στόχοι έτους 2020

Κατά το έτος 2019 συνεχίστηκε η αξιοποίηση και η βέλτιστη διαχείριση του μεγαλύτερου μέρους των ταμειακών διαθεσίμων των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, μέσω της εφαρμογής του προγράμματος πράξεων διαχείρισης ταμειακής ρευστότητας υπό τη μορφή repo agreements που συνάπτει ο ΟΔΔΗΧ, με πολύ αποτελεσματικό τρόπο, παρέχοντας ανταγωνιστικές υψηλές αποδόσεις, επ' ωφελεία των φορέων, διασφαλίζοντας ταυτόχρονα αντίστοιχο όφελος ως προς το δημοσιονομικό αποτέλεσμα της Γενικής Κυβέρνησης, με σωρευτικά θετικές επιπτώσεις για τη βιωσιμότητα του δημοσίου χρέους.

Η βραχυπρόθεσμη χρηματοδότηση του Ελληνικού Δημοσίου για όλο το έτος 2019 συνεχίστηκε να υλοποιείται και μέσω εκδόσεων εντόκων γραμματίων, διάρκειας 13, 26 και 52 εβδομάδων, εξασφαλίζοντας συνεχή εκδοτική παρουσία σε όλο το βραχυχρόνιο τμήμα της καμπύλης αποδόσεων, ολοκληρώνοντας την επέκταση της μέσης σταθμικής ωρίμανσης του βραχυχρόνιου δανεισμού και τον περαιτέρω περιορισμό του κινδύνου αναχρηματοδότησης.

Το σύνολο των μικτών χρηματοδοτικών αναγκών του Ελληνικού Δημοσίου για το 2019 καλύφθηκε πλήρως, για πρώτη φορά μετά το 2009, από κοινοπρακτικές εκδόσεις ομολόγων σταθερού επιτοκίου, πενταετούς, δεκαετούς και επταετούς διάρκειας, συνολικού ύψους 9.000 εκατ. ευρώ, υλοποιώντας εξ ολοκλήρου το εγκεκριμένο δανειακό πρόγραμμα του έτους, καλύπτοντας συγχρόνως τα κενά ληκτότητας της καμπύλης αποδόσεων, με επαρκούς ρευστότητας ομολογιακές εκδόσεις αναφοράς (benchmark issues), διασφαλίζοντας περαιτέρω μείωση των περιθωρίων (spreads) δανεισμού του ΕΔ.

Παράλληλα, σημαντικό μέρος της στρατηγικής αποτέλεσε η απόφαση πληρωμής των δανείων προς το ΔΝΤ με το υψηλότερο επιτόκιο, ύψους 2,8 δις. ευρώ περίπου, κάτι που θα βελτιώσει σημαντικά τη διάρθρωση του δημόσιου χρέους.

Δεδομένων των υψηλών ταμειακών διαθεσίμων του ΕΔ, τα οποία θα διατηρηθούν σε σχετικά υψηλά επίπεδα έως την επίτευξη αξιόχρεου σε επίπεδο επενδυτικής βαθμίδας, καθώς και των σχετικά περιορισμένων χρηματοδοτικών αναγκών του για το έτος 2020, η δανειακή στρατηγική για το επόμενο έτος αναμένεται να είναι συγκρατημένη και στοχευμένη στην περαιτέρω βελτίωση της εμπιστοσύνης της επενδυτικής κοινότητας. Συγκεκριμένα, η στόχευση της δανειακής στρατηγικής θα είναι η διασφάλιση της συνεχούς εκδοτικής παρουσίας του ΕΔ στις διεθνείς αγορές κεφαλαίων, η παροχή εκδόσεων υψηλής ρευστότητας για τη διατήρηση μιας αξιόπιστης καμπύλης αποδόσεων ελληνικών κρατικών χρεογράφων, η περαιτέρω μείωση των περιθωρίων δανεισμού του ΕΔ, καθώς και η περαιτέρω διασφάλιση της συνέπειας του ΕΔ ως κρατικού εκδότη με χαρακτηριστικά χώρας της ευρωζώνης, η περαιτέρω ενίσχυση της εμπιστοσύνης των διεθνών οίκων αξιολόγησης αλλά και της εμπιστοσύνης της διεθνούς επενδυτικής κοινότητας, με έμφαση στην περαιτέρω διεύρυνση της επενδυτικής βάσης προς εκείνο το τμήμα που διατηρεί χαρακτηριστικά τελικού επενδυτή.

Για την επίτευξη των παραπάνω στόχων, θα επιδιωχθεί, στο πλαίσιο λειτουργίας της πρωτογενούς αγοράς, πλέον της εκδοτικής δραστηριότητας, να εφαρμοστεί πολιτική διαχείρισης χαρτοφυλακίου μέσω της οποίας θα διασφαλίζεται ο αναγκαίος χώρος για τη συνεχή παρουσία του ΕΔ στις αγορές, η περαιτέρω μείωση του κινδύνου αναχρηματοδότησης, η παροχή της αναγκαίας ρευστότητας και η βελτίωση της λειτουργίας της δευτερογενούς αγοράς των ελληνικών ομολόγων, με ταυτόχρονη αξιοποίηση της εκάστοτε κλίσης της ελληνικής καμπύλης αποδόσεων για τη διασφάλιση βέλτιστου αποτελέσματος αναφορικά με το κόστος δανεισμού.

Κατά το επόμενο έτος, θα διατηρηθούν οι βασικοί μεσοπρόθεσμοι στόχοι διαχείρισης του χαρτοφυλακίου δημοσίου χρέους, όπως είναι η διατήρηση του συναλλαγματικού κινδύνου στα σημερινά ελάχιστα επίπεδα για τα δάνεια εκτός ευρώ και η περαιτέρω βελτίωση της αναλογίας χρέους σταθερού επιτοκίου στο σύνολο του χαρτοφυλακίου.

ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ

Η χορήγηση εγγυήσεων από το Ελληνικό Δημόσιο αποτελεί εργαλείο στην άσκηση οικονομικής πολιτικής, το οποίο έχει χρησιμοποιηθεί για τη χρηματοδότηση δημόσιων και ιδιωτικών φορέων, διευκολύνοντας την άντληση ρευστότητας. Ωστόσο, η εκτεταμένη χρήση αυτού του εργαλείου κατά τα παρελθόντα έτη, σε συνδυασμό με την κρίση της Ελληνικής οικονομίας οδήγησε σε σημαντική αύξηση των καταπτώσεων δανείων που είχαν δοθεί με κρατική εγγύηση, πρόβλημα που δεν αντιμετωπίστηκε από τις προηγούμενες κυβερνήσεις και έχει λάβει σημαντικές διαστάσεις. Είναι ενδεικτικό ότι σήμερα εκκρεμούν περισσότερα από 700 χιλιάδες αιτήματα καταπτώσεων δανείων με κρατική εγγύηση προς το Ελληνικό Δημόσιο από τις τράπεζες.

Το Ελληνικό Δημόσιο οφείλει να παρέχει την εγγύησή του σύμφωνα με διαφανή και αντικειμενικά κριτήρια, όπως προβλέπονται στον ν.4549/2018 (άρθρα 91-108) και στην ευρωπαϊκή νομοθεσία περί κρατικών ενισχύσεων (άρθρα 107-108 της ΣΛΕΕ).

Οι κρατικές εγγυήσεις παρέχονται πλέον με αυστηρότητα και φειδώ. Στο πλαίσιο αυτό το 2019 παρασχέθηκαν κρατικές εγγυήσεις:

- Για την αποκατάσταση ζημιών προερχόμενων από φυσικές καταστροφές ή άλλα έκτακτα γεγονότα.
- Στο πλαίσιο των διατάξεων του ν.3723/2008, που αφορούν την παροχή εγγυήσεων για τη ρευστότητα των τραπεζών.
- Σε ευρωπαϊκούς ή διεθνείς χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς για δάνεια που χορηγούν σε δημόσιες επιχειρήσεις και οργανισμούς, καθώς και σε πιστωτικά ιδρύματα, αποκλειστικά για επενδυτικούς και κοινωνικούς σκοπούς.
- Στην Τράπεζα της Ελλάδος προς εξασφάλιση των απαιτήσεων αυτής κατά πιστωτικών ιδρυμάτων στο πλαίσιο του Μηχανισμού Έκτακτης Ενίσχυσης σε Ρευστότητα (Emergency Liquidity Assistance - ELA).

Για το έτος 2019 τα στοιχεία των εγγυήσεων εκτιμάται ότι διαμορφώνονται ως εξής:

- Οι νέες εγγυήσεις ανέρχονται στο 0,22% του ΑΕΠ, έναντι 0,10% το 2018.
- Οι πληρωμές από καταπτώσεις εγγυήσεων διαμορφώνονται στο 0,01% του ΑΕΠ, έναντι 0,05% το 2018.
- Το ανεξόφλητο εγγυημένο υπόλοιπο δανείων με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου ανέρχεται στο 5,24% του ΑΕΠ, έναντι 5,59% το 2018.

Για το έτος 2020 η πολιτική εγγυήσεων εκτιμάται ότι θα συνεχίσει να υπόκειται στο πλαίσιο κριτηρίων και στόχων της γενικότερης οικονομικής πολιτικής.

Επιπρόσθετα, με την απόφαση SA 53519/10.10.2019 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής εγκρίθηκε εγγυητικό σχήμα, σύμφωνα με το οποίο εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου καλύπτει ομολογίες υψηλής διαβάθμισης που προκύπτουν από τιτλοποιήσεις Μη Εξυπηρετούμενων Δανείων των ελληνικών πιστωτικών ιδρυμάτων (ΗΡΑΚΛΗΣ), με θετικές και ιδιαίτερα σημαντικές επιπτώσεις σε ό,τι αφορά τη χρηματοδότηση και ανάκαμψη της οικονομίας. Οι εγγυήσεις αυτές θα συμπεριληφθούν στις εξαιρέσεις του ανώτατου ετήσιου ορίου στην παροχή κρατικών εγγυήσεων.

Παράλληλα, για την επιτάχυνση της επεξεργασίας και πληρωμής των αιτημάτων κατάπτωσης που υποβάλλουν τα πιστωτικά ιδρύματα (τα οποία αφορούν τη χορήγηση εγγυημένων δανείων σε φυσικά πρόσωπα και ιδιωτικές επιχειρήσεις), είναι σε εξέλιξη η εφαρμογή ενός σχεδίου δράσης για τη βελτίωση της διαχείρισης των κρατικών εγγυήσεων. Το εν λόγω σχέδιο προβλέπει τη χρήση ψηφιακών δυνατοτήτων, όπως την αυτοματοποίηση της βεβαίωσης οφειλών στις ΔΟΥ και της παρακολούθησης κάθε δανειολήπτη με τη χρήση διεπαφών ανάμεσα στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Δη-

μοσιονομικής Πολιτικής και το Taxis, αλλά και τη λειτουργία του συστήματος «Ηλεκτρονικός Φάκελος Δανειολήπτη» για την ηλεκτρονική διαχείριση των εγγράφων που συνοδεύουν τα αιτήματα κατάπτωσης. Επίσης, θα ενισχυθεί το προσωπικό του ΓΛΚ που εξετάζει τα εκκρεμή αιτήματα καταπτώσεων και θα βελτιωθεί το διαχειριστικό και νομικό πλαίσιο σε συνεργασία με τα πιστωτικά ιδρύματα. Στόχος των εν λόγω δράσεων είναι να υποστηρίξουν ένα μεσοπρόθεσμο πλάνο αποπληρωμής των αιτημάτων καταπτώσεων των εγγυημένων από το Ελληνικό Δημόσιο δανείων.

Επισημαίνεται ότι τα στοιχεία του πίνακα και του διαγράμματος δεν περιλαμβάνουν τις εγγυήσεις που έχουν παρασχεθεί προς τα πιστωτικά ιδρύματα τόσο στο πλαίσιο της ενίσχυσης της ρευστότητάς τους, όσο και στο πλαίσιο του Προγράμματος Ενίσχυσης της Επιχειρηματικότητας.

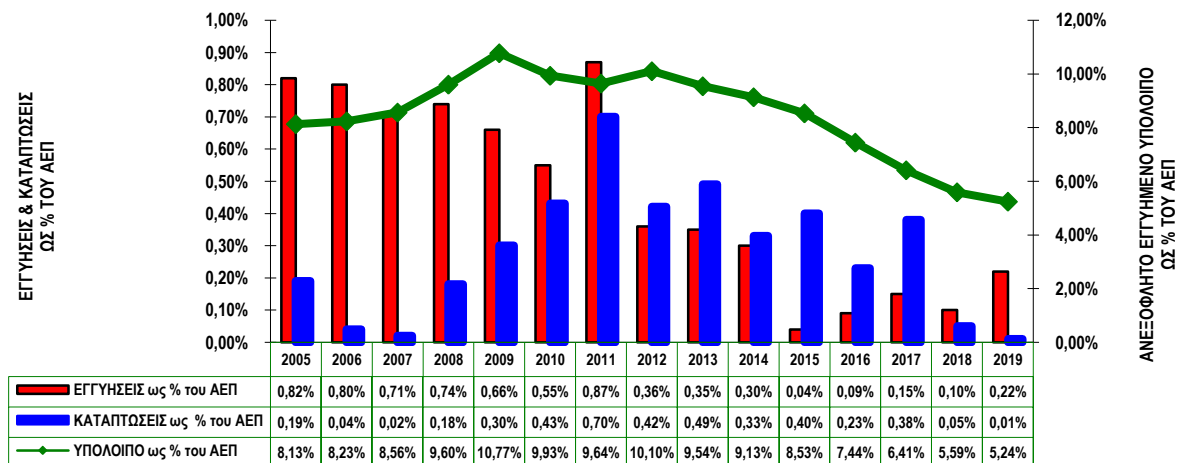
**Πίνακας 4.10 Εγγυήσεις, ανεξόφλητο εγγυημένο υπόλοιπο, καταπτώσεις και προμήθειες εγγυήσεων κατά τα έτη 2005-2019
(σε εκατ. ευρώ)**

Έτος	Εγγυήσεις		Ανεξόφλητο εγγυημένο υπόλοιπο		Καταπτώσεις		Έσοδα από προμήθειες εγγυήσεων του Δημοσίου και εισπράξεις από ΔΟΥ	Καταπτώσεις που τελικά βαρύνουν το Δημόσιο	
	(1)		(2)		(3)		(4)	(5) = (3)-(4)	
	1/1-31/12		την 31/12		1/1-31/12		1/1-31/12	1/1-31/12	
	Ποσά	Εγγυήσεις ως % του ΑΕΠ	Ποσά	Υπόλοιπο ως % του ΑΕΠ	Ποσά	Καταπτώσεις ως % του ΑΕΠ	Ποσά	Ποσά	Καταπτώσεις ως % του ΑΕΠ
2005	1.628,2	0,82	16.200,5	8,13	373,9	0,19	51,2	322,7	0,16
2006	1.736,0	0,80	17.936,1	8,23	94,6	0,04	49,2	45,4	0,02
2007	1.656,6	0,71	19.929,0	8,56	42,3	0,02	57,3	-15,0	-0,01
2008	1.788,0	0,74	23.232,0	9,60	434,1	0,18	68,4	365,7	0,15
2009	1.563,7	0,66	25.586,6	10,77	704,8	0,30	70,7	634,1	0,27
2010	1.254,4	0,55	22.438,2	9,93	974,2	0,43	78,5	895,7	0,40
2011	1.804,9	0,87	19.950,8	9,64	1.442,0	0,70	135,8	1.306,2	0,63
2012	688,0	0,36	19.314,7	10,10	796,0	0,42	72,6	723,4	0,38
2013	634,7	0,35	17.234,4	9,54	877,5	0,49	170,0	707,5	0,39
2014	536,6	0,30	16.315,0	9,13	588,2	0,33	83,0	505,2	0,28
2015	65,0	0,04	15.121,2	8,53	702,1	0,40	72,0	630,1	0,36
2016	162,9	0,09	13.122,9	7,44	412,3	0,23	108,4	303,9	0,17
2017	266,6	0,15	11.546,4	6,41	676,7	0,38	57,4	619,3	0,34
2018	184,9	0,10	10.326,7	5,59	85,6	0,05	58,5	27,1	0,01
2019	408,9	0,22	9.953,6	5,24	12,9	0,01	59,5	-46,6	-0,02

*Τα στοιχεία για το έτος 2019 αποτελούν εκτίμηση.

** Οι καταπτώσεις αφορούν εγγυήσεις προηγούμενων ετών

Διάγραμμα 4.8 Εγγυήσεις, καταπτώσεις και ανεξόφλητο εγγυημένο υπόλοιπο κατά τα έτη 2005-2019 (ως % του ΑΕΠ)

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών

Ενίσχυση ρευστότητας της οικονομίας

Το νομικό πλαίσιο για την ενίσχυση της ρευστότητας των τραπεζών, όπως διαμορφώθηκε με τον ν.3723/2008, είναι ακόμα σε ισχύ, όμως η χρήση του περιορίζεται συνεχώς. Είναι χαρακτηριστικό πως οι κρατικές εγγυήσεις που συνδέονται με το σχετικό πρόγραμμα ανήλθαν στις 30/09/2019 σε 350 εκατ. ευρώ, παραμένοντας αμετάβλητες σε σχέση με το έτος 2018, ενώ μέχρι τις 31/12/2019 το συγκεκριμένο ποσό θα μειωθεί στα 320 εκατ. ευρώ. Οι εν λόγω εγγυήσεις παρέχονται έναντι προμήθειας, η οποία αποτελεί έσοδο του Ελληνικού Δημοσίου. Συγκεκριμένα, από την 01/01/2019 μέχρι τις 30/09/2019 εισπράχθηκαν 1,96 εκατ. ευρώ, ενώ μέχρι τις 31/12/2019 αναμένεται να εισπραχθούν συνολικά 3,92 εκατ. ευρώ.

Επισημαίνεται επίσης ότι η εφαρμογή του Μηχανισμού Έκτακτης Ενίσχυσης σε Ρευστότητα (ELA), που τέθηκε σε ισχύ με τον ν.3845/2010 και αφορούσε τη δυνατότητα παροχής εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου στην Τράπεζα της Ελλάδος, για την κάλυψη βραχυπρόθεσμων προβλημάτων ρευστότητας τραπεζών, δεν ενεργοποιείται πλέον, λόγω σημαντικής βελτίωσης του οικονομικού και επενδυτικού κλίματος της χώρας.

Επιπροσθέτως η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) στο πλαίσιο προγραμμάτων ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας χορηγεί δάνεια στα τραπεζικά ιδρύματα με αποκλειστικό σκοπό τη χρηματοδότηση μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, για την εκτέλεση επενδυτικών έργων.

Οι εγγυήσεις που έχουν παρασχεθεί προς την ΕΤΕπ για την κάλυψη των εν λόγω δανείων ανέρχονται σε 1,474 δισ. ευρώ, το ανεξόφλητο υπόλοιπο αυτών των δανείων είναι 1,282 δισ. ευρώ και έχει εισπραχθεί προμήθεια 10,30 εκατ. ευρώ μέχρι τις 30/09/2019.

Σήμερα η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων έχει θέσει σε εφαρμογή τα εξής νέα προγράμματα:

- «Loan for Youth Employment & Female Empowerment» ύψους 500 εκατ. ευρώ. Σκοπός του προγράμματος είναι η χρηματοδότηση των πιστωτικών ιδρυμάτων, τα οποία θα χρηματοδοτούν τα επενδυτικά σχέδια που προωθούνται από μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, καθώς και επιχειρήσεις μεσαίας κεφαλαιοποίησης που δραστηριοποιούνται σε επιλέξιμους από την ΕΤΕπ τομείς και με έμφαση στην απασχόληση νέων και την ενδυνάμωση της θέσης της γυναίκας σε θέσεις ευθύνης.
- «Greece Leasing Loan for SMEs & MidCaps» του 2018, πρόγραμμα χρηματοδοτικής μίσθωσης για αντικατάσταση εξοπλισμού επιχειρήσεων.
- «Private Finance for Energy Efficiency» του 2018, πιλοτικό πρόγραμμα για την ενεργειακή απόδοση επιχειρήσεων, ΝΠΔΔ και φυσικών προσώπων.

ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ – ΑΠΟΚΡΑΤΙΚΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

Σημαντικό μέρος της διαχείρισης των κομβικών περιουσιακών στοιχείων του Ελληνικού Δημοσίου έχει μεταβιβαστεί στην Ελληνική Εταιρεία Συμμετοχών και Περιουσίας (ΕΕΣΥΠ), με σκοπό τη γενικότερη ανάπτυξή τους και την επαύξηση της αξίας τους. Άμεση θυγατρική της είναι και το Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου (ΤΑΙΠΕΔ), το οποίο προωθεί την υλοποίηση των ιδιωτικοποιήσεων με στόχο, μεταξύ άλλων, και την απομείωση του δημόσιου χρέους. Η παρακολούθηση των εσόδων από τις ανωτέρω αποκρατικοποιήσεις πραγματοποιείται από τη Μονάδα Αποκρατικοποιήσεων, Διαχείρισης Κινητών Αξιών και Επιχειρησιακού Σχεδιασμού (ΜΑΔΚΑΕΣ), στις αρμοδιότητες της οποίας περιλαμβάνεται και η αποτελεσματική διαχείριση των κινητών αξιών του Ελληνικού Δημοσίου προς το σκοπό της επίτευξης του μέγιστου δημοσιονομικού οφέλους.

Ελληνική Εταιρεία Συμμετοχών και Περιουσίας

Η Ελληνική Εταιρεία Συμμετοχών και Περιουσίας (ΕΕΣΥΠ), από την ίδρυσή της στα τέλη του 2016 και ακόμη περισσότερο από τις αρχές του 2018, οπότε και της μεταβιβάστηκε σημαντικός αριθμός δημόσιων επιχειρήσεων, αποτελεί το φορέα της ενιαίας διαχείρισης ενός σημαντικού μέρους των περιουσιακών στοιχείων του Ελληνικού Δημοσίου. Στο χαρτοφυλάκιό της έχουν ενταχθεί δημόσιες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε κομβικούς τομείς της εθνικής οικονομίας, καθώς και σημαντικός αριθμός ακινήτων της ιδιωτικής περιουσίας του Ελληνικού Δημοσίου, ο οποίος είναι ικανός να δημιουργήσει τις κατάλληλες προϋποθέσεις για την επίτευξη τοπικών ή ευρύτερων οικονομικών κλίμακας με στόχο τη γενικότερη ανάπτυξη.

Η ΕΕΣΥΠ έχει αναλάβει σημαντικό ρόλο, αφενός ως προς τη βελτίωση της λειτουργίας των δημόσιων επιχειρήσεων και την ενίσχυση της αποδοτικότητάς τους, αφετέρου ως προς τη δημιουργία πόρων οι οποίοι θα κατευθύνονται σε επενδύσεις. Ειδικότερα, η σταδιακή δημιουργία εσόδων μέσω της εφαρμογής της μερισματικής και επενδυτικής πολιτικής, θα διοχετεύσει κεφάλαια για επενδύσεις στην ελληνική οικονομία ή στις θυγατρικές της ΕΕΣΥΠ ώστε η εταιρεία να συνεισφέρει στην επίτευξη ενός νέου, βιώσιμου και αξιόπιστου μοντέλου ανάπτυξης, με συνεχώς βελτιούμενους οικονομικούς και κοινωνικούς δείκτες. Σε αυτήν την αποστολή της ΕΕΣΥΠ, πρέπει να προστεθεί και ο έμμεσος ρόλος της στην αναπτυξιακή προσπάθεια, καθώς η βελτίωση της αποτελεσματικότητας των δημόσιων επιχειρήσεων θα έχει θετικό αντίκτυπο στις επενδυτικές και καταναλωτικές αποφάσεις του ιδιωτικού τομέα, καθώς και σε άλλα κρίσιμα μεγέθη όπως η ιδιωτική κατανάλωση, η απασχόληση, η πρόσβαση σε χρηματοδότηση και η εν γένει ανταγωνιστικότητα και μεγαλύτερη εξωστρέφεια της ελληνικής οικονομίας.

Η θέση της Εταιρείας στην ελληνική οικονομία και η σχέση της με τον ιδιωτικό τομέα μπορεί επιπλέον να συνδράμει καθοριστικά στην ανάδειξη νέων επιχειρηματικών μοντέλων και την αναδιάρθρωση τομέων της οικονομίας, ώστε να ανταπεξέλθουν στις νέες συνθήκες (οικονομικές, αγοράς και ανταγωνισμού, νέων τεχνολογιών και ψηφιακής εποχής, νέων προϊόντων και υπηρεσιών που απαιτούν οι καταναλωτές, προσαρμογής σε ευρωπαϊκές οδηγίες, περιβαλλοντικής καινοτομίας, κ.λπ.).

Για την εκπλήρωση του σκοπού της, η Εταιρεία οφείλει να ενεργεί με τρόπο ανεξάρτητο και επαγγελματικό, με μακροπρόθεσμη προοπτική στην επίτευξη των αποτελεσμάτων της, σύμφωνα με τον εσωτερικό της κανονισμό, στοχεύοντας:

- να αποτυπώσει συνολικά και με διαφάνεια την περιουσία του Ελληνικού Δημοσίου,
- να διαμορφώσει μια αξιόπιστη και μακροπρόθεσμη στρατηγική διαχείρισης των περιουσιακών στοιχείων που θα αξιοποιεί τα συγκριτικά τους πλεονεκτήματα, θα παράγει καλύτερα οικονομικά αποτελέσματα για το Δημόσιο και θα υποστηρίζει την παροχή καλύτερων υπηρεσιών προς τους πολίτες,
- να υποστηρίξει τη μετάβαση σε ένα νέο βιώσιμο μοντέλο ανάπτυξης.

Επιδίωξη της ΕΕΣΥΠ οφείλει να είναι η δημιουργία σύγχρονων και αποδοτικών επιχειρήσεων, που λειτουργούν με αξιοκρατία, διαφάνεια και εξωστρέφεια, ενισχύοντας μακροπρόθεσμα την οικονομική και κοινωνική ανταποδοτικότητά τους. Όσο σημαντικές είναι οι δυνατότητες των δημόσιων επιχειρήσεων, άλλο τόσο απαραίτητη είναι και η υιοθέτηση μιας νέας νοοτροπίας που θα επιτρέψει να απελευθερωθούν οι πραγματικές τους δυνάμεις, με σύγχρονο όραμα, ισχυρές αξίες και ανάληψη ευθύνης.

Για την ΕΕΣΥΠ, το 2018 αποτέλεσε χρονιά ορόσημο, καθώς κατά το έτος αυτό, της μεταβιβάστηκαν οι συμμετοχές του Ελληνικού Δημοσίου σε μία σειρά σημαντικών δημόσιων επιχειρήσεων, 13 συνολικά (πλέον πλήθους θυγατρικών και συγγενών επιχειρήσεών τους). Έτσι, το 2018 αποτελεί την πρώτη ουσιαστικά χρονιά που η ΕΕΣΥΠ λειτούργησε με το πλήρες χαρτοφυλάκιο.

Κατά τη διάρκεια του 2018, η Εταιρεία κλήθηκε να καταρτίσει τον επιχειρηματικό της σχεδιασμό σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα, στη βάση του Στρατηγικού Σχεδίου που είχε προηγηθεί σύμφωνα και με τις προβλέψεις του θεσμικού πλαισίου.

Αναγνωρίζοντας το σημαντικό αποτύπωμα που έχουν οι δημόσιες επιχειρήσεις σε βασικά μεγέθη της οικονομίας αλλά και τις πολλές προκλήσεις που σωρεύτηκαν είτε ως αποτέλεσμα της κρίσης, είτε ως αποτέλεσμα έλλειψης στρατηγικού και επιχειρησιακού σχεδιασμού για πολλά χρόνια, αλλά και ενός ανεξάρτητου και διαφανούς πλαισίου εταιρικής διακυβέρνησης, η ΕΕΣΥΠ ξεκίνησε το 2018 με στοχευμένες δράσεις σε 4 πυλώνες:

- Διοικητικά Συμβούλια και Εταιρική Διακυβέρνηση.
- Στρατηγικό Πλάνο και Επιχειρηματικοί Στόχοι.
- Πλαίσιο Παρακολούθησης και κανόνες Πληροφόρησης και Αναφορών.
- Στόχευση εκσυγχρονισμού (Οικονομική και Λειτουργική Αποδοτικότητα, Τεχνολογία, Ανθρώπινο Δυναμικό, Κοινωνική Αξία) με συγκεκριμένα KPIs σε βάθος τριετίας.

Στο πλαίσιο της υλοποίησης της στρατηγικής της, η ΕΕΣΥΠ προχώρησε εντός των ετών 2018 και 2019 σε δράσεις τόσο για τις άμεσες θυγατρικές (ΤΑΙΠΕΔ και ΕΤΑΔ) όσο και για τις λοιπές θυγατρικές, εκ των οποίων άλλες έχουν ολοκληρωθεί και άλλες είναι στη φάση της ολοκλήρωσης, όπως:

(α) Διοικητικά Συμβούλια & Εταιρική Διακυβέρνηση

- Ανασύσταση και στελέχωση των ΔΣ των δημοσίων επιχειρήσεων: Ολοκλήρωση αξιολογήσεων Διοικητικών Συμβουλίων και προεπιλογή και αξιολόγηση επαγγελματιών (ορίζοντας μέχρι και τον Οκτώβριο 2019, 61 μέλη σε 11 Διοικητικά Συμβούλια εταιρειών).
- Επιτροπές Ελέγχου: Η ΕΕΣΥΠ έχει ορίσει μέχρι και τον Οκτώβριο 2019 δώδεκα (12) Προέδρους Επιτροπών Ελέγχου, με τεχνογνωσία και εξειδικευμένη γνώση σε θέματα λογιστικής και ελεγκτικής, όπως απαιτούν οι νόμοι 4449/2017 και 3429/2005.
- Αναβάθμιση τμημάτων εσωτερικού ελέγχου ή δημιουργία μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου όπου αυτή δεν υπήρχε.
- Ανάπτυξη και εφαρμογή πολιτικών και διαδικασιών κανονιστικής συμμόρφωσης. Ενδεικτικά αναφέρονται: πολιτική καταπολέμησης της διαφθοράς και δωροδοκίας, πολιτική για την προστασία προσωπικών δεδομένων, οδηγίες για την αποφυγή σύγκρουσης συμφερόντων κ.ά. Ταυτόχρονα, στοχοθέτηση των εταιρειών αναφορικά με την πρόοδο και εφαρμογή της κανονιστικής συμμόρφωσης.

(β) Στρατηγικό Πλάνο & Επιχειρηματικοί στόχοι

- Κατάρτιση Στρατηγικού Σχεδίου: Ολοκληρώθηκε η κατάρτιση του Στρατηγικού Σχεδίου της ΕΕΣΥΠ και των θυγατρικών της.
- Κατάρτιση μεσοπρόθεσμων επιχειρηματικών πλάνων: Ολοκληρώθηκε η κατάρτιση μεσοπρόθεσμων επιχειρηματικών πλάνων από τις διοικήσεις των μη εισηγμένων λοιπών θυγατρικών στις οποίες η ΕΕΣΥΠ είναι μέτοχος πλειοψηφίας ή μοναδικός μέτοχος.

- Παράλληλα με τον επιχειρηματικό σχεδιασμό, σε εξέλιξη βρίσκεται και η σταδιακή υλοποίηση των προβλέψεων του Μηχανισμού Συντονισμού, ο οποίος θα καθορίζει με σαφήνεια και διαφάνεια τις σχέσεις μεταξύ Κράτους, ΕΕΣΥΠ και δημόσιων επιχειρήσεων. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη διαδικασία σχετικά με τη διατύπωση του σκοπού των δημόσιων επιχειρήσεων, τη σύναψη συμβάσεων στόχων και απόδοσης και την εκπόνηση των δηλώσεων δεσμεύσεων αναφορικά με τις Υπηρεσίες Γενικού Οικονομικού Συμφέροντος (ΥΓΟΣ).

(γ) Πλαίσιο Παρακολούθησης και κανόνες Πληροφόρησης και Αναφορών

Σημαντικό στόχο για την ΕΕΣΥΠ αποτέλεσε η θέσπιση ενιαίου πλαισίου παρακολούθησης και ελέγχου της απόδοσης και της κατάρτισης των ετήσιων προϋπολογισμών των μη εισηγμένων θυγατρικών μέσω περιοδικών οικονομικών αναφορών αλλά και της σύνταξης χρηματοοικονομικών αναφορών για τις θυγατρικές στο πλαίσιο των ενοποιημένων Ετήσιων και Εξαμηνιαίων οικονομικών καταστάσεων με απώτερο στόχο την προτυποποίηση και τελικώς μηχανογράφηση των αναφορών, έτσι ώστε να είναι δυνατή η συγκέντρωση έγκαιρων και αξιόπιστων πληροφοριών από τις θυγατρικές.

Για τη βελτίωση της διαφάνειας και λογοδοσίας, τέθηκε από την ΕΕΣΥΠ συγκεκριμένο πλαίσιο αναφορών, με υποχρέωση των θυγατρικών να εφαρμόζουν βέλτιστα λογιστικά και ελεγκτικά πρότυπα, να καταρτίζουν και να παρακολουθούν αποδοτικότερα τους ετήσιους προϋπολογισμούς τους, σε συνδυασμό με την παρακολούθηση της απολογιστικής εκτέλεσης αυτών μέσω περιοδικών οικονομικών αναφορών.

(δ) Στόχευση εκσυγχρονισμού (Οικονομική και Λειτουργική Αποδοτικότητα, Τεχνολογία, Ανθρώπινο Δυναμικό, Κοινωνική Αξία) με συγκεκριμένα KPIs σε βάθος τριετίας.

Η ΕΕΣΥΠ σε συνεργασία με τις θυγατρικές της, προωθεί τη διαμόρφωση μιας ψηφιακής στρατηγικής για κάθε εταιρεία δίνοντας προτεραιότητα σε θέματα που αφορούν την εξυπηρέτηση του πελάτη/πολίτη, την αυτοματοποίηση των διαδικασιών και τη διασφάλιση της ακεραιότητας των δεδομένων.

- ΕΕΣΥΠ: κατά το έτος 2018 πραγματοποίησε κέρδη ύψους 13,06 εκατ. ευρώ. Στο πρώτο εξάμηνο του έτους 2019 τα κέρδη έχουν ανέρχονται σε 37,90 εκατ. ευρώ.
- ΕΤΑΔ: (άμεση θυγατρική): μετά από αριθμό ζημιολόγων χρήσεων, επιστροφή σε κερδοφορία, και διανομή μερίσματος (21 εκατ. ευρώ) το έτος 2019.
- ΤΑΠΠΕΔ: (άμεση θυγατρική): Το 2017 και το 2018 πραγματοποίησε έσοδα από την υλοποίηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος Αξιοποίησης ύψους 2.425,2 εκατ. ευρώ.
- ΔΕΘ: πραγματοποίηση καθαρών κερδών κατά το έτος 2018 ύψους 1,29 εκατ. ευρώ.
- ΕΛΤΑ: περιορισμός των δαπανών και πραγματοποίηση μελέτης μετασχηματισμού τους. Το πρόβλημα της εταιρίας παραμένει εξαιρετικά σημαντικό και η αναδιάρθρωσή της αποτελεί εξαιρετικά δύσκολο εγχείρημα.
- ΟΑΣΑ: εφαρμόστηκε και τέθηκε σε λειτουργία το ηλεκτρονικό εισιτήριο.
- ΔΕΗ: Τα αποτελέσματα της ΔΕΗ τα τελευταία έτη ήταν εξαιρετικά αρνητικά και λόγω του μεγέθους και της σημασίας της εταιρίας είχαν σοβαρές αρνητικές συνέπειες στην ελληνική οικονομία συνολικά και ασφαλώς στην ίδια την ΕΕΣΥΠ και κατ' επέκταση στο ελληνικό δημόσιο. Το σχέδιο αναδιάρθρωσης της ΔΕΗ που τέθηκε σε εφαρμογή από τη νέα κυβέρνηση προχωρεί με στόχο τη διάσωση και ανάπτυξη της εταιρίας και την επιστροφή της σε κερδοφορία μετά από μια περίοδο μεγάλων και αδικαιολόγητων ζημιών.

Ο παρακάτω πίνακας απεικονίζει τις μετοχές της Εταιρείας στις άμεσες και λοιπές θυγατρικές της με βάση το άρθρο 188 του ν.4389/2016, όπως αυτό τροποποιήθηκε.

Πίνακας 5.1 Μετοχολόγιο Ελληνικής Εταιρείας Συμμετοχών και Περιουσίας (ΕΕΣΥΠ) ΑΕ

ΕΙΣΗΓΜΕΝΕΣ ΣΤΟ ΧΑ			
Εταιρεία	Συνολικός αριθμός μετοχών	Αριθμός μετοχών κυριότητας ΕΕΣΥΠ	Ποσοστό ΕΕΣΥΠ επί του ΜΚ (%)
Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού ΑΕ (ΔΕΗ)	232.000.000	79.165.114	34,12
Εταιρεία Ύδρευσης και Αποχέτευσης Θεσσαλονίκης ΑΕ (ΕΥΑΘ)	36.300.000	18.150.001	50% + 1 μετοχή
Εταιρεία Ύδρευσης και Αποχέτευσης Πρωτεύουσας ΑΕ (ΕΥΔΑΠ)	106.500.000	53.250.001	50% + 1 μετοχή
Folli Folliε ΑΕ*	66.948.210	643.887	0,96
ΜΗ ΕΙΣΗΓΜΕΝΕΣ ΣΤΟ ΧΑ			
Εταιρεία	Συνολικό μετοχικό κεφάλαιο (σε ευρώ)	Μετοχικό κεφάλαιο κυριότητας ΕΕΣΥΠ (σε ευρώ)	Ποσοστό ΕΕΣΥΠ επί του ΜΚ (%)
Εταιρεία Ακινήτων Δημοσίου ΑΕ (ΕΤΑΔ)	309.050.000	309.050.000	100,00
Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου (ΤΑΙΠΕΔ) ΑΕ	30.000.000	30.000.000	100,00
Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΤΧΣ) **	42.163.557.748	42.163.557.748	100,00
Οργανισμός Αστικών Συγκοινωνιών Αθηνών (ΟΑΣΑ) ΑΕ	1.994.937.035	1.994.937.035	100,00
Ανώνυμος Εταιρεία Διώρυγος Κορίνθου (ΑΕΔΙΚ)	11.818.950	11.818.950	100,00
Ελληνικά Ταχυδρομεία ΑΕ (ΕΛΤΑ)	340.814.324	306.732.891	90,00
Οργανισμός Κεντρικών Αγορών και Αλιείας (ΟΚΑΑ) ΑΕ	37.667.065	37.667.065	100,00
Κεντρική Αγορά Θεσσαλονίκης ΑΕ (ΚΑΘ)	18.953.760	18.953.760	100,00
Διεθνής Έκθεση Θεσσαλονίκης Helexpo ΑΕ (ΔΕΘ Helexpo)	136.747.600	136.747.600	100,00
Ελληνικές Αλυκές ΑΕ	6.966.167	3.844.627	55,19
ΓΑΙΑΟΣΕ ΑΕ	42.149.200	42.149.200	100,00
Διεθνής Αερολιμένας Αθηνών ΑΕ	300.000.000	75.000.000	25,00
ΕΤΒΑ Βιομηχανικές Περιοχές ΑΕ	191.155.200	66.904.320	35,00

* Προέρχεται από τη συμμετοχή του Ελληνικού Δημοσίου στην εταιρεία Καταστήματα Αφορολόγητων Ειδών ΑΕ.

**Το αναφερόμενο ποσό για το ΤΧΣ, αφορά στο καταβληθέν κεφάλαιο και όχι σε μετοχικό κεφάλαιο.

Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου (ΤΑΙΠΕΔ)

Το πρόγραμμα αποκρατικοποιήσεων είναι ένα φιλόδοξο πρόγραμμα αξιοποίησης της περιουσίας του Ελληνικού Δημοσίου. Ο κύριος στόχος του προγράμματος είναι η προσέλκυση σημαντικών διεθνών ροών κεφαλαίου, που α) συνεισφέρουν στον οικονομικό εξορθολογισμό και την επανεκκίνηση της Ελληνικής οικονομίας και β) τροφοδοτούν τη βιώσιμη και διαρκή οικονομική ανάπτυξη της Χώρας. Το άνοιγμα τομέων της αγοράς που πραγματοποιείται μέσω του προγράμματος συμβάλλει μεταξύ άλλων στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, την αύξηση των επενδύσεων, τη βελτίωση της εξωστρέφειας και ανταγωνιστικότητας βασικών τομέων της Ελληνικής οικονομίας, ενώ η συνολικότερη προώθηση του προγράμματος δημιουργεί το κατάλληλο περιβάλλον εδραίωσης και ενίσχυσης της αξιοπιστίας της χώρας στο εξωτερικό. Η αξιοποίηση επιλεγμένων περιουσιακών στοιχείων από τον ιδιωτικό τομέα έχει πολλαπλασιαστικά οφέλη για την Ελληνική οικονομία που περιλαμβάνουν:

- την άμεση μείωση του δημόσιου χρέους,
- το άνοιγμα των αγορών και την ενίσχυση του ανταγωνισμού,
- την αναδιοργάνωση, εκσυγχρονισμό και αξιοποίηση των περιουσιακών στοιχείων του Ελληνικού Δημοσίου, που θα ενισχύσουν την οικονομική δραστηριότητα της χώρας, και ιδιαίτερα της περι-

φέρειας, οδηγώντας στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, νέα φορολογικά έσοδα και καλύτερες υπηρεσίες προς τους πολίτες,

- την προσέλκυση επενδύσεων και τη δημιουργία καινοτόμων έργων, τα οποία θα συμβάλλουν περαιτέρω στην ανάκαμψη και στη βιώσιμη, μακροπρόθεσμη ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας, καθώς και στην αναβάθμιση κρίσιμων κλάδων όπως οι υποδομές, οι μεταφορές, η ενέργεια και ο τουρισμός,
- την εισαγωγή νέων και επενδυτικά ελκυστικών μηχανισμών ανάπτυξης του τουριστικού προϊόντος (ΕΣΧΑΔΑ, ΕΣΧΑΣΕ, κ.λπ.), και
- τη συνδρομή στη διαμόρφωση ενός σύγχρονου, σταθερού, αποτελεσματικού και λειτουργικού ρυθμιστικού και κανονιστικού πλαισίου επενδύσεων.

Προς αυτή την κατεύθυνση, ένα ευρύ χαρτοφυλάκιο περιουσιακών στοιχείων έχει μεταφερθεί στο ΤΑΙΠΕΔ από τη σύστασή του, την 1^η Ιουλίου 2011, και μετά. Τα περιουσιακά στοιχεία που περιήλθαν στο ΤΑΙΠΕΔ έως σήμερα κατηγοριοποιούνται ως εξής:

- υποδομές, στις οποίες εντάσσονται μαρίνες, λιμάνια, αεροδρόμια, αυτοκινητόδρομοι,
- ενέργεια, στην οποία εντάσσονται περιουσιακά στοιχεία των κλάδων διανομής-αποθήκευσης αερίου, διύλισης πετρελαίου (ΕΛΠΕ) και παραγωγής ηλεκτρισμού (ΔΕΗ),
- μετοχές εταιριών, όπως των ΟΛΠ και ΟΛΘ, της ΤΡΑΙΝΟΣΕ, της ΕΕΣΣΤΥ, των ΕΥΔΑΠ και ΕΥΑΘ, τραπεζών, κ.λπ.,
- λοιπά περιουσιακά στοιχεία, στα οποία περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων, οι άδειες εκμετάλλευσης των κρατικών λαχείων και χρήσης ραδιοσυχνοτήτων, κ.λπ., και
- επιλεγμένα ακίνητα του Ελληνικού Δημοσίου.

Αξιίζει να επισημανθεί ότι το ΤΑΙΠΕΔ υλοποιεί ένα ευρύ πρόγραμμα αξιοποίησης της ιδιωτικής ακίνητης περιουσίας του Δημοσίου. Για το σύνολο των ακινήτων που έχουν περιέλθει στο ΤΑΙΠΕΔ στο παρελθόν και για εκείνα που παραμένουν στο χαρτοφυλάκιο του σύμφωνα με το παράρτημα Γ του νόμου 4389/2016, απαιτείται συνήθως μια περίοδος ενεργειών νομικής και τεχνικής ωρίμανσης, ώστε να είναι εφικτή η έναρξη διαδικασίας αξιοποίησης. Μετά το 2016 παρέμειναν στο ΤΑΙΠΕΔ περί τα 91 ακίνητα (ή clusters ακινήτων). Εξ αυτών ήδη έχουν αξιοποιηθεί τα 37, ενώ βρίσκονται σε ώριμη φάση προς αξιοποίηση άλλα 15.

Εντός του 2019:

- Ολοκληρώθηκε ο διαγωνισμός για την επέκταση κατά 20 έτη της Σύμβασης Παραχώρησης του Διεθνούς Αεροδρομίου της Αθήνας και εισπράχθηκε συνολικό τίμημα 1.131,6 εκατ. ευρώ.
- Ολοκληρώθηκε ο διαγωνισμός για την πώληση του 100% του μετοχικού κεφαλαίου της ΕΕΣΣΤΥ, με την είσπραξη του συνολικού τιμήματος των 22 εκατ. ευρώ.
- Υπεγράφη η σύμβαση παραχώρησης του δικαιώματος χρήσης, λειτουργίας, διαχείρισης και εκμετάλλευσης της μαρίνας Χίου. Η πρώτη δόση του 0,6 εκατ. ευρώ, από το συνολικό τίμημα των 6,2 εκατ. ευρώ πρόκειται να εισπραχθεί έως το τέλος του έτους. Διευκρινίζεται ότι η συνολική αξία της συμφωνίας περιλαμβάνει το εφάπαξ καταβλητέο ποσό συν ετήσια αμοιβή παραχώρησης πλέον ποσοστού επί των ετήσιων εσόδων της μαρίνας.
- Ο διαγωνισμός για την αξιοποίηση του ακινήτου Castello Bibelli στην Κέρκυρα βρίσκεται στο τελικό στάδιο ολοκλήρωσης και η πρώτη δόση των 1,6 εκατ. ευρώ από το συνολικό τίμημα των 4,2 εκατ. ευρώ αναμένεται ότι θα καταβληθεί πριν το τέλος του 2019.
- Ολοκληρώθηκε η πώληση για το Νότιο Αφάντου Ρόδου και εισπράχθηκε το συνολικό τίμημα των 15,2 εκατ. ευρώ, ενώ υπεγράφη και η σύμβαση πώλησης (SPA) για το Βόρειο Αφάντου Ρόδου και η πρώτη δόση των 13,5 εκατ. ευρώ, από το συνολικό τίμημα των 26,9 εκατ. ευρώ πρόκειται να εισπραχθεί μέσα στο 2020.
- Ανακηρύχθηκε προτιμητέος επενδυτής για την παραχώρηση του δικαιώματος χρήσης, λειτουργίας, διαχείρισης και εκμετάλλευσης της μαρίνας Αλίμου, για περίοδο 40 ετών (η «Ακτωρ Παραχωρήσεις ΑΕ») και η πρώτη δόση των 27,8 εκατ. ευρώ, από το συνολικό τίμημα, το οποίο υπερβαίνει τα 177 εκατ. ευρώ, πρόκειται να εισπραχθεί μέσα στο επόμενο έτος. Διευκρινίζεται ότι η συνολική

αξία της συμφωνίας περιλαμβάνει εφάπαξ καταβλητέο ποσό κατά την έναρξη της παραχώρησης συν ετήσια αμοιβή παραχώρησης πλέον ποσοστού επί των ετήσιων εσόδων της μαρίνας.

- Βρίσκεται σε εξέλιξη η διαδικασία και γίνονται οι απαιτούμενες ενέργειες για την ολοκλήρωση της συναλλαγής που αφορά στην πώληση του 100% των μετοχών της Ελληνικό ΑΕ. Η πρώτη δόση του τιμήματος 300 εκατ. ευρώ αναμένεται να καταβληθεί το 1^ο τρίμηνο του έτους 2020.

Τέλος, βρίσκεται σε εξέλιξη η προπαρασκευή και ωρίμανση των παρακάτω:

- του 30% των μετοχών του Διεθνούς Αερολιμένα Αθηνών ΑΕ,
- του 65% των μετοχών της ΔΕΠΑ,
- της μακροχρόνιας (35 έτη) παραχώρησης του δικαιώματος χρηματοδότησης, λειτουργίας, συντήρησης και εκμετάλλευσης του αυτοκινητοδρόμου «Εγνατία Οδός» και των επί του αυτοκινητοδρόμου τριών Κάθετων Αξόνων,
- περιφερειακών λιμένων και μαρίνων (π.χ. μαρίνα Ιτέας και Αρετσούς Θεσσαλονίκης),
- του σχεδόν εξαντληθέντος κοιτάσματος φυσικού αερίου Ν. Καβάλας και η μετατροπή του σε υπόγειο χώρο αποθήκευσης φυσικού αερίου,
- λοιπών ακινήτων που εμπεριέχονται στο χαρτοφυλάκιο του ΤΑΙΠΕΔ, όπως το ακίνητο «Πρώην Αμερικανικής Βάσης Γουρνών», οι πρώην εργοταξιακοί χώροι έργου ζεύξης Ρίου-Αντιρρίου και το πρώην ακίνητο του ΕΟΜΜΕΧ στον Ταύρο, το Ολυμπιακό Ιππικό Κέντρο Μαρκόπουλου και άλλα ακίνητα, μέσω ηλεκτρονικής δημοπρασίας.

Τα συνολικά έσοδα για το 2020, τα οποία αναμένεται να πραγματοποιηθούν από το ΤΑΙΠΕΔ, ανέρχονται σε 2.445,8 εκατ. ευρώ, όπως παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 5.2 Στόχος εσόδων* 2020 (σε εκατ. ευρώ)		
1	Προσδοκώμενα έσοδα από διαγωνισμούς, για τους οποίους έχουν υποβληθεί δεσμευτικές προσφορές, με αναμενόμενη πρώτη εκταμίευση το 2020	341,3
2	Έσοδα από καταβολές δόσεων, ολοκληρωμένων συναλλαγών προηγούμενων ετών	34,7
3 (1+2)	Σύνολο (Α) (πίνακας 5.4)	376,0
4	Εκτιμώμενα έσοδα από διαγωνισμούς έργων, οι οποίοι αναμένεται να ολοκληρωθούν το 2020	2.069,8
5 (3+4)	Σύνολο εκτιμώμενων (προς είσπραξη) εσόδων 2020	2.445,8

* Σε ταμειακή βάση

Πίνακας 5.3 Προβολή τριμηνιαίων εσόδων*
(σε εκατ. ευρώ)

	2019					2020				
	1 ^ο Τρίμηνο	2 ^ο Τρίμηνο	3 ^ο Τρίμηνο	4 ^ο Τρίμηνο	Σύνολο	1 ^ο Τρίμηνο	2 ^ο Τρίμηνο	3 ^ο Τρίμηνο	4 ^ο Τρίμηνο	Σύνολο
Έσοδα ανά τρίμηνο	914,9	277,9	1,0	12,9	1.206,7	841,9	26,6	1,2	1.576,1	2.445,8
ΕΤΑΙΡΙΚΑ & ΥΠΟΔΟΜΕΣ										
Μετοχές ΟΠΑΠ 3% +1%				3,0	3,0				3,0	3,0
Περιφερειακά Αεροδρόμια		23,2			23,2		22,9			22,9
ΕΕΣΣΤΥ		22,0			22,0					0,0
Διεθνές Αεροδρόμιο Αθηνών (Επέκταση Σύμβασης Παραχώρησης)	914,4	217,2			1.131,6					0,0
Μαρίνα Χίου				0,6	0,6					0,0
Μαρίνα Αλίμου				-	0,0	27,8				27,8
Έργα σε στάδιο προετοιμασίας					0,0	500,0			1.560,0	2.060,0
Σύνολο Εταιρικών & Υποδομών	914,4	262,4	0,0	3,6	1.180,4	527,8	22,9	0,0	1.563,0	2.113,7
ΑΚΙΝΗΤΑ										
Κασσιώπη				2,0	2,0				2,0	2,0
Νότιο Αφάντου		15,2	-		15,2					0,0
Βόρειο Αφάντου			-		0,0	13,5				13,5
E-auction I - IX	0,5	0,3	1,0	5,7	7,5	0,6	2,2	1,2	1,6	5,6
Αγορά Μοδιάνο Θεσσαλονίκης			-		0,0				0,4	0,4
Ελληνικό					0,0	300,0				300,0
Castello Bibelli				1,6	1,6				0,8	0,8
Λοιπά ακίνητα σε στάδιο προετοιμασίας			-		0,0		1,5		8,3	9,8
Σύνολο Ακινήτων	0,5	15,5	1,0	9,3	26,3	314,1	3,7	1,2	13,1	332,1

Πηγή: ΤΑΙΠΕΔ

* Στοιχεία της 25/10/2019

Η διαχρονική εξέλιξη των εσόδων από αποκρατικοποιήσεις των ετών 2011-2020 απεικονίζεται στους πίνακες 5.4 έως 5.6.

**Πίνακας 5.4 Έσοδα από αποκρατικοποιήσεις
(σε εκατ. ευρώ)**

Έργο	Με προ-σφορά	Συνολικό Τίμημα	Καταβε-βλημένο	Οικ. κλείσιμο συν/γής Α' καταβολή τιμήματος	Δόσεις / Τέλη Παραχώρησης									
					2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Χορήγηση δικαιωμάτων χρήσεως ραδιοσυχνότη-των στις ζώνες των 900 MHz και 1800 MHz	X	408,4	408,3	2011	316,7				34,2	35,1	22,3			
Πώληση άδειας εγκατάστασης και λειτουργίας παιγνιομηχανημάτων (VLTs)	X	560,0	560,0	2011	474,0	86,0								
Επέκταση διάρκειας σύμβασης δικαιώματος διε-ξαγωγής παιγνίων μεταξύ Ελληνικού Δημοσίου και ΟΠΑΠ για 10 χρόνια	X	375,0	375,0	2011	375,0									
Μετοχές ΕΤΕ - ALPHA - ΠΕΙΡΑΙΩΣ	X	14,7	14,7	2012	5,2	9,5								
Πώληση επιλεγμένων κτιρίων εξωτερικού (Λονδί-νο, Τασκένδη, Βρυξέλλες)	X	30,3	30,3	2013		30,3								
Πώληση άδειας Κρατικών Λαχείων	X	190,0	190,0	2013		190,0								
Πώληση 33% μετοχών ΟΠΑΠ	X	652,0	637,0	2013		622,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0
Μετοχές ΟΠΑΠ 1%	X	21,6	21,6	2013		21,6								
Εκμίσθωση για 90 έτη του κτιρίου Διεθνούς Κέ-ντρου Ραδιοτηλεόρασης (IBC)	X	81,0	81,0	2013		81,0								
E-AUCTION I	X	11,0	11,2	2014			8,0	2,0	0,43	0,34	0,34	0,2		
Πώληση επιλεγμένων κτιρίων εξωτερικού (Ντίσελ-ντορφ)	X	0,8	0,8	2014			0,8							
Παλιούρι	X	14,0	14,0	2014		7,0	3,0	2,0	2,0					
Ψηφιακό Μέρισμα	X	388,6	361,7	2014		114,0	189,8	29,6	28,27	26,9				
Πώληση και επαναμίσθωση επιλεγμένων κτιρίων του Δημοσίου (28 ακίνητα)	X	261,3	261,3	2014		261,3								
E-AUCTION II	X	1,8	1,8	2015				0,5	0,3	0,3	0,8	0,2	0,2	0,2
E-AUCTION III	X	10,3	10,4	2015				5,5	0,8	2,0	2,1	0,8	0,4	0,4
Πώληση επιλεγμένων κτιρίων εξωτερικού (Βελι-γρράδι)	X	2,4	2,4	2015				2,4						
Ξενία Σκιάθου	X	2,6	2,6	2015				2,6						
Άγιος Ιωάννης	X	9,6	9,6	2015				9,6						
Αμοιβαίο Ιπποδρομιακό Στόιχημα	X	40,5	40,5	2015				8,1	12,2	20,2				
Σανατόριο Μάνα	X	0,8	0,086	2015				0,008	0,008	0,025	0,025	0,02		
E-AUCTION IV	X	0,5	0,4	2015				0,10	0,16	0,06	0,05	0,05	0,05	0,05
Πώληση επιλεγμένων κτιρίων εξωτερικού (Νέα Υόρκη, Ουάσινγκτον)	X	10,6	10,6	2016					10,6					
Πώληση επιλεγμένων κτιρίων εξωτερικού (Ρώμη, Ερεβάν)	X	10,2	10,2	2016					10,2					
Πώληση επιλεγμένων κτιρίων εξωτερικού (Λου-μπλιάν)	X	0,6	0,6	2016					0,6					
Οργανισμός Λιμένος Πειραιά (51% + 16%)	X	368,5	280,5	2016					280,5					
E-AUCTION VI	X	18,5	12,8	2016					4,6	3,7	4,5	4,3	4,0	4,0
Αστήρ Βουλιαγμένης	X	94,4	94,4	2016					94,4					
Κασσιώπη	X	23,0	17,0	2016					10,0	3,0	4,0	2,0	2,0	2,0
Πώληση 2 Airbus	X	3,84	3,84	2016					3,84					
Αγορά Μοδιάνο, Θεσσαλονίκη	X	1,90	0,4	2017						0,4				0,38
E-AUCTION V	X	0,8	0,9	2017						0,8		0,12		
Περιφερειακά Αεροδρόμια	X	2.150,0	1.278,0	2017						1.234,0	16,7	23,2	22,9	22,9
Περιφερειακά Αεροδρόμια EBITDA	X	45,0	45,0	2017						45,0				
TRAINOSE	X	0,4	0,4	2017						0,4				
Πώληση μετοχών ΑΔΜΗΕ	X	18,4	9,08	2017						1,92	6,0	1,86	0,96	0,96
E-AUCTION VII, VIII	X	231,9	231,9	2018							231,9			
ΟΛΘ (67%)	X	284,0	284,0	2018							284,0			
ΟΤΕ 5%	X	251,0	251,3	2018							251,3			
ΔΕΣΦΑ	X	201,5	166,0	2018							166,0			
Χορήγηση δικαιωμάτων χρήσεως ραδιοσυχνότη-των 2018-2035	X													
ΑΙΑ – Επέκταση σύμβασης	X	1.131,6	1.131,6	2019								1.131,6		
N. Αφάντου, Ρόδος	X	15,2	15,2	2019								15,2		
ΕΕΣΣΤΥ	X	22,0	22,0	2019								22,0		
Μαρίνα Χίου	X	0,6		2019								0,6		
Castello Bibelli, Corfu	X	4,2		2019								1,6	0,8	0,8
Αξιοποίηση έκτασης Ελληνικού	X	915,0		2020										300,0
Μαρίνα Αλίμου	X	27,4		2020										27,8
B. Αφάντου, Ρόδος	X	26,9		2020										13,5
Σύνολο υπογεγραμμένων έργων: 48		8.931,1	6.900,4		1.165,7	5,2	1.040,4	394,1	260,8	498,3	1.367,7	997,5	1.206,7	376,0
Σημείωση: Στα έργα όπου το καταβεβλημένο ποσό ξεπερνά το συνολικό τίμημα, το επιπλέον ποσό αφορά σε τόκους														
ΔΙΑΝΟΜΗ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟΥ														
ΟΛΘ								25,5						
ΕΛΠΕ									22,8					
ΕΥΑΘ									4,4					
ΕΥΔΑΠ										11,0				
ΔΕΠΑ									1,2		29,6			
ΟΛ ΠΑΤΡΑΣ												2,0		
ΟΛ ΗΓΟΥΜΕΝΙΤΣΑΣ												3,0		
ΟΛ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ												4,0		
Σύνολο αποθεματικών					0,0	0,0	0,0	25,5	28,4	0,0	11,0	29,6	9,0	
Σύνολο εσόδων από αποκρατικοποιήσεις		8.931,1	6.900,4		1.165,7	5,2	1.040,4	419,6	289,2	498,3	1.378,7	1.027,1	1.215,7	376,0

Πίνακας 5.5 Πλάνο αποκρατικοποιήσεων*
(σε εκατ. ευρώ)

	2018 Εισπράξεις	2019 Εκτίμηση	2020 Πρόβλεψη	2021 Πρόβλεψη	2022 Πρόβλεψη	2023 Πρόβλεψη
Συνολικές εισπράξεις/προβλέψεις	997,50	1.206,72	2.445,79	341,38	410,08	203,08
Σωρευτικό (από το 2018)	997,50	2.204,22	4.650,01	4.991,39	5.401,47	5.604,55
ΕΤΑΙΡΙΚΑ & ΥΠΟΔΟΜΕΣ						
ΟΠΑΠ 33% μετοχικό κεφάλαιο + 1% μετοχικό κεφάλαιο	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00
Ψηφιακό Μέρισμα	26,90					
Δικαιώματα Συχνότητων (Κινητή Τηλεφωνία)	166,00			7,10	7,10	7,10
Περιφερειακά Αεροδρόμια	16,70	23,20	22,90	22,90	22,90	22,90
Περιφερειακά Αεροδρόμια - αναλογία EBITDA**					65,00	69,20
ΕΕΣΣΤΥ		22,00				
ΟΛΠ					88,00	
ΟΛΘ	231,90					
ΟΤΕ 5% μετοχικό κεφάλαιο	284,00					
ΟΔΙΕ						
ΔΑΑ - επέκταση σύμβασης		1.131,60				
ΔΕΣΦΑ	251,30					
Μαρίνα Χίου		0,60				
Μαρίνα Αλίμου			27,80	0,40	0,70	2,80
Έργα στο στάδιο προετοιμασίας (Λοιπά Εταιρικά & Υποδομές)***			2.060,00	280,00	40,00	40,00
ΑΚΙΝΗΤΑ						
e-auction I - VIII	13,70	7,52	5,61	8,10	0,80	0,50
Κασσιώπη	4,00	2,00	2,00	2,00	2,00	
Νότιο Αφάντου		15,20				
Βόρειο Αφάντου			13,50	2,70	2,70	2,70
Ελληνικό			300,00		167,00	45,00
Αγορά Μοδιάνο (Θεσσαλονίκη)			0,38	0,38	0,38	0,38
Castello Bibelli		1,60	0,80	0,80	1,00	
Έργα στο στάδιο προετοιμασίας (Λοιπά ακίνητα) ***			9,80	14,00	9,50	9,50
Εταιρικά & Υποδομές	979,80	1.180,40	2.113,70	313,40	226,70	145,00
Σωρευτ. Εταιρ. & Υποδομές (από το 2018)	979,80	2.160,20	4.273,90	4.587,30	4.814,00	4.959,00
Ακίνητα	17,70	26,32	332,09	27,98	183,38	58,08
Σωρευτ. Ακίνητα (από το 2018)	17,70	44,02	376,11	404,09	587,47	645,55

Πηγή: ΤΑΙΠΕΔ, Οκτώβριος 2019

* Ενημέρωση 25/10/2019

** Υπόθεση βασισμένη στο business plan

*** Εκτιμήσεις έργων για τα οποία δεν έχει διεξαχθεί ακόμα διαγωνισμός ή δεν έχει ανακηρυχθεί πλειοδότης

Πίνακας 5.6 Έσοδα προγράμματος αποκρατικοποιήσεων
(σε εκατ. ευρώ)

2011-2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Εισπράξεις	Εισπράξεις	Εισπράξεις	Εισπράξεις	Εισπράξεις	Εισπράξεις	Εισπράξεις	Εισπράξεις	Προβλέψεις
1.170,9	1.040,4	419,6	289,2	498,3	1.378,7	1.027,1	1.215,7*	2.445,8

Πηγή: ΤΑΙΠΕΔ, Οκτώβριος 2019

Σύνολο εισπράξεων/εκτιμήσεων/προβλέψεων

* Εισπράξεις 1.194,4 εκατ. ευρώ (αποκρατικοποιήσεις + αποθεματικά) + 21,3 εκατ. ευρώ εκτίμηση εισπράξεων (υπογεγραμμένα έργα, για τα οποία δεν έχει ολοκληρωθεί το οικονομικό κλείσιμο και αποθεματικά προς είσπραξη) = 1.215,7 εκατ. ευρώ.

Ακολουθεί πίνακας με το μετοχολόγιο ΤΑΙΠΕΔ

Πίνακας 5.7 Μετοχολόγιο Ταμείου Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου (ΤΑΙΠΕΔ) ΑΕ (αφορά μετοχές κυριότητας ΕΔ που περιλαμβάνονται στο Πρόγραμμα Αποκρατικοποιήσεων και μεταφέρθηκαν με απόφαση της ΔΕΑΑ στο ΤΑΙΠΕΔ ΑΕ σύμφωνα με το Ν. 3986/2011)			
ΕΙΣΗΓΜΕΝΕΣ ΣΤΟ ΧΑ			
Εταιρεία	Συνολικός αριθμός μετοχών	Αριθμός μετοχών κυριότητας ΤΑΙΠΕΔ	Ποσοστό ΤΑΙΠΕΔ επί του ΜΚ (%)
Ελληνικά Πετρέλαια ΑΕ	305.635.185	108.430.304	35,48
ΕΥΑΘ	36.300.000	8.717.999	24,02
ΕΥΔΑΠ	106.500.000	12.069.739	11,33
ΟΛΘ	10.080.000	732.594	7,27
ΟΛΠ	25.000.000	1.784.440*	7,14
ΔΕΗ	232.000.000	39.440.000	17,00
* Οι υπόλοιπες 4.000.000 μετοχές που κατείχε το ΤΑΙΠΕΔ έχουν κατατεθεί σε λογαριασμό μεσεγγύησης και το ΤΑΙΠΕΔ διατηρεί μόνο το δικαίωμα ψήφου.			
ΜΗ ΕΙΣΗΓΜΕΝΕΣ ΣΤΟ ΧΑ			
Εταιρεία	Συνολικό μετοχικό κεφάλαιο (σε ευρώ)	Μετοχικό κεφάλαιο κυριότητας ΤΑΙΠΕΔ (σε ευρώ)	Ποσοστό ΤΑΙΠΕΔ επί του ΜΚ (%)
Ελληνικό ΑΕ	3.800.000	3.800.000	100,00
Διεθνής Αερολιμένας Αθηνών ΑΕ	300.000.000	90.000.000	30,00
ΛΑΡΚΟ	109.327.663	60.337.942	55,19
ΔΕΠΑ ΑΕ	991.238.046	644.304.730	65,00
Οργανισμός Διεξαγωγής Ιπποδρομιών Ελλάδος (ΟΔΙΕ) ΑΕ (υπό εκκαθάριση)	124.512.087	124.512.087	100,00
Οργανισμός Λιμένος Αλεξανδρούπολης	1.354.741	1.354.741	100,00
Οργανισμός Λιμένος Βόλου	8.192.157	8.192.157	100,00
Οργανισμός Λιμένος Ελευσίνας	895.400	895.400	100,00
Οργανισμός Λιμένος Ηγουμενίστας	9.783.640	9.783.640	100,00
Οργανισμός Λιμένος Ηρακλείου	1.533.515	1.533.515	100,00
Οργανισμός Λιμένος Καβάλας	7.605.775	7.605.775	100,00
Οργανισμός Λιμένος Κέρκυρας	2.500.206	2.500.206	100,00
Οργανισμός Λιμένος Λαυρίου	303.051	303.051	100,00
Οργανισμός Λιμένος Πατρών	17.389.590	17.389.590	100,00
Οργανισμός Λιμένος Ραφήνας	864.090	864.090	100,00

Πηγή: ΤΑΙΠΕΔ

Ακολουθούν πίνακες με το μετοχολόγιο του Ελληνικού Δημοσίου (Πίνακες 5.8 έως 5.10)

Πίνακας 5.8 Μετοχολόγιο Ελληνικού Δημοσίου Προνομιούχες μετοχές άρθρου 1 του ν. 3723/2008	
Πιστωτικό ίδρυμα	Προνομιούχες μετοχές (σε ευρώ)
Πιστωτικά ιδρύματα υπό ειδική εκκαθάριση	
Πανελλήνια Τράπεζα	28.300.000,00
Proton Bank	79.999.995,79
Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο	224.960.000,00
FBV-ΠΡΩΤΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΕ	50.000.000,00
Σύνολο	383.259.995,79

Πηγή: Γενική Γραμματεία Οικονομικής Πολιτικής-Μονάδα Αποκρατικοποιήσεων, Διαχείρισης Κινητών Αξιών και Επιχειρησιακού Σχεδιασμού-Τμήμα Γ' Διαχείρισης Κινητών Αξιών

**Πίνακας 5.9 Μετοχολόγιο Ελληνικού Δημοσίου
Εισηγμένες στο ΧΑ**

Εταιρεία	Συνολικός αριθμός μετοχών	Αριθμός μετοχών κυριότητας ΕΔ	Ποσοστό ΕΔ επί του ΜΚ (%)
ΟΤΕ	490.150.389	4.901.507	1,00
Τράπεζα Ελλάδος	19.864.886	1.774.088	8,93
ΥΓΕΙΑ	305.732.436	33.660	0,01
TITAN CEMENT INTERNATIONAL SA	77.063.568	30.464	0,04
ATTICA ΑΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ	191.660.320	110	0,00
ΚΕΚΡΟΨ	19.804.134	1.888	0,01
ΚΕΡΑΜΕΙΑ ΑΛΛΑΤΙΝΗ-ΑΣΤΙΚΑ ΑΚΙΝΗΤΑ	24.619.524	317.887	1,29

Πηγή: Γενική Γραμματεία Οικονομικής Πολιτικής-Μονάδα Αποκρατικοποιήσεων, Διαχείρισης Κινητών Αξιών και Επιχειρησιακού Σχεδιασμού-Τμήμα Γ' Διαχείρισης Κινητών Αξιών

**Πίνακας 5.10 Μετοχολόγιο Ελληνικού Δημοσίου
Μη εισηγμένες στο ΧΑ**

Εταιρεία	Συνολικό μετοχικό κεφάλαιο (σε ευρώ)	Μετοχικό κεφάλαιο κυριότητας του ΕΔ (σε ευρώ)	Ποσοστό ΕΔ επί του ΜΚ (%)
ΕΕΣΥΠ (ν.4512/18)			
Ελληνική Εταιρεία Συμμετοχών και Περιουσίας (ΕΕΣΥΠ) ΑΕ	10.000.000	10.000.000	100,00
ΑΜΥΝΤΙΚΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ			
Ελληνική Αεροπορική Βιομηχανία (ΕΑΒ) ΑΕ	1.279.847.670	1.276.242.870	99,72
Ελληνικά Αμυντικά Συστήματα (ΕΑΣ) ΑΒΕΕ	1.461.816.349	1.460.891.309	99,94
ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ			
ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ ΑΕ	6.017.007.048	6.017.007.048	100,00
Οργανισμός Συγκοινωνιακού Έργου Θεσ/νίκης (ΟΣΕΘ) ΑΕ	6.000.000	6.000.000	100,00
Οργανισμός Σιδηροδρόμων Ελλάδος (ΟΣΕ) ΑΕ	4.799.198.400	4.799.198.400	100,00
ΚΤΗΜΑΤΙΚΕΣ			
Κτιριακές Υποδομές ΑΕ-ΚΤΥΠ (Συγχώνευση ΟΣΚ, ΔΕΠΑΝΟΜ και ΘΕΜΙΣ)	532.560.824	532.560.824	100,00
ΔΙΑΦΟΡΕΣ			
ΑΕ Εκμεταλλεύσεως Ακινήτων	1.126.910	439.495	39,00
ΑΕ Μονάδων Υγείας (ΑΕΜΥ) ΑΕ	12.000.000	12.000.000	100,00
ΑΓΕΤ ΗΡΑΚΛΗΣ ΑΕ	120.841.000	1.261	0,001
Αθηνναϊκό Πρακτορείο Ειδήσεων - Μακεδονικό Πρακτορείο Ειδήσεων (ΑΠΕ-ΜΠΕ) ΑΕ	5.820.170	5.820.170	100,00
Αλεξάνδρεια Ζώνη Καινοτομίας ΑΕ	60.000	60.000	100,00
Ανάπλαση Αθήνας ΑΕ	10.050.000	10.050.000	100,00
Ανώνυμη Ελλ. Εταιρεία Υλών Οικοδομικής Ο ΑΤΛΑΣ	584.640	334	0,06
Δημόσια Εταιρεία Συμμετοχών Ανεξάρτητος Διαχειριστής Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΔΕΣ ΑΔΜΗΕ) ΑΕ	297.000.000	297.000.000	100,00
Δημοτική Επιχείρηση Λίμνης Ιωαννίνων ΑΕ	228.212	24.710	10,83
ΔΙΟΝΥΣΟΣ Ανώνυμος Γεωργική Βιομηχανική Εμπορική Κτηματική & Τουριστική Εταιρεία	99.098.604	20.716	0,02
Εγνατία Οδός ΑΕ	7.050.000.000	7.050.000.000	100,00
Εθνικό Κέντρο Οπτικοακουστικών Μέσων & Επικοινωνίας (ΕΚΟΜΕ)	24.000	24.000	100,00
Εθνικό Ταμείο Επιχειρηματικότητας και Ανάπτυξης (ΕΤΕΑΝ πρώην ΤΕΜΠΜΕ)	942.479.700	942.479.700	100,00
Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα Επενδύσεων ΑΕ (πρώην ΤΑΝΕΟ ΑΕ)	119.300.000	45.000.000	37,72
Ελληνική Εταιρεία Διαχείρισης Δικαιωμάτων Πνευματικής και Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας Ελληνικού Δημοσίου ΑΕ	45.000.000	45.000.000	100,00
Ελληνική Εταιρεία Επενδύσεων & Εξωτερικού Εμπορίου ΑΕ-Enterprise Greece Invest & Trade (πρώην Invest in Greece ΑΕ,ΕΛΚΕ)	293.400	293.400	100,00
Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης & Αυτοδιοίκησης (ΕΕΤΑΑ) ΑΕ	2.000.000	480.000	24,00
Ελληνική Διαχειριστική Εταιρεία Υδρογονανθράκων ΑΕ (ΕΔΕΥ) ΑΕ	1.000.000	1.000.000	100,00
Ελληνικό Φεστιβάλ ΑΕ	210.000	210.000	100,00
ΕΡΤ ΑΕ	5.000.000	5.000.000	100,00
Εταιρεία Διαχείρισης Ειδικού Κεφαλαίου ΤΑΠ-ΟΤΕ (ΕΔΕΚΤ ΟΤΕ) ΑΕΠΕΥ	300.000	15.000	5,00
Εταιρεία Αξιοποίησης Εκκλησιαστικής Ακίνητης Περιουσίας (ΕΑΕΑΠ)	300.000	150.000	50,00
Εταιρεία Βιομηχανικής Έρευνας & Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Εργαστηριακών δοκιμών, Πιστοποίησης και Ποιότητας ΑΕ (ΕΒΕΤΑΜ) ΑΕ (συγχώνευση με ΕΚΕΠΥ, ΕΤΑΚΕΙ και ΕΛΟΤ)	5.511.800	4.839.400	87,80
Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση Κοινωνικής Ασφάλισης (ΗΔΙΚΑ) ΑΕ	3.000.000	3.000.000	100,00

**Πίνακας 5.10 Μετοχολόγιο Ελληνικού Δημοσίου
Μη εισηγμένες στο ΧΑ**

Εταιρεία	Συνολικό μετοχικό κεφάλαιο (σε ευρώ)	Μετοχικό κεφάλαιο κυριότητας του ΕΔ (σε ευρώ)	Ποσοστό ΕΔ επί του ΜΚ (%)
ΚΑΪΡ ΡΟΔΟΥ	576.721	21.694	3,76
Κέντρο Τεκμηρίωσης & Κωστολόγησης Νοσοκομειακών Υπηρεσιών ΑΕ (ΚΕΤΕΚΝΥ) ΑΕ			
πρώην Εταιρεία Συστήματος Αμοιβών Νοσοκομείων (ΕΣΑΝ) ΑΕ	1.000.000	1.000.000	100,00
Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος (ΚΠΙΣΝ)	473.751.262	473.751.262	100,00
Κοινωνία της Πληροφορίας ΑΕ (συγχώνευση με Ψηφιακές Ενισχύσεις ΑΕ)	7.017.500	7.017.500	100,00
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΗΣ ΑΠΕ & ΕΓΓΥΗΣΕΩΝ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ ΑΕ (ΔΑΠΕΕΠ ΑΕ)			
(πρώην ΔΕΣΜΗ ΑΕ και πρώην ΛΑΓΗΕ ΑΕ)	293.500	293.500	100,00
Μονάδα Οργάνωσης της Διαχείρισης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων (ΜΟΔ) ΑΕ	129.140	129.140	100,00
Οργανισμός Ανάπτυξης Κρήτης (ΟΑΚ) ΑΕ	532.800	271.728	51,00
Οργανισμός Λιμένων Ν. Ευβοίας (ΟΛΝΕ) ΑΕ	4.092.714	4.092.714	100,00
ΦΟΙΝΙΞ GROUPAMA	24.171.000	365	0,00
Εταιρείες Ομίλου Σαρακάκη (μεταφορά από χαρτοφυλάκιο ΔΕΚΑ ΑΕ)			
Απόλλων ΑΕ Μεσιτείας Ασφαλίσεων	74.000	560	0,76
Αφοι Σαρακάκη ΑΕΒΜΕ(Συγχώνευση με Γενική Αυτοκινήτων, Σαρακάκης Λιανική, Ιάσων)	14.070.000	29.700	0,211
Σαρακάκης Σεντερ ΑΕΤΕ	17.576.260	239.220	1,36
Κτηματική και Ναυτική ΑΕ	9.732.270	254.680	2,62
ΕΠΟΠΤΕΥΟΜΕΝΕΣ ΑΠΟ ΤΗ ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ			
Εθνικό Δίκτυο Έρευνας και Τεχνολογίας (ΕΔΕΤ)	25.850.000	25.850.000	100,00
Επιστημονικό Πάρκο Πατρών (ΕΠΠ)	1.537.558	1.537.558	100,00
ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΠΟΥ ΠΡΟΗΛΘΑΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ ΤΟΥ ΕΟΜΜΕΧ			
Βιοτεχνικό Πάρκο Θεσσαρτίδας (ΒΙΟΠΑΘΕ) ΑΕ	1.358.876	161.425	11,88
Εθνικό Κέντρο Αξιολόγησης της Ποιότητας και της Τεχνολογίας στην Υγεία (πρώην ΕΚΕΒΥΛ) ΑΕ (ΕΚΑΠΤΥ)	1.194.200	141.110	11,82
Βιοτεχνικό Πάρκο Γρεβενών (ΒΙΟΠΑΓΡΕ) ΑΕ	175.800	3.516	2,00
Κέντρο Παραδοσιακής Βιοτεχνίας Ιωαννίνων (ΚΕΠΑΒΙ) ΑΕ	147.000	6.027	4,10
Εκθετήριο Δημοπρατήριο Γούνας ΑΕ	319.680	1.305	0,41
ΥΠΟ ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ (Αρ. 14α ν. 3429/2005)			
Ολυμπιακές Αερογραμμές	130.385.000	130.385.000	100,00
Ολυμπιακή Αεροπορία Υπηρεσίες	354.946.354	354.946.354	100,00
Ελληνικά Συστήματα Παραγωγής Πολιτικών Προϊόντων ΑΒΕΕ	21.166.191	21.138.740	99,87
Ελληνική Βιομηχανία Οχημάτων (ΕΛΒΟ) ΑΒΕ	115.790.000	98.987.900	85,49
ΥΠΟ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ			
<i>Πιστωτικά ιδρύματα</i>			
Αγροτική Τράπεζα της Ελλάδος	1.050.573.329	973.710.056	92,68
Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο	1.052.524.067	358.313.165	34,04
<i>Δοιπές</i>			
Αγορή ΑΕ	5.870.000	5.870.000	100,00
ΑΣΠΙΣ ΠΡΟΝΟΙΑ ΑΕΓΑ	51.365.564	4.375	0,01
ΑΤΕ Τεχνική Πληροφορική	4.049.896	280.565	6,93
Βιοτεχνικό Πάρκο Χανίων ΑΕ	60.000	17.400	29,00
Δημόσια Επιχείρηση Πολοδομίας & Στέγασης (ΔΕΠΟΣ) ΑΕ	24.541.982	24.541.982	100,00
Ελληνικά Συστήματα Πληροφορικής (ΕΛΣΥΠ) ΑΕ (προήλθε από κατάργηση ΕΟΜΜΕΧ)	784.552	159.892	20,38
Ελληνική Αναπτυξιακή Εταιρεία Επενδύσεων (ΕΑΕΕ) ΑΕ	26.208.640	26.208.640	100,00
Ελληνικό Κέντρο Αργιλομάζης (ΕΛΚΕΑ) ΑΕ (προήλθε από κατάργηση ΕΟΜΜΕΧ)	1.444.393	1.092.539	75,64
Ελληνικό Κέντρο Αργυροχρυσοχοίας (ΕΛΚΑ) ΑΕ (προήλθε από κατάργηση ΕΟΜΜΕΧ)	58.700	38.713	65,95
Ελληνικό Κέντρο Τεχνολογίας και Σχεδιασμού (ΕΛΚΕΔΕ) ΑΕ (προήλθε από κατάργηση ΕΟΜΜΕΧ)	452.577	230.860	51,01
Ελληνικός Οργανισμός Εξωτερικού Εμπορίου (ΟΠΕ) ΑΕ	623.797	424.182	68,00
Ενοποίηση Αρχαιολογικών Χώρων και Αναπλάσεις ΑΕ	121.449.478	121.449.478	100,00
Εταιρεία Τεχνολογικής Ανάπτυξης Τροφίμων (ΕΤΑΤ) ΑΕ	505.000	503.662	99,74
Ιχθυοκαλλιεργητικό Κέντρο Αχελώου (ΙΧΘΥΚΑ) ΑΕ	5.827.950	3.271.268	56,13
Κέντρο Ελληνικής Γούνας (ΚΕΓ) ΑΕ (προήλθε από κατάργηση ΕΟΜΜΕΧ)	58.600	29.886	51,00
Νέα Ανώνυμη Εταιρεία Διώρυγος Κορίνθου (ΝΑΕΔΚ)	395.833	294.104	74,30
NUTRIART ΑΒΕΕ	23.506.704	77.807	0,331
Πετζετάκις ΑΕ	7.674.944	38.657	0,504
Ταμείο Εθνικής Οδοποιίας (ΤΕΟ) ΑΕ	56.407.000	56.407.000	100,00
ΚΑΤΗΡΓΗΜΕΝΕΣ			
Ελληνικός Διαστημικός Οργανισμός ΑΕ (ΕΛΔΟ ΑΕ)			

Πηγή: Γενική Γραμματεία Οικονομικής Πολιτικής-Μονάδα Αποκρατικοποιήσεων, Διαχείρισης Κινητών Αξιών και Επιχειρησιακού Σχεδιασμού-Τμήμα Γ' Διαχείρισης Κινητών Αξιών

Γενική Γραμματεία Φορολογικής Πολιτικής και Δημόσιας Περιουσίας

Για το έτος 2020 βασική κυβερνητική επιλογή αποτελεί η ορθολογική διαχείριση της περιουσίας του Δημοσίου, με στόχους την εξασφάλιση σημαντικών και σταθερών εσόδων για το Δημόσιο σε μακροχρόνια βάση, την απομείωση του χρέους και τη δημιουργία πρόσθετου αναπτυξιακού οφέλους. Η πολιτική αυτή έχει ως βασικούς άξονες την καταγραφή, την προστασία και την αξιοποίηση της δημόσιας ακίνητης περιουσίας, καθώς και τον εξυγχιονισμό και την απλοποίηση των διαδικασιών και του υφιστάμενου νομοθετικού πλαισίου.

Α. Καταγραφή

Σχετικά με την καταγραφή της Δημόσιας Περιουσίας δύο έργα βρίσκονται σε φάση λειτουργίας και ένα σε φάση προγραμματισμού:

Έργα σε φάση λειτουργίας

• Ψηφιακές Υπηρεσίες Δημόσιας Περιουσίας και Εθνικών Κληροδοτημάτων (ΨΥΔΗΠΕΕΚ)

Το πληροφοριακό σύστημα των Ψηφιακών Υπηρεσιών Δημόσιας Περιουσίας και Εθνικών Κληροδοτημάτων (ΨΥΔΗΠΕΕΚ) λειτουργεί με στόχο την υποστήριξη όλων των διαδικασιών των υπηρεσιών της Γενικής Διεύθυνσης Δημόσιας Περιουσίας, μέσω της ψηφιοποίησης διαγραμμάτων και εγγράφων καθώς και της δημιουργίας περιγραφικής και γεωγραφικής βάσης δεδομένων. Το έργο βρίσκεται ήδη σε φάση λειτουργίας και συνεχούς ενημέρωσης των δεδομένων αυτού.

Στόχοι για το 2020 είναι:

- η ενημέρωση της γεωχωρικής πληροφορίας με τα νεότερα υπόβαθρα του Εθνικού Κτηματολογίου,
- η βελτίωση της λειτουργικότητας του πληροφοριακού συστήματος,
- η διαλειτουργικότητα με το TAXIS, για την απευθείας βεβαίωση των πρωτοκόλλων αποζημίωσης αυθαίρετης χρήσης στις οικίες ΔΟΥ,
- η διαλειτουργικότητα με το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων σχετικά με τις συντελεσμένες απαλλοτριώσεις,
- η περαιτέρω προώθηση της ηλεκτρονικής διακίνησης εγγράφων με στόχο την εξοικονόμηση πόρων.

• Μητρώο Ακίνητης Περιουσίας (ΜΑΠ)

Το Αυτοτελές Τμήμα Μητρώου Ακίνητης Περιουσίας έχει ως βασική αρμοδιότητα το συντονισμό των εμπλεκόμενων φορέων για την καταγραφή της ακίνητης περιουσίας όλων των φορέων του Δημοσίου Τομέα σε ενιαίο Μητρώο Ακίνητης Περιουσίας (ΜΑΠ). Το ΜΑΠ λειτουργεί ως ένα συνεχώς επικαιροποιούμενο γεωγραφικό και περιγραφικό μητρώο, στο οποίο καταγράφονται τα δεδομένα των βάσεων της δημόσιας περιουσίας συνολικά. Η αναγκαιότητα του έργου συνίσταται στη δυνατότητα που παρέχει στη Γενική Γραμματεία Φορολογικής Πολιτικής και Δημόσιας Περιουσίας (ΓΓΦΠ&ΔΠ) να συντονίζει και να ελέγχει την εφαρμογή της πολιτικής όσον αφορά στη διαχείριση και αξιοποίηση της ακίνητης περιουσίας του Δημοσίου μέσω της ψηφιακής συστηματικής καταγραφής, ταξινόμησης και επεξεργασίας.

Στην τελική του μορφή το ΜΑΠ θα αποτελέσει το βασικό εργαλείο εντοπισμού και καταγραφής της ακίνητης περιουσίας του Ελληνικού Δημοσίου με σταδιακή λειτουργική μετατροπή του σε Δημόσιο Κτηματολόγιο.

Στόχοι για το 2020 είναι:

- η δημιουργία νέων αναφορών BI (Business Intelligence),
- η διόρθωση και επικαιροποίηση της ψηφιακής πλατφόρμας ώστε να εναρμονιστεί πλήρως με την υφιστάμενη νομοθεσία (ν.4389/2016),

- η καταχώρηση των πληροφοριών που προέκυψαν από τον έλεγχο του Τμήματος στην ηλεκτρονική βάση ΨΥΔΗΠΕΕΚ που αφορούν στο νομικό και πραγματικό καθεστώς των 10.119 ΚΑΕΚ υπό μεταβίβαση στην ΕΤΑΔ ΑΕ,
- η επικαιροποίηση των γεωγραφικών υποβάθρων (LSO 25) μέσω της Ελληνικό Κτηματολόγιο ΑΕ,
- η υλοποίηση της διαλειτουργικότητας με τις ψηφιακές βάσεις όλων των δημόσιων φορέων που διαχειρίζονται ακίνητα (Ελληνικό Κτηματολόγιο, Υπουργεία κ.λπ.),
- η συμπλήρωση και επικαιροποίηση του Μητρώου Ακίνητης Περιουσίας μέσω των Κτηματικών Υπηρεσιών.

Σε αυτό το πλαίσιο, στόχος της ΓΤΦΠ&ΔΠ είναι η ένταξη έργου για τη «Συμπλήρωση και Επικαιροποίηση του Μητρώου Ακίνητης Περιουσίας» στο πλαίσιο του ΕΠ «Μεταρρύθμιση Δημόσιου Τομέα» για το έτος 2020-2021 με στόχο την ταχύτερη επίτευξη της πλήρους και επικαιροποιημένης λειτουργίας του ψηφιακού μητρώου σε ότι αφορά στα ακίνητα του Υπουργείου Οικονομικών. Το έργο αυτό θα αποτελέσει οδηγό για αντίστοιχες δράσεις στα λοιπά υπουργεία.

Έργο υπό προγραμματισμό:

• Εντοπισμός και ακριβής προσδιορισμός ακίνητης περιουσίας ιδιαίτερου φυσικού κάλλους

Στο πλαίσιο της ανάδειξης της δημόσιας περιουσίας η ΓΤΦΠ&ΔΠ σχεδιάζει να προχωρήσει με τη σύμπραξη εξειδικευμένων τμημάτων Ελληνικών Πανεπιστημίων, στον ακριβή γεωχωρικό προσδιορισμό των ορίων δημόσιων ακινήτων ιδιαίτερου φυσικού κάλλους ή ιδιαίτερης οικονομικής ή πολιτιστικής σημασίας, που δεν ήταν τεχνικά εφικτό μέχρι σήμερα να οριοθετηθούν με τα υπάρχοντα μέσα (π.χ. Καλντέρα νήσου Θήρας). Ο ακριβής εντοπισμός τέτοιων ακινήτων αναμένεται να επιφέρει σημαντικά οφέλη για το Δημόσιο.

Β. Προστασία

• Αξιοποίηση γεωχωρικών δεδομένων

Στόχος της ΓΤΦΠ&ΔΠ είναι η ενημέρωση του ΨΥΔΗΠΕΕΚ μέσω της συνεχούς καταχώρισης των χωρικών μεταβολών των δημόσιων κτημάτων (λόγω ρυμοτομικών αλλαγών, απαλλοτριώσεων, καταπατήσεων κ.α.), των ακτών (λόγω διαβρώσεων, τεχνικών έργων κ.α.) και των κοινόχρηστων ζωνών αιγιαλού με την αξιοποίηση γεωχωρικών δεδομένων που παρέχονται από το ΨΥΔΗΠΕΕΚ. Με την επεξεργασία των εν λόγω δεδομένων παρέχεται η δυνατότητα στις Κτηματικές Υπηρεσίες να διαπιστώνουν μετά από αυτοψίες τις τυχόν χωρικές μεταβολές και τη νομιμότητα αυτών.

Γ. Αξιοποίηση

• Στέγαση δημόσιων υπηρεσιών – εξορθολογισμός και εξοικονόμηση δαπανών

Συνεχίζεται το 2020 η προσπάθεια εξορθολογισμού των αναγκών στέγασης των υπηρεσιών του Δημοσίου. Διενεργούνται νέοι διαγωνισμοί στέγασης, με σκοπό τη δραστική μείωση των σχετικών λειτουργικών δαπανών και την προσαρμογή στους νέους Κανονισμούς και απαιτήσεις (ασφάλειας κ.λπ.).

• Κατεχόμενα και Ανταλλάξιμα Κτήματα

Η τακτοποίηση των κατεχομένων Δημοσίων και Ανταλλάξιμων Κτημάτων αναμένεται να εξασφαλίσει σημαντικά έσοδα για τον Κρατικό Προϋπολογισμό και αποτελεί λύση αξιοποίησης της Δημόσιας Περιουσίας με πολλαπλή στόχευση:

- Την εξάλειψη κοινωνικών αδικιών ιστορικά τεκμηριωμένων και συγκρούσεων και διεκδικήσεων κάθε μορφής, που εκδηλώνονται κάθε φορά που η Πολιτεία προσπαθεί να προστατεύσει με συγκεκριμένα μέτρα, αλλά με σημαντική χρονική υστέρηση, την περιουσία της.
- Την εισροή σημαντικών εσόδων στον Κρατικό Προϋπολογισμό και την αποτελεσματική προστασία της κοινόχρηστης περιουσίας του Δημοσίου, καθώς και της περιουσίας που θα αποκαλυφθεί με την ολοκλήρωση του Εθνικού Κτηματολογίου.

- Την απελευθέρωση των αρμόδιων διοικητικών υπηρεσιών και των δικαστηρίων από σημαντικό αριθμό δικών, εξόδων και γραφειοκρατικών διαδικασιών.

Επί μέρους παρεμβάσεις

- **Σχολάζουσες Κληρονομίες**

Άμεσα έσοδα μπορούν να εξασφαλισθούν από τις Σχολάζουσες Κληρονομίες μέσω της υλοποίησης προγράμματος ταχείας εκκαθάρισής τους, ώστε να μην παραμένουν υποθέσεις εκκρεμείς για μεγάλο χρονικό διάστημα.

- **Κληροδοτήματα**

Στόχος της ΓΓΦΠ&ΔΠ είναι να ενεργοποιήσει τους μηχανισμούς ελέγχου επί των ιδρυμάτων και κληροδοτημάτων, ώστε να διασφαλίζεται η αποτελεσματική υλοποίηση του κοινωνικού έργου που έχουν αναλάβει σύμφωνα με την επιθυμία του διαθέτη. Επίσης, στόχος της ΓΓΦΠ&ΔΠ είναι η επίτευξη της μέγιστης δυνατής δημοσιότητας στις χορηγούμενες από τα ιδρύματα υποτροφίες προς ενημέρωση των ενδιαφερόμενων δικαιούχων.

- **Αιγιαλοί και Παραλίες**

Η διενέργεια ηλεκτρονικών δημοπρασιών για την παραχώρηση απλής χρήσης αιγιαλού και παραλίας που πραγματοποιήθηκε κατά το προηγούμενο έτος για έναν περιορισμένο αριθμό θέσεων, αναμένεται να επεκταθεί, καθώς και σε άλλα αντικείμενα προς δημοπρασία, μέσω υφιστάμενου συστήματος του Υπουργείου Οικονομικών.

Επίσης, στόχος της ΓΓΦΠ&ΔΠ είναι η επικαιροποίηση και η απλούστευση του νομοθετικού πλαισίου, με αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών. Η στόχευση θα είναι διπλή: αφενός να διασφαλίζεται η προστασία του Αιγιαλού και της Παραλίας και αφετέρου να προωθείται και να διευκολύνεται η αναπτυξιακή πολιτική της χώρας.

- **Επανεξέταση του Κώδικα Απαλλοτριώσεων**

Στόχος της ΓΓΦΠ&ΔΠ είναι η επανεξέταση του κώδικα απαλλοτριώσεων με γνώμονα την απλοποίηση των διαδικασιών και την εναρμόνιση με τις κοινοτικές δεσμεύσεις της χώρας.

Δ. Αυτοτελές Γραφείο Ελληνικού

Το Αυτοτελές Γραφείο Ελληνικού λειτουργεί ως υπηρεσία μιας στάσης για τη χορήγηση κάθε άδειας και έγκρισης που είναι απαραίτητη για την υλοποίηση των έργων και δραστηριοτήτων στο Μητροπολιτικό Πόλο Ελληνικού - Αγ. Κοσμά, καθώς και για την επίβλεψη της ανέγερσης πάσης φύσεως κτιρίων και εγκαταστάσεων.

Το 2020 θα ολοκληρωθούν οι απαιτούμενες ενέργειες για τη στελέχωση του Αυτοτελούς Γραφείου Ελληνικού, το οποίο θα επιβλέπει τη διαχείριση της επένδυσης με αυστηρά χρονοδιαγράμματα και προθεσμία ολοκλήρωσης.

Στόχοι του Αυτοτελούς Γραφείου Ελληνικού είναι:

- Η αποτελεσματική λειτουργία του για όλα τα θέματα που αφορούν την εφαρμογή του Σχεδίου Ολοκληρωμένης Ανάπτυξης κατά το αρ. 3 του ν. 4062/2012.
- Η διατύπωση προτάσεων και η υπόδειξη λύσεων για την αποτελεσματική αντιμετώπιση των τυχόν διοικητικών δυσχερειών και προβλημάτων, τα οποία προκύπτουν από την υλοποίηση της αδειοδοτικής ή άλλης συναφούς διαδικασίας σε ό,τι αφορά τα έργα, τις δραστηριότητες, καθώς και τα κτίρια και εγκαταστάσεις.
- Η επεξεργασία σχεδίων, γενικών οδηγιών, εγκυκλίων και αποφάσεων για τη διευκόλυνση της αδειοδότησης στις ως άνω περιπτώσεις.